

การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่จัดการเรียนรู้
ด้วยเทคนิคเพื่อนคู่คิดร่วมกับการใช้คำถาม

โดย
นางสาวราตรี พรมบุตร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการสอนภาษาไทย แผน ก แบบ ก 2 ระดับปริญญามหาบัณฑิต

ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2564

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศิลปากร

การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่
จัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคเพื่อนคู่คิดร่วมกับการใช้คำถาม

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการสอนภาษาไทย แผน ก แบบ ก 2 ระดับปริญญามหาบัณฑิต
ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
ปีการศึกษา 2564
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศิลปากร

THE DEVELOPMENT OF READING COMPREHENSION ABILITY FOR GRADE 7
STUDENTS BY USING THINK-PAIR-SHARE TECHNIQUES AND QUESTIONS

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for Master of Education (TEACHING THAI LANGUAGE)
Department of Curriculum and Instruction
Graduate School, Silpakorn University
Academic Year 2021
Copyright of Silpakorn University

60255407 : การสอนภาษาไทย แผน ก แบบ ก 2 ระดับปริญญาโทบัณฑิต

คำสำคัญ : การอ่านจับใจความ เทคนิคเพื่อนคู่คิด การใช้คำถาม

นางสาว ราตรี พรหมบุตร: การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่จัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคเพื่อนคู่คิดร่วมกับการใช้คำถาม อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก : อาจารย์ ดร. อธิกมาส มากจ้อย

การวิจัยครั้งนี้วิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคเพื่อนคู่คิดร่วมกับการใช้คำถาม 2) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคเพื่อนคู่คิดร่วมกับการใช้คำถาม ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/1 โรงเรียนธัญรัตน์ อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 34 คนที่ได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยใช้วิธีการจับสลากด้วยการใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ 1) แผนการจัดการเรียนรู้การอ่านจับใจความที่จัดการเรียนรู้ ด้วยเทคนิคเพื่อนคู่คิดร่วมกับการใช้คำถาม 2) แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านจับใจความ 3) แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคเพื่อนคู่คิดร่วมกับการใช้คำถาม การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าเฉลี่ย (M) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และการทดสอบค่าทีแบบไม่เป็นอิสระต่อกัน (Dependent Samples t-test).

ผลการวิจัยพบว่า

1. ความสามารถด้านการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่การจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคเพื่อนคู่คิดร่วมกับการใช้คำถาม หลังการจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. นักเรียนมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคเพื่อนคู่คิดร่วมกับการใช้คำถาม ในภาพรวม อยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด

60255407 : Major (TEACHING THAI LANGUAGE)

Keyword : READING COMPREHENSION, THINK-PAIR-SHARE TECHNIQUE, QUESTIONS

MISS RATREE PROMBUD : THE DEVELOPMENT OF READING COMPREHENSION ABILITY FOR GRADE 7 STUDENTS BY USING THINK-PAIR-SHARE TECHNIQUES AND QUESTIONS THESIS ADVISOR : ATIKAMAS MAKJUI, Ph.D.

The purposes of this research were 1) to compare the reading comprehension abilities of grade 7 students of class 7/1 before and after the learning management by using the think-pair-share technique and questions. 2) to study the students' opinions towards the learning management by using think-pair-share techniques and questions. The sample consisted of 34 students in grade 7 students of class 7/1 Thanyarat School, Thanyaburi District, Pathum Thani Province, for the second semester of the academic year 2021. The total number of 34 students was obtained by Simple Random Sampling by using the classroom drawing method random unit. The research instruments were 1) Lesson plans, 2) a reading comprehension abilities test, 3) a questionnaire on the students' opinions towards the learning management by using think-pair-share techniques and question. Statistics for data analysis include mean, standard deviation and dependent samples t-test.

1. The reading comprehension abilities of grade 7 students in the learning management by using think-pair-share techniques and questions after learning was significantly higher than before learning at .05 level.

2. The students' overall opinions towards the think-pair-share techniques and question were at a high agreement level.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี เพราะได้รับความกรุณาจากอาจารย์ ดร.อธิกมาส มากจ้อย รองศาสตราจารย์สมพร ร่วมสุข และรองศาสตราจารย์ ดร.ไชยยศ ไพวิทยศิริธรรม ซึ่งเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่ให้ความช่วยเหลือและให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งแก่ผู้วิจัย รวมทั้งผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชลธิชา หอมพุ่ม ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์และอาจารย์ ดร.สง่า วงศ์ไชย ผู้ทรงคุณวุฒิที่กรุณาให้คำปรึกษา คำแนะนำ และข้อเสนอแนะอันเป็นประโยชน์แก่ผู้วิจัย ส่งผลให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้ถูกต้องและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณในความกรุณา ของทุกท่านเป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.กรรภูมิ แผนพรหม ดร.สุพรรณณี ขาวงาม และคุณครู อนุวัฒน์ แก้วลอย ที่เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและแก้ไขเครื่องมือในการวิจัยสำหรับการทำวิทยานิพนธ์ ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณ คณาจารย์สาขาวิชาการสอนภาษาไทย และคณาจารย์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากรทุกท่านที่ให้ความรู้ ให้คำแนะนำ และประสบการณ์อันมีค่ายิ่ง แก่ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา ผู้ให้กำลังใจและเป็นแรงผลักดันสำคัญให้การวิจัยครั้งนี้ สมบูรณ์ ขอขอบพระคุณเพื่อน ๆ สาขาวิชาการสอนภาษาไทยที่ให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ และเป็นกำลังใจ ตลอดมา

ขอขอบพระคุณคณะผู้บริหาร คณะครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย และขอขอบใจนักเรียน โรงเรียนธัญรัตน์ ที่ให้ความร่วมมืออย่างดียิ่งในการเก็บข้อมูลการวิจัย ส่งผลให้ผู้วิจัยสามารถดำเนินการ วิจัยจนสำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี

คุณค่าและประโยชน์ของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณบิดา มารดา ครู อาจารย์ทุกท่าน ที่ได้อบรมสั่งสอน และสนับสนุนการศึกษาของผู้วิจัย ซึ่งส่งผลให้ผู้วิจัยได้ศึกษาจนสำเร็จ ดังตามที่มุ่งหวังไว้ทุกประการ

นางสาว ราตรี พรหมบุตร

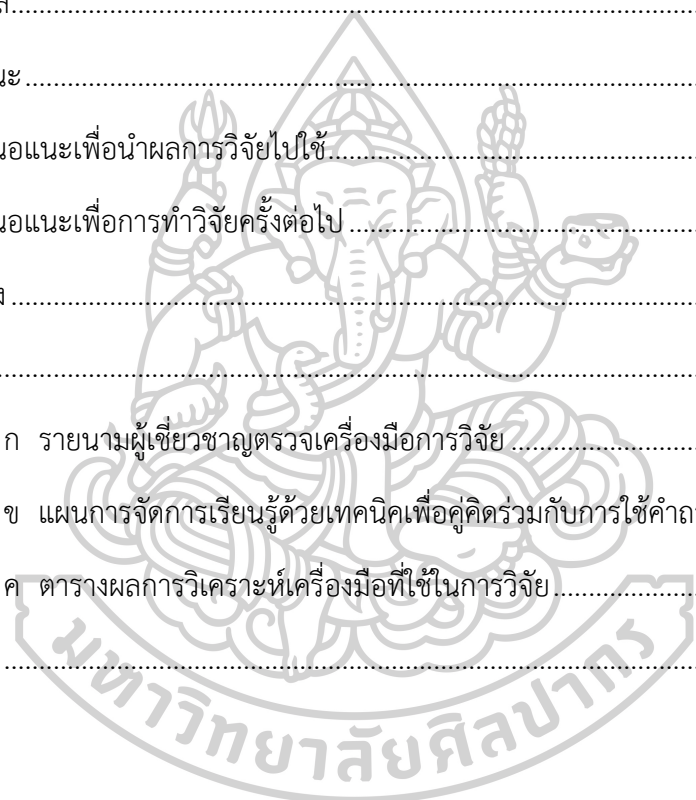
สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญภาพ.....	ฎ
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย.....	8
คำถามการวิจัย.....	11
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	11
สมมติฐานของการวิจัย.....	11
ขอบเขตของการวิจัย.....	11
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	12
ประโยชน์ที่ได้รับ.....	13
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	14
1. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย และหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนธัญรัตน์ พุทธศักราช 2562 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สาระและมาตรฐานการเรียนรู้.....	15
2. การอ่านจับใจความ.....	23
2.1 ความหมายของการอ่านจับใจความ.....	23
2.2 ความสำคัญของการอ่านจับใจความ.....	24
2.3 ขั้นตอนการอ่านจับใจความ.....	26

2.4 ประเภทของการอ่านจับใจความ	28
2.5 กลวิธีการอ่านจับใจความ	29
2.6 การสอนอ่านจับใจความ	36
2.7 การวัดและประเมินการอ่านจับใจความ	39
3. เทคนิคเพื่อนคู่คิด	41
3.1 ความหมายของเทคนิคเพื่อนคู่คิด	41
3.2 ลักษณะสำคัญของเทคนิคการเรียนรู้แบบเพื่อนคู่คิด	43
3.3 ขั้นตอนการเรียนการสอนตามเทคนิคเพื่อนคู่คิด	43
3.4 ประโยชน์ของการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคเพื่อนคู่คิด	48
4. การใช้คำถาม	52
4.1 ความหมายของการใช้คำถาม	52
4.2 ประเภทของคำถาม	54
4.3 ความสำคัญของการใช้คำถาม	64
4.4 เทคนิคการใช้คำถาม	66
4.5 ลักษณะคำถามที่ดี	69
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	69
5.1 งานวิจัยในประเทศ	69
5.2 งานวิจัยต่างประเทศ	74
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	76
1. ขั้นเตรียมการ	76
2. ขั้นสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ	77
3. ขั้นดำเนินการทดลอง	83
4. ขั้นวิเคราะห์ข้อมูล	84
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	85

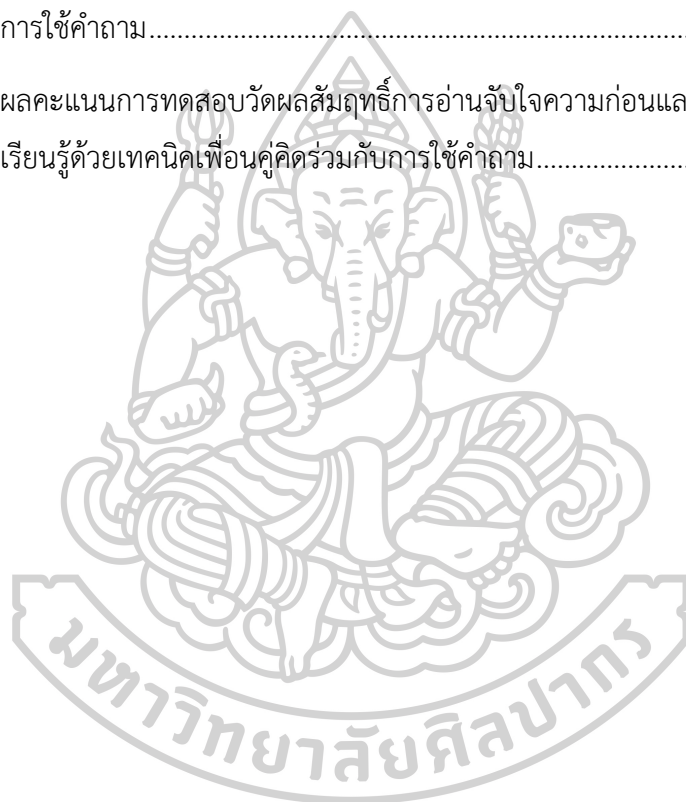
ตอนที่ 1 ผลการเปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคเพื่อนคู่คิดร่วมกับการใช้คำถาม.....	85
ตอนที่ 2 ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคเพื่อนคู่คิดร่วมกับการใช้คำถาม	86
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	89
สรุปผลการวิจัย.....	89
อภิปรายผล.....	90
ข้อเสนอแนะ.....	93
ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้.....	93
ข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยครั้งต่อไป	94
รายการอ้างอิง	95
ภาคผนวก.....	103
ภาคผนวก ก รายงานผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือการวิจัย	104
ภาคผนวก ข แผนการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคเพื่อนคู่คิดร่วมกับการใช้คำถาม	106
ภาคผนวก ค ตารางผลการวิเคราะห์เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	135
ประวัติผู้เขียน.....	153

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1	ผลการทดสอบวิชาภาษาไทย สาระการอ่านระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 4
ตารางที่ 2	ผลการทดสอบ Programme for International Student Assessment (PISA) ของนักเรียนโรงเรียนธัญรัตน์ 5
ตารางที่ 3	ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง สาระที่ 1 การอ่าน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 16
ตารางที่ 4	หน่วยการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย (ภาคเรียนที่ 2) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 19
ตารางที่ 5	การตั้งคำถามตามระดับความรู้ความเข้าใจของบลูม 56
ตารางที่ 6	ระดับคำถามของ Bloom 's taxonomy 60
ตารางที่ 7	รายละเอียดการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคเพื่อนคู่คิดร่วมกับการใช้คำถาม 78
ตารางที่ 8	แสดงการวิเคราะห์ข้อสอบวัดความสามารถด้านการอ่านจับใจความ 80
ตารางที่ 9	แสดงเกณฑ์การกำหนดค่าความคิดเห็น 82
ตารางที่ 10	แสดงเกณฑ์การแปลความหมายของค่าความคิดเห็น 82
ตารางที่ 11	ผลการเปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคเพื่อนคู่คิดร่วมกับการใช้คำถาม 85
ตารางที่ 12	ระดับความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคเพื่อนคู่คิดร่วมกับการใช้คำถาม 86
ตารางที่ 13	ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ขององค์ประกอบความเหมาะสมถูกต้องของแผนการจัดการเรียนรู้ (แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1) 137
ตารางที่ 14	ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ขององค์ประกอบความเหมาะสมถูกต้องของแผนการจัดการเรียนรู้ (แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2) 138
ตารางที่ 15	ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ขององค์ประกอบความเหมาะสมถูกต้องของแผนการจัดการเรียนรู้ (แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3) 139
ตารางที่ 16	ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ขององค์ประกอบความเหมาะสมถูกต้องของแผนการจัดการเรียนรู้ (แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4) 140

- ตารางที่ 17 ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบทดสอบวัดความสามารถด้าน
การอ่านจับใจความ 141
- ตารางที่ 18 ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามความคิดเห็นของ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคเพื่อนคู่คิดร่วมกับการ
ใช้คำถาม..... 143
- ตารางที่ 19 ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามความคิดเห็นของ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคเพื่อนคู่คิดร่วมกับการ
ใช้คำถาม..... 144
- ตารางที่ 20 ผลคะแนนการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การอ่านจับใจความก่อนและหลังการจัดการ
เรียนรู้ด้วยเทคนิคเพื่อนคู่คิดร่วมกับการใช้คำถาม..... 145

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1 ประโยคใจความสำคัญอยู่ตอนต้นย่อหน้า	32
ภาพที่ 2 ประโยคใจความอยู่ตอนท้ายย่อหน้า	32
ภาพที่ 3 ประโยคใจความสำคัญอยู่ตอนต้นและตอนท้ายย่อหน้า	33
ภาพที่ 4 ประโยคใจความอยู่กึ่งกลางย่อหน้า โดยมีประโยคขยายความอยู่ตอนต้นและตอนท้ายของ ย่อหน้า.....	34
ภาพที่ 5 ไม่ปรากฏประโยคใจความมีแต่ความคิดสำคัญที่แฝงอยู่ในย่อหน้า.....	34
ภาพที่ 6 แสดงความสำคัญของการใช้คำถาม	65

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ประจำชาติ เป็นสมบัติทางวัฒนธรรมอันก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพ และเสริมสร้างบุคลิกภาพของคนในชาติให้มีความเป็นไทย เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสาร ความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ทำให้สามารถประกอบกิจการงานและดำรงชีวิตร่วมกัน ในสังคมประชาชาติได้อย่างสันติสุข และเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ ประสบการณ์ จากแหล่งข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ เพื่อพัฒนาความรู้ ความคิด วิเคราะห์ วิจัย และสร้างสรรค์ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และความก้าวหน้า ทางวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี ตลอดจนนำไปใช้ในการพัฒนาอาชีพให้มีความมั่นคงทางสังคมและเศรษฐกิจ นอกจากนี้ยังเป็นสื่อที่แสดงภูมิปัญญา ของบรรพบุรุษด้านวัฒนธรรม ประเพณี ชีวิต ศีล โลกทัศน์ และสุนทรียภาพ โดยบันทึกไว้เป็นวรรณคดีและวรรณกรรมอันล้ำค่า ภาษาไทยจึงเป็นสมบัติของชาติที่ควรค่าแก่การเรียนรู้ (กรมวิชาการ, 2544: 3)

ภาษาไทยเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการสื่อสาร เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันและตรงตามจุดหมาย ไม่ว่าจะเป็นการแสดงความคิด ความต้องการและความรู้สึก การใช้ภาษาเป็นทักษะที่ผู้ใช้ ต้องฝึกฝนให้เกิดความชำนาญ ไม่ว่าจะเป็นการอ่าน การเขียน การพูด การฟัง และการดูสื่อต่าง ๆ รวมทั้งต้องใช้ให้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ทางภาษา เพื่อสื่อสารให้เกิดประสิทธิภาพ และใช้อย่างคล่องแคล่ว มีวิจรรย์ญาณและมีคุณธรรม ดังพระราชดำรัสของ พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร (2562: ออนไลน์) ในการประชุมทางวิชาการของ ชุมนุมภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 29 กรกฎาคม 2505 ความว่า “...ภาษาไทย นั้นเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งของชาติ ภาษาทั้งหลายเป็นเครื่องมือของมนุษย์ชนิดหนึ่ง คือเป็นทาง สำหรับแสดงความคิดเห็นอย่างหนึ่ง เป็นสิ่งที่สวยงามอย่างหนึ่ง เช่นในทางวรรณคดี เป็นต้น ฉะนั้นจึง จำเป็นต้องรักษาไว้ให้ดี...”

นอกจากภาษาไทยจะเป็นเครื่องแสดงให้เห็นถึงวัฒนธรรม อารยธรรมและเอกลักษณ์ ประจำชาติแล้ว ยังมีความสำคัญในฐานะเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ ดังที่ กรมวิชาการ (2544: 8) ได้กล่าวถึงความสำคัญของภาษาไทยไว้ว่า

ภาษาไทยเป็นเครื่องมือของคนในชาติเพื่อการสื่อสารทำความเข้าใจ และใช้ภาษา ในการประกอบกิจการงานทั้งส่วนตน ครอบครัว กิจกรรมทางสังคมและประเทศชาติ เป็น เครื่องมือการเรียนรู้อย่าง การบันทึกเรื่องราวจากอดีตถึงปัจจุบัน และเป็นวัฒนธรรมของ ชาติ ดังนั้นการเรียน ภาษาไทยจึงต้องเรียนรู้ เพื่อให้เกิดทักษะอย่างถูกต้องเหมาะสมในการ สื่อสารเป็นเครื่องมือในการ เรียนรู้แสวงหาความรู้และประสบการณ์

ภาษาไทยเป็นทักษะที่มีการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน คนไทยควรใช้ภาษาไทยในการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพทุกทักษะ สังคมโลกยุคปัจจุบันเป็นสิ่งแห่งการสื่อสาร มีการเผยแพร่ข้อมูลอย่างกว้างขวาง การอ่านเป็นเครื่องมือที่สำคัญเป็นอย่างยิ่งในการแสวงหาความรู้ ทำให้ผู้อ่านได้รับการพัฒนาในหลายด้านทั้งทางด้านสติปัญญา ความสามารถ ตลอดจนคุณธรรมจริยธรรมต่าง ๆ เมื่อผู้อ่านมีความเข้าใจในเรื่องที่อ่านอย่างแท้จริงแล้วย่อมสามารถนำความรู้ ความคิดไปใช้ให้เกิดประโยชน์ทั้งแก่ตนเองและสังคมได้ดังคำกล่าวของ วันทนา เมืองจันทร์ (2547: 25) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านไว้ว่า

การเรียนรู้ที่จะอ่านออกได้อย่างแตกฉานเป็นเรื่องสำคัญ และไม่เป็นเพียงความสำคัญสำหรับตัวผู้เรียนเองเท่านั้น แต่ยังมีมีความสำคัญต่อผู้อื่นด้วย เพราะว่าการอ่านนั้นเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมหลายหลากกิจกรรมของการเรียนการสอนแบบบูรณาการ ยิ่งไปกว่านั้นความสามารถในการอ่านได้ อย่างแตกฉานจะเป็นทักษะที่มีความสำคัญอย่างยิ่งตลอดชีวิตของคนทุกคน เพราะว่าความสามารถในการอ่านจะมีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการเรียนรู้ของผู้เรียนและนำไปสู่การขยายความรู้ตลอดชีวิตของเขา

การอ่านจับใจความนับว่ามีความสำคัญมากเพราะเป็นพื้นฐานที่นักเรียนสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ หากผู้อ่านจับใจความได้ก็จะทำให้เข้าใจสิ่งที่อ่านและสามารถนำความรู้ที่ได้จากการอ่านไปใช้ประโยชน์ได้ดังคำกล่าวของ จูไรรัตน์ ลักษณะศิริ และบาทย์นอิมสำราญ (2547 : 42) ที่กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านจับใจความไว้ว่า

การอ่านจับใจความมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตมนุษย์ในสังคมโดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคปัจจุบันซึ่งเป็นยุคข้อมูลข่าวสารเพราะการอ่านและการฟังจะทำให้ผู้คนได้รับข่าวสารข้อมูลความรู้ และได้รับทราบความเคลื่อนไหวตลอดจนข้อคิดเห็นต่างๆ ของผู้คนในสังคม นอกจากนี้การอ่านอย่างเต็มที่ ถ้าผู้รับสารสามารถรับสารที่ผู้ส่งสารส่งให้อ่านอย่างครบถ้วนและถูกต้อง กระบวนการสำคัญที่สุดจะทำให้ผู้รับสารสามารถรับสารจากเรื่องที่อ่านได้ก็คือการจับใจความ

จากแนวคิดเรื่องความสำคัญของการอ่านจับใจความของจูไรรัตน์ ลักษณะศิริ และบาทย์นอิมสำราญ (2547: 42), ประทีป วาทิกทินกร (2553: 18) ที่ได้กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านจับใจความไว้ว่า การอ่านจับใจความมีความสำคัญอย่างยิ่งในการอ่านทั่วไป การอ่านที่ถูกวิธีจะช่วยให้นักเรียนประสบผลสำเร็จในการเรียน และเกิดความเข้าใจเรื่องที่อ่านทำให้ได้รับความคิดและความบันเทิง เช่นเดียวกับ สมบัติ จำปาเงิน และสำเนียง มณีกาญจน์ (2548: 29) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านจับใจความไว้ สามารถสรุปได้ดังนี้ 1) การอ่านช่วยให้คนเรียนเก่ง เพราะเมื่ออ่านเก่งแล้วจะเรียนวิชาต่าง ๆ ได้ดี 2) การอ่านช่วยให้ผู้อ่านประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพเพราะได้อ่านเอกสารให้ความรู้ในการปรับปรุงงานของตนอยู่เสมอ 3) ช่วยให้ได้รับความบันเทิงในชีวิตมากขึ้น เพราะการได้อ่านวรรณกรรมดี ๆ ย่อมก่อให้เกิดความเพลิดเพลินในยามว่าง 4) การอ่านช่วยให้เป็นผู้ที่สังคม

ยอมรับ เพราะผู้ที่อ่านมากจะรู้จักปรับตัวให้เข้ากับสังคมได้ดี 5) การอ่านช่วยให้เป็นคนที่น่าสนใจ เพราะผู้ที่อ่านหนังสือมากจะมีความคิดลึกซึ้งและกว้างขวาง

ฉะนั้นการจับใจความจึงนับเป็นหัวใจของการอ่านเป็นพื้นฐานที่สำคัญในการเรียนของนักเรียน หากนักเรียนมีความสามารถในการอ่านจับใจความย่อมส่งผลให้เข้าใจสิ่งที่อ่านมากยิ่งขึ้น การอ่านจับใจความจึงเป็นทักษะที่สำคัญมาก เพราะเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาแสวงหาความรู้ หากนักเรียนมีพื้นฐานการอ่านจับใจความที่ดีแล้ว การอ่านก็จะประสบผลสำเร็จ ดังคำกล่าวของ กรมวิชาการ (2546: 188) กล่าวถึงการอ่านว่า

การอ่านที่ดีมีประสิทธิภาพ จะต้องอ่านแล้วจับใจความได้ สรุปสาระสำคัญของเรื่อง ที่อ่านได้ ปัญหาที่สำคัญในการอ่านของผู้เรียน คือ อ่านแล้วจับใจความสำคัญไม่ได้ ไม่สามารถสรุป ประเด็นได้ ไม่สามารถแยกใจความสำคัญ จับใจความเองไม่ได้ ทำให้ไม่ได้รับประโยชน์จากการ อ่านเท่าที่ควร ทั้งยังเป็นปัญหาอุปสรรคต่อการเรียนรู้และการศึกษาวิชาต่างๆ ด้วย

ดังนั้นการอ่านจับใจความจึงมีความสำคัญต่อการเรียนของนักเรียนอย่างยิ่ง เพราะถือเป็น ทักษะสำคัญในการพัฒนาการอ่าน ทำให้นักเรียนมีประสบการณ์ทางภาษาสูงขึ้น และนำไปใช้ในการ แสวงหาความรู้ในสาขาวิชาต่าง ๆ ส่งผลให้เกิดการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี ในการศึกษาเล่าเรียน นักเรียนต้องศึกษาค้นคว้าและอ่านตลอดเวลา จึงจำเป็นต้องได้รับการฝึกให้สามารถจับใจความของ เรื่องได้ซึ่งจะทำให้เป็นคนทันสมัย ทันต่อเหตุการณ์ ดังคำกล่าวของ ฉวีวรรณ คูหาภินันท์ (2542: 21) ได้กล่าวว่า การอ่านจับใจความมีบทบาทสำคัญในเรื่องของการอ่าน เพราะถือว่าการแสดงออกถึง ความเข้าใจในการอ่านต่างๆ การอ่านที่ดีมีประสิทธิภาพ จะต้องอ่านแล้วจับใจความได้ สรุป สาระสำคัญของเรื่องที่อ่านได้

จากความสำคัญของการอ่านจับใจความที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียนเพราะเป็น เครื่องมือที่สำคัญที่ทำให้นักเรียนสามารถ เรียนรู้และเข้าใจในเนื้อหาที่เรียนมากยิ่งขึ้น ดังนั้นหลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย (2551: 39-43) ได้ กำหนดคุณภาพของผู้เรียนด้านความเข้าใจในการอ่านไว้ในทุกระดับชั้น ดังนี้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 กำหนดให้อ่านแล้วเข้าใจข้อความที่อ่าน ช่วงชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 อ่านแล้วจับประเด็นสำคัญ แยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น วิเคราะห์ความ ดีความ สรุปความได้ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 อ่าน แล้วแสดงความคิดเห็นเชิงวิเคราะห์ ประเมินค่าเรื่องที่อ่านอย่างมีเหตุผลและในช่วงชั้นปีที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 อ่านแล้วสามารถตีความ แปลความ และขยายความเรื่องที่อย่างลึกซึ้ง วิเคราะห์ วิจาร์ณ ประเมินค่าเรื่องที่อ่านได้.. ซึ่งผู้เรียนจะมีคุณภาพ ดังกล่าวได้ ต้องมีความสามารถ ในการอ่านจับใจความและเข้าใจเรื่องราวต่าง ๆ จากการอ่านได้เป็นอย่างดี

โรงเรียนธัญรัตน์ได้ให้ความสำคัญกับเรื่องการอ่านจับใจความเป็นอย่างมาก เนื่องจากเป็นเครื่องมือสำคัญในการเรียนรู้ของนักเรียน ดังหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนธัญรัตน์พุทธศักราช 2562 (2562: 20) กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ได้กำหนดตัวชี้วัดเรื่องการอ่านจับใจความ ให้นักเรียนทุกระดับชั้นได้เรียนรู้ เพื่อให้ให้นักเรียนมีทักษะกระบวนการอ่านและนักเรียนสามารถประยุกต์ใช้วิธีการอ่านจับใจความในการเรียนรู้ในรายวิชาอื่น ๆ ต่อไป

ถึงแม้การอ่านจะเป็นสาระสำคัญที่มีการกำหนดไว้ในทุกระดับชั้นก็ตาม แต่จากผลการทดสอบ เรื่องการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 1 โรงเรียนธัญรัตน์ ปีการศึกษา 2562 พบว่า ความสามารถการอ่านของนักเรียนก็ยังไม่ถึงตามเกณฑ์ที่โรงเรียนกำหนดไว้ที่ร้อยละ 70

ผลการทดสอบและวัดผลประเมินผลการจัดการเรียนรู้รายวิชาภาษาไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนธัญรัตน์ (โรงเรียนธัญรัตน์.2562: 20) สาระการอ่านมีผลการทดสอบดังตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 ผลการทดสอบวิชาภาษาไทย สาระการอ่านระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ปีการศึกษา	คะแนนเต็ม	คะแนนเฉลี่ย	ร้อยละ
2561	20	11.75	58.75
2562	20	12.13	60.65
2563	20	12.75	63.75

ที่มา : โรงเรียนธัญรัตน์, ฝ่ายวิชาการ, “ผลการทดสอบวิชาภาษาไทยในสาระ ที่ 1 การอ่าน มาตรฐาน ท 1.1 ตัวชี้วัดที่ 2 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561

จากตารางที่ 1 จะเห็นว่า ในปีการศึกษา 2561นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ย 11.75 คิดเป็นร้อยละ 58.75 ปีการศึกษา 2562นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ย 12.13 คิดเป็นร้อยละ 60.65 การศึกษา 2563 นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ย 12.75 คิดเป็นร้อยละ 63.75 ซึ่งไม่ผ่านเกณฑ์ ร้อยละ 70 ที่โรงเรียนธัญรัตน์ได้กำหนดไว้ และจากผลการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปลายภาคเรียนที่ 1 พบว่านักเรียนมีผลการสอบภาษาไทย เรื่องของการอ่านจับใจความ มีคะแนนวิชาภาษาไทยเฉลี่ยร้อยละ 65 ซึ่งต่ำกว่าค่ามาตรฐานที่กำหนดไว้ร้อยละ 70 ของคะแนนเต็ม 100 คะแนน และจากประสบการณ์การสอนของผู้วิจัยที่ผ่านมา พบว่า นักเรียนจำนวนมากยังขาดทักษะการอ่านจับใจความของเรื่อง ไม่สามารถจับประเด็น หรือลำดับเหตุการณ์ของเรื่องได้ถูกต้อง เข้าใจว่าเนื้อหาที่อ่านทั้งหมดสำคัญพอ ๆ กัน ไม่มีส่วนใดสำคัญที่สุดและนักเรียนเคยเรียนรู้ว่ารู้ตำแหน่งของใจความว่า อยู่ตอนต้น ตอนกลาง ตอนท้าย แต่ก็ยังไม่สามารถตอบคำถามได้ว่าจากบทอ่านตำแหน่งของใจความอยู่ในตอนใด

อีกทั้งนักเรียนมีการคิดอย่างไม่เป็นระบบ ทั้งยังไม่สามารถถ่ายทอดใจความจากการอ่านของตนเองให้ผู้อื่นเข้าใจได้ และไม่มีความมั่นใจในการตอบคำถามหรือแสดงความคิดเห็นและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ยังไม่ผ่านเกณฑ์ของโรงเรียน

นอกจากนี้จากการประเมินคุณภาพการศึกษาโดยการสอบ Programme for International Student Assessment (PISA) ของนักเรียนโรงเรียนธัญรัตน์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี-สระบุรี เขต 4 (งานวัดและประเมินผลโรงเรียนธัญรัตน์, 2562) ประจำปีการศึกษา 2560 และปีการศึกษา 2561 ผลปรากฏดังตารางที่ 2 ดังนี้

ตารางที่ 2 ผลการทดสอบ Programme for International Student Assessment (PISA) ของนักเรียนโรงเรียนธัญรัตน์

ปีการศึกษา	ครั้งที่	จำนวนนักเรียน	ผลการประเมินการอ่านของนักเรียน			
			ดีมาก (75-100)	ดี (50-74)	พอใช้ (25-49)	ปรับปรุง (0-24)
2560	1	611	179	293	118	21
2560	2	613	136	364	91	22
2561	1	592	173	300	35	24
2561	2	591	137	333	100	21
2561	3	589	351	203	27	8

ที่มา : โรงเรียนธัญรัตน์, ฝ่ายวิชาการงานทะเบียนและวัดผล, การทดสอบ Programme for International Student Assessment (PISA) ปีการศึกษา 2561.

จากตารางที่ 2 พบว่าผลการทดสอบ Programme for International Student Assessment (PISA) ปีการศึกษา 2560 ครั้งที่ 1 มีจำนวนนักเรียน 611 คน มีนักเรียนอยู่ในเกณฑ์ปรับปรุง 21 คน คิดเป็นร้อยละ 3.44 และ ครั้งที่ 2 มีจำนวนนักเรียน 613 คน มีนักเรียนอยู่ในเกณฑ์ปรับปรุง 22 คน คิดเป็นร้อยละ 3.59 ในปีการศึกษา 2561 ครั้งที่ 1 มีจำนวนนักเรียน 592 คน มีนักเรียนอยู่ในเกณฑ์ปรับปรุง 24 คน คิดเป็นร้อยละ 4.05 ครั้งที่ 2 มีจำนวนนักเรียน 591 คน มีนักเรียนอยู่ในเกณฑ์ปรับปรุง 21 คน คิดเป็นร้อยละ 3.55 ครั้งที่ 3 มีจำนวนนักเรียน 589 คน มีนักเรียนอยู่ในเกณฑ์ปรับปรุง 8 คน คิดเป็นร้อยละ 1.36 จากผลการทดสอบ PISA อยู่ในระดับที่ยังต่ำกว่ามาตรฐานที่โรงเรียนกำหนดไว้คือนักเรียนที่ได้คะแนนในเกณฑ์ปรับปรุง ไม่เกินร้อยละ 2

นอกจากนี้ จากการสัมภาษณ์ครูผู้สอนวิชาภาษาไทยในระดับชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 1-6 (สาวิตรี อติศักดิ์สไส, อมรรัตน์ ปิ่นป้อง, ชนาพร คงชาติ, จินตนา บุษภาค (2562: สัมภาษณ์) พบว่านักเรียนมีปัญหาด้านทักษะการอ่านดังนี้ นักเรียนไม่ตั้งใจอ่านเนื้อเรื่องที่กำหนดให้ หากบทอ่านมีเนื้อหายาวนักเรียนจะไม่สนใจอ่าน นักเรียนคัดลอกข้อความจากบทอ่านมาตอบเป็นใจความ ซึ่งไม่ได้สรุปใจความด้วยตนเอง นักเรียนจับใจความผิดและไม่สามารถค้นหาใจความของเรื่องได้ นักเรียนบางคนไม่เข้าใจหลักการอ่านจับใจความ หรือบางคนเข้าใจแต่ไม่สามารถจับใจความได้ นักเรียนตอบจากประสบการณ์ของตนเองซึ่งไม่เชื่อมโยงกับบทอ่าน

ด้วยปัญหาที่กล่าวมาทั้งหมดส่งผลให้การเรียนการสอนอ่านจับใจความยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร จึงเป็นสิ่งที่สถานศึกษาจำเป็นต้องเร่งพัฒนาให้เด็กอ่านจับใจความได้อย่างถูกต้อง สามารถจับใจความได้อย่างถูกต้อง

จากสภาพปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสาร ตำรา และรายงานวิจัยต่าง ๆ แล้ว พบว่า มีผู้แก้ปัญหาการอ่านจับใจความไว้หลายวิธี เช่น การสร้างชุดกิจกรรมการอ่านจับใจความ บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน กิจกรรมกลุ่มร่วมมือแบบ NHT การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ STAD วิธีการสอนแบบ OK5R เทคนิคการสอนแบบพาโนรามา การเรียนแบบร่วมมือด้วยเทคนิค MIA กิจกรรมการเรียนแบบ CIRC และ การใช้เทคนิคเพื่อนคู่คิดร่วมกับผังกราฟิก

ผู้วิจัยสนใจวิธีการจัดการเรียนรู้แบบเพื่อนคู่คิด ที่ใช้ความสัมพันธ์ที่ระหว่างสมาชิกภายในกลุ่มมาช่วยเพิ่มพูนทักษะการอ่านของนักเรียน เนื่องจากเป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ใช้ความสามารถในการจัดกิจกรรมการอ่านด้วยตนเองและเพื่อนภายในกลุ่ม โดยสมาชิกภายในกลุ่มจะคอยช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ทำให้สามารถเข้าใจเรื่องที่อ่านได้เร็วขึ้น นอกจากนี้ยังช่วยส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน ใฝ่เรียนรู้ด้วยตนเอง และพัฒนาทักษะทางสังคมที่เกิดขึ้นในกระบวนการทำงานกลุ่ม จะช่วยให้นักเรียนเห็นคุณค่าและความสามารถของตนเองของเพื่อนร่วมกลุ่มและเพื่อร่วมชั้น ส่งผลให้นักเรียนเป็นคนดี คนเก่งและมีความสุขดังแนวคิดของ Slavin (1995: 5) ที่กล่าวไว้ว่า การเรียนแบบร่วมมือเป็นวิธีที่ทำให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นร่วมกันในการเรียน และมีความรับผิดชอบต่อตนเอง และความสำเร็จของกลุ่มให้ความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อไปสู่เป้าหมายของกลุ่มและความสำเร็จของกลุ่มหรือสัมฤทธิ์ผลขึ้นอยู่กับความสามารถของสมาชิกทุกคนในกลุ่ม ที่เกิดจากการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ผู้เรียนแต่ละคนต้องมีความรับผิดชอบเป็นรายบุคคล เพราะมีความหมายต่อความสำเร็จของกลุ่มมาก และสุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ (2545: 134) ได้กล่าวว่า การเรียนแบบร่วมมือ เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่จัดให้ผู้เรียนได้ร่วมมือและช่วยเหลือกันในการเรียนรู้ โดยแบ่งกลุ่มผู้เรียนที่มีความสามารถต่างกันออกเป็นกลุ่ม ๆ ซึ่งเป็นลักษณะการรวมกลุ่ม อย่างมีโครงสร้างที่ชัดเจน มีการทำงานร่วมกัน มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น มีการช่วยเหลือพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน มีความรับผิดชอบร่วมกันทั้งในส่วนตนและส่วนรวม เพื่อให้ตนเองและสมาชิกทุกคนในกลุ่มประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ นอกจากนี้ สมศักดิ์ สินธุระเวช (2544: 33) ได้กล่าวถึง

รูปแบบเทคนิคเพื่อนคู่คิดว่า กิจกรรมนี้เป็นกลยุทธ์ที่มีเป้าหมายเพื่อให้ผู้เรียนได้แสดงปฏิกิริยาโต้ตอบอย่างเสรีให้ผู้เรียนได้ฝึกซ้อมการแสดงความคิดเห็นก่อนที่ผู้สอนจะได้แนวคิดจากผู้เรียน กลยุทธ์นี้ใช้ได้ง่ายและประสบผลสำเร็จอย่างสูงใน ทุก ๆ วิชาและทุกระดับชั้นของผู้เรียน โดยเริ่มต้นจากให้ผู้เรียนตั้งใจฟังคำถามของผู้สอนและให้เวลาผู้เรียนคิด ประมาณ 2 - 5 นาที แล้วให้ผู้เรียนจับคู่เพื่อนในห้อง เพื่อให้อภิปรายความคิดที่เกี่ยวกับ คำตอบของคำถามนั้น โดยอาจจะให้ช่วงเวลาระยะเวลาหนึ่ง เช่น 5 นาที หลังจากนั้นให้กลุ่มเสนอกลุ่มใหญ่ ผู้สอนอาจจะใช้สัญญาณ เช่น ประบมือ 1 ครั้ง หมายถึงเวลาสำหรับคิด ประบมือ 2 ครั้ง แสดงว่าถึงเวลาอภิปรายเป็นต้น วิธีนี้จะเปิดโอกาสให้ผู้เรียนทุกคนได้มีโอกาสได้พูดแสดงความคิดเห็นและ สุนทร สินธพานนท์ และคณะ (2554: 26) กล่าวไว้ว่า เทคนิคเพื่อนคู่คิด เป็นเทคนิคที่ผู้สอนนิยมใช้คู่กับวิธีการสอนแบบอื่น เป็นเทคนิคที่ผู้สอนตั้งคำถามหรือกำหนดปัญหาให้แก่ผู้เรียน ซึ่งอาจจะเป็นใบงานหรือแบบฝึกหัดก็ได้ และให้ผู้เรียนแต่ละคนคิดหาคำตอบของตนเองก่อนแล้วจับคู่เพื่ออภิปรายหาคำตอบ เมื่อมั่นใจว่าคำตอบของตนถูกต้องแล้วจึงนำคำตอบไปอภิปรายให้เพื่อนทั้งชั้นฟัง มีผู้ที่สนใจได้นำเทคนิคนี้ไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ ดังเช่น การศึกษาของ สุมาลี บุญชู (2560: 122-140) ได้ศึกษาเรื่องผลการใช้เทคนิคเพื่อนคู่คิดร่วมกับ ผังกราฟิกที่มีต่อความสามารถในการอ่านจับใจความภาษาไทย ของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 5 ของโรงเรียนวัดบางหญ้าแพรก อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการจำนวน 90 คน ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนกลุ่มทดลองที่ร่วมกิจกรรมการอ่านจับใจความโดยใช้เทคนิคเพื่อนคู่คิดร่วมกับ ผังกราฟิก มีคะแนนความสามารถในการอ่านจับใจความภาษาไทยหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคเพื่อนคู่คิด มีขั้นตอนสำคัญคือ การตั้งคำถามเพื่อกระตุ้นการคิดของนักเรียน และในแต่ละขั้นตอนการสอนสามารถใช้คำถามเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนเกิดการคิดและเรียนรู้เรื่องที่สอน ดังนั้นการตั้งคำถามจึงสำคัญอย่างยิ่งสำหรับครูผู้สอน เพราะการตั้งคำถามที่ดีนั้นเป็นหนทางที่จะนำไปสู่กระบวนการคิดเพื่อหาสาระสำคัญจากเรื่องที่ได้เป็นข้อดี ดังนั้นผู้สอนจึงต้องใช้คำถามที่หลากหลายเป็นตัวกระตุ้นให้เด็กคิด ตั้งแต่คำถามง่าย ๆ จนถึงคำถามที่ต้องใช้ความคิดเพื่อนำไปสู่การจับใจความที่ถูกต้อง

คำถามจึงมีความสำคัญมากในการช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียน เกิดการพัฒนาทางความคิด คำถามจะทำให้ผู้เรียนมีแง่มุมความคิด เกิดความคิดที่แปลกใหม่ เกิดการอภิปรายอย่างกว้างขวางนำไปสู่ความเข้าใจ ซึ่งชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2559: 6) กล่าวว่าคำถามมีความสำคัญมากในการพัฒนาผู้เรียน โดยคำถามจะช่วยให้ครูได้สำรวจความรู้เดิมและกระตุ้นความสนใจผู้เรียนทำให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียน กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดแนวคิดมากขึ้น และเมื่อมีการอภิปรายจะนำไปสู่ความเข้าใจและเกิดการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ รวมทั้งการตั้งคำถามจะช่วยให้การประเมินผลการเรียนของผู้เรียนและการสอนของครูอีกด้วย

คำถามมีหลายลักษณะ ผู้สอนจึงจำเป็นต้องใช้คำถามที่หลากหลาย ตั้งแต่คำถามง่าย ๆ จนถึงคำถามที่ต้องให้นักเรียนใช้ความคิดขั้นสูง ดังคำกล่าวของชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2559: 18) กล่าวไว้ว่า ครูอาจใช้คำถาม เพื่อตรวจสอบความเข้าใจ ถามเพื่อให้นักเรียนอธิบาย ได้คิดวิเคราะห์เปรียบเทียบ ให้คิดหาเหตุผล ถามเพื่อให้ผู้เรียน เกิดความคิดรวบยอด เกิดความคิดสร้างสรรค์ ถามเพื่อให้ผู้เรียน คิดตัดสินใจ ถามเพื่อนำเอาความรู้ไปใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ถามความสัมพันธ์ระหว่างเหตุผล ถามเพื่อให้ทราบความมุ่งหมาย ถามเพื่อให้เกิดการคิดวิจารณ์ ถามเพื่อให้แสดงความคิดเห็น ถามเพื่อเปิดการอภิปราย ถามเพื่อให้กำหนดนิยาม ถามเพื่อให้สังเกต และครูอาจถามเพื่อยั่วให้ผู้เรียนเกิดคำถามใหม่ ๆ โดยในการถามนั้นครูต้องมีหลักในการถาม โดยการใช้คำถามที่สั้น ชัดเจน ใช้ภาษาที่เข้าใจง่ายคำถามมีความสัมพันธ์กับวัตถุประสงค์ การเรียนการสอน สัมพันธ์กับเรื่องราว เนื้อหา กิจกรรม มีการใช้คำถามที่มีคุณค่า หลากหลาย ๆ ประเภท ที่เร้าความสนใจ ให้ผู้เรียนอยากตอบ และลักษณะคำถามควรเป็นแบบปลายเปิด เพื่อให้ผู้เรียนได้คิด ได้บรรยาย ได้ใช้เหตุผลในการอธิบาย สอดคล้องกับคำกล่าวของ พันทิพา อุทัยสุข (2532: 76) กล่าวว่า การใช้คำถามมีประโยชน์ต่อผู้เรียนอย่างมาก ผู้เรียนจะเกิดการเรียนรู้ได้ดีหรือไม่มากนักน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับการถาม คำถามของผู้สอนเป็นสำคัญประการหนึ่ง ถ้าผู้สอน มีเทคนิคในการใช้คำถาม จะทำให้การเรียนการสอนมีคุณค่า

จากการเรียนแบบร่วมมือเทคนิคเพื่อนคู่คิด ที่ผู้สอนจำเป็นต้องชำนาญในการใช้คำถามในการจัดการเรียนรู้ เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการคิดวิเคราะห์ในเนื้อหาที่อ่าน เทคนิคการใช้คำถาม จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับครูผู้สอน ซึ่งการใช้คำถามในการจัดการเรียนรู้จะกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดแง่มุมการคิดมากขึ้น และเมื่อมีการอภิปรายจะนำไปสู่ความเข้าใจและเกิดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ที่ครูตั้งไว้

ดังนั้นผู้วิจัยจึงเห็นว่าการจัดการเรียนรู้แบบเพื่อนคู่คิดร่วมกับการใช้คำถามเป็นวิธีที่ดีอีกวิธีหนึ่งที่จะช่วยพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความของนักเรียนให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลที่ดียิ่งขึ้น จึงสนใจที่จะนำเทคนิคการจัดการเรียนรู้แบบเพื่อนคู่คิดร่วมกับการใช้คำถามมาใช้ในการพัฒนาความสามารถด้านการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่การจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคเพื่อนคู่คิดร่วมกับการใช้คำถาม ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับเทคนิคเพื่อนคู่คิดและการใช้คำถามดังนี้

สมศักดิ์ สันธูระเวชญ์ (2544: 33) ได้กล่าวถึงการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคเพื่อนคู่คิด เป็นกลยุทธ์ที่มีเป้าหมายเพื่อให้ผู้เรียนได้แสดงปฏิกิริยาโต้ตอบอย่างเสรี ให้ผู้เรียนได้ฝึกซ้อมการแสดง มีอิสระในการแสดงความคิดเห็น กลยุทธ์นี้สามารถใช้ได้ง่ายและประสบผลสำเร็จอย่างสูงในทุก ๆ รายวิชา

และทุกระดับชั้น โดยการเรียนแบบร่วมมือเริ่มต้นจากให้ผู้เรียนตั้งใจฟังคำถามของผู้สอนและให้เวลาผู้เรียนคิด ประมาณ 2 - 5 นาที แล้วให้ผู้เรียนจับคู่เพื่อนในห้อง เพื่อให้ผู้เรียนอภิปรายความคิดเห็นเกี่ยวกับคำตอบของคำถามนั้น วิธีนี้จะเปิดโอกาสให้ผู้เรียนทุกคนได้มีโอกาสได้พูดแสดงความคิดเห็น (Millis & Cotel 1998: 73 - 74) ได้กล่าวถึงเทคนิคการเรียนการสอนแบบเพื่อนคู่คิด (Think - Pair - Share) ในการเริ่มกิจกรรมการเรียนการสอนแบบคู่คตินั้น ครูจะต้องตั้งคำถามที่ต้องใช้ความเข้าใจ มักเป็นคำถามแบบการสอบสวนให้นักเรียนได้คิดหาคำตอบด้วยตนเอง ต่อจากนั้นให้นักเรียนจับคู่กับเพื่อนร่วมชั้นอีกคนหนึ่งเพื่ออภิปรายการตอบคำถามเมื่อได้ข้อสรุปนักเรียนยกมือเสนอคำตอบหรือแสดงความคิดเห็นต่อเพื่อนในชั้นเรียนและก่อนที่ครูจะให้นักเรียนคู่หนึ่งเสนอคำตอบควรรอเวลาให้นักเรียนคิดคำตอบให้ได้เสียก่อน และเพื่อให้นักเรียนมีโอกาสในการทอ้งคำตอบกับเพื่อนก่อนที่จะพูดในชั้นเรียน เพื่อเพิ่มพูนทักษะการสื่อสารและความมั่นใจ

ในกระบวนการจัดการเรียนรู้เทคนิคเพื่อนคู่คิด การใช้คำถามมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะนำไปสู่คำตอบของผู้เรียน ดังนั้นเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการคิดวิเคราะห์ในเนื้อหาที่อ่าน เทคนิคการใช้คำถาม จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับครูผู้สอนในการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคเพื่อคู่คิด บทบาทของผู้สอนในการใช้คำถามที่ดีมีความสำคัญ ต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างมาก ซึ่งผู้สอนควรใช้บทบาทของตนเองให้ถูกต้อง เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้จากคำถามที่หลากหลาย และเน้นการคิดมากที่สุด โดยผู้สอนควรหมั่นฝึกฝน การใช้คำถามให้มีความชำนาญอยู่เสมอสอดคล้องกับแนวคิดของ กรมวิชาการ (2538:80) ที่กล่าวว่า ในการเรียนรู้ถ้ามีการใช้คำถามกับผู้เรียนมาก ๆ จะยิ่งทำให้ผู้เรียน มีโอกาสประสบความสำเร็จในการเรียนมากยิ่งขึ้น

จากการศึกษาขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ ด้วยเทคนิคเพื่อนคู่คิด ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ โดยใช้ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ตามขั้นตอนของ Lyman (1981 อ้างถึงใน Fauziyati and Istianah, 2013: 42) ซึ่งมีขั้นตอนของการจัดการเรียนรู้ได้ 3 ขั้นตอน และผู้วิจัยได้ปรับรายละเอียดของกิจกรรมในแต่ละขั้น เพื่อให้เหมาะสมกับชั้นเรียนและมีการผนวกการใช้คำถาม เพื่อกระตุ้นความคิดของนักเรียน เข้าไปในขั้นที่ 1 ดังนี้

1) ขั้นที่ 1 (Think) ครูแจกใบงานให้นักเรียนอ่านบทอ่านที่กำหนดให้ ครูใช้คำถามกระตุ้นเพื่อให้นักเรียนจับใจความได้ นักเรียนทุกคนอ่านและตอบคำถามด้วยตนเอง

2) ขั้นที่ 2 (Pair) เป็นขั้นตอนกระบวนการกลุ่ม ครูจัดนักเรียนเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 4 คน โดยแบ่งนักเรียนตามระดับผลการทดสอบก่อนเรียน เก่ง กลาง อ่อน จำนวน (1-2-1) นักเรียนในแต่ละกลุ่มนำเอาผลการตอบคำถามในขั้นที่ 1 มาแลกเปลี่ยนแสดงความคิดเห็นภายในกลุ่มของตนเอง แล้วนักเรียนแต่ละกลุ่มสรุปใจความของเรื่องที่อ่าน

3) ขั้นที่ 3 (Share) นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนนำเสนอผลการสรุปใจความของกลุ่มตน และเพื่อนกลุ่มอื่นซักถามหรือแสดงความคิดเห็น ครูแก้ไขเพิ่มเติม

จากการศึกษาแนวคิดและหลักการที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้โดยเทคนิคเพื่อนคู่คิดและการจัดการเรียนรู้โดยใช้คำถามที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยดังแผนภูมิที่ 1 ดังนี้

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

คำถามการวิจัย

1. ความสามารถด้านการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคเพื่อนคู่คิดร่วมกับการใช้คำถามสูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้หรือไม่
2. ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคเพื่อนคู่คิดร่วมกับการใช้คำถามอยู่ในระดับใด

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคเพื่อนคู่คิดร่วมกับการใช้คำถาม
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคเพื่อนคู่คิดร่วมกับการใช้คำถาม

สมมติฐานของการวิจัย

ความสามารถด้านการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคเพื่อนคู่คิดร่วมกับการใช้คำถามสูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้

ขอบเขตของการวิจัย

1. ตัวแปรที่ใช้ศึกษา

ตัวแปรสำหรับการวิจัยในครั้งนี้ประกอบด้วย

1.1 **ตัวแปรต้น (Independent Variable)** คือ การจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคเพื่อนคู่คิดร่วมกับการใช้คำถาม

1.2 **ตัวแปรตาม (dependent Variable)**

1.2.1 ความสามารถด้านการอ่านจับใจความ

1.2.2 ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคเพื่อนคู่คิดร่วมกับการใช้คำถาม

2. ประชากรและตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

2.1 **ประชากรที่ใช้ในการวิจัย** คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนธัญรัตน์ อำเภอดงหลวง จังหวัดพทุมธานี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 15 ห้องเรียน จำนวน 592 คน

2.2 **ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย** คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/1 โรงเรียนธัญรัตน์ อำเภอดงหลวง จังหวัดพทุมธานี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 34 คนที่ได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยใช้วิธีการจับสลากด้วยการใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม

3. เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย คือ การอ่านจับใจความตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สาระที่ 1 การอ่าน มาตรฐาน ท1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิด เพื่อนำไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน ตัวชี้วัดที่ ม.1/2 จับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่าน ซึ่งผู้วิจัยได้คัดเลือกบทอ่านที่ใช้ในการอ่านจับใจความสำคัญครั้งนี้ คือ นิทาน บทความ สารคดี บทร้อยกรอง

4. ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยทดลอง ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 เป็นเวลา 4 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 วัน วันละ 1 ชั่วโมง จำนวน 8 ชั่วโมง ไม่รวมทดสอบก่อนการจัดการเรียนรู้และหลังการจัดการเรียนรู้

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคเพื่อนคู่คิดร่วมกับการใช้คำถาม หมายถึงการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบคิดวิเคราะห์หลายชั้น คือ คิดด้วยตนเอง คิดเป็นคู่ และคิดเป็นกลุ่มขนาดใหญ่ โดยคำตอบที่ได้จะผ่านการกรองหลายชั้นจนได้คำตอบที่มีความเป็นเอกภาพ โดยผู้วิจัยจะใช้คำถามเพื่อกระตุ้นการคิดของนักเรียนในชั้นที่ 1 ซึ่งการใช้คำถามจะช่วยกระตุ้นให้นักเรียนเกิดการคิดและเรียนรู้ เรื่องที่สอนเกิดการอภิปรายอย่างกว้างขวางนำไปสู่ความเข้าใจโดยการจัดการเรียนการสอนผู้วิจัยได้ใช้ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ของศาสตราจารย์ Lyman (1981 อ้างถึงใน Fauziyati and Istianah, 2013: 42) ซึ่งมีขั้นตอนของการจัดการเรียนรู้ 3 ชั้นแต่ผู้วิจัยได้เพิ่มการใช้คำถามกระตุ้นเข้าไปในชั้นที่ 1 และมีการปรับรายละเอียดในชั้นต่าง ๆ เพื่อให้เหมาะสมกับชั้นเรียน ดังนี้

1) **ชั้นที่ 1 (Think)** ครูแจกใบงานให้นักเรียนอ่านบทอ่านที่กำหนดให้ ครูใช้คำถามกระตุ้นเพื่อให้นักเรียนจับใจความได้ นักเรียนทุกคนอ่านและตอบคำถามด้วยตนเอง

2) **ชั้นที่ 2 (Pair)** เป็นขั้นตอนกระบวนการกลุ่ม ครูจัดนักเรียนเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 4 คน โดยแบ่งนักเรียนตามระดับผลการทดสอบก่อนเรียน เก่ง กลาง อ่อน จำนวน (1-2-1) นักเรียนในแต่ละกลุ่มนำเอาผลการตอบคำถามในชั้นที่ 1 มาแลกเปลี่ยนแสดงความคิดเห็นภายในกลุ่มของตนเอง แล้วนักเรียนแต่ละกลุ่มสรุปใจความของเรื่องที่อ่าน

3) **ชั้นที่ 3 (Share)** นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนนำเสนอผลการสรุปใจความของกลุ่มตน และเพื่อนกลุ่มอื่นซักถามหรือแสดงความคิดเห็น ครูแก้ไขเพิ่มเติม

2. ความสามารถด้านการอ่านจับใจความ หมายถึง การที่ผู้เรียนสามารถอ่านบทอ่านแล้วสรุปสาระสำคัญ ดีความ บอกจุดมุ่งหมาย แยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น สรุปข้อคิด จากนิทาน บทความ สารคดี และบทร้อยกรอง ซึ่งวัดได้จากแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านจับใจความที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นแบบปรนัยชนิด เลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ

3. **ความคิดเห็นของนักเรียน** หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคเพื่อนคู่คิดร่วมกับการใช้คำถาม ในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านบรรยากาศการเรียนรู้และด้านประโยชน์ที่ได้รับ ซึ่งวัดได้จากการตอบแบบสอบถามความคิดเห็นที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

4. **นักเรียน** หมายถึง ผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนธัญรัตน์ อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. เป็นแนวทางการพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความ
2. เป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคเพื่อนคู่คิดร่วมกับการใช้คำถาม
3. นักเรียนได้พัฒนาความสามารถด้านการอ่านจับใจความให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่องการพัฒนาความสามารถด้านการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่จัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคเพื่อนคู่คิดร่วมกับการใช้คำถามผู้วิจัยได้ค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามลำดับดังนี้

1. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยและหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนธัญรัตน์ พุทธศักราช 2562 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

2. การอ่านจับใจความ

2.1 ความหมายของการอ่านจับใจความ

2.2 ความสำคัญของการอ่านจับใจความ

2.3 ขั้นตอนการอ่านจับใจความ

2.4 ประเภทของการอ่านจับใจความ

2.5 กลวิธีการอ่านจับใจความ

2.6 การสอนอ่านจับใจความ

2.7 การวัดและประเมินการอ่านจับใจความ

3. การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคเพื่อนคู่คิด

3.1 ความหมายของการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคเพื่อนคู่คิด

3.2 ลักษณะสำคัญของการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคการเรียนรู้แบบเพื่อนคู่คิด

3.3 ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคเพื่อนคู่คิด

3.4 ประโยชน์ของการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคเพื่อนคู่คิด

4. การใช้คำถาม

4.1 ความหมายของการใช้คำถาม

4.2 ประเภทของคำถาม

4.3 ความสำคัญของการใช้คำถาม

4.4 เทคนิคการใช้คำถาม

4.5 ลักษณะคำถามที่ดี

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

5.1 งานวิจัยในประเทศ

5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

1. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย และหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนธัญรัตน์ พุทธศักราช 2562 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยสาระ และมาตรฐานการเรียนรู้

สาระที่ 1 การอ่าน

มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน

สาระที่ 2 การเขียน

มาตรฐาน ท 2.1 ใช้กระบวนการเขียนเขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่าง ๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ

สาระที่ 3 การฟัง การดู และการพูด

มาตรฐาน ท 3.1 สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้ ความคิด และความรู้สึกในโอกาสต่าง ๆ อย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์

สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย

มาตรฐาน ท 4.1 เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษาและพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา และรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ

สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม

มาตรฐาน ท 5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

คุณภาพผู้เรียน

จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

กระทรวงศึกษาธิการ (2553: 37-55) กล่าวว่าอ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองเป็นทำนองเสนาะได้ถูกต้องเข้าใจความหมายโดยตรงและความหมายโดยนัย จับใจความสำคัญและรายละเอียดของสิ่งที่อ่าน แสดงความคิดเห็นและข้อโต้แย้งเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน และเขียนกรอบแนวคิด ผังความคิด ย่อความ เขียนรายงานจาก สิ่งที่อ่านได้ วิเคราะห์ วิจัยอย่างมีเหตุผล ลำดับความอย่างมีขั้นตอนและความเป็นไปได้ของเรื่องที่อ่าน รวมทั้งประเมินความถูกต้องของข้อมูลที่ใช้สนับสนุนจากเรื่องที่อ่าน

เขียนสื่อสารด้วยลายมือที่อ่านง่ายชัดเจน ใช้ถ้อยคำได้ถูกต้องเหมาะสมตามระดับภาษาเขียน คำขวัญ คำคม คำอวยพรในโอกาสต่าง ๆ โฆษณา คติพจน์ สุนทรพจน์ ชิวประวัติ อัตชีวประวัติและ ประสบการณ์ต่าง ๆ เขียนย่อความ จดหมายกิจธุระ แบบกรอกสมัครงาน เขียนวิเคราะห์ วิจารณ์ และแสดงความรู้ความคิดหรือโต้แย้งอย่างมีเหตุผล ตลอดจนเขียนรายงานการศึกษาค้นคว้าและ เขียนโครงการ

พูดแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์ วิจารณ์ ประเมินสิ่งที่ได้จากการฟังและดู นำข้อคิดไปประยุกต์ ใช้ในชีวิตประจำวัน พูดรายงานเรื่องหรือประเด็นที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าอย่างเป็นระบบ มีศิลปะในการพูด พูดในโอกาสต่าง ๆ ได้ตรงตามวัตถุประสงค์ และพูดโน้มน้าวอย่างมีเหตุผลน่าเชื่อถือ รวมทั้งมี มารยาทในการฟัง ดู และพูด

เข้าใจและใช้คำราชาศัพท์ คำบาลีสันสกฤต คำภาษาต่างประเทศอื่น ๆ คำทับศัพท์ และ ศัพท์บัญญัติในภาษาไทย วิเคราะห์ความแตกต่างในภาษาพูด ภาษาเขียน โครงสร้างของประโยครวม ประโยคซ้อน ลักษณะภาษาที่เป็นทางการ กึ่งทางการและไม่เป็นทางการ และแต่งบทร้อยกรองประเภท กลอนสุภาพ กาพย์ และโคลงสี่สุภาพ

สรุปเนื้อหาวรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่าน วิเคราะห์ตัวละครสำคัญ วิถีชีวิตไทย และคุณค่า ที่ได้รับจากวรรณคดีวรรณกรรมและบทอาขยาน พร้อมทั้งสรุปความรู้ข้อคิดเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ ในชีวิตจริง ซึ่งชั้นมัธยมศึกษา 1 มีการกำหนดตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางของสาระที่ 1 การอ่านไว้ดังนี้

ตารางที่ 3 ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง สาระที่ 1 การอ่าน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง		
ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ม.1	1. อ่านออกเสียงบทร้อยแก้ว และบท ร้อยกรองได้ถูกต้องเหมาะสมกับ เรื่องที่อ่าน	การอ่านออกเสียง ประกอบด้วย 1.บทร้อยแก้วที่เป็นบทบรรยาย บทร้อยกรอง เช่น กลอนสุภาพ กลอนสี่ก้า 2. กาพย์ยานี 11 กาพย์ฉับ 16 กาพย์สุรางคนางค์ 28 และโคลงสี่สุภาพ
	2. จับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่าน	การอ่านจับใจความจากสื่อต่าง ๆ เช่น

ตารางที่ 3 ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง สาระที่ 1 การอ่าน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 (ต่อ)

ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง		
ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
	3. ระบุเหตุและผล และข้อเท็จจริงกับ ข้อคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน 4. ระบุและอธิบายคำเปรียบเทียบ และคำที่มีหลายความหมายใน บริบทต่าง ๆ จากการอ่าน	1. เรื่องเล่าจากประสบการณ์ 2. เรื่องสั้น 3. บทสนทนา 4. นิทานชาดก 5. วรรณคดีในบทเรียน 6. งานเขียนเชิงสร้างสรรค์
	5. ตีความคำยากในเอกสารวิชาการ โดยพิจารณาจากบริบท	1. บทความ
	6. ระบุข้อสังเกตและความ สมเหตุสมผลของงานเขียนประเภท ชักจูงโน้มน้าวใจ	1. สารคดี 2. บันเทิงคดี 3. เอกสารทางวิชาการที่มีคำ ประโยค และข้อความที่ต้องใช้บริบทช่วยพิจารณา ความหมาย 4. งานเขียนประเภทชักจูงโน้มน้าวใจเชิง สร้างสรรค์
	7. ปฏิบัติตามคู่มือแนะนำวิธีการใช้งาน ของเครื่องมือหรือเครื่องใช้ในระดับ ที่ยากขึ้น	1. การอ่านและปฏิบัติตามเอกสารคู่มือ
	8. วิเคราะห์คุณค่าที่ได้รับจากการอ่าน งานเขียนอย่างหลากหลายเพื่อ นำไปใช้แก้ปัญหาในชีวิต	1. การอ่านหนังสือตามความสนใจเช่น หนังสือที่นักเรียนสนใจและเหมาะสมกับวัย หนังสืออ่านที่ครูและนักเรียนกำหนด ร่วมกัน
	9. มีมารยาทในการอ่าน	1. มารยาทในการอ่าน

หลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนธัญรัตน์ พุทธศักราช 2562

คำอธิบายรายวิชาพื้นฐาน

รหัสวิชา ท 21102 ชื่อวิชาภาษาไทย

กลุ่มสาระการเรียนรู้

ภาษาไทย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2

เวลา 40 ชั่วโมง

จำนวน 1.5 หน่วยกิต

ฝึกทักษะการอ่านการฟัง การดู การพูด การเขียนและประเมินค่าวรรณคดี วรรณกรรม โดยการศึกษาการอ่านออกเสียงบทร้อยแก้ว บทร้อยกรอง อ่านจับใจความสำคัญนิทานหรือเรื่องสั้น บทความ สารคดี บทร้อยกรอง แต่งบทร้อยกรอง จำแนกและใช้สำนวนที่เป็นคำพังเพยและสุภาษิต โดยใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ (Theory of knowledge) เขียนสื่อสารโดยใช้ถ้อยคำถูกต้อง ชัดเจน เหมาะสม สละสลวย เขียนบรรยายประสบการณ์ เขียนเรียงความ ย่อความ จดหมายส่วนตัวและจดหมายกิจธุระ เขียนรายงานการศึกษาค้นคว้าและโครงการงาน เขียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสาระจากสื่อที่ได้รับ

การสรุปเนื้อหา วิเคราะห์ อธิบายคุณค่า สรุปความรู้และข้อคิดจากวรรณคดีและวรรณกรรม เรื่องกาพย์พระไชยสุริยา ราชาริราช กาพย์เห่ชมเครื่องคาวหวาน นิทานพื้นบ้าน ท่องจำบทอาขยาน ตามที่กำหนดและบทร้อยกรองที่มีคุณค่าตามความสนใจ

โดยใช้กระบวนการด้านการอ่าน การเขียน การฟัง การดูและการพูด การสร้างสรรค์ความคิด การฝึกทักษะการสื่อสารในรูปแบบต่าง ๆ การเรียนรู้ร่วมกันเพื่อให้สามารถรับสาร ส่งสารได้ตามวัตถุประสงค์ วิเคราะห์ชนิดและหน้าที่ของคำในประโยค สามารถใช้เทคโนโลยีนำความรู้ ความคิด คุณธรรมจริยธรรม ค่านิยม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์มาใช้จริงในชีวิตประจำวันได้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสอดคล้องกับวัฒนธรรม ประเพณี สามารถใช้ทักษะชีวิตในการดำรงตนอยู่ได้อย่างมีความสุขโดยพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน (Global Education)

ตัวชี้วัด

ท 2.1 ม.1/2, ม.1/3, ม.1/4, ม.1/5, ม.1/6, ม.1/7, ม.1/8, ม.1/9

ท 4.1 ม.1/3, ม.1/5, ม.1/6

ท 5.1 ม.1/1, ม.1/2, ม.1/3, ม.1/4, ม.1/5

รวมจำนวน 16 ตัวชี้วัด

ตารางที่ 4 หน่วยการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย (ภาคเรียนที่ 2) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

โครงสร้างรายวิชาภาษาไทย 2					
ลำดับที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด	สาระสำคัญ	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนักคะแนน (100)
1	การปฐมนิเทศ	ทุกมาตรฐานและทุกตัวชี้วัด	เพื่อให้ครูได้รู้จักกับนักเรียนและเพื่อให้นักเรียนทราบถึง คำอธิบายรายวิชา โครงสร้างรายวิชาภาษาไทย ท 21102 ซึ่งมีรายละเอียดเกี่ยวกับมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด วิธีการเรียน การวัด และประเมินผล เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ซักถามและลงมติข้อตกลงร่วมกันประจำวิชา	1	-
2	นิราศภูเขาทอง	ท1.1 ม.1/2 ท5.1 ม.1/1 ม.1/2 ม.1/3 ม.1/4 ม.1/5	นิราศภูเขาทอง เป็นผลงานประพันธ์ ประเภทนิราศของสุนทรภู่มีความยาวทั้งสิ้น 176 คำกลอน แต่งในสมัย พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว เป็นการเล่าเรื่องเกี่ยวกับบันทึกการเดินทางจากวัดราชบูรณะไปยังจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อนมัสการเจดีย์ภูเขาทอง โดยมีการกล่าวถึงพระมหากษัตริย์คุณของพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัยที่มีต่อสุนทรภู่พร้อมทั้งสอดแทรก ข้อคิดและวิถีชีวิตของคนในริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา	5	5

ตารางที่ 4 หน่วยการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย (ภาคเรียนที่ 2) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 (ต่อ)

โครงสร้างรายวิชาภาษาไทย 2					
ลำดับที่	ชื่อหน่วย การเรียนรู้	มาตรฐานการ เรียนรู้/ตัวชี้วัด	สาระสำคัญ	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนัก คะแนน (100)
3	นิทาน พื้นบ้าน	ท1.1 ม.1/2 ท5.1 ม.1/1 ม.1/2 ม.1/3 ม.1/4	นิทานพื้นบ้าน เป็นเรื่อง เล่าสืบทอดกันมาด้วยปากต่อ ปากจากความทรงจำ จึงไม่ อาจสืบสาวได้ว่าใครเป็นผู้ แต่งหรือผู้เล่าเป็นครั้งแรก นิทานเป็นเรื่องเล่าที่มีมาช้านาน เนื้อเรื่องมีความ สนุกสนาน ตื่นเต้น โดดโผน และเสริมสร้างจินตนาการ นิทานจึงเป็นเครื่องมือสำคัญ ในการอบรมสั่งสอน	4	5
4	การแต่ง บทร้อย กรอง	ท4.1 ม.1/5	การแต่งคำประพันธ์ ควรทราบถึงลักษณะฉันท ลักษณ์และความสละสลวย ของภาษา เพื่อให้เหมาะสม กับเนื้อเรื่อง	4	3
5	สำนวน คำพังเพย และ สุภาษิต	ท4.1 ม.1/6	สำนวน คำพังเพยและ สุภาษิตที่ใช้อยู่ในชีวิตประจำวัน ควรคำนึงถึงความถูกต้อง และใช้ให้เหมาะสมตาม ความหมายและบริบทของ การใช้สำนวน เพื่อให้การ สื่อสารนั้นสัมฤทธิ์ผล	3	3

ตารางที่ 4 หน่วยการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย (ภาคเรียนที่ 2) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 (ต่อ)

โครงสร้างรายวิชาภาษาไทย 2					
ลำดับที่	ชื่อหน่วย การเรียนรู้	มาตรฐานการ เรียนรู้/ตัวชี้วัด	สาระสำคัญ	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนัก คะแนน (100)
6	การเขียน เพื่อการ สื่อสาร	ท2.1 ม.1/2 ม.1/3 ม.1/4 ม.1/5 ม.1/7 ม.1/8 ม.1/9	การเขียนเป็นการสื่อสารที่มุ่ง ให้ผู้อ่านรับรู้ เข้าใจเรื่องราว อย่างใดอย่างหนึ่ง โดยผู้เขียน จะต้องมีจุดมุ่งหมายและ ศึกษาหลักการเขียนสื่อสาร แต่ละประเภทให้เข้าใจ จึงจะ ทำให้การเขียนสื่อสารมี ประสิทธิภาพ และมีมารยาท ที่ดีในการเขียน	3	4
7	การอ่าน ชีวิตประจำ วัน	ท1.1 ม.1/2 ม.1/3 ม.1/4 ม.1/5 ม.1/6 ม.1/7 ม.1/8 ม.1/9	การอ่านเป็นการรับรู้ ข้อมูลข่าวสาร ความรู้ ความ บันเทิง ซึ่งส่งผลให้ผู้อ่านมี ความฉลาดรอบรู้และทันต่อ เหตุการณ์	8	5
สรุปทบทวนภาพรวม (สอบกลางภาค)				1	20

ตารางที่ 4 หน่วยการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย (ภาคเรียนที่ 2) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 (ต่อ)

โครงสร้างรายวิชาภาษาไทย 2					
ลำดับที่	ชื่อหน่วย การเรียนรู้	มาตรฐานการ เรียนรู้/ตัวชี้วัด	สาระสำคัญ	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนัก คะแนน (100)
8	กาพย์เห่ชม เครื่องคาว หวาน	ท 1.1 ม.1/2 ท5.1 ม.1/1 ม.1/2 ม.1/3 ม.1/4 ม.1/5	กาพย์เห่ชมเครื่องคาว หวาน เป็นผลงานพระราช นิพนธ์ของพระบาทสมเด็จพระ พุทธเลิศหล้า นภลัยที่แสดงให้เห็นถึงพระ ปรีชาสามารถในเชิงกวีของ พระองค์ เป็นวรรณคดีที่ สะท้อนให้เห็นถึงสภาพวิถี ชีวิตของชาววังที่มีความ ละเอียดอ่อนและพิถีพิถันใน ทุกขั้นตอนของการทำทั้ง อาหารคาว อาหารหวานและ ผลไม้ แสดงให้เห็นถึงความ เอาใจใส่และฝีมือของผู้ทำ เป็นอย่างยิ่ง	2	5
9	การเขียน แสดงความ คิดเห็นจาก สื่อ	ท2.1 ม.1/6	การเขียนแสดงความ คิดเห็น เป็น การเขียน ถ่ายทอดความรู้สึกเกี่ยวกับ สาระจากสื่อต่าง ๆที่ได้รับใน ชีวิตประจำวัน ส่งผลทำให้ เกิดความรู้และการแลกเปลี่ยน ทัศนคติระหว่างกัน	3	5

ตารางที่ 4 หน่วยการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย (ภาคเรียนที่ 2) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 (ต่อ)

โครงสร้างรายวิชาภาษาไทย 2					
ลำดับที่	ชื่อหน่วย การเรียนรู้	มาตรฐานการ เรียนรู้/ตัวชี้วัด	สาระสำคัญ	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนัก คะแนน (100)
10	ชนิดและ หน้าที่ของ คำใน ประโยค	ท4.1 ม.1/3	คำในภาษาไทยสามารถ จำแนกได้ตามชนิดและหน้าที่ ซึ่งปรากฏในตำแหน่งต่าง ๆ ในประโยค การเข้าใจชนิด และหน้าที่ของคำแต่ละชนิด นั้น จะช่วยให้การสื่อสาร ถูกต้องตรงตาม ความหมาย ชัดเจนและถูกต้องตามหลัก ไวยากรณ์	5	5
สรุปทบทวนภาพรวม (สอบปลายภาค)				1	20
รวม				40	100

ในการวิจัยเรื่อง การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านจับใจความ ของนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่จัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคเพื่อนคู่คิดร่วมกับการใช้คำถาม ผู้วิจัยใช้หน่วยการ
เรียนรู้ที่ 7 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 มาตรฐาน ท1.1 ตัวชี้วัด ม.1/2 จับใจความจากเรื่อง
ที่อ่าน ได้แก่นิทาน บทความ สารคดี บทร้อยกรอง ด้วยเทคนิคเพื่อนคู่คิดร่วมกับการใช้คำถาม
ซึ่งเป็นบทอ่านที่ผู้วิจัยใช้ในการอ่านจับใจความครั้งนี้ รวมเป็นเวลา 8 ชั่วโมง

2. การอ่านจับใจความ

2.1 ความหมายของการอ่านจับใจความ

การอ่านจับใจความ เป็นทักษะที่มีความสำคัญของการอ่านหนังสือทุกชนิด เพราะการอ่านที่
จะใช้ประโยชน์ได้นั้น ผู้อ่านจะต้องมีความเข้าใจ และต้องมีความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญ
สิ่งที่อ่านอีกด้วย เพราะถ้าผู้อ่านไม่สามารถจับใจความได้ก็จะไม่สามารถเห็นรายละเอียดข้อปลีกย่อย
ของเนื้อความในหนังสือที่อ่านได้ ได้มีการศึกษาหลายท่านกล่าวถึงความหมายของการอ่าน
จับใจความไว้ดังนี้

บรรเทา กิตติศักดิ์ (2537: 117) ที่ได้กล่าวถึงความหมายของการอ่านจับใจความ สรุปได้ว่าการอ่านจับใจความเป็นการอ่านขั้นรายละเอียดที่ต้องรับรู้เนื้อเรื่องความสำคัญ ว่ากล่าวถึงใครหรืออะไร และความหมายของเรื่องว่ามีความเกี่ยวข้องกันอย่างไรสอดคล้องกับแนวคิดของ ผกาศรี เย็นบุตร (2542: 137) ได้ให้ความหมายของการอ่านจับใจความไว้ว่า การอ่านจับใจความ คือ การอ่านเพื่อเก็บสาระสำคัญของเรื่องที่อ่าน เช่น เก็บจุดมุ่งหมายสำคัญของเรื่อง เก็บเนื้อเรื่อง เก็บแนวคิด หรือทัศนคติของผู้เขียน เก็บข้อเท็จจริงหรือความรู้สึก อารมณ์ของผู้เขียน บางครั้งผู้อ่านจะต้องใช้ความสามารถในการอ่านเชิงตีความหรือการใช้วิจารณ์ญาณ ตลอดจนประสบการณ์ช่วยด้วยจึงจะค้นพบเช่นเดียวกับ สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2545: 159) ได้กล่าวถึงการอ่านจับใจความสำคัญไว้ว่าเป็นความสามารถในการรับสารที่ผู้อ่านสามารถเข้าใจวิเคราะห์ และประเมินค่าสัญลักษณ์ที่อ่านซึ่งมีลักษณะต่าง ๆ กันได้เป็นกระบวนการที่เข้าใจความหมายของคำกลุ่มคำประโยคและข้อความที่เป็นประการสำคัญ สอดคล้องกับแนวคิดของ จุไรรัตน์ ลักษณะศิริ และบาหยัน อิมสำราญ (2547: 42) กล่าวถึงความหมายของการอ่านจับใจความว่าการอ่านจับใจความหมายถึง การจับประเด็นหลักหรือสาระสำคัญของเรื่องที่อ่านว่าผู้เขียนต้องการส่งเสริมหรือให้ข้อคิดอะไรเป็นสำคัญ และฐะปะนีย์ นาครทรรพ (2547: 115) กล่าวถึงการอ่านจับใจความว่าเป็นการอ่านเก็บเฉพาะใจความสำคัญของเรื่องจากการอ่านเรื่องใดเรื่องหนึ่ง แล้วนำมาเรียบเรียงใหม่เพียงย่อ ๆ แต่ได้ใจความครบบริบูรณ์ สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ นอกจากนี้ วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2549: 120) ได้กล่าวว่า การอ่านจับใจความหมายถึงการแปลความหมายของอักษรออกมาเป็นความคิด ซึ่งไม่ได้พูดออกมาเป็นเสียงและนำความคิดนั้นไปใช้ประโยชน์

สรุปได้ว่าการอ่านจับใจความหมายถึง การอ่านเพื่อสรุปสาระสำคัญ ดีความ บอกจุดมุ่งหมายแยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น สรุปข้อคิด จากเรื่องที่อ่าน ทำให้ผู้อ่านรู้และเข้าใจในเนื้อหาที่อ่าน นำคุณค่าของเรื่องที่อ่านไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน

2.2 ความสำคัญของการอ่านจับใจความ

การอ่านจับใจความนับว่ามีความสำคัญมากในการเรียนเพราะเป็นพื้นฐานที่นักเรียนสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ในสาขาวิชาอื่น ๆ ได้เป็นอย่างดี หากนักเรียนอ่านหนังสือแล้วสามารถจับใจความได้ ก็จะทำให้เข้าใจสิ่งที่อ่านและสามารถนำความรู้ที่ได้จากการอ่านไปใช้ประโยชน์ได้ ดังที่มิ้นการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านจับใจความสำคัญดังนี้

บันลือ พุกกะวัน (2543: 13) ได้กล่าวว่า การอ่านจับใจความมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการอ่านทั่วไป การอ่านที่ถูกวิธี จะช่วยให้นักเรียนประสบผลสำเร็จในการเรียนและเกิดความเข้าใจเรื่องที่จะอ่าน ทำให้ได้รับความคิดความบันเทิง เช่นเดียวกับ สมบัติ มหารส (2544: 47) ได้กล่าวว่า การอ่านจับใจความ ทำให้คนมีความฉลาดรอบรู้ และจะเป็นนักปราชญ์ได้ในอนาคต รวมถึงยังเป็นเครื่องมือในการพัฒนาความพร้อม พัฒนานิสัย และทักษะความรู้ให้นักเรียนทุกคน นอกจากนี้

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2545: 159 - 162) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านจับใจความสำคัญว่า การอ่านจับใจความมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาการศึกษาด้วยการพัฒนาความรู้ของตนเอง พัฒนาเศรษฐกิจด้วยการนำความรู้มาพัฒนาอาชีพและระบบการใช้จ่าย การพัฒนาด้านสังคมด้วยการนำความรู้มาพัฒนาคุณภาพชีวิตในครอบครัวซึ่งสอดคล้องกับกรมวิชาการกรมวิชาการ (2546: 49) กล่าวถึงความสำคัญของการสอนอ่านจับใจความว่า การเน้นการอ่านออกเสียงและอ่านจับใจความ เพราะต้องการให้อ่านรู้เรื่องจับใจความได้เป็นการจูงใจให้อ่านหนังสือ จากความสำคัญดังกล่าว การจัดการเรียนการสอน สาระการเรียนรู้ภาษาไทย จึงเน้นการอ่านจับใจความสำคัญอย่างไรก็ตาม ครูผู้สอนย่อมมีบทบาทสำคัญในการฝึกทักษะการอ่านครูจะเป็นผู้นำทางช่วยเป็นแบบในการใช้ทักษะ การอ่านและเป็นผู้ตรวจสอบประเมินผลว่านักเรียนมีความก้าวหน้าในปัญหาการฝึกทักษะไปมากน้อยเพียงใด

จุไรรัตน์ ลักษณะศิริ และบาทยัน อิมสารณู (2547: 42) กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านจับใจความว่า การอ่านจับใจความมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตมนุษย์ในสังคมโดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคปัจจุบันซึ่งเป็นยุคข้อมูลข่าวสารเพราะการอ่านและการฟังจะทำให้ผู้คนได้รับข่าวสารข้อมูลความรู้ และได้รับทราบความเคลื่อนไหวตลอดจนข้อคิดเห็นต่าง ๆ ของผู้คนในสังคม นอกจากนี้การอ่านอย่างเต็มที่ ถ้าผู้รับสารสามารถรับสารที่ผู้ส่งสารส่งให้อ่านอย่างครบถ้วนและถูกต้องกระบวนการสำคัญที่สุดจะทำให้ผู้รับสารสามารถรับสารจากเรื่องที่อ่านได้ก็คือการจับใจความ ฉะนั้นการจับใจความจึงเป็นหัวใจของการอ่านบันเทิง

สมบัติ จำปาเงิน และสำเนียง มณีกาญจน์ (2548: 29) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านจับใจความสรุปได้ว่า

1. การอ่านช่วยให้คนเรียนเก่ง เพราะเมื่ออ่านเก่งแล้วจะเรียนวิชาต่าง ๆ ได้ดี
2. การอ่านช่วยให้ผู้อ่านประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพเพราะได้อ่านเอกสารให้ความรู้ในการปรับปรุงงานของตนอยู่เสมอ
3. ช่วยให้ได้รับความบันเทิงในชีวิตมากขึ้น เพราะการได้อ่านวรรณกรรมดี ๆ ย่อมก่อให้เกิดความเพลิดเพลินในยามว่าง
4. การอ่านช่วยให้เป็นผู้ที่สังคมยอมรับ เพราะผู้ที่อ่านมากจะรู้จักปรับตัวให้เข้ากับสังคมได้ดี
5. การอ่านช่วยให้เป็นคนที่น่าสนใจ เพราะผู้ที่อ่านหนังสือมากจะมีความคิดลึกซึ้งและกว้างขวาง

ประทีป วาทิกทินกร (2553: 18) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านจับใจความสำคัญไว้สรุปได้ว่า การอ่านจับใจความมีความสำคัญอย่างยิ่งในการอ่านทั่วไป การอ่านที่ถูกวิธีจะช่วยให้ นักเรียนประสบผลสำเร็จในการเรียน และเกิดความเข้าใจเรื่องที่อ่านทำให้ได้รับความคิดและความบันเทิง การอ่านจับใจความสำคัญเป็นทักษะที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการเรียนเป็นการอ่านที่

คนเราใช้กันมากในชีวิตประจำวัน ถ้าผู้อ่านมีความสามารถในการอ่านจับใจความก็สามารถ จะเข้าใจ ความหมายของเรื่องราวต่าง ๆ ที่อ่านได้อย่างถูกต้อง รวดเร็ว

สรุปได้ว่าการอ่านจับใจความมีความสำคัญต่อผู้อ่านมากเพราะเป็นทักษะสำคัญที่ใช้ใน ชีวิตประจำวัน ทั้งในด้านการศึกษาและการประกอบอาชีพ เพราะการจับใจความเป็นเครื่องมือที่ สำคัญในการแสวงหาความรู้ ถ้าหากผู้อ่านไม่สามารถจับใจความสำคัญได้จะไม่สามารถเข้าใจ จุดมุ่งหมายที่ผู้เขียนต้องการสื่อสาร ครูผู้สอนเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการฝึกทักษะการอ่าน จับใจความและเป็นผู้นำในการใช้ทักษะการอ่านจับใจความและประเมินความสามารถในการอ่าน จับใจความของผู้เรียน

2.3 ขั้นตอนการอ่านจับใจความ

การอ่านจับใจความมีความสำคัญอย่างยิ่งในการเรียน การอ่านจับใจความจามลำดับขั้นตอน จะช่วยให้ผู้อ่านสามารถอ่านจับใจความได้ครบถ้วนทุกประเด็นและมีประสิทธิภาพมากขึ้น นักการศึกษาเสนอขั้นตอนการอ่านจับใจความ ดังนี้

สมศักดิ์ สินธุระเวช (2543: 26) กล่าวถึงลำดับขั้นตอนการอ่านจับใจความ สรุปได้ว่า การอ่านจับใจความ ควรให้นักเรียนรู้ความหมายของคำให้อ่านเป็นกลุ่มคำ แล้วนำแต่ละส่วน มาสัมพันธ์กันเป็นประโยค จนได้ความเป็นตอน เกิดความเข้าใจเป็นเรื่องจากง่ายไปยาก ขั้นตอน การอ่านจับใจความมี 4 ขั้นตอน

1. ขั้นรู้จักคำจำกัดความที่ได้ถ่ายทอดเสียงและความหมายของคำในเรื่องนั้นๆ
2. ขั้นเข้าใจความหมายของคำวลีและประโยคโดยใช้ประสบการณ์เดิมมาช่วยตีความ และพิจารณาจุดประสงค์ของผู้เขียนที่ต้องการสื่อกับนักเรียน
3. ขั้นปฏิบัติการเป็นขั้นที่อ่านโดยมีสติปัญญา และความรู้สึที่สามรถประเมินได้ว่าผู้เขียน หมายถึงอะไร
4. ขั้นบูรณาการเป็นขั้นที่นักเรียนสามารถนำความรู้ความคิดและความหมายที่ได้จากการ อ่านจับใจความไปใช้ประโยชน์ได้

สุนันทามัน เศรษฐวิทย์ (2545: 95) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการอ่านจับใจความไว้ดังนี้

1. ขั้นจำ เป็นขั้นเริ่มแรกของการอ่านที่สมองจะต้องจำเรื่องราวให้ได้คำความหมายของคำ ให้คำจำกัดความของคำยากจำชื่อตัวละครแม้เหตุการณ์สำคัญที่ครูจะรู้ว่านักเรียนมีความจำเรื่องที่ อ่านได้มากหรือน้อยก็ใช้วิธีการตั้งคำถามเรื่องที่อ่านหรืออาจให้สะกดคำ บอกความหมายและบอกคำ จำกัดความ

2. **ชั้นเข้าใจ** เป็นคำที่นักเรียนสามารถเล่าเรื่องที่อ่านด้วยคำพูดของตนเองได้เข้าใจความคิด ถ้อยคำประโยคและข้อความที่เป็นคติสอนใจสรุปเรื่องเป็นมโนทัศน์โดยใช้คำพูดของตนเอง การที่ครูจะประเมินว่านักเรียนมีความเข้าใจมากหรือน้อยควรตั้งเป็นคำถามด้วยการให้เล่าเรื่องสรุปเรื่อง และเรียงลำดับเหตุการณ์ของเรื่อง

3. **ชั้นนำไปใช้** เป็นคำที่นักเรียนควรมีการฝึกนำถ้อยคำประโยคและเหตุการณ์ที่ได้จากการอ่านไปใช้แก้ปัญหาในสถานการณ์ที่อาจจะเกิดขึ้นใหม่หรือนำไปใช้แก้ปัญหาวิชาอื่น ๆ ดังนั้นคำถามที่ใช้จึงมักจะกำหนดเป็นสถานการณ์ให้นักเรียนพิจารณาในการนำความรู้มาใช้ประโยชน์

4. **ชั้นวิเคราะห์** เป็นคำที่ให้นักเรียนแยกองค์ประกอบย่อยของแนวคิดที่ได้จากการอ่าน การรู้จักแยกความหมายของคำที่มีความหมายหลายอย่างสามารถบอกได้ว่าองค์ประกอบใดมีความสัมพันธ์กันหรือไม่เกี่ยวข้องกันเลย

5. **ชั้นสังเคราะห์** เป็นชั้นที่ให้นักเรียนรู้จักสรุปแนวคิดที่ได้จากการอ่านการรู้จักแยกความหมายของคำที่มีความหมายหลายอย่างสามารถบอกได้ว่าองค์ประกอบใดมีความสัมพันธ์กันหรือไม่เกี่ยวข้องกันเลย

6. **ชั้นประเมินค่า** เป็นขั้นสูงสุดของการคิดที่ให้นักเรียนรู้จักตัดสินเรื่องที่อ่านว่าอะไรคือส่วนที่เป็นจริงและอะไรคือส่วนที่เป็นเท็จพิจารณาและค้นหาคุณค่าที่ปรากฏในเรื่องได้แก่ความรัก ความกตัญญูความซื่อซึ้ง และยังรวมถึงความเป็นเหตุเป็นผลด้วยเป็นการฝึกให้นักเรียนรู้จักสังเกต การใช้ถ้อยคำการบรรยายที่ทำให้เกิดภาพพจน์ ตลอดจนความประทับใจอื่น ๆ ที่ได้จากการอ่านเรื่อง กรมวิชาการ (2546: 189) ได้กำหนดถึงขั้นตอนการอ่านและจับใจความไว้ดังนี้

1. อ่านผ่าน ๆ โดยตลอดเพื่อให้รู้ว่าเรื่องที่อ่านว่าด้วยเรื่องอะไร จะได้เป็นจุดสำคัญของเรื่อง
2. อ่านให้รายละเอียดเพื่อทำความเข้าใจอย่างชัดเจนไม่ควรหยุดอ่านระหว่างเรื่องเพราะจะทำให้ความเข้าใจไม่ติดต่อกัน
3. อ่านซ้ำตอนที่ไม่มีเข้าใจและตรวจสอบความเข้าใจหลังตอนให้แน่นอนถูกต้อง
4. เรียบเรียงใจความสำคัญของเรื่องด้วยตนเอง

จูไรต์นัลักษณะศิริและบาทยันอิมสำราญ (2547: 42) กล่าวถึงวิธีการอ่านจับใจความว่าเป็นการอ่านเรื่องราวต่าง ๆ ให้เข้าใจนั้นต้องเริ่มตั้งแต่ระดับประโยคย่อหน้าและเนื้อเรื่องทั้งหมดตามลำดับการที่จะเข้าใจเรื่องราวทุกระดับอยู่ที่ความสามารถในการจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่าน การทำความเข้าใจเรื่องราวระดับประโยคนั้นไม่ซับซ้อนผู้อ่านสามารถจับสาระได้เพียงตั้งคำถามว่าประโยคนั้นเป็นเรื่องเกี่ยวกับใครหรืออะไรและผู้นั้นหรือสิ่งนั้นกำลังทำอะไรหรือเป็นอย่างไรส่วนการจับใจความสำคัญในระดับย่อหน้านั้นเป็นการจับใจความที่ซับซ้อนขึ้นถ้าผู้อ่านมีโครงสร้างของย่อหน้าในทางตรงกันข้ามถ้าย่อหน้าที่อ่านผู้เขียนได้เขียนขึ้นมาโดยไม่ยึดหลักการเขียนย่อหน้าเขียนไปเรื่อย ๆ ไม่มีความคิดหลักหรือไม่ประโยคใจความสำคัญผู้อ่านจะจับใจความสำคัญได้ช้าหรืออาจจับใจความ

สำคัญไม่ถูกต้องอย่างไรก็ตามถ้าผู้อ่านสามารถจับใจความสำคัญแต่ละย่อหน้าได้ ก็เท่ากับจับใจความสำคัญของเรื่องทั้งเรื่องได้แล้ว

สรุปได้ว่าขั้นตอนการอ่านจับใจความความสามารถทำได้โดยเริ่มจาก อ่านชื่อเรื่องเนื้อเรื่องอย่างคร่าว ๆ และอ่านอย่างละเอียดเพื่อทำความเข้าใจอย่างชัดเจนโดยพิจารณาที่ละย่อหน้าเพื่อหาใจความสำคัญที่ละย่อหน้า จากนั้นเรียบเรียงใจความสำคัญของแต่ละเรื่องด้วยตนเองซึ่งครูควรฝึกฝนให้แก่ผู้เรียน โดยเริ่มจาก ขั้นจำ เข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์การสังเคราะห์และการประเมินค่า

2.4 ประเภทของการอ่านจับใจความ

การอ่านจับใจความมี 2 ประเภท คือ การอ่านเพื่อจับใจความส่วนรวม และการอ่านเพื่อจับใจความสำคัญ มีนักวิชาการได้อธิบายการอ่านจับใจความทั้ง 2 ประเภทไว้ดังนี้

กาญจนา นาคสกุล และคณะ (2521: 183) ได้กล่าวถึงแนวในการอ่านจับใจความว่า มี 2 ลักษณะ คือ การอ่านเพื่อจับใจความส่วนรวม และการอ่านเพื่อจับใจความสำคัญ การอ่านเพื่อจับใจความส่วนรวมเป็นการทำความเข้าใจเนื้อหาส่วนรวมของเรื่องหรือหนังสือ เป็นหัวใจสำคัญของการอ่าน เพราะถ้าผู้อ่านไม่สามารถจับใจความส่วนรวมได้จะมองไม่เห็นความสัมพันธ์ของรายละเอียดต่าง ๆ และอาจเป็นผลทำให้ไม่เข้าใจจุดหมายสำคัญของหนังสือ นั้น ๆ ได้ วิธีจับใจความส่วนรวมนั้น นอกเหนือจากการสังเกตส่วนประกอบของหนังสือแล้ว อาจจะได้ด้วยการพลิกดูหรืออ่านผ่าน ๆ หัวข้อต่าง ๆ ทั้งหัวข้อใหญ่และหัวข้อย่อยอย่างรวดเร็ว และในเวลาเดียวกันก็พยายามจัดเนื้อหาของหัวข้อเรียงลำดับในสมอง เพื่อให้ปรากฏเป็นภาพคร่าว ๆ ว่าแต่ละหัวข้อมีความสัมพันธ์กันอย่างไร และมีการดำเนินเรื่องไปสู่จุดหมายปลายทางด้วย วิธีการเชื่อมโยงเนื้อหาตลอดจนแนวความคิดและข้อมูลต่าง ๆ อย่างไร การอ่านวิธีนี้เป็นเพียงการอ่านเพื่อรับรู้ ส่วนการอ่านเพื่อจับใจความสำคัญ ผู้อ่านจะต้องอ่านค่อนข้างละเอียดแล้วสรุปใจความสำคัญโดยการบันทึก นักอ่านที่ดีควรเก็บสาระสำคัญในหลายแง่มุม เช่น เก็บแนวความคิดของผู้เขียนและจุดมุ่งหมายสำคัญของเรื่อง

ไพฑูริย์ สีนลารัตน์ และคณะ (2535: 65) ได้อธิบายถึงการอ่านจับใจความว่ามี 2 ลักษณะ

1. การอ่านเพื่อจับใจความส่วนรวม การเข้าใจเนื้อหาส่วนรวมของเรื่องที่อ่านนับเป็นหัวใจสำคัญของการอ่านเพราะถ้าผู้อ่านไม่สามารถจับใจความส่วนรวมได้ก็ยากที่จะเข้าใจรายละเอียดของเรื่องอันเป็นผลทำให้ไม่เข้าใจจุดหมายสำคัญของเรื่อง วิธีจับใจความส่วนรวมนั้น ต้องสังเกตส่วนประกอบของหนังสือ เช่น คำนำ สารบัญ เนื้อเรื่อง เชิงอรรถ และอภิธานศัพท์ ฯลฯ อ่านหัวข้อต่าง ๆ และจัดลำดับหัวข้อนั้น ๆ พิจารณาความสัมพันธ์ของแต่ละหัวข้อเพื่อเชื่อมโยงไปสู่เนื้อหาโดยส่วนรวมในหนังสือที่อ่าน

2. การอ่านเพื่อจับใจความสำคัญ คือ การอ่านเพื่อเก็บสาระสำคัญของเรื่องที่อ่าน เช่น เก็บจุดมุ่งหมายสำคัญของเรื่อง เก็บเนื้อเรื่องสำคัญ เก็บความรู้หรือข้อมูลที่นำเสนอ ตลอดจนแนวความคิดหรือทัศนคติของผู้เขียน

พันธฺ์ทิตา หลาบเลศบุญ (2542: 50) ได้อธิบายประเภทของการจับใจความไว้ 2 แนวทางสรุปได้ดังนี้

1. การอ่านจับใจความส่วนรวม การอ่านประเภทนี้มีหลักว่าผู้อ่านต้องสังเกต ส่วนประกอบของหนังสือ อ่านหัวข้อต่าง ๆ และจัดเนื้อหาของหัวข้อนั้นว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างไร มีการดำเนินเรื่องไปสู่จุดหมายปลายทางด้วยวิธีการเชื่อมโยงเนื้อหา ตลอดจนแนวความคิด และข้อมูลต่าง ๆ อย่างไรก็ตาม การอ่านจับใจความรวมเป็นการอ่านเพื่อรู้ จะได้ตัดสินใจคุณค่าของหนังสือเล่มนั้นว่าสมควรอ่านอย่างไร ละเอียดหรือไม่ และน่าสนใจเพียงใด การอ่านแบบนี้เหมาะกับเวลาจำกัด เช่น การเลือกซื้อหนังสือ หรืออ่านเพื่อตัดสินใจว่าควรยืมจากห้องสมุดหรือไม่ ข้อดีของการอ่านจับใจความส่วนรวมของหนังสือคือ จะช่วยให้จำเนื้อหาหลักได้อย่างแม่นยำ

2. การอ่านเพื่อจับใจความสำคัญ การอ่านประเภทนี้ต้องยึดหลักคือ อ่านอย่างละเอียด ทุกตัวอักษรเพื่อจับเรื่องราวได้ตลอดทั้งเรื่อง ที่ไหน เมื่อไร ทำไม บางเรื่องอาจจะมีคำตอบไม่ครบก็ได้ แต่ต้องตอบเท่าที่มีอยู่ให้ครบถ้วน เพื่อจับใจความสำคัญให้มากที่สุด

สรุปได้ว่า การอ่านจับใจความแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ 1) การอ่านจับใจความส่วนรวม 2) การอ่านจับใจความสำคัญ การอ่านจับใจความส่วนรวมนั้นเป็นการอ่าน อย่างคร่าว ๆ เพื่อหาความสัมพันธ์ของเนื้อหาในแต่ละหัวข้อนั้นว่าเชื่อมโยงกันอย่างไร ใช้การดำเนินเรื่องอย่างไร ส่วนการอ่านจับใจความสำคัญเป็นการอ่านอีกครั้งอย่างละเอียด ผู้อ่านต้องระบุให้ได้ว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร และผู้เขียนมีจุดมุ่งหมายอย่างไร

2.5 กลวิธีการอ่านจับใจความ

การอ่านจับใจความเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับการอ่านหนังสือทุกประเภทและยังเป็นพื้นฐานในการอ่านและเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการแสวงหาความรู้ของนักเรียน การอ่านจับใจความได้ดีนั้น มีผู้เสนอแนะหลักการอ่านจับใจความไว้ดังนี้

สนิท ตั้งทวี (2526: 104) เสนอแนวทางในการฝึกอ่านจับใจความไว้เป็นขั้นตอน 6 ขั้นตอน คือ

1. ฝึกแบ่งการจับสายตา (Fixating) ในแต่ละบรรทัด โดยการใช้สายตาจับเป็นจุด ๆ พยายามแผ่ช่วงสายตา (Eye Span) ให้กว้างและใช้เวลาให้น้อย แล้วเคลื่อนสายตาต่อไปอย่างรวดเร็ว ทำซ้ำ ๆ หลาย ๆ ครั้งจนกว่าจะเกิดความชำนาญ ผู้ที่อ่านหนังสือชำนาญ จะจับสายตาน้อยครั้งในบรรทัดหนึ่ง
2. พยายามเก็บแต่ใจความสำคัญของข้อความ หรือเรื่องทีอ่านอย่างรวดเร็ว
3. ขณะอ่านต้องรู้ว่าข้อความสำคัญ ๆ อยู่ ณ ที่ใด มีข้อสังเกต คือ ใจความสำคัญ ส่วนมากมักจะปรากฏให้เห็นในบรรทัดแรก หรือบรรทัดสุดท้ายของแต่ละย่อหน้าหรือแต่ละอนุเฉท (Paragraph) นั้น ๆ

4. กำหนดปริมาณของข้อความที่จะอ่านไว้ล่วงหน้า เช่น สมมติว่าจะอ่าน 10 หน้า เมื่อเริ่มต้นอ่านก็ให้ใช้นาฬิกาจับเวลาไว้ และดูเวลาทุกครั้งที่ขึ้นหน้าใหม่ การฝึกดังนี้หลาย ๆ ครั้ง จะทำให้ลดเวลาที่ใช้ในการอ่านน้อยลงทุกที

5. ขณะที่อ่านต้องพยายามบังคับสายตาให้กวาดไปตามตัวหนังสืออย่างรวดเร็ว ควรหลีกเลี่ยงการอ่านทีละคำ ควรได้ฝึกอ่านทีละประโยค

6. ในกรณีที่ข้อเขียนนั้นเป็นเรื่องยาว มีหลายอนุเลข เมื่ออ่านจบลงแล้ว ให้ทดสอบความเข้าใจในการอ่านทุกครั้ง เช่น ฝึกถามตัวเองว่า ข้อความหรือเรื่องที่ทำนั้นเป็นเรื่องอะไรใครทำอะไรที่ไหน เมื่อไร อย่างไร และทำไม บางเรื่องจะมีคำตอบไม่ครบก็ได้ แต่จะต้องตอบ เท่าที่มีอยู่ให้ครบถ้วน เพื่อจะได้จับใจความสำคัญให้ได้มากที่สุดแล้วจดลงกระดาษ นำไปเปรียบเทียบกับข้อความที่อ่านมาว่ามีความถูกต้องเพียงไร พยายามสำรวจหรือเปรียบเทียบ ข้อบกพร่องอันอาจเกิดขึ้นทุกครั้ง เพื่อจะได้หาทางแก้ไขข้อบกพร่องในโอกาสต่อไป

แวมยุรา เหมือนนิล (2541: 24) กล่าวว่า การอ่านจับใจความควรเริ่มจากจับใจความสำคัญในแต่ละย่อหน้าให้ถูกต้องแม่นยำ ซึ่งในแต่ละเรื่องอาจมีหลายย่อหน้า ใจความสำคัญส่วนมากมักอยู่ในประโยคตอนต้นย่อหน้า รองลงมาคือประโยคตอนท้ายย่อหน้า ส่วนประโยคตอนกลางย่อหน้าเป็นจุดที่ค้นหาใจความสำคัญได้ยาก และหากไม่ปรากฏในประโยคใดอย่างชัดเจน อาจอยู่ในหลายประโยคหรืออยู่รวม ๆ กันย่อหน้า ซึ่งผู้อ่านจะต้องสรุปออกมาเอง อาจใช้กลวิธีการตั้งคำถามว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไหร่ อย่างไร ทำไม ซึ่งจะทำให้มองเห็นส่วนที่เป็นประเด็นสำคัญ และส่วนที่เป็นประเด็นเสริมหรือการขยายความได้ง่ายขึ้น

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2545: 162-164) กล่าวว่า การอ่านจับใจความเป็นกระบวนการที่ซับซ้อน เพราะผู้อ่านจะต้องรับรู้ตัวอักษรเป็นอันดับแรก แล้วจึงแปลความตัวอักษรที่รับรู้ให้เป็น ความหมาย ดังนั้นการที่ผู้อ่านจับใจความใช้เวลามากหรือน้อย และจับใจความได้ครบถ้วนหรือไม่ จำเป็นต้องอาศัยการบูรณาการขององค์ประกอบที่เกี่ยวข้องซึ่งสรุปดังนี้

1. ประสบการณ์ของผู้อ่าน หมายถึง เหตุการณ์ที่ได้พบเห็นหรือจากการอ่านและการได้ยิน ประสบการณ์ที่ได้พบเห็นด้วยตนเอง เรียกว่าประสบการณ์ตรง ส่วนประสบการณ์ที่ได้รับจากการฟังและการอ่าน เรียกว่าประสบการณ์รอง ประสบการณ์ทั้งสองประเภท เป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยให้รู้จักคำศัพท์มากจับใจความได้ง่ายขึ้น โดยเฉพาะผู้อ่านได้อ่านเรื่องที่ตนมีประสบการณ์มาก่อนก็จะช่วยให้อ่านได้รวดเร็วและสามารถจับใจความได้ถูกต้อง

2. ความรู้พื้นฐานของผู้อ่าน หมายถึง ความรู้เดิมเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ช่วยให้ผู้อ่านสามารถอ่านเรื่องได้เข้าใจและจับใจความได้ครบถ้วน ดังนั้นความสำเร็จในการอ่านจับใจความจึงเกี่ยวข้องกับความรู้พื้นฐานที่ผู้อ่านเคยได้รับและเก็บสะสมไว้ในสมอง ดังนี้

2.1 ย่อใจความสารให้เหลือเป็นแนวคิดแล้วนำไปเชื่อมโยงกับแนวคิดเดิม

2.2 พิจารณาการนำแนวคิดใหม่ไปใช้ประโยชน์

2.3 นำแนวคิดใหม่เปรียบเทียบกับแนวคิดเดิมเพื่อพิจารณาส่วนที่เหมือนกันและส่วนต่างกันก่อนที่จะนำแนวคิดทั้งสองมารวมกัน

3. วัฒนธรรมของผู้อ่าน หมายถึง สิ่งที่ทำความเจริญงอกงามแก่หมู่คณะ วัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับการอ่านจับใจความ คือ "ภาษาพูด" ของผู้อ่านที่มีได้ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาพูด เช่น ประชาชนในจังหวัดปัตตานี ยะลา และนราธิวาสใช้ภาษาเยเรวีห์เป็นภาษาพูด หรือประชาชนที่ใช้ภาษาถิ่นเป็นภาษาพูด จะมีผลต่อการออกเสียงคำในภาษาไทยเพี้ยนไปจากเดิม อาจทำให้เข้าใจความหมายของคำผิด การจับใจความเรื่องที่อ่านก็อาจผิดพลาดได้

4. ความสนใจของผู้อ่านเป็นปัจจัยอย่างหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการอ่านจับใจความ ความสนใจที่มีต่อการอ่านจะจูงใจให้ผู้อ่านต้องการอ่านเรื่องที่ตนสนใจ

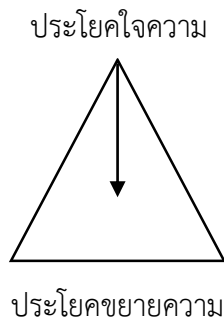
5. การเรียนรู้ของผู้อ่าน ความสามารถในการเรียนรู้เป็นองค์ประกอบหนึ่งที่จะช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจความหมายของคำและจับใจความเรื่องที่อ่านได้ถูกต้อง ความสามารถในการเรียนรู้ ผู้อ่านจึงต้องอาศัยความรู้พื้นฐานและประสบการณ์เดิมช่วยในการตัดสินใจความหมายก่อนที่จะสรุปเป็นใจความสำคัญ กระบวนการดังกล่าวจึงเกี่ยวข้องกับความสามารถของผู้อ่านนั่นเอง

6. การทำงานของสายตา การอ่านจับใจความเป็นกระบวนการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการทำงานของสายตา สายตาจะรับรู้ตัวอักษรที่เป็น คำ กลุ่มคำ ประโยค และเรื่องราว โดยทั่วไป การอ่านจับใจความจะเกี่ยวข้องกับการทำงานของสายตา หากคำที่ปรากฏนั้นเป็นคำที่ผู้อ่านคุ้นเคย โดยมีประสบการณ์หรือมีความรู้มาก่อน ผู้อ่านต้องใช้บริบทช่วยในการเดาความหมาย ด้วยเหตุนี้ การอ่านสารที่มีความยากง่ายเหมาะสมกับความสามารถของผู้อ่านจะช่วยลดปัญหาการอ่านจับใจความ

7. พื้นฐานทางภาษาเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการอ่าน โดยเฉพาะการออกเสียงคำที่สายตารับรู้ และยังเกี่ยวข้องับหลักภาษาตลอดจนโครงสร้างของคำในประโยค รวมทั้งความหมายของคำ พื้นฐานทางภาษาจึงเป็นสิ่งสำคัญสำหรับผู้อ่าน ถ้ามีพื้นฐานทางภาษาถูกต้องในเรื่องเสียงกับคำ ความหมายของคำ และหลักภาษา ก็จะช่วยให้อ่านสามารถจับใจความสารที่อ่านได้ถูกต้อง ด้วยเหตุนี้พื้นฐานทางภาษาจึงเป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างหนึ่งของการอ่านจับใจความ

จูไรร์ตัน ลักษณะศิริ (2562: 156-179) กล่าวว่า ในการฝึกฝนจับใจความ ควรจะเริ่มด้วยการพิจารณาคำหรือวลีในข้อความ ซึ่งจะบ่งบอกว่าแต่ละส่วนมีความสัมพันธ์กันอย่างไร ส่วนใดเป็นข้อความเกริ่นนำหรือขยาย ส่วนใดเป็นการกล่าวซ้ำ หลังจากที่พิจารณาคำหรือวลีแล้ว ควรลองแยกข้อความเป็นส่วน ๆ โดยตั้งคำถามเป็นประเด็นให้ต่อเนื่องกันไป และหาคำตอบจากข้อความนั้นจึงนำคำตอบที่ได้มาร้อยเรียงกันเป็นสำนวนของผู้อ่านเอง ถ้าข้อความที่อ่านเป็นเรื่องยาว ๆ มีหลายย่อหน้า ผู้อ่านจะต้องอ่านแต่ละย่อหน้า ในลักษณะที่กล่าวแล้วก่อน แล้วจึงพิจารณาประเด็นที่ผู้เขียนเน้นมากที่สุด ในหลาย ๆ ย่อหน้า บางครั้งชื่อเรื่องก็มีส่วนช่วยให้ผู้อ่านเข้าสู่ประเด็นสำคัญได้เร็วซึ่งจูไรร์ตัน ลักษณะศิริ ได้กล่าวถึงตำแหน่งของประโยคใจความของแต่ละย่อหน้าไว้ดังนี้

รูปแบบที่ 1 ประโยคใจความอยู่ตอนต้นย่อหน้า และประโยคขยายความเขียนขยายความต่อเนื่องไปตามลำดับดังภาพที่ 1 ดังนี้

ภาพที่ 1 ประโยคใจความสำคัญอยู่ตอนต้นย่อหน้า

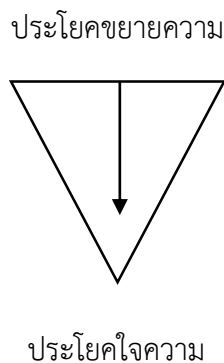
ที่มา: จุไรรัตน์ ลักษณะศิริ. 2562: 176

ตัวอย่าง

“ในอดีตนั้น คนไทยส่วนมากมีความรู้ในทางช่างไม้และการปลูกสร้างบ้านเรือน เนื่องจากถือเป็นคนดีว่าลูกผู้ชายพอร้อนหนุ่มขึ้นมาก็ต้องฝึกหัดช่างไม้ ต้องปลูกสร้างบ้านเรือนเป็นมักเริ่มต้นจากการเป็นลูกมือช่วยช่างผู้มีความชำนาญและเรียนรู้จากประสบการณ์ในการลงมือก่อสร้างงานจริง นอกจากนั้นการที่คนไทยมีจิตศรัทธาในศาสนา จึงมักช่วยพระสร้างกุฏิสงฆ์ศาลาการเปรียญหรือซ่อมโบสถ์วิหารจึงได้ความรู้ทางช่างและการก่อสร้างเพิ่มเติมจากวัดอีกด้วยเพราะพระสงฆ์ไทยส่วนมากเป็นช่าง หรือมีความชำนาญทางการก่อสร้างอยู่ด้วย”

ที่มา: ผุสดี ทิพทัส สถาปัตยกรรม.. ย้อนมองอดีตพินิจปัจจุบัน หน้า 11

รูปแบบที่ 2 ประโยคใจความอยู่ตอนท้ายย่อหน้าโดยมีประโยคขยายความนำมาก่อน ดังภาพที่ 2 ดังนี้

ภาพที่ 2 ประโยคใจความอยู่ตอนท้ายย่อหน้า

ที่มา: จุไรรัตน์ ลักษณะศิริ. 2562: 177

ตัวอย่าง

“เนื่องจากมีการเร่งรัดพัฒนาประเทศในหลาย ๆ ด้าน โดยเฉพาะทางด้านอุตสาหกรรมทำให้ทรัพยากรที่มีอยู่ลดน้อยถอยลงอย่างรวดเร็ว ป่าไม้ถูกทำลายไปจนเหลือไม่ถึงหนึ่งในสี่ของพื้นที่ป่าไม้ทั้งหมดที่มีอยู่เดิม ต้นน้ำลำธารก็ถูกทำลายมาก จนเกิดปัญหาภัยแล้ง สัตว์ป่าถูกล่าจนบางชนิด เช่น สมันสูญพันธุ์หมดไปจากโลก แร่ธาตุถูกขุดขึ้นมาใช้จนบางแห่งหมดไปจากพื้นที่ทำให้เกิดมีเหมืองร้างขึ้น น้ำในแม่น้ำลำคลองที่เคยใสสะอาดก็เน่าเสีย เพราะขยะและน้ำทิ้งจากโรงงานอุตสาหกรรม **การใช้ธรรมชาติอย่างฟุ่มเฟือยในช่วงเวลาห้าสิบปีได้ก่อให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อมอย่างรุนแรงขึ้นในปัจจุบัน**”

ที่มา: คณะกรรมการโครงการสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน , “การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม,” ในสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนโดยพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเล่ม 19 หน้า 11

รูปแบบที่ 3 ประโยคใจความสำคัญอยู่ตอนต้นและตอนท้ายย่อหน้า มีประโยคขยายความอยู่ระหว่างประโยคใจความสำคัญทั้งสองดังภาพที่ 3 ดังนี้

ภาพที่ 3 ประโยคใจความสำคัญอยู่ตอนต้นและตอนท้ายย่อหน้า

ที่มา: จูไรรัตน์ ลักษณะศิริ. 2562: 178

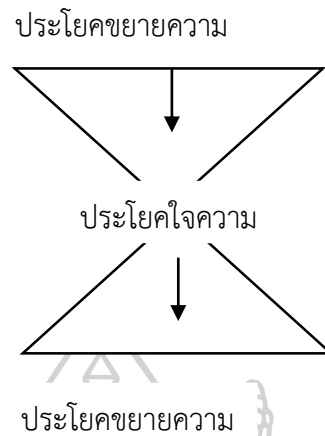
ตัวอย่าง

“หนังสือใบลานแต่ละผูกมีความชำรุดแตกต่างกัน โดยทั่วไปแล้วหนังสือใบลานที่เก่ามีอายุมาก ๆ เนื้อลานจะแห้ง มีความกรอบเปราะ มีรอยแตกร้าว รอยฉีกเป็นริ้ว ๆ รอยขาด ปรุพรุณ อันเกิดจากหนอน แมลง หรือปลวกกัดกิน หรือเกิดจากเหตุอื่น ๆ มีเชื้อราหรือคราบสกปรกอื่น ๆ หรือหนังสือใบลานที่ติดกันแน่นจนคลี่ไม่ออก **ลักษณะอาการเหล่านี้เป็นลักษณะอาการแห่งความเสียหายที่ปรากฏมากบ้างน้อยบ้างแตกต่างกันไป**”

ที่มา: นิยะดา ทาสุนทรและก่องแก้ว วีระประจักษ์ วิธีการอนุรักษ์พระบฏกระดาศ

หนังสือสมุดไทยหนังสือใบลานและแผนที่ หน้า 62-63

รูปแบบที่ 4 ประโยคใจความอยู่กลางย่อหน้า โดยมีประโยคขยายความอยู่ตอนต้นและตอนท้ายของย่อหน้า ประโยคขยายความดังภาพที่ 4 ดังนี้

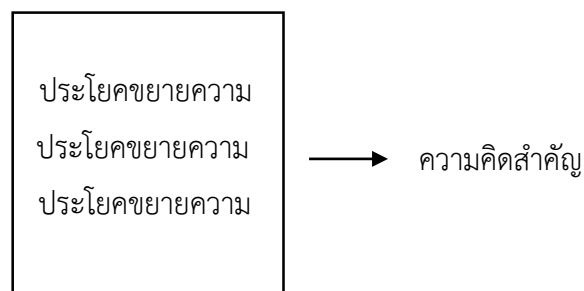
ภาพที่ 4 ประโยคใจความอยู่กลางย่อหน้า โดยมีประโยคขยายความอยู่ตอนต้นและตอนท้ายของย่อหน้า
ที่มา: จุไรรัตน์ ลักษณะศิริ. 2562: 178

ตัวอย่าง

“ทุกคนควรบริโภคน้ำตาลให้พอเหมาะกับร่างกาย ผู้ที่ต้องการรสหวานโดยไม่ใช้น้ำตาล ก็มีสารที่ให้ความหวานทดแทนได้ แต่การใช้สารเหล่านี้ ถึงแม้จะศึกษาพบว่าปลอดภัยในขณะนี้ก็ตาม แต่ในวันข้างหน้าอาจพบว่าเป็นอันตรายแก่ผู้บริโภคที่ใช้เป็นเวลานาน ๆ ก็ได้ ดังนั้น วิธีที่ดีที่สุดสำหรับผู้ที่มีข้อจำกัดในการบริโภคน้ำตาล ก็คือ การควบคุมอาหารและเครื่องดื่มที่มีรสหวานให้น้อยลง เวลารับประทานอาหารต้องไม่เติมน้ำตาลลงไปในการอาหารอีก เลือกซื้อผลไม้ที่ไม่มีรสหวานจัด ไม่รับประทานขนมหวาน คุณต้องควบคุมเรื่องความหวานด้วยตัวคุณเอง จึงจะได้ผลดีต่อสุขภาพ”

ที่มา: ถนอมวงศ์ กฤษณ์เพชร “ได้อะไรจากความหวาน” ก้าวไกล ปีที่ 4 ฉบับที่ 4 หน้า 61

รูปแบบที่ 5 ไม่ปรากฏประโยคใจความมีแต่ความคิดสำคัญที่แฝงอยู่ในย่อหน้าดังภาพที่ 5 ดังนี้

ภาพที่ 5 ไม่ปรากฏประโยคใจความมีแต่ความคิดสำคัญที่แฝงอยู่ในย่อหน้า

ที่มา: จุไรรัตน์ ลักษณะศิริ. 2562: 179

ตัวอย่าง

“การเลี้ยงอาหารในสังคมอาจใช้การนั่งล้อมโต๊ะหรือล้อมวงที่พื้น อาจจัดเลี้ยงอาหารแบบช่วยตัวเองหรืออาจจัดเลี้ยงแบบโต๊ะจีนก็ได้ นอกจากนี้ยังมีการเลี้ยงแบบปิกนิก คือ การนัดพบ ณ ที่หนึ่งทีใดแล้วนำอาหารไปรับประทานร่วมกัน”

ความคิดสำคัญ คือ “การเลี้ยงอาหารในสังคม” ถ้าแปรเป็นประโยคใจความอาจได้ดังนี้
“การเลี้ยงอาหารในสังคมจัดได้หลายแบบ”

ธนู ทดแทนคุณ (2549: 48) กล่าวไว้ว่าวิธีการอ่านจับใจความเริ่มต้นจากการพิจารณาข้อความ ข้อความที่สำคัญที่สุดเรียกว่าใจความ และส่วนที่เป็นข้อความประกอบเรียกว่าพลความ การอ่านจับใจความควรจับใจความจากชื่อเรื่อง เพราะชื่อเรื่องมักจะมีความสัมพันธ์กับเนื้อเรื่อง หาใจความสำคัญแต่ละย่อหน้า ย่อหน้าแต่ละย่อหน้ามักจะมีความสำคัญเพียงใจความเดียว หรืออาจไม่มีใจความสำคัญเลยก็ได้ ทั้งนี้ใจความสำคัญมักจะอยู่ที่ต้นย่อหน้า หรือไม่ก็ท้ายย่อหน้า และนำใจความสำคัญของเรื่องมาเรียบเรียง เพื่อให้ได้เนื้อความที่สั้น และเนื้อหาครบถ้วน

ถนอมวงศ์ ล้ายอดมรรคผล (2552: 56-57) กล่าวถึงการอ่านจับใจความจำเป็นต้องรู้องค์ประกอบหลักของข้อความในการอ่านเพื่อจับใจความสำคัญ สรุปได้ว่า ความเรียงที่เขียนอย่างเป็นระเบียบ จัดลำดับความคิดเหมาะสม ใช้คำชัดเจน ทำให้อ่านจับใจความสำคัญง่าย แต่ถ้าไม่เป็นดังที่กล่าวผู้อ่านควรใช้ความรู้ เรื่ององค์ประกอบหลักของข้อความในการอ่าน สรุปได้ดังนี้

1. คำ ผู้อ่านต้องรู้จักคำและความหมายที่หลากหลายในบริบทที่ต่างกัน และฝึกสังเกตคำสำคัญมากหรือคำกุญแจ คำที่สำคัญรองและคำไม่สำคัญ
2. การเรียงคำ ภาษาไทยเรียงคำแบบประธาน-กริยา-กรรม แต่ผู้เขียนอาจเรียงคำหลายวิธี โดยความหมายเท่าหรือคล้ายกัน
3. ประโยคใจความสำคัญ อาจอยู่ต้น กลาง ๆ ท้าย หรือต้นกับท้ายย่อหน้าหากย่อหน้าเรียงโดยการลำดับความ อาจลำดับตามเวลา เหตุและผล ตามพื้นที่ย่อหน้านั้น อาจจะไม่มีการเรียงใจความสำคัญแต่ควรทราบวาทอนใดสำคัญมากน้อย และตอนใดสำคัญที่สุดหากเป็นย่อหน้านำ ย่อหน้าเชื่อมหรือย่อหน้าสรุปความ อาจไม่พบประโยคใจความสำคัญ หรืออาจสำคัญมากเท่ากัน

หากใจความสำคัญไม่ปรากฏชัดเจนต้องสรุปความด้วยสำนวนตนเองให้เข้าใจง่ายที่สุด หากสรุปไม่ได้ควรอ่านอีกครั้ง

4. รายละเอียด เป็นส่วนขยายเพื่อให้เข้าใจความคิดสำคัญได้ชัดเจนขึ้น อาจเป็นตัวอย่างสถิติ ข้อมูล หรือข้ออ้างอิงต่าง ๆ
5. แนวคิดหลัก หรือแนวคิดสำคัญ หรือมโนทัศน์ของย่อหน้าหรือข้อความ มโนทัศน์เป็นเหมือนหัวใจและอาจเปรียบว่าประโยคใจความสำคัญเป็นสมองของเรื่อง ทั้งสองส่วนนี้ต้องควบคู่กันเสมอ

ในการอ่านจับใจความ องค์ประกอบทั้ง 5 เป็นแนวทางการอ่านที่ดีที่สุด ต้องฝึกจับแต่ละองค์ประกอบ โดยวิเคราะห์ว่าแต่ละย่อหน้ามีส่วนใดเป็นอะไร ทำหน้าที่อย่างไรและประกอบกันเข้าอย่างไร เมื่อทำได้อย่างคล่องแคล่วแล้ว จึงมุ่งไปที่การจับใจความสำคัญกับแนวคิดหลัก จากนั้นนำข้อความสั้น ๆ จากส่วนของใจความสำคัญมาเชื่อมกันด้วยความเข้าใจมโนทัศน์ของเรื่อง ก็จะได้ข้อความใหม่ที่สั้นที่สุด แต่รวบรวมเนื้อหาสาระของเรื่องไว้ได้มากที่สุด

จากความคิดเห็นข้างต้น สรุปได้ว่าขั้นตอนการอ่านจับใจความ เริ่มต้นจากการพิจารณาชื่อเรื่องเป็นอันดับแรก เนื่องจากชื่อเรื่องมีส่วนสำคัญนำไปสู่ใจความของเรื่อง จากนั้นอ่านเนื้อเรื่องเพื่อหาใจความของแต่ละย่อหน้า จากนั้นนำใจความของแต่ละย่อหน้ามาเขียนร้อยเรียงใหม่ให้เป็นสำนวนภาษาของผู้เขียนเอง และทบทวนอีกครั้งว่าใจความที่ได้ถูกต้องสัมพันธ์กับชื่อเรื่องหรือไม่ หากเป็นนิทานและเรื่องสั้นก็มีกลวิธีการจับใจความ คืออ่านตั้งคำถามกับคนและตอบคำถามให้ได้ว่า ใครทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร จากนั้นนำคำตอบที่ได้มาเขียนใหม่ด้วยสำนวนภาษาของตนเอง

2.6 การสอนอ่านจับใจความ

การอ่านเพื่อจับใจความสำคัญเป็นทักษะที่จำเป็นต้องฝึกฝนอยู่เสมอ เพราะถ้าอ่านแล้วไม่สามารถจับใจความสำคัญได้ จะไม่ได้ประโยชน์จากการอ่านเท่าที่ควร ในการสอนอ่านให้มีประสิทธิภาพ จะต้องฝึกให้ผู้เรียนสามารถจับใจความสำคัญของเรื่องที่จะอ่านได้ การอ่านจับใจความจากประสบการณ์สำเร็จนั้น ผู้สอนต้องคำนึงถึงหลักในการสอนซึ่งมีนักการศึกษาต่าง ๆ ได้กล่าวถึงหลักการสอนอ่านจับใจความสำคัญ ดังนี้

ทัศนีย์ ศุภเมธี (2542: 88) กล่าวถึง การสอนอ่านจับใจความสำคัญให้ได้ผลดีไว้ดังนี้

1. อธิบายคำบางคำที่มีความหมายพิเศษ หรือคำที่ควรทราบความหมายก่อน เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาในการเข้าใจความหมายในขณะที่จับใจความ
2. ให้ผู้เรียนรู้จักมุ่งหมายในการอ่านหรืออาจมีการตั้งคำถามเพื่อให้ค้นคว้าหาคำตอบจะช่วยให้ผู้เรียนอ่านจับใจความได้ดียิ่งขึ้น
3. มีการสนทนาเกี่ยวกับเค้าโครงเรื่องที่จะให้อ่านก่อน หรือสนทนาเกี่ยวกับภาพหรือประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับเนื้อเรื่อง
4. กำหนดเนื้อหาและเวลาที่อ่านได้เหมาะสมกับระดับวัยและความสามารถ
5. ควรจัดให้มีกิจกรรมต่อเนื่องหลังการอ่าน เช่น การให้ตอบคำถาม การสรุปเรื่องราวเพื่อทดสอบความเข้าใจหรือกิจกรรมการอ่านออกเสียงซ้ำในเนื้อหานั้นอีก

ประทีป วาทิกทินกร (2542: 79) ได้ให้ข้อเสนอและวิธีสอนอ่านจับใจความสำคัญไว้ดังนี้

1. ให้อ่านเรื่องหรือฟังเรื่องราวให้ตลอดทั้งเรื่อง
2. ตั้งคำถามหรือถามตัวเองสั้น ๆ ว่า เรื่องอะไร ใครทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร ทำไม บางเรื่องอาจมีคำตอบไม่ครบก็ได้แต่นักเรียนต้องตอบเท่าที่มีอยู่ให้ครบถ้วน เพื่อจะได้จับใจความสำคัญได้

3. ขยายความในคำตอบออกไปอีก เมื่อต้องการรายละเอียดที่จำเป็นของใจความสำคัญ

บันลือ พลุกษะวัน (2545: 128-129) ได้กล่าวถึงแนวการสอนอ่านเพื่อจับใจความสำคัญว่า

1. ฝึกอ่านแบบคร่าว ๆ เพื่อสำรวจหาสิ่งที่สนใจหรือสิ่งที่ต้องการ
  - 1.1 ให้อ่านเรื่องราวหรือบทความอย่างรวดเร็ว ด้วยการอ่านคำข้ามลวก ๆ ไปก่อนเพื่อจะรู้ว่าเรื่องนั้นมีขอบเขตหรือกล่าวถึงอะไร
  - 1.2 ให้อ่านเฉพาะหัวข้อย่อย หัวข้อใดหัวข้อหนึ่งให้ละเอียด เพื่อทราบข้อเสนอแนะเจตนาของผู้แต่ง โดยมากจะเสนอแนะให้อ่านคำนำหรืออารัมภบท
  - 1.3 อ่านทั้งเรื่องเพื่อประเมินว่าเรื่องนั้นให้ประโยชน์ทางใดมีจุดเด่นตรงไหน
  - 1.4 อ่านแล้วพิจารณาตรวจสอบเรื่องราวโดยส่วนรวมว่าเป็นเรื่องยากหรือง่ายเหมาะสมกับผู้เรียนที่จะใช้ความคิดของตนประเมินได้เพียงใด
  - 1.5 หากเป็นบทประพันธ์ร้อยกรอง ลองอ่านซ้ำ 2-3 หน้า เพื่อดูว่ามีคุณค่าน่าสนใจมากน้อยเพียงใด ไพเราะหรือไม่ เทคนิคการอ่านแบบคร่าว ๆ เป็นการอ่านโดยใช้การกวาดสายตาอย่างรวดเร็วเพื่อค้นหาสิ่งที่ตนสนใจ ปมเรื่อง จุดเด่น หรือสิ่งที่ผู้อ่านตั้งใจหรือฉกฉวย
2. ฝึกอ่านเพื่อเก็บใจความสำคัญเป็นวิธีการที่จะนำไปสู่การย่อความ
  - 2.1 เพื่อให้ผู้เรียนอ่านนิทานแล้วเล่าเรื่องย่อ เรื่องราวความเป็นมาและใจความย่อว่าอย่างไร
  - 2.2 ครูตั้งคำถามให้สอดคล้องกับประเด็นสำคัญของเรื่องที่กล่าวไว้แล้ว เช่น ใครกับใคร พฤติกรรมเป็นอย่างไร อื่น ๆ
  - 2.3 การตรวจคำตอบครูจำเป็นต้องให้นักเรียนตอบปัญหาให้ตรงประเด็นในการฝึกในห้องเรียนให้ชัดเจนเป็นส่วนหนึ่งของความพร้อมในการอ่านในใจ
3. นำผลของคำตอบ หรือการตั้งชื่อเรื่องมาอภิปราย ตรวจสอบด้วยการอ่านออกเสียง เพื่อให้ฟังแล้วตอบคำถามหรือบอกชื่อเรื่องได้ถูกต้อง
4. ให้ผู้เรียนนำผลของคำตอบในข้อสามารถตรวจสอบว่าชื่อเรื่องนั้นตรงกับประโยคใดหรือประโยคบอกชื่อเรื่อง หรือประโยคใดบอกใจความสำคัญของอนุเฉทที่อ่าน ให้ผู้เรียนขีดเส้นใต้ที่ประโยคบอกใจความนั้นนั้น

5. เรียบเรียงประโยคบอกใจความแต่ละอนุเขตตามลำดับ โดยเพิ่มคำเชื่อมและเกลาภาษาให้ได้ความต่อเนื่อง อาจสลับตอนก็ได้ (ถ้าได้ความดีกว่า)

6. อ่านทบทวนโดยการอ่านออกเสียงเพื่อใช้การฟังตรวจสอบใจความสำคัญ (เรื่องย่อ) หากเป็นรายบุคคลให้ใช้การอ่านในใจตรวจสอบ

7. กำหนดการตั้งชื่อเรื่อง บอกแหล่งที่มาของเรื่องให้ชัดเจน รวมทั้งผู้เขียนหรือสำนักพิมพ์แล้วแต่กรณี

รัชนี เจริญกิจและคณะ (2546: 96-98) เสนอวิธีการสอนอ่านจับใจความไว้ 9 ขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 สร้างประสบการณ์ ผู้นำนิทานหรือเรื่องราวที่สนใจพร้อมภาพประกอบมาเล่าให้นักเรียนฟัง แล้วให้นักเรียนช่วยกันอภิปรายหลังจากความเรื่องจบแล้ว

ขั้นที่ 2 สะท้อนประสบการณ์ ครูให้นักเรียนช่วยกันสำรวจคำยากจากนิทานหรือเรื่องราวที่ครูกำหนดให้อ่าน โดยสำรวจตามหัวข้อต่อไปนี้

1. คำที่อ่านไม่ได้ (คำใหม่)

2. คำที่ไม่เข้าใจความหมายจากนั้นครูนำคำที่มีปัญหามาให้นักเรียนฝึกอ่านอีกครั้ง และหาความหมายของคำโดยอนุญาตให้ใช้พจนานุกรมได้

ขั้นที่ 3 บรรณาการการสังเกตไปสู่มนคติ และความคิดรวบยอด ด้วยการศึกษาด้วยตนเองหรือไปงานที่ครูเตรียมให้

ขั้นที่ 4 พัฒนามโนคติ ครูแบ่งกลุ่มนักเรียน ตั้งคำถาม ถามนักเรียนว่า ใครทำอะไร ที่ไหน อย่างไร บทสรุปเป็นอย่างไร มีข้อคิดอะไรบ้าง ความเห็นของนักเรียนต่อเรื่องราวที่ได้อ่าน พร้อมทั้งวาดภาพประกอบเหมือนแสดงบทบาทสมมุติ

ขั้นที่ 5 ปฏิบัติตามมโนคติ ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่มเพื่อให้ช่วยกันคิดเรื่อง หรือหาเรื่องราวที่น่าสนใจจากแหล่งความรู้ต่าง ๆ มาสร้างคำถาม

ขั้นที่ 6 ปรับแต่งให้สมบูรณ์ ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเรื่องราวที่ได้อ่านในขั้นที่ 4 มาสร้างสรรค์ โดยระดมความคิดเพื่อผลิตผลงานที่มีคุณภาพและสอดคล้องกับเนื้อหา

ขั้นที่ 7 สร้างสรรค์ ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเรื่องราวที่ได้อ่านมาสร้างสรรค์โดยระดมความคิด เพื่อผลิตผลงานที่มีคุณภาพและสอดคล้องกับเนื้อหาที่เรียน

ขั้นที่ 8 วิเคราะห์คุณค่าและนำไปใช้ ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลงานหน้าชั้นเพื่อให้ครูและเพื่อน ๆ ช่วยกันซักถามเรื่องราวและอภิปรายแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม

ขั้นที่ 9 แลกเปลี่ยนประสบการณ์ นักเรียนนำผลงานไปจัดแสดงหน้าป้ายนิเทศ

สรุปได้ว่าการสอนอ่านจับใจความ ผู้สอนควรฝึกให้นักเรียนอ่านผ่าน ๆ ตลอดทั้งเรื่อง เพื่อให้รู้ว่าเรื่องที่อ่านนั้นเป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร มีใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร เมื่อไร อ่านให้

ละเอียดอีกครั้งเพื่อทำความเข้าใจเรื่องที่อ่าน เขียนเรียบเรียงใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านด้วยสำนวนภาษาของตนเอง อ่านทบทวนเพื่อตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้ง แล้วควรประเมินค่าเรื่องที่อ่านว่าให้ข้อคิดที่เป็นประโยชน์สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้อย่างไรบ้าง

2.7 การวัดและประเมินการอ่านจับใจความ

การอ่านจับใจความสำคัญเป็นกระบวนการอ่านเพื่อทำความเข้าใจความหมายของข้อความหรือเนื้อเรื่อง เพื่อรับรู้เรื่องที่อ่านว่าเป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร เนื้อหาเป็นอย่างไร ใครทำอะไร ที่ไหนอย่างไร ส่วนประกอบของเรื่องและจัดลำดับเหตุการณ์ของเรื่องได้ ดังนี้ การประเมินผลการอ่านจับใจความ จำเป็นต้องประเมินผลความเข้าใจในการอ่านของผู้เรียนด้วยการประเมินผลความเข้าใจในการอ่านจับใจความอาจทำได้หลายวิธี รายการที่ครูจะใช้วิธีใดขึ้นอยู่กับจุดหมายในการประเมินผลครั้งนั้น ๆ

ธัญญารักษ์ ปัสสานนท์ (2540: 16) กล่าวถึงการประเมินผลการอ่านซึ่งสรุปความได้ว่าเราสามารถประมวลผลผู้อ่านได้ว่ามีความเข้าใจมากน้อยเพียงใด โดยดูจากความสามารถตามลำดับดังนี้

1. ตอบคำถามเกี่ยวกับข้อเท็จจริงและรายละเอียดต่าง ๆ จากเรื่องที่อ่านได้
  2. เข้าใจคำชี้แจง ปฏิบัติตามคำชี้แจงหรือคำแนะนำที่เขียนอธิบายไว้ได้ถูกต้อง
  3. จดจำและบรรยายสิ่งที่อ่านเป็นคำพูดของตนเองได้
  4. ลำดับเหตุการณ์ของเรื่องราวที่อ่านได้ถูกต้องและแยกได้ว่าอะไรละเอียดตอนใดสำคัญ
  5. บอกได้ว่าตัวอย่างหนึ่งคำอธิบายประกอบต่าง ๆ มีความสัมพันธ์กับเนื้อความสำคัญตอนใดอย่างไร
  6. บอกได้ว่าประโยคใดเป็นประโยคแสดงเนื้อความสำคัญหรือใจความสำคัญของเรื่องอะไร
  7. บอกได้ว่าเนื้อหาของเรื่องที่อ่านมีความสัมพันธ์กับเนื้อหาในเรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างไร
  8. แสดงข้อสรุปของเรื่องที่อ่านมาถูกต้อง
  9. บอกได้ว่าในการเขียนเรื่องที่อ่านหนังสือเขียนเรียงลำดับความโดยยึดหลักใด
  10. บอกได้ว่าอะไรคือความหมายที่ซ่อนเร้นหรือความหมายที่ไม่ได้แสดงไว้ตรง ๆ ในบทอ่าน
- แวมมยุรา เหมือนนิล (2541: 17) กล่าวถึงรายการพฤติกรรมการอ่านที่แสดงให้เห็นว่าอ่านจับใจความได้หรือไม่ ควรมีทักษะต่อไปนี้

1. การจำลำดับเหตุการณ์ในเรื่องที่อ่าน สามารถเล่าได้โดยใช้คำพูดของตนเอง
2. การบอกเล่าความทรงจำจากการอ่านในสิ่งที่เฉพาะเจาะจงได้เช่น ข้อเท็จจริง
3. รายละเอียด ชื่อ สถานที่ เหตุการณ์ วันที่ ฯลฯ
4. การปฏิบัติตามคำสั่ง หรือข้อเสนอแนะนำการอ่านได้
5. ก็รู้จักแยกข้อเท็จจริง ความคิดเห็น ดูจินตนาการได้

6. การรวมข้อมูลหน่วยกับข้อมูลเกาะที่มีอยู่แล้ว
7. ก็เลือกความหมายที่ถูกต้องและนำไปใช้ได้
8. การให้ตัวอย่างประกอบได้
9. การจำแนกใจความสำคัญและจับใจความสำคัญได้
10. การกล่าวสรุปได้

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2545: 148-150) เสนอแนวทางการประเมินการอ่านจับใจความ โดยใช้เกณฑ์มาตรฐานพิจารณาเนื้อเรื่องที่ผู้อ่านจับใจความไว้ 2 วิธีคือ

1. การใช้เครื่องมือที่เป็นแบบทดสอบ ผู้อ่านจะต้องตอบคำถามได้ร้อยละ 70 ขึ้นไป การยึดเกณฑ์นี้ นักศึกษามีความเห็นว่าผู้อ่านได้ภาพเนื้อหาบางตอนไปร้อยละ 30 แล้ว หากยึดเกณฑ์ประเมินที่ต่ำกว่านี้ จะทำให้มีความเข้าใจคลาดเคลื่อนในเหตุการณ์สำคัญของเรื่อง นักการศึกษาบางคนกำหนดเกณฑ์ที่แตกต่างไปจากนี้คือ Kress & Johnson (1965: 81-89) โดยเสนอแนะเกณฑ์การประเมินการอ่านจับใจความไว้ดังนี้

1.1 การอ่านที่สามารถตอบคำถามหรือเล่าเรื่องได้ถูกต้องในขอบเขตร้อยละ 90-100 มีความสามารถในการอ่านจับใจความอยู่ในระดับที่ 1

1.2 ผู้อ่านที่ตอบคำถามหรือเล่าเรื่องได้ถูกต้องร้อยละ 75-89 มีความสามารถในการอ่านจับใจความอยู่ในระดับที่ 2

1.3 ผู้อ่านที่ตอบคำถามเลยเล่าเรื่องได้ถูกต้องต่ำกว่าร้อยละ 75 แสดงว่ายังมีข้อบกพร่องในการอ่านจับใจความ พลาดประเด็นสำคัญของเนื้อเรื่อง ควรมีการอ่านทบทวน

ลักษณะการประเมินการอ่านจับใจความของภาษาไทยควรใช้เกณฑ์การอ่านจับใจความได้ร้อยละ 70 เป็นอย่างน้อย แล้วใช้หลักส่งเสริมให้ผู้อ่านมีพัฒนาการในการจับใจความให้มากขึ้นควบคู่กับการพัฒนาอัตราเร็วในการอ่าน

2. การใช้แบบประเมินค่า โดยใช้ระดับตัวอักษรแล้วตีค่าออกมาเป็นคะแนน เช่น เมื่อผู้อ่านประมวลผลรวมคะแนนทั้งหมดในแต่ละช่อง สมมติให้แบบประเมินค่าทั้งหมดมี 20 ข้อ ถ้าทำเครื่องหมายในช่อง “มาก” ทุกช่องจะได้คะแนนเต็ม 80 คะแนน ระดับคะแนนที่ได้มีขอบเขตดังนี้

คะแนน 72-82 เท่ากับระดับ 4 หมายถึง ดี

คะแนน 52-71 เท่ากับระดับ 3 หมายถึง ค่อนข้างดี

คะแนน 32-51 เท่ากับระดับ 2 หมายถึง พอใช้

คะแนน 0-31 เท่ากับระดับ 1 หมายถึง ปรับปรุง

ผู้อ่านที่ประเมินการอ่านจับใจความของตนเองแล้ว หากรวมคะแนนแล้วอยู่ในระดับ 4 และ 3 แสดงว่ามีความสามารถในการอ่านจับใจความที่น่าพอใจ แต่ถ้าผลที่ได้อยู่ในระดับ 2 หรือ 1 ผู้อ่านควรปรับปรุงเพื่อพัฒนาคุณภาพการอ่านจับใจความให้ดีขึ้น

สรุปได้ว่า การวัดและประเมินการอ่านจับใจความสามารถวัดจากการอ่านเรื่องแล้วสามารถเล่าเรื่อง บอกข้อเท็จจริง การลำดับเหตุการณ์ของเรื่อง สามารถยกตัวอย่าง ปฏิบัติตามคำชี้แจง บอกประโยชน์ที่เป็นใจความ และบอกประโยชน์สนับสนุนใจความได้ โดยใช้เครื่องมือคือ แบบทดสอบวัดผลการอ่านจับใจความ มีเกณฑ์การอ่านจับใจความไม่ควรต่ำกว่าร้อยละ 70 และแบบประเมินค่าควรได้คะแนนแล้วอยู่ในระดับ 4 และ 3 ดังนั้นผู้วิจัยเห็นว่าการใช้แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านจับใจความเป็นเครื่องมือที่เหมาะสมที่จะใช้วัดความสามารถในการอ่านจับใจความในครั้งนี้

3. เทคนิคเพื่อนคู่คิด

3.1 ความหมายของเทคนิคเพื่อนคู่คิด

มีผู้ให้ความหมายของเทคนิคเพื่อนคู่คิดไว้ในทัศนะที่ต่างกัน ดังนี้

Kagan (1992: 1) กล่าวว่า เทคนิคเพื่อนคู่คิดเป็นเทคนิคโดยเริ่มจากปัญหาหรือ โจทย์คำถาม โดยสมาชิกแต่ละคนคิดหาคำตอบด้วยตนเองก่อน แล้วนำคำตอบไปอภิปรายกับเพื่อนเป็นคู่ จากนั้นจึงนำคำตอบของตนหรือของเพื่อนเป็นคู่เล่าให้เพื่อน ๆ ทั้งชั้นฟัง

Lyman (1981: 98 - 102) กล่าวว่า การเรียนแบบเพื่อนคู่คิด เป็นวิธีการที่สนับสนุนการเรียนรู้ความร่วมมือร่วมใจกันเป็นอย่างดีเหมาะสมกับผู้เรียนและครูซึ่งใหม่กับการเรียนแบบสนับสนุนอย่างดีเลิศ ผู้สอนจะตั้งคำถามแบบปลายเปิดให้นักเรียนตอบ โดยกำหนดเวลาครึ่งถึงหนึ่งนาที สิ่งที่สำคัญนักเรียนได้ตอบคำถามโดยใช้ประสบการณ์เดิมของตนเองแล้วจับคู่กัน อภิปรายเพื่อเปิดโอกาสให้มีรูปแบบการเรียนรู้มากขึ้น นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียนมากขึ้น หลังจาก 2-3 นาทีผ่านไป ครูให้นักเรียนลงมติดกับความเห็นที่ดีที่สุด หลังจากได้โอกาสอภิปรายความคิดเห็นกับเพื่อนร่วมชั้น เพราะว่าถ้าคำตอบผิดจำต้องได้รับการแก้ไข ดังนั้นคำตอบจำต้องได้รับความถูกต้องและรัดกุม การหยุดพักในขณะที่นักเรียนอภิปรายความคิดเห็นกับคู่ของตน ทำให้ครูมีโอกาเตรียมคำถามหรือความคิดรวบยอดต่อไปเพื่อให้นักเรียนอภิปรายครั้งต่อไป

Milis and Cattel (1998: 73-74) ได้กล่าวถึง เทคนิคเพื่อนคู่คิดว่าในการเริ่มกิจกรรมการเรียนรู้การสอนนั้น ครูตั้งคำถามที่ต้องใช้ความเข้าใจ ซึ่งเป็นคำถามแบบการสอบสวนให้นักเรียนคิดหาคำตอบด้วยตนเอง จากนั้นให้นักเรียนจับคู่กับเพื่อนร่วมชั้นอีกคนหนึ่งเพื่ออภิปรายการตอบคำถาม เมื่อได้ข้อสรุปนักเรียนยกมือเสนอคำตอบต่อเพื่อนในชั้นเรียน และก่อนที่ครูจะให้นักเรียนคู่หนึ่งเสนอคำตอบควรรอเวลาให้นักเรียนคิดคำตอบให้ได้ก่อน และเพื่อให้นักเรียนมีโอกาสในการทอ้งคำตอบกับเพื่อนที่จะพูดในชั้นเรียน เพิ่มพูนทักษะการสื่อสารทางวาจาและความมั่นใจ ดังเทคนิคการเรียนรู้แบบเพื่อนคู่คิดจึงเป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่เริ่มจากสถานการณ์ปัญหา หรือโจทย์คำถามแล้วให้สมาชิกคิดหาคำตอบด้วยตนเองแล้วนำคำตอบไปอภิปรายกับเพื่อนเป็นคู่ จากนั้นนำคำตอบมาอภิปรายร่วมกัน

ลำดวน เกษตรสุนทร (2542: 9) กล่าวว่า เทคนิคเพื่อนคู่คิด ครูตั้งคำถามให้นักเรียนตอบ นักเรียนแต่ละคนจะต้องตอบคำถามของตนเอง นำคำตอบมาอภิปรายกับเพื่อนที่นั่งติดกับตน นำคำตอบมาเล่าให้เพื่อนทั้งชั้นฟัง

วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2542: 30) กล่าวว่า เทคนิคเพื่อนคู่คิดเริ่มจากครู ตั้งประเด็นสั้น ๆ หรือโจทย์คำถามแล้วให้ผู้เรียนคิดหาคำตอบด้วยตนเอง สัก 1-2 นาที จากนั้น ให้ผู้เรียนจับคู่กับเพื่อน แลกเปลี่ยนความคิด ผลัดกันเล่าความคิด หรือคำตอบของตนเองให้คู่ฟัง จนได้ข้อสรุปที่เห็นพ้องกัน แล้วให้แต่ละคู่ไปเล่าให้เพื่อนคู่อื่น ๆ 2-3 คู่ฟังหรือครูอาจสุ่มบางคู่มารายงานหน้าชั้นเรียน

กรมวิชาการ (2545: 210) กล่าวถึงกิจกรรมการเรียนรู้แบบเพื่อนคู่คิด Think – Pair – Share ว่าเป็นการให้ผู้เรียนแต่ละคนได้ศึกษาเรื่องหรือหัวข้อใดหัวข้อหนึ่งตามลำพังแต่ละคนก่อน หลังจากนั้นจึงจับคู่อภิปรายในสิ่งที่แต่ละคนได้ศึกษามาแล้วนั้นเมื่อได้รับฟังความคิดเห็นกัน ดัทับทวนกันแล้วก็จะแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับคู่ของตนร่วมกันในชั้นด้วย วิธีการนี้มีประโยชน์ ที่จะช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนาความเข้าใจในแนวคิดที่เป็นของตนเอง

สุคนธ์ สินธุพานนท์ และคณะ (2545: 39 - 40) กล่าวว่า เป็นเทคนิคที่ผู้สอนนิยมใช้คู่กับวิธีสอนแบบอื่น เรียกว่าเทคนิคคู่คิดเป็นเทคนิคที่ผู้สอนตั้งคำถามหรือกำหนดปัญหาให้แก่ผู้เรียน ซึ่งอาจจะเป็นใบงานหรือแบบฝึกหัดก็ได้และให้ผู้เรียนแต่ละคนคิด หาคำตอบของตนเองก่อนแล้วจับคู่คิดกับเพื่อนอภิปรายหาคำตอบ เมื่อมั่นใจว่าคำตอบของตนถูกใจแล้วจึงนำคำตอบไปอภิปรายให้เพื่อนทั้งชั้นฟัง

สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ (2545: 138) ได้กล่าวถึงรูปแบบเทคนิคเพื่อนคู่คิดว่าเป็นรูปแบบของกิจกรรมการเรียนการสอนที่จัดให้นักเรียนทำงานเป็นกลุ่ม โดยเริ่มจากการจับคู่กันคิดแล้วนำความคิดของทั้งคู่อภิปรายในกลุ่มเพื่อให้ได้ความคิดของกลุ่มเป็นกิจกรรมที่เน้นให้นักเรียนได้พัฒนาพฤติกรรมทางสังคมควบคู่กับความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่เรียน

มาลินี บุญยรัตพันธุ์ (2549: 67) กล่าวว่า เป็นเทคนิคการจัดการเรียนการสอนแบบคิดและคุยนี้ถูกพัฒนามาโดย Kagan โดยผู้สอนจะจัดแบ่งกลุ่มผู้เรียนเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 4 คน แต่ละกลุ่มประกอบด้วย เด็กเก่ง ค่อนข้างเก่ง ปานกลาง อ่อน คละกันไป ครูจะเสนอปัญหาหรือให้คำถามผู้เรียนแต่ละคนจะต้องคิดหาคำตอบในระยะเวลาที่กำหนด หลังจากนั้นผู้เรียนแต่ละคนจับคู่

จากการศึกษาความหมายของการเรียนร่วมมือแบบเพื่อนคู่คิด สรุปได้ว่า เทคนิคเพื่อนคู่คิดเริ่มเป็นรูปแบบของการจัดการเรียนแบบร่วมมือโดยจัดการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างนักเรียน 2 คนที่จับคู่กันโดยเริ่มจากครูเป็นผู้กำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ หรือโจทย์คำถามหรือเสนอสถานการณ์แล้วให้นักเรียนคิดค้นหาคำตอบด้วยตนเอง แล้วนำคำตอบที่ได้มาอภิปรายกับคู่ของตน จากนั้นนำผลสรุปเสนอหน้าชั้นเรียน เพื่อหาข้อสรุปของประเด็นคำถามจากผู้เรียนทั้งชั้น

3.2 ลักษณะสำคัญของเทคนิคการเรียนรู้แบบเพื่อนคู่คิด

มีนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงลักษณะสำคัญของเทคนิคการจัดการเรียนรู้แบบเพื่อนคู่คิดไว้ดังนี้

นาตยา ปิรันธนานนท์ (2543: 68) ได้กล่าวถึงลักษณะสำคัญของเทคนิคการเรียนรู้แบบเพื่อนคู่คิดไว้ดังนี้

1. นักเรียนจับคู่กับเพื่อนที่นั่งข้าง ๆ ตอบคำถามที่ครูกำหนดให้
2. แต่ละคนต่างทำงานของตนเอง แล้วจึงนำงานของตนเองมาพิจารณาปรึกษาร่วมกันกับคู่ของตนเอง
3. ขณะทำงานให้ดูแลช่วยเหลือให้คำปรึกษาแก่กันและกัน

ชาติรี เกิดธรรม (2545: 20) ได้กล่าวถึงลักษณะสำคัญของเทคนิคการเรียนรู้แบบเพื่อนคู่คิดไว้ดังนี้

1. ลักษณะบทเรียนที่เหมาะสม
2. สามารถใช้ได้ในกระบวนการเรียนการสอนตอนใดตอนหนึ่งได้
3. เป็นกิจกรรมที่ช่วยฝึกทักษะการคิดและส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์

สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ (2547: 138) ได้กล่าวถึง ลักษณะสำคัญของเทคนิคการเรียนรู้แบบเพื่อนคู่คิดว่าเป็นรูปแบบของกิจกรรมการเรียนการสอนที่จัดให้นักเรียนทำงานกลุ่ม โดยเริ่มจากการจับคู่กันคิด แล้วนำความคิดของทั้งคู่มาอภิปรายในกลุ่มเพื่อให้ได้ความคิดของกลุ่มเป็นกิจกรรมที่เน้นให้นักเรียนได้พัฒนาพฤติกรรมทางสังคม ควบคู่กับความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่เรียน รูปแบบกิจกรรมนี้ Kagan นักการศึกษาชาวสหรัฐอเมริกาได้ทำการวิจัยและพัฒนาขึ้น

สรุปลักษณะสำคัญของเทคนิคการเรียนรู้แบบเพื่อนคู่คิด (Think-Pair-Share) ได้ว่าเป็นกลวิธีที่เป็นเทคนิคที่ครูตั้งคำถาม ให้นักเรียนช่วยกันหาคำตอบ หรือมอบหมายงานแล้วให้ออกาสนักเรียนคิดหาคำตอบด้วยตนเอง จากนั้นนำคำตอบที่ได้มาพิจารณาร่วมกันเป็นคู่ของตน ในขณะที่ทำกิจกรรมร่วมกันให้ดูแลช่วยเหลือปรึกษาซึ่งกันและกัน แล้วนำความคิดของทั้งคู่มาอภิปรายร่วมกันเป็นกลุ่ม แล้วสรุปเป็นความคิดของกลุ่มและนำเสนอด้วยการพูด หรือการนำเสนอเป็น Concept Map สามารถนำมาใช้กับทุกวิชามากใช้ในระหว่างที่ครูกำลังสอน เพื่อเป็นการตรวจสอบความเข้าใจ ความสนใจในการเรียนของผู้เรียน หรือให้ผู้เรียนสรุปทบทวนสิ่งที่ได้เรียนไป

3.3 ขั้นตอนการเรียนการสอนตามเทคนิคเพื่อนคู่คิด

นักวิชาการศึกษาได้กล่าวถึงขั้นตอนของการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคเพื่อนคู่คิดไว้ดังนี้

ศาสตราจารย์แฟรงค์ ลีแมนให้รายละเอียดของ 3 ขั้นตอนไว้ดังนี้ Lyman (1981 อ้างถึงใน Fauziyati and Istianah, 2013: 42)

1) ขั้นตอนแรก คือการคิด (Think) ครูให้เวลานักเรียนสำหรับคิด (Time to think) กับคำถามหรือสถานการณ์ที่กำหนดให้ โดยนักเรียนต้องอาศัยองค์ความรู้เดิมของตนเองและทักษะในการสืบค้นข้อมูลเพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์หาคำตอบหรือทางออกที่เหมาะสมที่สุด

2) ขั้นตอนที่สอง คือการจับคู่ (Pair) หลังจากที่นักเรียนได้มีเวลาคิดและหาคำตอบให้ตัวเองแล้ว ครูก็ให้นักเรียนจับคู่และพูดคุยหรือเกี่ยวกับคำตอบของตัวเองและคำตอบของคู่ตัวเอง เพื่อให้คำตอบของทั้งคู่มีความเป็นเอกภาพมากขึ้น ก่อนที่จะนำเสนอในชั้นเรียน

3) ขั้นตอนที่สาม คือการแบ่งปัน (Share) นักเรียนนำเสนอหน้าชั้นเรียนโดยมีครู และเพื่อนร่วมห้องอภิปรายการนำเสนอของนักเรียน และแนะนำวิธีแก้ปัญหาโดยการแสดงความ คิดเห็นร่วมมือกัน

Byerley. (2002 : 3) ได้เสนอขั้นตอนการจัดการเรียนแบบเทคนิคเพื่อนคู่คิดไว้ดังนี้

1. การคิด (think) เป็นขั้นตอนแรกที่ครูจะกระตุ้นด้วยปัญหาเพื่อให้นักเรียนหาคำตอบ
2. การจับคู่ (pair) เป็นขั้นตอนที่สองที่จะให้นักเรียนจับคู่เพื่ออภิปรายปัญหา
3. การแลกเปลี่ยน (Share) เป็นขั้นตอนสุดท้ายที่จะให้นักเรียนแลกเปลี่ยนและนำเสนอความรู้ที่ได้จากการค้นหาคำตอบ

Goldshmidt. (1971: 3-4) (อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2545 : 119 - 120) กล่าวถึงการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเพื่อนคู่คิด Think Pair - Share เป็นสามารถกระทำได้หลายวิธี โกลสมิตท์ ได้เสนอแนะไว้ 2 วิธี ซึ่งผ่านการทดลองอย่างประสบผลสำเร็จมาแล้วดังนี้

วิธีที่ 1 วิธีนี้จะกำหนดให้นักเรียนแต่ละคนอ่านหรือศึกษาเนื้อหาเรื่องเดียวกัน เป้าประสงค์ของวิธีนี้ก็เพื่อให้นักเรียนแต่ละคู่ได้มีการสนทนาอย่างเข้มข้นเพื่อตรวจสอบผลการอ่าน เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ลุ่มลึกในเรื่องที่อ่าน เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพิ่มเติม และแลกเปลี่ยนข้อสนเทศ (Information) เกี่ยวกับเรื่องนั้น มีขั้นตอนดังนี้

1. ในแต่ละครั้งจะกำหนดเรื่องหรือให้นักเรียนเลือกเรื่องที่จะอ่านหรือศึกษา โดยทุกคนจะต้องอ่านหรือศึกษาเรื่องเดียวกัน เรื่องดังกล่าวควรเป็นเรื่องที่ทำหายความสามารถไม่ยาวเกินไป กล่าวคือครูสามารถดำเนินการตามวิธีนี้ได้ด้วยเวลาสองคาบเรียน

2. แต่ละคนอ่านเนื้อหาในเรื่องที่ได้รับมอบหมายอย่างละเอียด

3. ทุกคนจะต้องตั้งคำถามเกี่ยวกับเนื้อหาที่อ่าน และนำคำถามเหล่านั้น พร้อมสำเนาอีก

1 ฉบับติดตัวมาด้วยเพื่อถาม-ตอบกันกับคู่เรียน จำนวนของคำถามจะขึ้นอยู่กับ ความยาวของเรื่องที่ได้รับมอบหมายให้อ่าน และช่วงเวลาเรียนในครั้งนั้น คำถามที่ตั้งมาควรมีลักษณะดังนี้

- 3.1 คำถามเกี่ยวกับเนื้อหาที่อ่าน การตอบคำถามเหล่านี้อย่างครบถ้วน จะเป็นการสรุปจุดสำคัญของเรื่องนั้น

3.2 คำถามในเนื้อหาของเรื่องที่อ่าน ที่ศึกษาจากแหล่งค้นคว้าอื่น นอกเหนือจากที่กำหนดให้อ่าน ควรมีคำถามประเภทดังกล่าวอย่างน้อยหนึ่งข้อ

3.3 ถ้าเป็นไปได้ควรมีคำถาม 1 หรือ 2 ข้อ ที่โยงเนื้อหาที่อ่านไปสู่ประสบการณ์ส่วนตัวหรือประสบการณ์ในการทำงาน

3.4 อาจมีคำถามประเภทอื่นเพิ่มเติม หรือทดแทนคำถามประเภทที่กล่าวมาถ้าขาดคำถามดังกล่าว

4. ในตอนเริ่มต้นของการเรียนแต่ละครั้ง ครูจะให้นักเรียนจับคู่กันครั้งแรก อาจจับคู่กันโดยวิธีสุ่ม ครั้งต่อมาให้เปลี่ยนคู่กันไปเรื่อย ๆ ผู้ที่มีความสนใจคล้ายคลึงกันอยู่ในพวกเดียวกัน เช่น ให้นักเรียนวิชาเอกเดียวกันเข้าคู่กัน หรือในทางตรงกันข้ามถ้าต้องการให้ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างกว้างขวาง ครูก็อาจจะจัดให้ผู้ที่มีภูมิหลังแตกต่างกันเข้าคู่กัน วิธีจับคู่อีกวิธีหนึ่ง คือ ให้นักเรียนเลือกคู่ของตนเอง

5. ก่อนเริ่ม ถาม-ตอบ ซึ่งกันและกัน ครูอาจรวบรวมสำเนาของคำถามที่นักเรียนแต่ละคนเขียนไว้ ซึ่งจะมีประโยชน์หลายประการ เช่น เป็นการตรวจสอบการเตรียมตัวของนักเรียนสามารถนำมาประเมินการตั้งคำถามหรือให้ข้อมูลสะท้อนกลับแก่นักเรียน เป็นต้น

6. นักเรียนแต่ละคู่จะถามและตอบคำถามซึ่งกันและกัน โดยสมมติว่าคนหนึ่งเป็น ก. อีกคนหนึ่งเป็น ข. แล้วดำเนินการดังนี้

ก. เป็นผู้ถามคำถามแรกที่ตนได้เตรียมไว้ ข. ตอบคำถามนั้นแล้ว ก. อาจกล่าวเสริมในรายละเอียด หรือแก้ไขในกรณีที่ ข. ตอบผิด จากนั้น ข. จะถามคำถามแรกของตน ก. เป็นฝ่ายตอบดำเนินการเช่นนี้ไปเรื่อย ๆ

7. ในขณะที่แต่ละคู่ทำกิจกรรมการเรียน กล่าวคือ ถาม-ตอบ ซึ่งกันและกันนั้นครูจะเป็นผู้ช่วย จะหมุนเวียนไปยังแต่ละคู่ เพื่อให้ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) ถามและตอบ คำถามและประเมินผลการทำกิจกรรมการเรียน ทั้งนี้ไม่จำเป็นต้องตรวจสอบแต่ละคู่ในทุกครั้งที่ไปสังเกต

วิธีที่ 2 ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. กำหนดเรื่องให้นักเรียนเลือกเรื่อง โดยจะอ่านหรือศึกษาคนละส่วนไม่ ตรงกัน ชั้น 2-5 ดำเนินการเช่นเดียวกันกับในวิธีที่ 1

2. ในแต่ละคู่ ครั้งแรกของคาบเรียน ก. บรรยายและอธิบายจุดสำคัญในเรื่อง ที่ตนศึกษาให้กับ ข. แล้วถามคำถามเพื่อตรวจสอบดูว่า ข. เข้าใจหรือไม่ ถ้ายังพบว่าไม่เข้าใจหรือเข้าใจผิดก็อธิบายเพิ่มเติมหรือแก้จุดที่เข้าใจผิดนั้น ในครั้งหลังจะสลับบทบาทกัน กล่าวคือ ข. เป็น ฝ่ายบรรยาย แล้วถามคำถามในเรื่องที่ตนศึกษา ส่วน ก. เป็นฝ่ายฟังและตอบคำถามนั้น

3. ดำเนินการเช่นเดียวกับในวิธีที่ 1

วัฒนาพร ระวังทุกข์ (2542: 30) ได้เสนอขั้นตอนการจัดการเรียนแบบเทคนิคเพื่อนคู่คิดไว้ ดังนี้

3.1 ชั้นเตรียม ครูแนะนำทักษะในการเรียนรู้แบบจับคู่คิดกับนักเรียนบอกวัตถุประสงค์ของบทเรียน และบอกวัตถุประสงค์ของการทำงานร่วมกัน

3.2 ชั้นสอน ครูนำเสนอเนื้อหาหรือบทเรียนใหม่ด้วยวิธีสอนที่เหมาะสมแล้วให้งาน

3.3 ชั้นทำงานกลุ่ม เมื่อได้รับคำถามจากครู นักเรียนต้องหาคำตอบด้วยตนเองก่อน แล้วจึงนำคำตอบไปปรึกษาคู่ของตนเพื่ออภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันเพื่อหาคำตอบที่ดีที่สุด

4. ขั้นตอนตรวจสอบผลงานและทดสอบ

4.1 ตรวจสอบผลงาน ครูดูจากกลุ่มที่แต่ละคู่ส่งไป และครูสุ่มบางคู่มาเสนอคำตอบในชั้นเรียน ขณะที่ฟังผู้นำเสนอแล้วนักเรียนในห้องสามารถยกมือเพื่อแสดงความคิดเห็นต่อคำตอบหรือเสนอคำตอบของตนเองได้

4.2 ทดสอบนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยไม่มีการช่วยเหลือกันเพื่อตรวจสอบผลการสอบ แล้วทำการคำนวณคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มให้นักเรียนทราบ และถือว่าเป็นคะแนนของนักเรียน แต่ละคนในกลุ่มด้วย

5. ชั้นสรุปบทเรียนและประเมินผลการทำงานของกลุ่มครูและนักเรียนช่วยกันสรุปบทเรียน ถ้ามีสิ่งที่ยังนักเรียนยังไม่เข้าใจครูควรอธิบายเพิ่มเติม ครูและนักเรียนช่วยกันประเมินผล การทำงานของกลุ่มโดยอภิปรายถึงผลงานของนักเรียนและวิธีการทำงานของนักเรียน รวมถึงวิธีการปรับปรุงการทำงานของกลุ่มด้วย ซึ่งจะทำให้นักเรียนรู้ความก้าวหน้าของตนเองทั้งด้านวิชาการและด้านสังคม

สุคนธ์ สินธพานนท์ และคณะ (2545: 39) ได้เสนอขั้นตอนการเรียนแบบเพื่อนคู่คิดไว้ดังนี้

1. ผู้สอนตั้งคำถามหรือกำหนดปัญหาให้แก่ นักเรียน ซึ่งอาจทำเป็นใบงานหรือแบบฝึกหัด

2. นักเรียนแต่ละคนคิดหาคำตอบด้วยตนเอง

3. เมื่อนักเรียนแต่ละคนคิดหาคำตอบได้แล้วให้จับคู่กับเพื่อนผลัดกันอภิปรายคำตอบ (ผู้สอนอาจจะจับคู่ให้นักเรียนตามความเหมาะสม)

4. นักเรียนคนหนึ่งออกไปอธิบายคำตอบให้เพื่อนฟังทั้งชั้น (ผู้สอนอาจจะใช้วิธีสุ่มนักเรียนออกไปตามหมายเลขประจำคู่)

สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ (2547: 139) ได้เสนอขั้นตอนการเรียนแบบเพื่อนคู่คิดไว้ ดังนี้

1. ชั้นสอน ครูนำเข้าสู่บทเรียนทบทวนความรู้เดิม แนะนำเนื้อหา

1.1 ชั้นอธิบายปัญหา แนะนำความสำคัญและความเป็นมาของปัญหา หรือประเด็นที่จะเรียนที่สัมพันธ์กับสถานการณ์จริงในชีวิตประจำวัน

1.2 ชั้นอธิบายชั้นสรุป นำเอาข้อสรุป กฎหรือนิยามบางประการมาอธิบายเพื่อเลือกใช้ในการแก้ปัญหา

1.3 ชั้นตกลง เป็นชั้นเลือกข้อสรุป กฎหรือนิยามว่าเป็นความจริงหรือไม่ โดยครูเป็นผู้ชี้แนะหรือค้นคว้าจากตำรา เอกสารอ้างอิงหรือทดลอง

2. ชั้นทำกิจกรรมกลุ่ม นักเรียนเรียนรู้ร่วมกันในกลุ่มย่อย โดยที่แต่ละคนมีบทบาทและหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมาย

2.1 ครูเสนอปัญหาให้นักเรียนตอบ

2.2 ครูให้เวลานักเรียนคนเดียวคิดคำตอบ

2.3 นักเรียนจับคู่กับเพื่อนนั่งข้าง ๆ แล้วอภิปรายคำตอบ

2.4 ให้นักเรียนแต่ละคู่ บอกเล่าคำตอบให้แก่เพื่อน ๆ ฟัง

3. ชั้นตรวจสอบผลงานและทดสอบ ในขั้นนี้เป็นการตรวจสอบนักเรียนว่าได้ปฏิบัติหน้าที่ครบถ้วนแล้วหรือยัง ทำการตรวจสอบผลงานกลุ่มและรายบุคคล ต่อจากนั้นให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดเป็นรายบุคคล

4. ชั้นสรุปบทเรียนและประเมินผลการทำงานคู่ เป็นขั้นที่นักเรียนและครูช่วยกันสรุปบทเรียน ตรวจสอบผลงานของนักเรียน ชักถามถึงปัญหาและวิธีการแก้ปัญหาของนักเรียนในการทำงานเป็นคู่

ขจรศักดิ์ หลักแก้ว (2551: ออนไลน์) ได้เสนอขั้นตอนของการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคเพื่อนคู่คิดจะมีขั้นตอนที่สำคัญ ดังนี้

ขั้นที่ 1 แบ่งผู้เรียนเป็นกลุ่มเล็ก ๆ แบบคละความสามารถ (เก่ง ปานกลาง อ่อน) กลุ่มละ 2 - 4 คน

ขั้นที่ 2 ครูตั้งประเด็นสั้น ๆ หรือโจทย์คำถาม

ขั้นที่ 3 ผู้เรียนแต่ละคนคิดหาคำตอบด้วยตนเองสัก 1 - 2 นาที

ขั้นที่ 4 ให้ผู้เรียนจับคู่กับเพื่อนแลกเปลี่ยนความคิดเห็นผลัดกันเล่าความคิดหรือคำตอบของตนให้เพื่อนฟังจนได้ข้อสรุปที่เห็นพ้องกัน

ขั้นที่ 5 ผู้เรียนคนใดคนหนึ่งสามารถอธิบายคำตอบให้เพื่อนฟังทั้งชั้นได้หรือครูสุ่มบางคู่มารายงานหน้าชั้นเรียน

มนต์ชัย เทียนทอง (2551: 99-105) กล่าวว่า การเรียนร่วมมือโดยใช้เทคนิคเพื่อนคู่คิดประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ได้แก่

1) Think เป็นขั้นตอนที่กระตุ้นให้ผู้เรียนได้คิดในประเด็นปัญหาต่าง ๆ การกล่าวนำถึงสาระสำคัญของบทเรียน รวมทั้งการแนะนำให้ผู้เรียนได้คิดถึงเรื่องที่จะต้องศึกษาในขั้นตอนต่อไปในขั้นนี้จะต้องดำเนินการทั้งชั้นเรียน เพื่อให้ผู้เรียนทั้งหมดเกิดความคิดร่วมและประสาน ความคิดให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

2) Pair เป็นขั้นตอนที่จัดให้ผู้เรียนจับกันเป็นคู่ ๆ เพื่อให้แต่ละกลุ่มร่วมกันศึกษาบทเรียน แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และสร้างสรรค์กิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกันให้สามารถศึกษาบทเรียน ได้สำเร็จ ลุล่วง และสามารถค้นหาคำตอบของประเด็นปัญหาที่ต้องการได้ การเรียนรู้ในขั้นตอนนี้ เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ของผู้เรียน ที่ประกอบด้วย 4 ขั้นตอนย่อย ๆ ดังนี้

2.1) Motivation ขั้นตอนการนำเข้าสู่บทเรียน

2.2) Information ขั้นตอนการศึกษาเนื้อหาบทเรียน โดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ที่พัฒนาขึ้นหรือจากใบความรู้

2.3) Application ขั้นการทดสอบความสำเร็จในการเรียนรู้

2.4) Progress ขั้นตอนการประเมินผลความสำเร็จทางการเรียนของผู้เรียน

3) Share เป็นขั้นตอนสุดท้าย หลังจากการศึกษาบทเรียนแล้ว โดยการทำการสลายกลุ่มผู้เรียน ที่จับกันเป็นคู่ แล้วสรุปผลการค้นหาคำตอบร่วมกันทั้งชั้นอีกครั้งหนึ่ง เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ สรุปผล และอภิปรายผลการค้นพบจากการศึกษาบทเรียนในขั้นตอนที่ผ่านมา รวมทั้งให้ข้อสรุปหรือเสนอแนะใด ๆ ต่อผู้สอนได้

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ตามขั้นตอนของศาสตราจารย์ Lyman (1981 อ้างถึงใน Fauziyati and Istianah, 2013: 42) ซึ่งมีขั้นตอนของการจัดการเรียนรู้ 3 ขั้นและผู้วิจัยได้ปรับรายละเอียดของกิจกรรมในแต่ละขั้นเพื่อให้เหมาะสมกับชั้นเรียนและมีการผนวกการใช้คำถามเพื่อกระตุ้น ความคิดของนักเรียน เข้าไปในขั้นที่ 1 ดังนี้

1) ขั้นที่ 1 (Think) ครูแจกใบงานให้นักเรียนอ่านบทอ่านที่กำหนดให้ ครูใช้คำถามกระตุ้น เพื่อให้นักเรียนจับใจความได้ นักเรียนทุกคนอ่านและตอบคำถามด้วยตนเอง

2) ขั้นที่ 2 (Pair) เป็นขั้นตอนกระบวนการกลุ่ม ครูจัดนักเรียนเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 4 คน โดยแบ่งนักเรียนตามระดับผลการทดสอบก่อนเรียน เก่ง กลาง อ่อน จำนวน (1-2-1) นักเรียนในแต่ละกลุ่มนำเอาผลการตอบคำถามในขั้นที่ 1 มาแลกเปลี่ยนแสดงความคิดเห็นภายในกลุ่มของตนเอง แล้วนักเรียนแต่ละกลุ่มสรุปใจความของเรื่องที่อ่าน

3) ขั้นที่ 3 (Share) นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนนำเสนอผลการสรุปใจความของกลุ่มตน หน้าชั้นเรียนและเพื่อนกลุ่มอื่นซักถามหรือแสดงความคิดเห็น ครูแก้ไขเพิ่มเติม

3.4 ประโยชน์ของการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคเพื่อนคู่คิด

การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคเพื่อนคู่คิด เป็นวิธีการเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ทำให้นักเรียนได้ทำงาน ร่วมกัน มีเป้าหมายในการทำงานร่วมกัน ซึ่งจะให้มีทักษะในการทำงานกลุ่ม ซึ่งมีนักการศึกษาได้กล่าวถึงประโยชน์ของการเรียนแบบร่วมมือไว้ ดังนี้

Johnson and Johnson (1987: 27-30) กล่าวถึงประโยชน์ของการเรียนแบบร่วมมือไว้สรุปได้ 9 ประการ ดังนี้

1. นักเรียนเก่งที่เข้าใจคำสอนของครูได้ดี จะเปลี่ยนคำสอนของครูเป็นภาษาพูดของนักเรียน แล้วอธิบายให้เพื่อนฟังได้และทำให้เพื่อนเข้าใจได้ดีขึ้น
2. นักเรียนที่ทำหน้าที่อธิบายบทเรียนให้เพื่อนฟัง จะเข้าใจบทเรียนได้ดีขึ้น
3. การสอนเพื่อนเป็นการสอนแบบตัวต่อตัวทำให้นักเรียน ได้รับความเอาใจใส่และมีความสนใจมากยิ่งขึ้น
4. นักเรียนทุกคนต่างก็พยายามช่วยเหลือซึ่งกันและกันเพราะครุคิดคะแนนเฉลี่ยของทั้งกลุ่มด้วย
5. นักเรียนทุกคนเข้าใจดีว่าคะแนนของตน มีส่วนช่วยเพิ่มหรือลดค่าเฉลี่ยของกลุ่ม ดังนั้นทุกคนต้องพยายามปฏิบัติหน้าที่ของตนเองอย่างเต็มความสามารถ เพื่อให้กลุ่มประสบความสำเร็จ
6. นักเรียนทุกคนมีโอกาสฝึกทักษะทางสังคมมีเพื่อนร่วมกลุ่มและเป็นการเรียนรู้วิธีการทำงานเป็นกลุ่ม ซึ่งจะเป็นประโยชน์มากเมื่อเข้าสู่ระบบการทำงานอันแท้จริง
7. นักเรียนได้มีโอกาสเรียนรู้กระบวนการกลุ่ม เพราะในการปฏิบัติงานร่วมกันนั้นก็ต้องมีการทบทวนกระบวนการทำงานของกลุ่มเพื่อให้ประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน หรือคะแนนของกลุ่มดีขึ้น
8. นักเรียนเก่งจะมีบทบาททางสังคมในชั้นมากขึ้น เขาจะรู้สึกว่าเขาไม่ได้เรียนหรือ หลบไปท่องหนังสือเฉพาะตนเพราะเขาต้องมีหน้าที่ต่อสังคมด้วย
9. ในการตอบคำถามในห้องเรียน หากตอบผิดเพื่อนจะหัวเราะ แต่เมื่อทำงานเป็นกลุ่มนักเรียนจะช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ถ้าหากตอบผิดก็ถือว่าผิดทั้งกลุ่ม คนอื่น ๆ อาจจะทำให้ความช่วยเหลือบ้างทำให้นักเรียนในกลุ่มมีความผูกพันกันมากขึ้น

Baroody (1993: 2-10) ได้กล่าวถึงประโยชน์ที่สำคัญของการเรียนแบบร่วมมือไว้ดังนี้

1. การเรียนแบบร่วมมือช่วยส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้เนื้อหาได้ดี
2. การเรียนแบบร่วมมือช่วยส่งเสริมให้เกิดความสามารถในการแก้ปัญหา และการให้เหตุผล
แนวทางในการพัฒนาทักษะการแก้ปัญหา และช่วยให้เกิดการช่วยเหลือกันในกลุ่มเพื่อน 3 แนวทางคือ
  - 2.1 การอภิปรายร่วมกันกับเพื่อนในกลุ่มย่อยให้นักเรียนได้แก้ปัญหาโดยคำนึงถึงบุคคลอื่น ซึ่งช่วยให้นักเรียนได้ตรวจสอบและปรับปรุงแนวคิดและคำตอบ
  - 2.2 ช่วยให้เห็นใจปัญหาของแต่ละคนในกลุ่ม เนื่องจากพื้นฐานความรู้ของแต่ละคนต่างกัน
  - 2.3 นักเรียนเข้าใจการแก้ปัญหาจากการทำงานกลุ่ม
3. การเรียนแบบร่วมมือส่งเสริมความมั่นใจในตนเอง
4. การเรียนแบบร่วมมือส่งเสริมทักษะทางสังคมและทักษะการสื่อสาร

Arends (1994: 345-346) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการเรียนแบบร่วมมือไว้ สรุปได้ 5 ประการ ดังนี้

1. ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การเรียนแบบร่วมมือนี้เป็นการเรียนที่จัดให้นักเรียนได้ร่วมมือกันเรียนเป็นกลุ่มเล็กประมาณ 2 - 6 คน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายทางการเรียนร่วมกันนับว่าเป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนทุกคนในกลุ่มได้แสดงความคิดเห็น และแสดงออกตลอดจนลงมือกระทำอย่างเท่าเทียมกัน มีการให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เช่น นักเรียนที่เก่งช่วยนักเรียนที่ไม่เก่ง ทำให้นักเรียนที่เก่งมีความรู้สึกภาคภูมิใจ รู้จักใช้เวลา และช่วยให้เข้าใจในเรื่องที่ดีขึ้น ส่วนนักเรียนที่ไม่เก่งก็จะซาบซึ้งในน้ำใจเพื่อน มีความอบอุ่น รู้สึกเป็นกันเอง กล้าซักถามในข้อสงสัยมากขึ้น จึงง่ายต่อการทำความเข้าใจในเรื่องที่เรียน ที่สำคัญในการเรียนแบบร่วมมือนี้คือ นักเรียนในกลุ่มได้ร่วมกันคิดร่วมกันทำงานจนกระทั่งสามารถหาคำตอบที่เหมาะสมที่สุดได้ ถือว่าเป็นการสร้างความรู้ด้วยตนเอง ให้ความรู้ที่ได้รับเป็นความรู้ที่มีความหมายต่อนักเรียนอย่างแท้จริง จึงมีผลทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น

2. ด้านการปรับปรุงความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล การเรียนแบบร่วมมือเปิดโอกาสให้นักเรียนที่มีภูมิหลังต่างกันได้มาทำงานร่วมกัน ฟังพาทซึ่งกันและกัน มีการรับฟังความคิดเห็นกัน เข้าใจและเห็นใจสมาชิกในกลุ่ม ทำให้เกิดการยอมรับกันมากขึ้น เกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ซึ่งจะส่งผลให้มีความรู้สึกที่ดีต่อผู้อื่นในสังคมมากขึ้น

3. ด้านทักษะในการทำงานร่วมกันให้เกิดผลสำเร็จที่ดี และการรักษาความสัมพันธ์ที่ดีทางสังคม การเรียนแบบร่วมมือช่วยปลูกฝังทักษะในการทำงานเป็นกลุ่มทำให้นักเรียนไม่มีปัญหาในการทำงานร่วมกับผู้อื่น และส่งผลให้งานกลุ่มประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายร่วมกัน ทักษะทางสังคมที่นักเรียนจะเกิดการเรียนรู้ให้แก่วางใจกัน การสร้างความรู้ให้แก่วางใจกัน การตัดสินใจ การสื่อสาร การจัดการกับข้อขัดแย้ง ทักษะเกี่ยวกับการจัดกลุ่มสมาชิกภายในกลุ่ม เป็นต้น

4. ด้านทักษะการร่วมมือกันแก้ปัญหา ในการทำงานกลุ่มสมาชิกกลุ่มจะได้รับทำความเข้าใจในปัญหาร่วมกัน จากนั้นก็ระดมความคิดช่วยกันวิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหา เมื่อทราบสาเหตุของปัญหาสมาชิกในกลุ่มก็จะแสดงความคิดเห็นเพื่อหาวิธีการแก้ไขปัญหาก็ปรากฏให้เหตุผล ซึ่งกันและกันจนสามารถตกลงร่วมกันได้ว่า จะเลือกวิธีการใดในการแก้ปัญหาจึงเหมาะสมพร้อมกับ ลงมือร่วมกันแก้ปัญหาตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ ตลอดจนทำการประเมินกระบวนการแก้ปัญหาของกลุ่มด้วย

5. ด้านการทำให้รู้จักและตระหนักในคุณค่าของตนเอง ในการทำงานกลุ่มสมาชิกกลุ่มทุกคนจะได้แสดงความคิดเห็นร่วมกัน การที่สมาชิกในกลุ่มยอมรับในความคิดเห็นของเพื่อน สมาชิกด้วยกันยอมทำให้สมาชิกในกลุ่มนั้นมีความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเองและคิดว่าตนเองมีคุณค่าที่สามารถช่วยให้กลุ่มประสบผลสำเร็จได้

Lyman (1987: 1-2) ได้สรุปประโยชน์ของเทคนิคเพื่อคู่คิด ดังนี้

1. เป็นเทคนิคที่นำไปใช้ได้เร็ว ไม่ต้องใช้เวลาเตรียมการมาก
2. การโต้ตอบภายในตัวบุคคล กระตุ้นให้นักเรียนเป็นจำนวนมากมีความสนใจอย่าง แท้จริง อยู่ในด้านความรู้
3. ครูสามารถตั้งคำถามได้หลายแบบและหลายระดับ
4. ทำให้รวมความสนใจของนักเรียนทั้งชั้นเรียน และทำให้นักเรียนที่ไม่กล้าแสดงออก สามารถตอบคำถามได้โดยไม่ต้องลุกขึ้นต่อหน้าเพื่อนร่วมชั้นเรียน
5. ครูสามารถเข้าใจนักเรียนด้วยการฟังนักเรียนกลุ่มต่าง ๆ ระหว่างการทำกิจกรรม และจากการรวบรวมคำตอบในตอนท้ายชั่วโมงเรียน ในระยะเวลา 1 ชั่วโมง สามารถทำกิจกรรมที่ใช้หลักแบบเพื่อนคู่คิดได้หนึ่งครั้งหรือหลาย ๆ ครั้งก็ได้

กรมวิชาการ (2543: 45-46) กล่าวถึง ประโยชน์ที่สำคัญของการเรียนแบบร่วมมือ สรุปได้ ดังนี้

1. สร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างสมาชิก เพราะทุก ๆ คนร่วมมือในการทำงานกลุ่ม ทุก ๆ คนมีส่วนร่วมเท่าเทียมกันทำให้เกิดเจตคติที่ดีต่อการเรียน
  2. ส่งเสริมให้สมาชิกทุกคนมีโอกาสคิด พูด แสดงออก แสดงความคิดเห็น ลงมือกระทำอย่างเท่าเทียมกัน
  3. ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เช่น เด็กเก่งช่วยเด็กที่เรียนไม่เก่ง ทำให้เด็กเก่งภาคภูมิใจ รู้จักใช้เวลา ส่วนเด็กอ่อนเกิดความซาบซึ้งในน้ำใจของเพื่อนสมาชิกด้วยกัน
  4. ทำให้รู้จักรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น การร่วมคิด การระดมความคิด นำข้อมูลที่ได้มาพิจารณาร่วมกันเพื่อหาคำตอบที่เหมาะสมที่สุดเป็นการส่งเสริมให้ช่วยกันค้นหาข้อมูลให้มาคิดวิเคราะห์และเกิดการตัดสินใจ
  5. ส่งเสริมทักษะทางสังคม ทำให้ผู้เรียนรู้จักปรับตัวในการอยู่ร่วมกันด้วยอย่างมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน เข้าใจกันและกัน
  6. ส่งเสริมทักษะการสื่อสาร ทักษะการทำงานเป็นกลุ่ม สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้
- สิ่งเหล่านี้ล้วนส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้น

สมบัติ กาญจนารักพงศ์ (2547: 12) ได้สรุปประโยชน์ของเทคนิคเพื่อนคู่คิด ดังนี้

1. จะทำให้นักเรียนได้ฝึกทักษะการคิดและทักษะการสื่อสารให้คู่ของตนเข้าใจ
2. ฝึกให้นักเรียนกล้าแสดงความคิดเห็น
3. ช่วยทำให้นักเรียนแต่ละคู่มีความสนิทสนมกันมากขึ้น
4. ช่วยทำให้นักเรียนเป็นคู่หูในการช่วยกันเรียนต่อไป

สรุปประโยชน์ของเทคนิคเพื่อนคู่คิดได้ว่า เป็นเทคนิคที่ทำให้นักเรียนได้รับความรู้และประสบการณ์ด้วยตนเอง มีความคิดสร้างสรรค์ เป็นการฝึกทักษะการคิดและทักษะการแก้ปัญหา โดยการสื่อสารแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ทำให้นักเรียนเกิดความมั่นใจ กล้าแสดงออก สามารถนำมาใช้ได้หนึ่งครั้งหรือหลาย ๆ ครั้งในระยะเวลา 1 ชั่วโมง

4. การใช้คำถาม

4.1 ความหมายของการใช้คำถาม

ในโลกแห่งศตวรรษที่ 21 มนุษย์เรา ผู้เรียนได้รับข้อมูลข่าวสารมากมายเป็นสิ่งคมแห่งการเรียนรู้ (Knowledge-Based Society) บุคคลจึงต้องมีความคิดที่จะคัดกรองข้อมูลข่าวสารที่มีจำนวนมาก ดังนั้นผู้สอนจึงต้องฝึกผู้เรียนให้คิดเก่ง โดยใช้คำถามเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดคิด ผู้สอนควรใช้คำถามอย่างหลากหลาย ตั้งแต่คำถามง่าย ๆ จนถึงคำถามที่ต้องใช้ความคิดที่สูงขึ้น

Cunningham (1971: 81) ให้ความหมายของการใช้คำถามว่าการใช้คำถามเป็นเครื่องมือสำคัญที่ใช้ในการแสวงหาข้อมูล หรือแปลความหมายของข้อมูลเป็นสิ่งที่ทำให้เกิด ความอยากรู้อยากเห็นและช่วยให้เกิดความคิด

บุญชม ศรีสะอาด (2537:74) กล่าวว่า การใช้คำถามเป็นการสอนที่ผู้สอนป้อนคำถามให้ผู้เรียนตอบ อาจตอบเป็นรายบุคคลหรือตอบเป็นกลุ่มย่อย หรือตอบทั้งชั้นซึ่งถือได้ว่าเป็น เทคนิคที่สำคัญในการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้

ภพ เลหาพิบูลย์ (2537:157) กล่าวว่า การใช้คำถามเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเสาะแสวงหาความรู้ความเข้าใจในเรื่องต่าง ๆ และเป็นเทคนิคการสอนที่มีประสิทธิภาพในการเรียนการสอนที่มุ่งให้ผู้เรียนสามารถศึกษาค้นคว้าหาความรู้แก้ปัญหา และสรุปแนวคิดได้ด้วยตนเองเป็นสื่อ นำให้เกิดการเรียนรู้ ซึ่งอาจเป็นการถามตอบด้วยวาจาระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนหรือระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน

พิมพ์พันธ์ เตชะคุปต์ (2545: 96) กล่าวถึงการใช้คำถามว่า การใช้ประเภทของคำถามเป็นและรู้จักลักษณะการถามที่ดี การใช้ประเภทของคำถามทั้งง่าย และคำถามยากหรือ ทั้งคำถามแคบและรู้จักลักษณะการถามที่ดี การใช้ประเภทของคำถามทั้งง่าย และคำถามยาก หรือทั้งคำถามแคบและกว้างหรือทั้งคำถามระดับต่ำและคำถามระดับสูง

วัฒนาพร ระวังบุกข์ (2542: 87 - 88) กล่าวถึงการใช้คำถามว่า เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ช่วยให้นักเรียนสร้างความรู้ ความเข้าใจ และพัฒนาความคิดใหม่ ๆ การใช้คำถาม จะช่วยขยายทักษะการคิด

อาภรณ์ ใจเที่ยง (2546: 182) กล่าวว่า การใช้คำถามมีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการเรียนการสอน เป็นการกระตุ้นความคิดของผู้เรียน ผู้สอนมีความสามารถในการถามคำถามอย่างมีประสิทธิภาพ จะช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณได้ดี ได้หาแนวทางเลือกปฏิบัติที่เหมาะสม

ดังนั้นจึงจำเป็นยิ่งที่ผู้สอนต้องมีทักษะในการถามคำถามที่มีประสิทธิภาพ จึงจะช่วยให้ผู้เรียนมีทักษะการคิดและคิดเป็นดังที่หลักสูตรมุ่งหมาย

ปิยะนาถ ประยูร (2548: 84) ทักษะการตั้งคำถาม เป็นการค้นหาความจริงของสิ่งต่าง ๆ ว่ามีที่มาที่ไปอย่างไร การเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ในโลก มักเกิดขึ้นจากการตั้งคำถามเช่นเดียวกับการตรัสรู้ของพระพุทธเจ้า ที่เกิดจากการตั้งคำถาม “ทำอย่างไรมนุษย์จึงจะพ้นทุกข์ได้” การตั้งคำถามที่ลึกซึ้งแหลมคม ผู้ตั้งคำถามจะต้องใส่ใจในสิ่งที่กำลังศึกษาเรียนรู้ และสามารถจับประเด็นได้เป็นอย่างดี มีความละเอียดอ่อนและไวในการเรียนรู้ สามารถตั้งคำถามที่นำไปสู่ความจริงที่ต้องการค้นหาได้

สุวิทย์ มูลคำ (2550: 74) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้แบบใช้คำถาม เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนากระบวนการทางความคิดของผู้เรียน โดยผู้สอนจะป้อนคำถาม ในลักษณะต่าง ๆ ที่เป็นคำถามที่ดี สามารถพัฒนาความคิดของผู้เรียน ถามเพื่อให้ผู้เรียนใช้ความคิดเชิงเหตุผล วิเคราะห์ วิจารณ์ สังเคราะห์หรือการประเมินค่าเพื่อจะตอบคำถามเหล่านั้นความสำคัญของการใช้คำถามในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ซึ่งจะช่วยพัฒนาด้านการคิดของผู้เรียน ซึ่งในโลกปัจจุบันผู้เรียนได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อเทคโนโลยีต่าง ๆ อย่างหลากหลาย ผู้เรียนต้องรู้จักคิดที่จะเลือกรับข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์

ทิพย์วัลย์ สัจจันทร์ (อ้างถึงใน ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ 2553: 4-5) กล่าวถึงความสำคัญของคำถามดังนี้

1. คำถามใช้เพื่อเป็นสื่อสำหรับสำรวจและทบทวนพื้นฐานความรู้เดิมและประสบการณ์เดิมของผู้เรียน คำตอบของผู้เรียนจะเป็นสื่อนำไปสู่การเรียนการสอนบทเรียนใหม่และประสบการณ์ใหม่
2. คำถามใช้กระตุ้นความสนใจของผู้เรียน ผู้สอนอาจใช้คำถามเพื่อเร้าความสนใจของผู้เรียนได้ทุกขั้นตอนในการเรียนการสอน เช่น ถามเพื่อเริ่มต้นบทเรียน
3. คำถามใช้เสริมสร้างความสามารถทางความคิดให้แก่ผู้เรียน ช่วยให้ผู้เรียนฝึกคิดหาคำตอบหาเหตุผลและหาความรู้ได้จากความหมายของการใช้คำถามที่นักการศึกษาได้ให้ความหมายนั้นสรุปได้ว่าการใช้คำถามเป็นเครื่องมือสำคัญในการจัดการเรียนรู้เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจและคิดเป็นแล้วสามารถสร้างความรู้ ความเข้าใจ และพัฒนาความคิดใหม่ ๆ ซึ่งถ้าผู้สอนสามารถใช้คำถามที่มีประสิทธิภาพจะช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะการคิดและสามารถสรุปองค์ความรู้ด้วยตนเอง
4. คำถามที่ดีจะช่วยให้มีการอภิปรายต่อเนื่อง เป็นการขยายความคิดและแนวทางในการเรียนรู้และข้อสรุปหลักเกณฑ์ใหม่ ๆ
5. คำถามช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน เช่น ทำให้ผู้เรียนมีโอกาส ตอบคำถามเสนอความคิดเห็นและตั้งคำถาม รวมทั้งได้ร่วมกิจกรรมอื่น ๆ ด้วย
6. คำถามช่วยให้ผู้เรียนพยายามค้นคว้าหาความรู้ใหม่เพิ่มเติม เพื่อที่จะนำมาตอบคำถามของผู้สอน
7. คำถามใช้ช่วยทบทวนหรือสรุปบทเรียนให้เป็นที่เข้าใจตรงกัน
8. คำถามใช้ช่วยประเมินผลการเรียน ทั้งของผู้เรียนและการสอนของผู้สอน

จากศึกษาความหมายของการใช้คำถาม สรุปได้ว่า การใช้คำถามเป็นเทคนิคการสอนของครูผู้สอน เนื่องจากคำถามเป็นตัวกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ช่วยให้นักเรียนสร้างความรู้ ความเข้าใจ และพัฒนาความคิดใหม่ ๆ การตั้งคำถามที่ง่าย หรือยาก ผู้ตั้งคำถามจะต้องใส่ใจในสิ่งที่ผู้เรียนกำลังศึกษาเรียนรู้ ซึ่งครูผู้สอนสามารถตั้งคำถามที่นำไปสู่ความจริงที่ต้องการค้นหาได้

4.2 ประเภทของคำถาม

คำถามมีหลายประเภท ซึ่งประเภทของคำถามสามารถแบ่งออกได้หลายประเภทขึ้นอยู่กับเกณฑ์ที่ใช้ ซึ่งมีผู้แบ่งประเภทการใช้คำถามแตกต่างกันไว้ดังนี้

Curtis (1999) อ้างถึงใน สุวิทย์ คำมูล (2550 : 75 - 76) กล่าวว่า ศาสตราจารย์ Curtis แห่งมหาวิทยาลัยมิชิแกน ประเทศสหรัฐอเมริกา ได้จำแนกคำถามออกเป็น 12 แบบ ซึ่งเป็นลักษณะคำถามที่ใช้เพื่อความมุ่งหมายต่าง ๆ กัน สรุปได้ดังนี้

1. คำถามเพื่อเปรียบเทียบ เพื่อให้ผู้ตอบคิดเปรียบเทียบความเหมือนกับความแตกต่าง ซึ่งจะต้องคิดอย่างรอบคอบเสียก่อนถึงจะตอบได้ เช่น สภาภูมิประเทศของซัวโลกเหนือและ ซัวโลกใต้เหมือนหรือต่างกันอย่างไร

2. คำถามเพื่อการตัดสินใจ ผู้ตอบจะต้องจำแนกและตัดสินใจให้แน่นอน เช่น คนไทยที่ประดิษฐ์ฟันเทียมขึ้นคือ ม.ร.ว. เทพฤทธิ์ เทวกุล ใช่หรือไม่

3. คำถามเพื่อการนำเอาความรู้ไปใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ เป็นการถามเพื่อการแก้ไขสถานการณ์ในสภาวะต่าง ๆ โดยอาศัยความรู้หรือประสบการณ์ที่มีอยู่แล้ว เช่น เมื่อเราหลงป่า เราจะหาทางออกจากป่าได้อย่างไรจึงจะปลอดภัยที่สุด

4. คำถามเพื่อการจำแนก เพื่อต้องการให้ผู้ตอบคิดจำแนกหรือจัดหมวดหมู่ หรือจัดพวกใหม่ โดยอาศัยการเปรียบเทียบในด้านความแตกต่าง ความเหมือน ความสัมพันธ์และการจัดกลุ่มใหม่ เช่น สัมตำ ประกอบด้วยสารอาหารหมู่ใดบ้าง

5. คำถามความสัมพันธ์ระหว่างเหตุผล เป็นคำถามที่ให้ผู้ตอบสังเกตปรากฏการณ์ว่า เกิดขึ้นได้อย่างไร ผลที่เกิดขึ้นเป็นอย่างไร เช่น ฝนตกกับลูกเห็บ มีความสัมพันธ์กันอย่างไร

6. คำถามเพื่อให้ทราบความมุ่งหมาย เป็นการถามที่ให้ผู้ตอบบอกความมุ่งหมายของ เนื้อเรื่อง เช่น หนังสือเรื่องพระมหาชนก เนื้อเรื่องทั้งหมดมีจุดมุ่งหมายสำคัญอะไรบ้าง

7. คำถามเพื่อให้เกิดความคิดวิจารณ์ ถามเพื่อให้ผู้ตอบคิดในเรื่องความสมบูรณ์ ความถูกต้อง ซึ่งก่อนที่จะตอบนั้นผู้ตอบจะต้องใคร่ครวญเสียก่อนเช่น เรื่องการจัดงานกีฬาที่ผ่านมา มีอะไรเป็นบทเรียนที่ต้องคำนึงถึงบ้าง อะไรที่คิดว่าดีแล้ว และอะไรที่ยังบกพร่องอยู่ควรแก้ไข

8. คำถามเพื่อให้เห็นความคิดเห็น เพื่อให้ผู้ตอบเกิดการสรุปผล ตัดสินใจโดยอาศัยข้อมูลความจริง หลักการเป็นเกณฑ์เช่น ผืนป่าไม้ที่อุดมสมบูรณ์ของประเทศชาติกลายเป็นสภาพป่าที่ทรุดโทรมในปัจจุบันคงเหลือผืนป่าไม้รวมทั้งป่าชายเลนที่อุดมสมบูรณ์อีกเพียงไม่ถึงร้อยละ 20 ของผืนดินทั้งหมด ท่านคิดว่าอีก 10 ปีข้างหน้าประเทศของเรามีสภาพเป็นอย่างไร

9. ถามเพื่อเปิดการอภิปราย เป็นการถามเพื่อให้มีการถกเถียง การพินิจพิจารณาการตัดสินใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เช่น ท่านคิดว่าควรสอนเพศศึกษาในโรงเรียนหรือไม่ เพราะเหตุใด

10. ถามเพื่อให้กำหนดนิยามหรือให้อธิบาย เป็นคำถามเพื่อให้สรุปความคิดรวบยอดหรือความหมาย คำนิยาม คำอธิบายในแต่ละคำหรือวลี เพื่อให้เรื่องราวนั้นกระจ่างขึ้น เช่น โปรดอธิบาย คำว่า “จัดระเบียบสังคม” โดยย่อ

11. ถามเพื่อให้สังเกต คำถามชนิดนี้ต้องการให้หาคำตอบโดยวิธีการสังเกต เช่น ในปีนี้เพื่อน ๆ ของเราเดินทางมาโรงเรียน โดยวิธีใดมากที่สุด

12. ถามเพื่อช่วยทำให้เกิดคำถามใหม่ ๆ อีกระหว่างที่ผู้เรียนกำลังคิด กำลังอ่านหรือกำลังปฏิบัติงานอยู่ ผู้สอนอาจถามถึงงานที่กำลังคิด กำลังทำ ว่าพบปัญหาอะไรหรือไม่ เช่น ขณะที่นักเรียนกำลังทดลองเรื่องการทำปุ๋ยชีวภาพ มีข้อสงสัยอะไรบ้างหรือไม่

วิทยากร ท่อแก้ว (2543: 1) ได้แบ่งประเภทของคำถามออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้

1. คำถามเปิด เป็นคำถามที่เปิดกว้างในการตอบ เช่น “พวกเราคิดอย่างไรในการนำเสนอครั้งนี้ ผู้ตอบจะแสดงความคิดเห็นอย่างไรแล้วแต่การจัดลำดับความคิดของแต่ละคน

2. คำถามปิด เป็นคำถามที่จำกัดกรอบในการตอบให้ เช่น “ในการนำเสนอครั้งนี้ประสบความสำเร็จหรือไม่” คำถามประเภทนี้เป็นการถามที่มุ่งประเด็นให้มีการเลือกตอบ

3. คำถามเปิดและปิด เป็นคำถามที่กำหนดกรอบให้ตอบและเปิดกว้างในการแสดงความคิดเห็นได้อย่างเสรีภายใต้กรอบที่กำหนดให้ เช่น “ในการนำเสนอครั้งนี้พวกเรามีความคิดเห็นอย่างไรในประเด็นต่อไปนี้ ด้านผู้นำเสนอ เนื้อหาที่นำเสนอ สื่อที่ใช้ บรรยากาศ” ในการตอบผู้ตอบจะตอบตามกรอบทั้งสี่ด้าน แต่จะตอบได้อย่างเสรีในแต่ละด้าน

วิสาข์ จิตวิตร (2543: 213 - 235) กล่าวว่า คำถามเป็นองค์ประกอบสำคัญของการสอน อ่านซึ่งรูปแบบของคำถาม (Forms of Questions) สามารถแบ่งประเภทออกได้ตามรูปแบบดังนี้

1. Yes/No Questions คือคำถามที่ผู้ตอบจะต้องตอบรับหรือปฏิเสธ
2. คำถามให้เลือกตอบอย่างใดอย่างหนึ่ง
3. คำถามที่ขึ้นต้นด้วย Wh (what, where, when, why, how) ระดับของการอ่านเพื่อความเข้าใจ

Bloom.(1956) ได้กล่าวถึงระดับของความรู้ความเข้าใจ 6 ระดับ คือ

กระบวนการความรู้ความเข้าใจ

1. ความรู้ (Knowledge)
2. ความเข้าใจ (Comprehension)

พฤติกรรมของนักเรียน

- นักเรียนสามารถจดจำหรือระลึกถึงข้อมูลได้
นักเรียนเปลี่ยนข้อมูลให้เป็นภาษาสัญลักษณ์
และค้นพบความสัมพันธ์ระหว่างความจริง ข้อสรุป
คำจำกัดความ คำนิยามและทักษะ

3. ประยุกต์ (Application) นักเรียนสามารถแก้ปัญหาที่เหมือนกับปัญหาจริงในชีวิต ซึ่งต้องอาศัยความสามารถในการระบุปัญหา และการเลือกทักษะ และข้อสรุปที่เหมาะสม
4. วิเคราะห์ (Analysis) นักเรียนแก้ปัญหาโดยใช้ความรู้และรูปแบบของการคิดในลักษณะต่าง ๆ
5. สังเคราะห์ (Synthesis) นักเรียนแก้ปัญหาที่ต้องใช้ความคิดสร้างสรรค์ใหม่ ๆ
6. ประเมินค่า (Evaluation) นักเรียนสามารถตัดสินระหว่างความดี ความเลว ความถูก ความผิด ตามกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่วางไว้

การตั้งคำถามเพื่อช่วยให้นักเรียนเข้าใจเรื่องได้ดีขึ้น ครูจะตั้งคำถามตามระดับการอ่านเพื่อความเข้าใจของเฮิบเบอร์ คือการอ่านเพื่อหาข้อมูล การอ่านเพื่อความ และการอ่านประยุกต์ หรืออาจตั้งคำถามตามระดับความรู้ความเข้าใจของบลูม ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 การตั้งคำถามตามระดับความรู้ความเข้าใจของบลูม

ระดับความรู้ความเข้าใจ	กิจกรรมของนักเรียน
ความรู้	บอกชื่อ ให้คำจำกัดความ ทบทวนความจำ วงกลมคำตอบ จับคู่
ความเข้าใจ	ตอบโดยใช้คำพูดของตนเอง พูดซ้ำ อธิบาย บรรยาย ทำตามคำสั่ง การประยุกต์
การประยุกต์	นำความรู้มาใช้ในสถานการณ์จริง เชื่อมโยง ประสบการณ์ ของตนเอง เข้ากับเรื่องที่อ่าน การวิเคราะห์
การวิเคราะห์	บอกชื่อหรือแสดงส่วนต่าง ๆ ของสิ่งของหน้าที่ต่าง ๆ หรือ กระบวนการต่าง ๆ
การสังเคราะห์	สรุป แนะนำ เปรียบเทียบสิ่งที่เหมือนกันหรือต่างกัน ทำนายเรื่องให้แตกต่างออกไป
การประเมินค่า	ตัดสิน อธิบายว่าชอบหรือไม่ชอบ บรรยายว่าอะไรทำให้ ตัดสินใจอย่างนั้นหรือสรุปอย่างนั้น

พิมพันธ์ เดชะคุปต์ (2544: 1 - 3) กล่าวไว้โดยสรุปว่า ถ้าแบ่งประเภทคำถามตามระดับชั้นของการใช้ความคิดในพุทธิพิสัย สามารถจำแนกประเภทคำถามตามแนวคิดของบลูม (Bloom)

1. คำถามระดับต่ำและระดับสูง

1.1 คำถามระดับต่ำ เป็นคำถามที่ต้องการคำตอบระดับความจำของข้อมูลหรือเรียกได้ว่าเป็นคำถามที่ต้องการวัดความจำ ใช้ในการทบทวนความรู้พื้นฐานหรือมโนทัศน์

1.2 คำถามระดับสูง เป็นคำถามที่ต้องการคำตอบระดับการแปรผล การนำไปใช้ การวิเคราะห์ สังเคราะห์และประเมินค่าหรือเรียกได้ว่าเป็นคำถามที่ต้องการวัดความคิด ช่วยพัฒนาผู้เรียนในด้านของทักษะความคิดและการให้เหตุผล

2. คำถามเกี่ยวกับผล กระบวนการและความคิดเห็น

2.1 คำถามเกี่ยวกับผล เป็นคำถามที่ต้องการคำตอบในรูปของการสรุปผลขั้นสุดท้าย

2.2 คำถามเกี่ยวกับกระบวนการ เป็นคำถามที่ต้องการให้ผู้เรียนอธิบายถึงวิธีการดำเนินการหรือขั้นตอนที่นำไปสู่ผลขั้นสุดท้าย

2.3 คำถามเกี่ยวกับความคิดเห็น เป็นคำถามที่ต้องการให้ผู้เรียนแสดงความเห็น ตัดสินใจหรือประเมินสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

3. คำถามแบบปิดและเปิด

3.1 คำถามแบบปิด เป็นคำถามที่มีคำตอบเดียวมักใช้กับข้อมูลที่เป็นความจำ

3.2 คำถามแบบเปิด เป็นคำถามที่ให้คำตอบได้หลายอย่างใช้เพื่อการสร้างข้อมูล เพื่อให้เกิดการตอบสนองเฉพาะตัว และนำไปสู่การอภิปรายและการถามในขั้นต่อไป

ธีระพัฒน์ ฤทธิทอง (2545: 75-82) ได้กล่าวถึง ประเภทของคำถามที่พัฒนาโดยกระทรวงศึกษาธิการ รัฐวิศวะตรี ประเทศออสเตรเลีย ซึ่งแบ่งคำถามออกเป็น 7 ประเภทมีรายละเอียดของคำถามดังต่อไปนี้

1. คำถามปริมาณ เป็นการตั้งคำถาม เพื่อให้ให้นักเรียนได้คิดถึงปริมาณของคน สัตว์ และสิ่งของที่ปรากฏในบทเรียนนั้น ๆ

2. คำถามการเปลี่ยนแปลง เป็นการตั้งคำถาม เพื่อให้ให้นักเรียนได้คิดถึงการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น หากข้อมูลหรือข้อเท็จจริงในบทเรียนมีการเปลี่ยนแปลง

3. คำถามการทำนาย เป็นการตั้งคำถามที่มีการสมมุติว่า ถ้าเกิดเหตุการณ์เช่นนี้ แล้วจะเกิดอะไรขึ้นบ้าง เพื่อให้ให้นักเรียนได้คิดและทำนายในสิ่งที่น่าจะเกิดขึ้น และเป็นไปได้

4. คำถามความคิดเห็น เป็นการตั้งคำถาม เพื่อให้ให้นักเรียนได้คิด และแสดงความคิดเห็นโดยอาศัยข้อมูล ความจริงที่มีหลักการและเหตุผล

5. คำถามเกี่ยวกับส่วนตัว เป็นคำถามที่ถามความรู้สึกส่วนตัวของนักเรียน ถ้านักเรียนเป็นส่วนใดส่วนหนึ่งของบทเรียนนั้น หรืออยู่ในเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งในบทเรียนนั้นนักเรียนจะรู้สึกอย่างไร

6. คำถามความสัมพันธ์เปรียบเทียบ เป็นการตั้งคำถามเพื่อให้นักเรียนได้คิดเปรียบเทียบระหว่างสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งที่เกิดขึ้นในบทเรียนนั้น

7. คำถามเกี่ยวกับค่านิยม เป็นการตั้งคำถามเพื่อให้นักเรียนได้คิดอย่างมีเหตุผลคิดในทางที่ถูกต้อง คิดอย่างมีวิจารณญาณ และสามารถตัดสินใจ วิเคราะห์วิจารณ์ได้ว่าค่านิยมใดดีหรือไม่ดี ค่านิยมใดควรปฏิบัติหรือไม่ควรปฏิบัติ

คำถามทั้ง 7 ประเภท ดังกล่าวข้างต้น เป็นคำถามที่ใช้ได้ดีในการเรียนรายวิชาภาษาไทย และรายวิชาสังคมศึกษา ลักษณะการตั้งคำถามจะถามติดต่อกันตั้งแต่คำถามประเภทที่ 1 ถึงคำถามประเภทที่ 7 เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนคิดอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เข้าใจชัดเจนยิ่งขึ้น

ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ (2551: 236) กล่าวว่า คำถามที่ถามนักเรียนโดยทั่วไปมี 2 ประเภท

1. คำถามแบบปิด เป็นคำถามที่ต้องการทดสอบความรู้ ความเข้าใจ เพื่อประเมินความรู้ของนักเรียน เช่น พยัญชนะใดเป็นอักษรควบกล้ำ ศิลหามีอะไรบ้าง เป็นต้น ครูควรหลีกเลี่ยงคำตอบใช่กับไม่ใช่

2. คำถามแบบเปิด เป็นคำถามที่ครูต้องการให้นักเรียนคิดตรึกตรองให้รอบคอบก่อนตอบ และเป็นคำตอบที่เป็นไปได้หลายทิศทาง ส่วนคำถามปลายเปิดควรเป็นคำถามที่ส่งเสริม ความคิดริเริ่ม ครูควรหลีกเลี่ยงบทบาทของการเป็นผู้ตรวจสอบ แต่ควรหันมาเป็นนักฟังที่ดีและกระตุ้นหรือรื้อฟื้นแทน และควรเปิดโอกาสให้นักเรียนแลกเปลี่ยนสนทนาพูดคุยกันแทน เช่น มีคำใดบ้างเป็นคำควบกล้ำสัตว์ชนิดใดบ้างที่เป็นสัตว์น้ำ เป็นต้น

ชนาธิป พรกุล (2554: 177 - 183) เสนอที่ใช้ในการจัดประเภทของคำถามมี 2 เภณท์

1. เภณท์กระบวนการคิด จากการคิดระดับต่ำไประดับสูง หรือจากความรู้ไปยังการประเมินตามแนวทางการจัดระดับความคิดของบลูม (Bloom's taxonomy) แบ่งเป็น 6 ระดับดังนี้

1.1 ความรู้ (Knowledge) เป็นคำถามที่ผู้เรียนตอบจากความจำ และเป็นคำถามที่เป็นพื้นฐานสำหรับการคิดในระดับสูง การจำเป็นสิ่งที่ดี และจำเป็นในการดำรงชีวิต มีหลายสิ่งที่เราจำเป็นต้องจำ เช่น จำขั้นตอนการปรุงอาหาร จำเนื้อเพลง จำบทกวี จำทางไปโรงเรียน จำข้อมูลไปทดสอบถามแบบถามแบบถูก-ผิด เป็นต้น ครูควรใช้คำถามระดับนี้ในตอนต้นของบทเรียนหรือถามทบทวนความรู้พื้นฐาน ข้อควรระวังการใช้คำถามระดับนี้มากเกินไปจะทำให้บทเรียนน่าเบื่อและไม่ท้าทาย

1.2 ความเข้าใจ (comprehension) เป็นคำถามที่ให้ผู้เรียนแสดงความเข้าใจโดยเรียบเรียงเป็นคำพูดของตนเอง แล้วแสดงเป็นคำพูด ข้อเขียน ภาพ หรือการแสดง คำถามระดับนี้ผู้เรียนต้องจำความรู้มาก่อน แล้วนำมาผสมผสานตามความเข้าใจของตนเองโดยไม่มีการขยายความ วิธีการนี้ทำให้ผู้เรียนจำความรู้ได้นาน

คำถามให้ตีความ (interpretation) ต้องการให้ผู้เรียนแสดงความเข้าใจ โดยระบุ ข้อมูลหลัก และความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูล เช่น ถามความเชื่อมโยงระหว่าง 2 เหตุการณ์ หรือให้ผู้เรียนแสดงความสัมพันธ์ โดยการเปรียบเทียบความเหมือนและความแตกต่าง โดยใช้คำถาม ใดๆ หรือ ทำไม

คำถามให้แปลความ (transiation) ต้องการให้ผู้เรียนเปลี่ยนข้อความจากรูปแบบหนึ่ง ไปอีกรูปแบบหนึ่ง โดยคงความหมายเดิม เช่น การอ่านกราฟ การบรรยายความคิดหลักของการ์ตูน หรือการสรุปย่อเรื่องที่อ่าน เช่น คำถามให้ยกตัวอย่าง (examples) ต้องการให้ผู้เรียนแสดงความ เข้าใจด้วย ยกตัวอย่างคำถามให้บอกคำจำกัดความ (definition) ต้องการให้ผู้เรียนบรรยายความคิด หรือมโนทัศน์ด้วยคำพูดของตนเอง เป็นคำจำกัดความโดยไม่เป็นพจนานุกรม หรือลอกข้อความ มาจากที่ใด

1.3 การนำไปใช้ (application) เป็นคำถามที่ให้ผู้เรียนนำความรู้ ความเข้าใจไปใช้ แก้ปัญหา หรือตอบข้อสงสัย คำตอบที่ถูกต้องมีคำตอบเดียว ขั้นตอนของการตอบคำถาม การนำไปใช้ มี 2 ชั้น คือ

ชั้นแรก ผู้เรียนพบกับปัญหาใหม่ที่ผู้เรียนไม่เคยพบ หรือเคยแก้ปัญหามาก่อน

ชั้นที่สอง ผู้เรียนเลือกวิธีแก้ปัญหานั้นที่เหมาะสม แล้วนำไปใช้แก้ปัญหา

1.4 การวิเคราะห์ (analysis) เป็นคำถามการคิดระดับสูงที่ให้ผู้เรียนแยกแยะส่วนต่าง ๆ ที่ซับซ้อนแล้วอธิบายความสัมพันธ์ของส่วนประกอบเหล่านั้น กระบวนการคิดตรงกันข้ามกับคำถาม การนำไปใช้ที่ต้องดึงข้อมูลจากส่วนต่าง ๆ มาใช้แก้ปัญหา

คำถามการวิเคราะห์แบ่งได้ 4 ชนิดคือ

1.4.1 การระบุประเด็น (identification of issues) ผู้เรียนต้องพิจารณา และวิเคราะห์ ข้อมูลที่มีเพื่อทำการสรุป

1.4.2 ความเกี่ยวข้อง (implications) ผู้เรียนต้องชี้ให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างของ 2 สิ่ง หรือ 2 เรื่อง โดยแสดงการอนุมาน (inference) การเชื่อมโยง (association) หรือผลที่ตามมา ซึ่งไม่ได้กล่าวถึงตรง เช่น

1.4.3 เหตุจูงใจ (motives) ผู้เรียนต้องระบุเหตุผลของการกระทำ หรือสิ่งที่ปรากฏ

1.4.4 การชักชวน (persuasion) ผู้เรียนต้องค้นหาสิ่งที่ซ่อนอยู่ในการสื่อสาร เช่น การโฆษณาหรือข้อความชักชวนอื่น ๆ

1.5 การสังเคราะห์ (Synthesis) เป็นคำถามการคิดระดับสูงที่ให้ผู้เรียนใช้ความคิดสร้างสรรค์สิ่งใหม่ การสังเคราะห์เป็นกระบวนการเชื่อมโยงส่วนต่าง ๆ เข้าด้วยกันเป็นของใหม่ที่มีลักษณะเฉพาะไม่เคยมีมาก่อน เป็นผลงานของแต่ละบุคคลที่สร้างจากประสบการณ์เฉพาะตน

คำถามการสังเคราะห์ แบ่งได้ 3 ชนิด คือ

1. การใช้ภาษาของตนเอง (production of a unique communication) ให้เหมาะกับผู้ที่ฟัง หรือผู้อ่านเพื่อบอกกล่าว บรรยาย ชักชวน หรือแสดงความรู้สึกผ่านคำพูด บทความ หรือบทกวี

2. การวางแผนหรือการนำเสนอแผนการทำงาน (production of a plan on proposed set of operations) ผลของแผนงานเป็นผลผลิตที่มีตัวตน ด้วยความจำกัดหลายอย่างของการเรียนการสอน ทำให้ผู้เรียนไม่สามารถผลิตผลงานจริง ๆ ได้ ฉะนั้นการนำเสนอแผนการทำงานที่มองเห็นผลผลิต จึงจัดอยู่ในการคิดระดับสังเคราะห์

3. การหาชุดความสัมพันธ์ของสิ่งที่เป็นนามธรรม (derivation of a set of abstract relation) ชุดความสัมพันธ์มักจะได้จากการสังเกตปรากฏการณ์ หรือข้อมูลแล้วจัดเป็นแบบแผนที่ไม่เคยมาก่อน

1.6 การประเมิน (evaluation) เป็นคำถามการคิดระดับสูงที่ให้ผู้เรียนตัดสินคุณค่าของความคิด วิธีแก้ปัญหา หรืองานศิลปะ ผู้เรียนต้องสร้างเกณฑ์ที่แสดงมาตรฐาน หรือค่านิยม แล้วนำสิ่งที่ต้องประเมินมาพิจารณาเทียบกับมาตรฐาน หรือค่านิยมว่าใกล้เคียงกันเพียงใด ที่มาของเกณฑ์มี 3 แหล่งคือ 1) ค่านิยมทางวัฒนธรรมและสังคม 2) คำสอนของศาสนา 3) ความคิดเห็นส่วนตัว

คำถามการประเมินเป็นคำถามที่ผู้ตอบอาศัยความรู้ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ และการสังเคราะห์ ครูควรใช้คำถามการประเมินเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคำตอบที่หลากหลายเพราะเป็นการช่วยให้ผู้เรียนรู้ที่จะอยู่และยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่างของผู้อื่น คำถามที่ใช้ได้บ่อย ๆ ได้แก่ คิดว่าอะไรดีที่สุด / แย่ที่สุด หรือ อะไรสำคัญกว่า / สำคัญที่สุด

ตารางที่ 6 ระดับคำถามของ Bloom 's taxonomy

ระดับคำถาม	จุดประสงค์	คำที่ใช้
1. ความรู้	จดจำข้อมูลและบอกสิ่งที่จำได้โดยใช้คำเหมือนกับที่จำได้	บอก บอกความหมาย ใคร อะไร ที่ไหน เมื่อใด
2. ความเข้าใจ	จดจำข้อมูล แต่ตอบโดยใช้คำพูดที่แตกต่างจากเดิม	บรรยายอธิบายเปรียบเทียบบอกความแตกต่าง
3. การนำไปใช้	นำไปใช้ นำความรู้ไปใช้ตอบคำถามที่มีคำตอบเดียว	เลือกนำไปใช้ยกตัวอย่างแยกประเภท แก้ปัญหา

ตารางที่ 6 ระดับคำถามของ Bloom 's taxonomy (ต่อ)

ระดับคำถาม	จุดประสงค์	คำที่ใช้
4. การวิเคราะห์	แยกส่วนต่าง ๆ เพื่อความสัมพันธ์ ส่งเสริมการคิดอย่างมีวิจารณญาณ	บอกสาเหตุบอกความสัมพันธ์วิเคราะห์ สรุป ทำไม
5. การสังเคราะห์	รวบรวมส่วนต่าง ๆ เข้าด้วยกัน ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์	สร้าง เขียน ออกแบบ พัฒนา สังเคราะห์
6. การประเมินค่า	พิจารณาตัดสินหรือให้ความคิดเห็น	ตัดสิน ตัดสินใจ ประเมิน แสดง ความเห็นสิ่งใดดีกว่า...เห็นด้วยหรือไม่

2. เกณฑ์ลักษณะคำตอบ ลักษณะคำตอบมี 2 ชนิดคือ

2.1 คำถามเอกนัย (convergent question) เป็นคำถามที่ให้ผู้เรียนตอบข้อความเฉพาะเจาะจง ซึ่งเป็นคำตอบที่ถูกต้องเพียงคำตอบเดียว ครูมักใช้คำถามเกี่ยวกับเนื้อหาข้อเท็จจริง ผู้เรียนเริ่มการคิดจากเรื่องที่กว้างแล้วพบคำตอบเดียว เป็นการคิดระดับความรู้ ความเข้าใจ คำที่ใช้ถาม ได้แก่ ใคร อะไร ที่ไหน เมื่อใด รวมทั้งคำถามถูก-ผิด ตัวอย่างคำถาม

2.2 คำถามอนเอกนัย (divergent question) เป็นคำถามที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีคำตอบที่แตกต่างกัน เป็นคำถามเกี่ยวกับกระบวนการ ความคิดเห็น การตั้งสมมติฐาน การประเมิน ผู้เรียนเริ่มคิดจากสิ่งที่เฉพาะเจาะจง แล้วพบคำตอบที่หลากหลาย เป็นการคิดระดับวิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมิน คำที่ใช้ถาม ได้แก่ ทำไม อย่างไร เพราะเหตุใด ตัวอย่างคำถาม

ทิสนา แชมมณี (2556: 400) ได้กล่าวถึงการแบ่งประเภทคำถาม ตามจุดมุ่งหมายทางการศึกษาไว้ 3 ด้านคือ ด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย ตามแนวคิดของบลูม (Bloom) และได้จัดระดับ จุดมุ่งหมายตามระดับความรู้จากต่ำไปสูงไว้ 6 ระดับคือ ระดับความรู้ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินผล ซึ่งผู้สอนสามารถนำไปใช้เป็นแนวในการตั้งคำถาม เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการคิดในระดับที่สูงขึ้นไปเรื่อย ๆ ตัวอย่างเช่น เมื่อถามคำถามแล้วพบว่า ผู้เรียนมีความรู้ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งแล้ว ผู้สอนควรตั้งคำถามในระดับที่สูงขึ้น คือระดับความเข้าใจ หรือถ้าผู้เรียนมีความเข้าใจแล้ว ผู้สอนก็ควรตั้งคำถาม ในระดับที่สูงขึ้นไปอีก คือระดับการนำไปใช้

การที่ผู้สอนจะสามารถตั้งคำถามเพื่อกระตุ้นความคิดของผู้เรียนตามจุดมุ่งหมายทางด้านพุทธิพิสัยของบลูมให้สูงขึ้นนั้น ผู้สอนจำเป็นต้องมีความเข้าใจในความหมายของระดับความรู้ทั้ง 6 ประการ ผู้สอนจำเป็นต้องเข้าใจลักษณะของความรู้แต่ละระดับ และพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความรู้ นั้น ดังนี้

1. การเรียนรู้ในระดับความรู้ ความจำ (knowledge)

การเรียนรู้ในระดับนี้เป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสามารถตอบได้ว่าสิ่งที่ได้เรียนรู้มา มีสาระอะไรบ้าง ซึ่งการที่สามารถตอบได้นั้น ได้มาจากการจดจำเป็นสิ่งสำคัญ ดังนั้น คำถามที่ใช้ในการทดสอบการเรียนรู้ในระดับนี้ จึงมักเป็นคำถามที่ถามถึงข้อมูล สาระ รายละเอียด ของสิ่งที่เรียนรู้ และให้ผู้เรียนแสดงพฤติกรรมที่บ่งชี้ว่าตนมีความรู้ความจำในเรื่องนั้น ๆ ดัง ตัวอย่างดังนี้

พฤติกรรมที่บ่งชี้ถึงการเรียนรู้ในระดับความรู้ความจำ

บอก, รวบรวม, เล่า, ประมวล, ชี้, จัดลำดับ, ระบุ, ให้ความหมาย, จำแนก, ให้คำนิยาม, ท่อง, เลือก

เนื้อหา/สิ่งที่ถามถึง

ศัพท์, วิธีการ, เกณฑ์, หมวดหมู่, กระบวนการ, ระบบ, รายละเอียด, ความสัมพันธ์, ระเบียบ, บุคคล, สาเหตุ, แบบแผน, เหตุการณ์, หลักการ-ทฤษฎี, โครงสร้าง, สถานที่, องค์ประกอบ, สัญลักษณ์, เวลา, กฎ, คุณลักษณะ

2. การเรียนรู้ในระดับความเข้าใจ (comprehension)

หมายถึงการเรียนรู้ในระดับที่ผู้เรียนเข้าใจความหมาย ความสัมพันธ์และโครงสร้างของสิ่งที่เรียน และสามารถอธิบายสิ่งที่เรียนรู้นั้นได้ด้วยคำพูดของตนเอง ผู้เรียนที่มีความเข้าใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หลังจากได้ความรู้ในเรื่องนั้นมาแล้ว จะสามารถแสดงออกได้หลายทาง เช่น สามารถตีความได้ แปลความได้ เปรียบเทียบได้ บอกความแตกต่างได้ เป็นต้น ดังนั้น คำถามในระดับนี้ จึงมักเป็นคำถามที่ช่วยให้ผู้เรียนแสดงพฤติกรรมที่บ่งชี้ถึงความเข้าใจของตนในเรื่องนั้น ๆ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

พฤติกรรมที่บ่งชี้ถึงการเรียนรู้ในระดับความเข้าใจ

อธิบาย (โดยใช้คำพูด), ขยายความ, เปรียบเทียบ, ลงความเห็น, แปลความหมาย, แสดงความคิดเห็น, ตีความหมาย, คาดการณ์, คาดคะเน, สรุป, ย่อ, ทำนาย, บอกใจความสำคัญ, กะประมาณ

เนื้อหา/สิ่งที่ถามถึง

ศัพท์, วิธีการ, ความหมาย, กระบวนการ, คำนิยาม, ทฤษฎี หลักการ, สิ่งที่เป็นนามธรรม, แบบแผน, โครงสร้าง, ผลที่จะเกิดขึ้น, ความสัมพันธ์, ผลกระทบ, เหตุการณ์, สถานการณ์

3. การเรียนรู้ในระดับการนำไปใช้ (application)

หมายถึงการเรียนรู้ในระดับที่ผู้เรียนสามารถนำข้อมูล ความรู้ และความเข้าใจ ที่ผู้เรียนรู้ออกไปใช้ในการหาคำตอบและแก้ปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ ดังนั้นคำถามในระดับ นี้จึงมักประกอบด้วยสถานการณ์ที่ผู้เรียนจะต้องดึงความรู้ ความเข้าใจ มาใช้ในการหาคำตอบ โดยผู้เรียนมีพฤติกรรมที่บ่งชี้ถึงการเรียนรู้ในระดับสามารถนำไปใช้ได้ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

พฤติกรรมที่บ่งชี้ถึงการเรียนรู้ในระดับการนำความรู้ไปใช้

ประยุกต์, ปรับปรุง, แก้ปัญหา, จัด, ทำ, ปฏิบัติ, แสดง, สาธิต, ผลิต

เนื้อหา/สิ่งที่ถามถึง

กฎ, วิธีการ, หลักการ, กระบวนการ, ทฤษฎี, ปัญหา, ปรัชญา, ปรัชญาการณ, ข้อสรุป, สิ่งที่เป็นนามธรรม, ข้อเท็จจริง

4. การเรียนรู้ในระดับการวิเคราะห์ (analysis)

หมายถึงการเรียนรู้ในระดับที่ผู้เรียนต้องใช้การคิดอย่างมีวิจารณญาณและการคิดที่ลึกซึ้งขึ้น เนื่องจากไม่สามารถหาคำตอบได้จากข้อมูลที่มีอยู่โดยตรงผู้เรียนต้องใช้ความคิด หาคำตอบจากการแยกแยะข้อมูลและหาความสัมพันธ์ของข้อมูลที่แยกแยะนั้น หรืออีกนัยหนึ่งคือการเรียนรู้ในระดับที่ผู้เรียนสามารถจับได้ว่าอะไรเป็นสาเหตุ เหตุผล หรือแรงจูงใจที่อยู่เบื้องหลังปรากฏการณ์ใด

การวิเคราะห์โดยทั่วไปมี 2 ลักษณะคือ

2.4.1 การวิเคราะห์จากข้อมูลที่มีอยู่เพื่อให้ได้ข้อสรุปและหลักการที่สามารถนำไปใช้ในสถานการณ์อื่น ๆ ได้

2.4.2 การวิเคราะห์ข้อสรุป ข้ออ้างอิง หรือหลักการต่าง ๆ เพื่อหาหลักฐานที่สามารถสนับสนุนหรือปฏิเสธข้อความนั้น

ตัวอย่างพฤติกรรมที่สามารถบ่งชี้ถึงการเรียนรู้ในระดับวิเคราะห์ได้ มีดังนี้

พฤติกรรมที่บ่งชี้ถึงการเรียนรู้ในระดับการวิเคราะห์

จำแนกแยกแยะ, หาข้ออ้างอิง, หาเหตุและผล, หาหลักฐาน, หาความสัมพันธ์, ตรวจสอบ, หาข้อสรุป, จัดกลุ่ม, หาหลักการ, ระบุ, ชี้

เนื้อหา/สิ่งที่ถามถึง

ข้อมูล, ข้อความ, เรื่องราว, เหตุการณ์, เหตุและผล, องค์ประกอบ, ความคิดเห็น, สมมติฐาน, ข้อยุติ, ความมุ่งหมาย, รูปแบบ, ระบบ, โครงสร้าง, วิธีการ, กระบวนการ

5. การเรียนรู้ในระดับการสังเคราะห์ (Synthesis)

หมายถึงการเรียนรู้ที่อยู่ในระดับที่ผู้เรียนสามารถ 1) คิดประดิษฐ์สิ่งใหม่ขึ้นมาได้ ซึ่งอาจอยู่ในรูปของสิ่งประดิษฐ์ ความคิด หรือ ภาษา 2) ทำนายสถานการณ์ในอนาคตได้ 3) คิดวิธีการแก้ปัญหาได้ (แต่แตกต่างจากการแก้ปัญหาในขั้นการนำไปใช้ ซึ่งจะมีคำตอบถูกเพียงคำตอบเดียว แต่วิธีการแก้ปัญหาในขั้นนี้ อาจมีคำตอบได้หลายคำตอบ) พฤติกรรมที่สามารถบ่งชี้การเรียนรู้ในระดับนี้ มีดังนี้

พฤติกรรมที่บ่งชี้ถึงการเรียนรู้ในระดับการสังเคราะห์

เขียนบรรยาย, อธิบาย, เล่า, บอก, เรียบเรียง, สร้าง, จัด, ประดิษฐ์, แต่ง, ดัดแปลงปรับ, แก้ไข, ทำใหม่, ออกแบบ, ปฏิบัติ, คิดริเริ่ม, ตั้งสมมติฐาน, ตั้งจุดมุ่งหมาย, ทำนาย, แจกแจงรายละเอียด, จัดหมวดหมู่สถานการณ์, วิธีแก้ปัญหา

เนื้อหา/สิ่งที่ถามถึง

ความคิด, การศึกษาค้นคว้า, แผนงาน, สมมติฐาน, จุดมุ่งหมาย, ทฤษฎี, หลักการ, โครงสร้าง, รูปแบบ, แบบแผน, ส่วนประกอบ, ความสัมพันธ์, แผนภาพ, แผนภูมิ ผังกราฟิก

6. การเรียนรู้ในระดับการประเมินผล (evaluation)

หมายถึงการเรียนรู้ในระดับที่ผู้เรียนต้องใช้การตัดสินคุณค่า ซึ่งก็หมายความว่า ผู้เรียนจะต้องสามารถตั้งเกณฑ์ในการประเมินหรือตัดสินคุณค่าต่าง ๆ ได้ และแสดงความคิดเห็นในเรื่องนั้นได้ พฤติกรรมบ่งชี้การเรียนรู้ในระดับนี้มีตัวอย่างดังนี้

พฤติกรรมที่บ่งชี้ถึงการเรียนรู้ในระดับการประเมินผล

วิพากษ์วิจารณ์, ตัดสิน, ประเมินค่า, ตีค่า, สรุป, เปรียบเทียบ, จัดอันดับ, กำหนดเกณฑ์/ กำหนดมาตรฐาน, ตัดสินใจ, แสดงความคิดเห็น, ให้เหตุผล, บอกหลักฐาน

เนื้อหา/สิ่งที่ถามถึง

ข้อมูล, ข้อเท็จจริง, การกระทำความคิดเห็น, ความถูกต้อง, ความแม่นยำ, มาตรฐาน, เกณฑ์, หลักการ, ทฤษฎีคุณภาพ, ประสิทธิภาพ, ความเชื่อมั่น, ความคลาดเคลื่อน, อคติ, วิธีการ, ประโยชน์, ค่านิยม

จากการศึกษาประเภทของคำถาม สรุปได้ว่าคำถามแบ่งได้หลายประเภทขึ้นอยู่กับเกณฑ์การแบ่ง ขั้นตอนของการสอนและลักษณะของการสอน นักการศึกษาได้จำแนกประเภทของคำถามไว้แตกต่างกันสามารถสรุปได้ดังนี้ 1) คำถามทั่ว ๆ ไป เพื่อกระตุ้นความสนใจ 2) คำถามเน้นความ เพื่อเร้าความสนใจ 3) คำถามที่มีคำตอบที่แน่นอน 4) คำถามที่มีคำตอบหลายอย่าง และนอกจากนี้สามารถแบ่งประเภทของคำถามตามกระบวนการคิดทางการเรียน ตามจุดมุ่งหมายของการใช้คำถาม จากความรู้ต่ำไปสูงได้ 6 ระดับ 1) ความจำ 2) ความเข้าใจ 3) การนำไปใช้ 4) การวิเคราะห์ 5) การสังเคราะห์ 6) การประเมินผล ซึ่งในแต่ละประเภทมีกลวิธีการถามและคำตอบที่แตกต่างกัน จึงเป็นหน้าที่ของครูผู้สอนว่าจะเลือกใช้คำถามประเภทใด ที่จะเหมาะสมต่อการจัดการเรียนรู้นั้น ๆ โดยผู้วิจัยเลือกใช้คำถามเพื่อวัดความรู้ความเข้าใจตามจุดมุ่งหมายของการใช้คำถามของบลูม (Bloom) 1) ความจำ 2) ความเข้าใจ 3) การนำไปใช้ ในการจัดการเรียนรู้ในการวิจัยครั้งนี้

4.3 ความสำคัญของการใช้คำถาม

คำถามเป็นเครื่องมือสำคัญของผู้สอนที่ใช้ในการสอนให้ผู้เรียนได้ใช้ความคิด การใช้คำถามเป็นเรื่องที่ต้องการทักษะ ถามอย่างไรจึงกระตุ้นให้ผู้เรียนเริ่มคิด ถามอย่างไรจะให้ผู้เรียนคิดให้ถูกทาง ฯลฯ กลวิธีการถามคำถามนั้นใช้ประกอบวิธีการสอนต่าง ๆ ได้มากมาย ปัจจุบันคำถามยังมีความจำเป็นต่อการเรียนการสอนมาก เพราะจุดมุ่งหมายของการศึกษาปัจจุบันต้องการให้ผู้เรียนใช้ความคิดทั้งในด้านเหตุผล สร้างสรรค์ วิเคราะห์ปัญหาและต้องการให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาความคิดของตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับ กรมวิชาการ (2538:80) ที่กล่าวว่า ในการเรียนรู้ถ้ามีการใช้คำถาม ผู้เรียนมาก ๆ จะยิ่งทำให้ผู้เรียนมีโอกาสประสบความสำเร็จในการเรียนมากยิ่งขึ้น

ทิพย์วัลย์ สีจันทร์ (2531: 64) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการใช้คำถามไว้ดังนี้

1. คำถามใช้เป็นสื่อสำหรับสำรวจและทบทวน พื้นความรู้เดิมและประสบการณ์เดิมของผู้เรียนคำตอบของผู้เรียนจะเป็นสื่อนำไปสู่การเรียนการสอนบทเรียนใหม่และประสบการณ์ใหม่

2. คำถามใช้กระตุ้นความสนใจของผู้เรียน ผู้สอนอาจใช้คำถามเพื่อเร้าความสนใจของผู้เรียนได้ทุกขั้นตอนในการเรียนการสอน เช่น การใช้คำถามเพื่อเริ่มต้นบทเรียน ถามให้ผู้เรียนสังเกต ให้อยากตัวอย่าง ใช้เป็นสื่อเชื่อมโยงหรือเริ่มต้นการสนทนาระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน เพราะผู้เรียนจะตอบคำถามของผู้สอนได้ หากสนใจเรียนตลอดเวลา

3. คำถามใช้เสริมสร้างความสามารถทางความคิด ให้แก่ผู้เรียนช่วยให้ผู้เรียนฝึกคิดหาคำตอบหาเหตุผล และหาความรู้ได้ด้วยตนเอง

4. คำถามที่ดีจะช่วยให้มีการอภิปรายต่อเนื่อง เป็นการขยายความคิดและแนวทางในการเรียนรู้และข้อสรุปหลักเกณฑ์ใหม่ ๆ

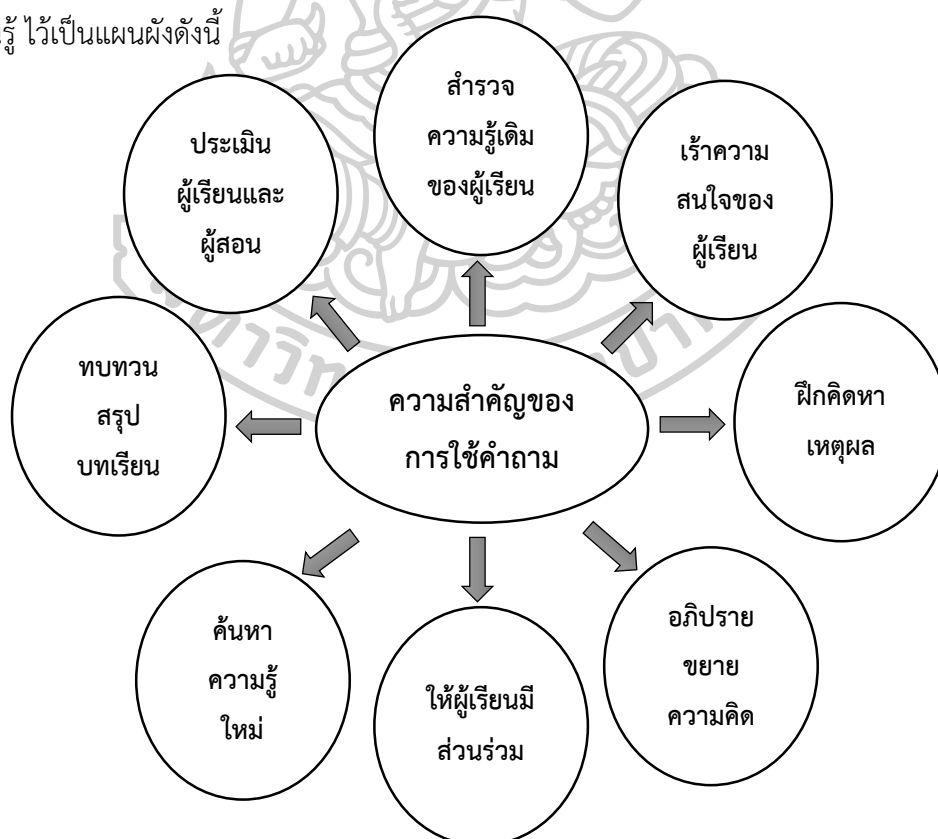
5. คำถามช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน เช่น ทำให้ผู้เรียนมีโอกาสตอบคำถามเสนอคำถาม ตั้งคำถาม รวมทั้งได้ร่วมกิจกรรมอื่น ๆ ด้วย

6. คำถามช่วยให้ผู้เรียนพยายามค้นคว้าหาความรู้ใหม่เพิ่มเติมเพื่อที่จะนำมาตอบคำถาม

7. คำถามใช้ช่วยทบทวนหรือสรุปบทเรียนให้เป็นที่เข้าใจตรงกัน

8. คำถามใช้ช่วยประเมินผลการเรียน ทั้งของผู้เรียนและการสอนของผู้สอน

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2553: 5) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการใช้คำถามในการจัดการเรียนรู้ไว้เป็นแผนผังดังนี้

ภาพที่ 6 แสดงความสำคัญของการใช้คำถาม

ที่มา : ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2553: 5)

จากการศึกษาความสำคัญของการใช้คำถาม อาจสรุปได้ว่า คำถามนับว่ามีความสำคัญเป็นอย่างมากในการพัฒนาผู้เรียนทำให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียน กระตุ้นให้ผู้เรียน เกิดแง่มุมในการคิดมากขึ้น และเมื่อมีการอภิปรายจะนำไปสู่ความเข้าใจ และคำถามยังมีส่วนกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความคิดริเริ่มในการค้นหาคำตอบเพื่อนำมาใช้แก้ปัญหา และสรุปเป็นแนวคิดของตนเอง และสามารถนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงและปรับปรุงการจัดกระบวนการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี

4.4 เทคนิคการใช้คำถาม

บทบาทของผู้สอนในการใช้คำถามที่ดีมีความสำคัญ ต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างมาก ซึ่งผู้สอนควรใช้บทบาทของตนเองให้ถูกต้อง เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้จากคำถามที่หลากหลาย และเน้นการคิดมากที่สุด โดยผู้สอนควรหมั่นฝึกฝนการใช้คำถามให้มีความชำนาญอยู่เสมอ

พันทิพา อุทัยสุข (2532: 76) ได้เสนอเทคนิคการใช้คำถามสำหรับครูผู้สอนไว้ดังนี้

1. ไม่เจาะจงผู้ตอบ ในการถามไม่ควรเจาะจงผู้ตอบ หรือถามผู้เรียนตามลำดับ เพราะการเรียนรู้ตัวมาก่อนว่าจะตอบเมื่อใดนั้น จะทำให้ผู้ตอบไม่สนใจคำถามอื่น ๆ การเรียนรู้จึงไม่เกิดขึ้น
2. ถามให้ทั่วถึง ในการใช้คำถามไม่ควรถามซ้ำผู้เรียนคนเดิมบ่อยครั้ง เพราะการปฏิบัติดังนี้ ผู้เรียนคนอื่น ๆ จะเกิดความน้อยใจ ที่ผู้สอนไม่เห็นความสำคัญของตน จึงทำให้ไม่สนใจบทเรียน ควรมีการถามทั้งรายบุคคล ถามทั้งชั้นและถามผู้เรียนให้ทั่วถึง
3. ให้โอกาสคิดในการตั้งคำถามไม่ควรเร่งรัดคำตอบ จากผู้เรียนมากเกินไป เมื่อถามคำถามไปแล้วควรเปิดโอกาส ให้เด็กหยุดคิดค้นหาคำตอบบ้าง
4. ใช้ภาษาง่ายแต่เร้าความสนใจ การใช้คำถามควรใช้ภาษาพูดง่าย ๆ แล้วใช้น้ำเสียง ท่าทางประกอบเพื่อเร้าความสนใจของผู้ตอบ เน้นเสียงในจุดสำคัญของคำถาม ใช้ท่าทางถาม แทนคำพูด มีการกวาดสายตาไปรอบ ๆ ชั้นเรียนในขณะที่ถาม รับคำตอบด้วยสีหน้า แววตา หรือคำพูด ซึ่งจะเป็นการกระตุ้น ให้ผู้เรียนอยากตอบมากขึ้น
5. ให้กำลังใจ ขณะที่ผู้ตอบหยุดคิดหรือลังเลในการ ที่จะตอบออกไป ผู้สอนควรให้กำลังใจ ไม่ควรคาดคั้นคำตอบ หรือแสดงความเบื่อหน่าย หรือเรียกผู้อื่นตอบแทนเพราะจะทำให้ผู้เรียนเสียกำลังใจ
6. เปิดโอกาสให้ตอบ ในการตอบคำถามหนึ่งผู้สอนไม่ควรคิดว่าต้องให้เด็กคนเดียวตอบ คำถามนั้นควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนหลาย ๆ คนได้ตอบ เพราะจะเป็นการกระจายความคิด และทำให้มีข้อสรุปที่ดี
7. ให้ตอบตรงประเด็น ในการตอบคำถามของผู้เรียน อาจได้คำตอบที่ไม่ตรงกับข้อเท็จจริง หรือไม่ค่อยมีเหตุผลนัก ผู้สอนควรหาวิธีที่จะทำให้ผู้เรียนเข้าใจ และสามารถหาคำตอบที่ถูกต้องได้ ไม่ควรปล่อยให้ผู้เรียนเข้าใจอย่างผิด ๆ ต่อไป โดยอาจถามคำถามใหม่หรืออธิบายเพิ่มเติม

8. ชื่นชม ทบทวน หากผู้เรียนตอบถูก ผู้สอนควรแสดงความชื่นชม หากตอบผิดผู้สอนควรให้กำลังใจและอาจให้เพื่อนช่วยตอบ หากไม่ตอบเลย ผู้สอนควรทวนคำถามหรืออธิบาย คำถามซ้ำอีกครั้ง

9. ไม่ถามเองตอบเอง คุณค่าของการสอนโดยใช้คำถามจะหมดไป ถ้าครูเป็นผู้ถามเองตอบเองหรือถามคำถามในลักษณะ ที่ทบทวนความจำผู้เรียนมากเกินไป

10. เป็นกันเอง สร้างบรรยากาศที่เป็นกันเองในห้องเรียน เพื่อให้ผู้เรียนรู้สึกอยากจะมีส่วนร่วมในการตอบคำถาม

11. หลากหลายคำตอบในการตอบคำถามหนึ่ง ๆ ควรให้ผู้เรียนช่วยกันหาคำตอบในหลาย ๆ แนว ไม่ควรจำกัดเฉพาะคำตอบเดียว

12. ถามให้สัมพันธ์กับประสบการณ์ ใช้คำถามที่ผู้เรียนมีความรู้และประสบการณ์เพียงพอ

13. ไม่ถามคนขาดเรียน ไม่ควรเลือกถามผู้เรียนที่ขาดเรียนตอบ หรือเป็นบุคคลที่บกพร่องทางการพูด

14. ทบทวนคำถามตนเอง ควรวิเคราะห์คำถามที่เคยใช้ถามไปแล้ว เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขไว้ใช้ในโอกาสต่อไป

นภเนตร ธรรมบวร (2544: 65-68) ได้สรุป เทคนิคการใช้คำถามเพื่อส่งเสริมกระบวนการคิดไว้ดังนี้

1. ในการถามคำถามเด็กผู้สอนควรใช้เวลาแก่เด็กในการคิด และแสดงออกซึ่งความคิดของตน โดยไม่เร่งเด็กให้ตอบคำถามมากเกินไป หรือกลายเป็นผู้ตอบคำถามเอง ถ้าผู้สอนให้เวลาแก่เด็กในการคิดหาคำตอบโดยใช้เวลาในการรอคอยคำตอบให้ยาวนานขึ้น จำนวนของเด็กที่จะตอบคำถามก็จะมีมากขึ้น ความล้มเหลวในการตอบคำถามจะลดน้อยลง การพูดคุย อภิปราย และสรุปองค์ความรู้ของเด็กจะมีเพิ่มมากขึ้น รวมตลอดจนจำนวนของคำถาม ที่เด็กถามก็จะมีมากขึ้นตามไปด้วย

2. คำถามที่ผู้สอนใช้ควรเป็นคำถามปลายเปิด ซึ่งคำถามปลายเปิดจะช่วยส่งเสริมการคิดแก้ปัญหา การเปรียบเทียบและทางเลือก คำถามที่ส่งเสริมให้เด็กคิดแก้ปัญหา นั้นจะต้องมีคำตอบที่ถูกต้องอย่างหลากหลาย ไม่ใช่มีเพียงคำตอบเดียว ทั้งนี้เพื่อให้เด็กมีความคิดที่เปิดกว้าง สามารถคิดได้หลายทาง

3. คำถามที่ผู้สอนถามควรเป็นคำถามที่ช่วยให้เด็ก เชื่อมโยงประสบการณ์เดิมของตนกับการเรียนรู้ในปัจจุบันได้

4. ผู้สอนควรกระตุ้นและส่งเสริมให้เด็กเป็นผู้ตั้งคำถามด้วยตนเอง ซึ่งผู้สอนอาจช่วยกระตุ้นเด็กให้ถามคำถาม โดยวิธีการต่าง ๆ

5. ผู้สอนควรใช้คำถามของเด็กในการกระตุ้นให้เด็กเรียนรู้ และค้นหาคำตอบด้วยตนเอง ซึ่งการส่งเสริมให้เด็กตอบคำถามด้วยตนเอง จะนำไปสู่การถามคำถามต่อไป เนื่องจากทุกครั้งที่เด็ก

หาคำตอบได้ด้วยตนเอง เด็กจะมีความเชื่อมั่นในตนเองมากขึ้น เขาจะมีเจตคติในทางบวกต่อตนเอง ซึ่งจะช่วยให้เด็กเรียนรู้ที่จะถามคำถามต่าง ๆ ด้วยตนเองต่อไป

คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2543: 18) ได้สรุปเทคนิคการใช้คำถามที่มีประสิทธิภาพ จากการสังเกตขณะที่ครูสอนไว้ดังนี้

1. ครูควรละเว้นคำถามที่ต้องการคำตอบว่า ใช่-ไม่ใช่ อะไร ที่ไหน เมื่อไร
2. ครูควรเปลี่ยนคำถามหรือคำพูดใหม่ ถ้านักเรียนยังตอบไม่ได้
3. ครูควรแสดงการยอมรับคำตอบของนักเรียนโดยไม่ต้องหยุด อาจใช้ท่าทางประกอบได้

เช่น พยักหน้า สัมผัสตัว เป็นต้น

4. ครูควรถามคำถามก่อนเรียกชื่อให้นักเรียนตอบ
5. ครูควรพยายามให้นักเรียนตอบในลักษณะที่พูดกับเพื่อนทั้งชั้น ไม่ใช่พูดกับครูคนเดียว
6. ครูควรให้การเสริมแรงเมื่อนักเรียนตอบคำถามเสร็จแล้ว
7. ครูไม่ควรแนะนำแนวทางหรือคำตอบให้ทันทีหลังจากถาม
8. ครูควรทอดระยะเวลาหลังถามคำถามแล้ว โดยหยุดหรือทอดระยะชั่วครู่หนึ่ง คอยให้

นักเรียนตอบ

9. ครูควรกระตุ้นให้ผู้เรียนมีโอกาสตอบคำถามได้หลายคน
10. ครูควรพยายามฝึกให้นักเรียนฟังและโต้ตอบซึ่งกันและกัน

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2559: 19) กล่าวถึงบทบาทผู้สอนในการใช้คำถามในการจัดการเรียนรู้ไว้ดังนี้

1. ผู้สอนคอยอำนวยความสะดวก โดยฟังการตั้งคำถามของผู้เรียน และการอธิบาย โดยพยายามชักจูง กระตุ้นให้ผู้เรียนคนอื่น ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการอธิบาย

2. ผู้สอนส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ใช้จินตนาการ และเน้นย้ำกับผู้เรียนว่า ไม่มีคำตอบที่ผิดหรือถูกที่สุด

3. ผู้สอนควรหลีกเลี่ยงการถามและตอบที่ซ้ำๆ แต่ควรถามคำถามให้เกิดการอธิบายเกี่ยวกับปัญหาภายในกลุ่มผู้เรียน การอธิบายจะแสดงให้เห็นถึงความเข้าใจในโมทัศน์ที่ถูกหรือผิดของผู้เรียน

4. ผู้สอนต้องคิดตามไปด้วยในแต่ละคำถาม เพื่อให้พร้อมในการสนับสนุนและเสนอแนะการแก้ปัญหาอื่น ๆ หรือกระตุ้นให้คิดแก้ปัญหาในขั้นตอนต่อไป

5. ฝึกการใช้ศิลปะในการถาม การใช้คำถามเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ ผู้สอนจึงต้องมีการศึกษา ลักษณะของคำถามที่ดี ฝึกการใช้ศิลปะในการถาม และฝึกฝนเพื่อให้เกิดทักษะในการใช้คำถามที่ดี

จากการศึกษาเทคนิคการใช้คำถาม สามารถสรุปได้ดังนี้ 1) ไม่เจาะจงผู้ตอบ 2) ปล่อยให้เวลาผู้เรียนได้คิดคำตอบ 3) ใช้ภาษาเข้าใจง่าย 4) เมื่อนักเรียนตอบไม่ได้ให้เปลี่ยนคำถามใหม่ 5) ควรถามก่อนเรียกชื่อ 6) ไม่ควรแนะแนวทางการตอบ 7) มีการเสริมแรง

4.5 ลักษณะคำถามที่ดี

ในการใช้คำถามให้ผู้เรียนตอบแต่ละครั้ง ผู้สอนต้องอาศัย หลักในการใช้คำถามที่ดี ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2559: 17) กล่าวถึงลักษณะของคำถามที่ดีไว้ดังนี้

1. ชัดเจน คำถามที่ดีต้องมีความชัดเจน เพื่อให้ผู้เรียนรู้ว่าต้องการถามอะไร
2. เข้าใจง่าย คำถามที่ดีต้องใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย
3. สัมพันธ์กับสิ่งที่เรียน คำถามที่ดีต้องมีความสัมพันธ์กับวัตถุประสงค์การเรียนการสอน เรื่องราว เนื้อหา และกิจกรรม การเรียนการสอน
4. หลากหลาย คำถามที่ดีต้องมีหลายประเภท กลมกลืนกับเรื่องราวกิจกรรม และสร้างความสนใจ
5. มีคุณค่า คำถามที่สร้างขึ้นต้องมีคุณค่า และเร้าให้อยากตอบ
6. ปลายเปิด คำถามที่ดีควรเป็นแบบปลายเปิด เพราะจะทำให้ผู้เรียนกระตือรือร้นที่จะตอบ
7. ได้คิด คำถามที่ดีควรให้ผู้เรียนได้คิด ได้บรรยาย อธิบายเหตุผล ว่าทำไม เพราะเหตุใด หรือได้ประเมินค่าสิ่งที่เรียนรู้ ผู้ถามต้องพยายามหลีกเลี่ยงคำถามที่ต้องการคำตอบเดียวว่า "ใช่" หรือ "ไม่ใช่"
8. พัฒนาสมอง คำถามที่ดีต้องสามารถให้ผู้เรียนมีพัฒนาการทางสมองได้ดีขึ้น
9. สั้นกระชับ คำถามที่ดีควรสั้น กระชับ และชัดเจนที่สุด

จากการศึกษาลักษณะของคำถามที่ดี สามารถสรุปได้ดังนี้ 1) มีความชัดเจน สั้นกระชับ ใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย 2) สอดคล้องกับเรื่องที่สอน 3) มีความหลากหลาย 4) เร้าความสนใจ กระตุ้นให้อยากตอบ 5) เป็นคำถามปลายเปิด 6) เป็นคำถามที่ให้ผู้เรียนได้ใช้การคิดเพื่อพัฒนาสมอง การใช้คำถามที่มีคุณค่า หลากหลาย ๆ ประเภท ที่เร้าความสนใจ ให้ผู้เรียนอยากตอบ และลักษณะคำถามควรเป็นแบบปลายเปิด เพื่อให้ผู้เรียนได้คิด ได้บรรยาย ได้ใช้เหตุผลในการอธิบาย

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

5.1 งานวิจัยในประเทศ

นวกานต์ วิภาสชีวิน (2564: 77-83) ได้ศึกษาผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบ SSCS ร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิด (Think-Pair-Share) เรื่องสถิติ ที่มีต่อการพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาและความสามารถในการทำงานเป็นทีมนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 วัตถุประสงค์เพื่อ

- 1) เพื่อศึกษาความสามารถในการแก้ปัญหาเรื่องสถิติ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังได้รับ

การจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบ SSCS ร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิด 2) เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องสถิติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบ SSCS ร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิด 3) เพื่อศึกษาความสามารถในการทำงานเป็นทีมของนักเรียนหลังได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบ SSCS ร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิด 4) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบ SSCS ร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิด กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 50 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบ SSCS ร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิด แบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้ปัญหา แบบสอบถามความพึงพอใจ และแบบสอบถามเพื่อประเมินการทำงานเป็นทีม ผลการวิจัยพบว่า

1) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีความสามารถในการแก้ปัญหาเรื่อง สถิติ หลังได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบ SSCS ร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิด สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องสถิติ หลังได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบ SSCS ร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิดสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 3) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบ SSCS ร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิด มีความสามารถในการทำงานเป็นทีม โดยรวมอยู่ในระดับมาก 4) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีความพึงพอใจโดยรวมต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบ SSCS ร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิดอยู่ในระดับมาก

มนตรี เกื้อทาน (2562: 64-69) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์การอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่จัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค KWLH Plus ร่วมกับกิจกรรมการเรียนรู้แบบคู่คิด วัดฤประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค KWLH Plus ร่วมกับกิจกรรมการเรียนรู้แบบคู่คิด 2) ศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค KWLH Plus ร่วมกับกิจกรรมการเรียนรู้แบบคู่คิดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/9 โรงเรียนสตรีวัดอัปสรสวรรค์เขตภาษีเจริญกรุงเทพมหานครภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 1 ห้องเรียน 44 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้เรื่องการอ่านจับใจความที่จัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค KWLH Plus ร่วมกับกิจกรรมการเรียนรู้แบบคู่คิดแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การอ่านจับใจความและแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค KWLH Plus ร่วมกับกิจกรรมการเรียนรู้แบบคู่คิดผลการวิจัยพบว่า 1) ผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่จัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค KWLH Plus ร่วมกับกิจกรรมการเรียนรู้แบบคู่คิดหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ . 01 2) นักเรียนมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค KWLH Plus ร่วมกับกิจกรรมการเรียนรู้แบบคู่คิดในภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก

สุมาลี บุญชู (2560: 122-140) ได้ศึกษาเรื่องผลการใช้เทคนิคเพื่อนคู่คิดร่วมกับผังกราฟิก ที่มีต่อความสามารถในการอ่านจับใจความภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความ ก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลอง 2) เปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มควบคุม 3) เปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม 4) ศึกษาความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนกลุ่มทดลองที่มีแบบการเรียนรู้ต่างกัน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดบางหญ้าแพรก ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 28 คนและกลุ่มควบคุม 28 คนเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลคือแบบทดสอบการอ่านจับใจความ ฉบับก่อนเรียนและฉบับหลังเรียนและแบบสำรวจแบบการเรียนรู้เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง แผนจัดกิจกรรมการอ่านจับใจความด้วยเทคนิคเพื่อนคู่คิดร่วมกับแผนผังกราฟิก แผนจัดกิจกรรมการอ่านจับใจความด้วยเทคนิคเพื่อนคู่คิดที่ไม่ใช่แผนผังกราฟิก ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนกลุ่มทดลองที่ร่วมกิจกรรมการอ่านจับใจความโดยใช้เทคนิคเพื่อนคู่คิดร่วมกับผังกราฟิก มีคะแนนความสามารถในการอ่านจับใจความภาษาไทยหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ. 05 2) นักเรียนกลุ่มควบคุมที่ร่วมกิจกรรมการอ่านจับใจความโดยใช้เทคนิคเพื่อนคู่คิดที่ไม่ใช่ผังกราฟิก มีคะแนนความสามารถในการอ่านจับใจความภาษาไทยหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 3) นักเรียนกลุ่มทดลองที่ร่วมกิจกรรมการอ่านจับใจความโดยใช้เทคนิคเพื่อนคู่คิดร่วมกับผังกราฟิก มีคะแนนความสามารถในการอ่านจับใจความภาษาไทย สูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมที่ร่วมกิจกรรมการอ่านจับใจความโดยใช้เทคนิคเพื่อนคู่คิดที่ไม่ใช่ผังกราฟิกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ. 05 4) คะแนนความสามารถในการอ่านจับใจความภาษาไทยของนักเรียนรายบุคคลเมื่อวิเคราะห์ตามแบบการเรียนรู้เรียงลำดับจากคะแนนสูงไปต่ำ ได้แก่ นักเรียนที่มีแบบการเรียนรู้แบบการดูหรือมองเห็น การสัมผัสหรือเคลื่อนไหวร่างกาย และการฟังหรือได้ยินตามลำดับ

ดิษพล เนตรนิมิตร (2558: 100-114) ผลการใช้รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้นตอน (5Es) ร่วมกับการใช้คำถามระดับสูงที่มีต่อความสามารถในการให้เหตุผลและมโนทัศน์ทางคณิตศาสตร์ เรื่อง ฟังก์ชัน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ เรื่อง ฟังก์ชัน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 หลังจากได้รับการใช้รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้นตอน (5Es) ร่วมกับการใช้คำถามระดับสูง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 โรงเรียนดัดดรุณี จังหวัดฉะเชิงเทรา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ 1) แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้นตอน (5Es) ร่วมกับการใช้คำถามระดับสูง 2) แบบทดสอบวัดความสามารถในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์

ผลการวิจัยพบว่า 1) ความสามารถในการให้เหตุผลและมโนทัศน์ทางคณิตศาสตร์ เรื่อง ฟังก์ชัน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 หลังจากได้รับการใช้รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้นตอน (5Es) ร่วมกับการใช้คำถามระดับสูง สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 2) มโนทัศน์ทางคณิตศาสตร์ เรื่อง ฟังก์ชัน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 หลังจากได้รับการใช้รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้นตอน (5Es) ร่วมกับการใช้คำถามระดับสูง สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

อรพัทธ์ ศิริแสง (2558: 65-67) การศึกษาความสามารถด้านการอ่านจับใจความ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ใช้วิธีสอนอ่านแบบ MIA การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านจับใจความก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ที่ใช้วิธีสอนอ่านแบบ MIA 2) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ที่ใช้วิธีสอนอ่านแบบ MIA กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/6 โรงเรียนอนุบาลยโสธร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ 1) แผนการจัดการเรียนรู้เรื่องการอ่านจับใจความที่ใช้วิธีสอนอ่านแบบ MIA 2) แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านจับใจความที่ใช้วิธีสอนอ่านแบบ MIA เป็นแบบทดสอบชนิดเลือกตอบและ 3) แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ที่ใช้วิธีสอนอ่านแบบ MIA ผลการวิจัย พบว่าความสามารถด้านการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 หลังการจัดการเรียนรู้ที่ใช้วิธีสอนอ่านแบบ MIA สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 และความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ที่ใช้วิธีสอนอ่านแบบ MIA อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก

พิบูลย์ ตัญญบุตร (2557: 43-46) ศึกษาผลสัมฤทธิ์การอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับข้อมูลท้องถิ่นจังหวัดสุพรรณบุรี การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน เรื่องการอ่านจับใจความด้วยวิธีการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับข้อมูลท้องถิ่นจังหวัดสุพรรณบุรี 2) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อวิธีการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับข้อมูลท้องถิ่นจังหวัดสุพรรณบุรี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดทับกระดานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรีเขต 2 ที่เรียนอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 23 คนซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Sampling) โดยใช้โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรีเขต 2 เป็นหน่วยสุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R เรื่องการอ่านจับใจความร่วมกับข้อมูลท้องถิ่นจังหวัดสุพรรณบุรี 2) แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านจับใจความและ 3) แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อวิธีการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับข้อมูลท้องถิ่นจังหวัดสุพรรณบุรี ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียน

เรื่องการพัฒนาการอ่านจับใจความสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับข้อมูลท้องถิ่นจังหวัดสุพรรณบุรี หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการพัฒนาผลสัมฤทธิ์การอ่านจับใจความด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับข้อมูลท้องถิ่นจังหวัดสุพรรณบุรี โดยภาพรวมพึงพอใจมากที่สุด

รังษิมา สุริยารังสรรค์ (2555: 73-77) การพัฒนาแบบฝึกการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้แบบฝึกการอ่านจับใจความโดยใช้ข้อมูลท้องถิ่นจังหวัดเพชรบุรี การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนาแบบฝึกการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้ข้อมูลท้องถิ่นจังหวัดเพชรบุรี ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การอ่านจับใจความก่อนและหลังการใช้แบบฝึกการอ่านจับใจความโดยใช้ข้อมูลท้องถิ่นจังหวัดเพชรบุรี 3) เพื่อศึกษาความคิดเห็นนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกการอ่านจับใจความโดยใช้ข้อมูลท้องถิ่นจังหวัดเพชรบุรี กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยคือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนปริยัติรังสรรค์ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 53 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ 1) แบบฝึกการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้ข้อมูลท้องถิ่นจังหวัดเพชรบุรี 2) แผนการจัดการเรียนรู้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านจับใจความ 3) แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกการอ่านจับใจความ ผลการวิจัยพบว่า 1) แบบฝึกการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้ข้อมูลท้องถิ่นจังหวัดเพชรบุรี มีประสิทธิภาพ เท่ากับ 83.26/82.50 2) ผลสัมฤทธิ์การอ่านจับใจความโดยใช้ข้อมูลท้องถิ่นจังหวัดเพชรบุรี ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังการใช้แบบฝึกสูงกว่าก่อนใช้แบบฝึก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 3) นักเรียนมีความคิดเห็นต่อแบบฝึกการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้ข้อมูลท้องถิ่นจังหวัดเพชรบุรีอยู่ในระดับมากที่สุด

อดิศร ขาวสะอาด (2555: 64- 65) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านจับใจความและคุณภาพของจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่จัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD การวิจัยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่จัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD 2) เพื่อศึกษาคุณลักษณะจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่จัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 212 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 โรงเรียนนวมารัตนวิทย์วิทยาเขต ร่มเกล้า กรุงเทพมหานคร จำนวน 27 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคเอสทีเออี 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องการอ่านจับใจความและ 3) แบบวัดคุณลักษณะจิตสาธารณะ ผลการวิจัย พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านจับใจความของนักเรียนที่จัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD หลังจัดการเรียนรู้นสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และคุณลักษณะจิตสาธารณะของนักเรียน หลังจัดการเรียนรู้แบบ

ร่วมมือด้วยเทคนิค STAD ที่มีเนื้อหาส่งเสริมคุณลักษณะจิตสาธารณะสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

Sofiatun (2009: อ้างถึงใน ชลธิชา ทับทิวี 2554: 32) ได้ศึกษาผลการเรียนแบบร่วมมือด้วยเทคนิค Think-Pair-Shareที่มีต่อการสอนภาษาอังกฤษในการปรับปรุงความสามารถใน ทักษะการฟังของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 15 คน มีวัตถุประสงค์เพื่อการบรรยายและการจัดเตรียมวิธีการไว้ให้การสอนพูดโดยใช้เทคนิค Think-Pair-Share รวมถึงการพัฒนาทักษะความสามารถในการพูดของนักเรียน ด้านการถ่ายทอดบทความภาษาอังกฤษด้วยปากเปล่า ผลการศึกษาพบว่านักเรียนที่เรียนแบบร่วมมือด้วยเทคนิค Think-Pair-Share มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และพัฒนาการของความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

Fauziyati and Istianah (2013: 8) ได้ศึกษาผลของการใช้เทคนิคเพื่อนคู่คิดกับผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียน SMPN 3 Bangsalsari Jember การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของการใช้เทคนิคเพื่อนคู่คิดกับผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียน SMPN 3 Bangsalsari Jember ผลของการใช้เทคนิคเพื่อนคู่คิดพบว่าการสอนการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียน SMPN 3 Bangsalsari Jember โดยใช้เทคนิคเพื่อนคู่คิดมีประสิทธิภาพในกระบวนการสอนและการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 6 ของ SMPN 3 Bangsalsari Jember ในปีการศึกษา 2013

Waiti (2013: 5) ได้ศึกษาผลของการใช้เทคนิคเพื่อนคู่คิดในเพื่อเพิ่มความสามารถในการพูดสรุปความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ของ SMPN 5Kubung การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อแก้ปัญหา นักเรียนที่มีทักษะการพูดสรุปความว่ากว่าเกณฑ์กลุ่มตัวอย่างของการวิจัยครั้งนี้คือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ของ SMPN 5Kubung ในปีการศึกษา 2013 มีจำนวนนักเรียนทั้งหมด 44 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 22 คน และ กลุ่มควบคุม 22 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือแบบทดสอบ (Pre-Post test) ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความสามารถในการพูดสรุปความหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน สรุปได้ว่าเทคนิคเพื่อนคู่คิดสามารถแก้ปัญหาความสามารถในการพูดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ของ SMPN 5 Kubung ในปีการศึกษา 2013 ได้

Usman (2015: 43) ได้ศึกษาการพัฒนาความสามารถในการพูดโดยการใช้เทคนิคเพื่อนคู่คิดของนักศึกษาที่วิทยาลัยเทคนิค Stain Ternate อินโดนีเซีย การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนโดยใช้เทคนิคเพื่อนคู่คิด พบว่าครั้งที่ 1 ไม่ประสบความสำเร็จเนื่องจากคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนเท่ากับ 74.18 เพราะบรรยากาศในชั้นเรียน “ช่วงกลาง” ทำให้ไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่คาดหวัง ดังนั้นจึงใช้เทคนิคครั้งที่ 2 โดยการทบทวนแผนการจัดการ

เรียนรู้ คะแนนเฉลี่ยของนักเรียนในรอบที่ 2 มีค่าเท่ากับ 81.68 เป็นไปตามเกณฑ์ของความสำเร็จ ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าเทคนิคเพื่อนคู่คิดที่ใช้เพื่อปรับปรุงความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษของนักศึกษา มีประสิทธิภาพในการดำเนินการที่วิทยาลัยเทคนิค Stain Ternate

Hamdan (2017: 88-95) ได้ทำการวิจัยเรื่องผลกระทบของกลยุทธ์เพื่อนคู่คิดกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ในสาขาวิทยาศาสตร์ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงผลกระทบของกลยุทธ์เพื่อนคู่คิดกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยแบ่งนักเรียนเป็น 2 กลุ่มคือกลุ่มควบคุมนักเรียนชาย 30 คนและนักเรียนหญิง 30 คนกลุ่มทดลองที่มีนักเรียนชาย 30 คนและนักเรียนหญิง 30 คนผลการวิจัยพบว่านักเรียนที่เรียนในชั้นเรียนแต่ละกลุ่มมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และในกลุ่มทดลองมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

Raba (2017: 21) ได้ศึกษาอิทธิพลของเทคนิคเพื่อนคู่คิดที่มีต่อการพัฒนาการพูดสื่อสารในห้องเรียนของวิทยาลัยนานาชาติ An-Najah ปาเลสไตน์ (EFL) การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาอิทธิพลของเทคนิคเพื่อนคู่คิด (TPS) ในการพัฒนาทักษะการพูดสื่อสารของนักเรียนในห้องเรียน EFL ในการนี้นักวิจัยได้สัมภาษณ์ครู EFL ที่สอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารที่วิทยาลัยนานาชาติ ELF และ สังเกตเห็นการมีปฏิสัมพันธ์ในห้องเรียนของนักเรียน หลังจากการวิเคราะห์ข้อมูลที่เก็บรวบรวมแล้ว ผลการวิจัยพบว่าเทคนิคเพื่อนคู่คิด มีส่วนร่วมในการพัฒนาทักษะการพูดสื่อสารของนักเรียนสามารถ สร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม และเพิ่มแรงจูงใจในการเรียนรู้ของนักเรียน นอกจากนี้ นักศึกษาในคณะวิทยาศาสตร์ประยุกต์ยังตอบสนองได้ดีกว่านักศึกษาในคณะมนุษยศาสตร์ นอกจากนี้นักเรียนที่เรียนด้วยเทคนิคเพื่อนคู่คิดยังมีผลการเรียนที่สูงขึ้น ดังนั้นอิทธิพลต่อการเรียนรู้ด้วยเทคนิคเพื่อนคู่คิดสามารถพัฒนาการพูดสื่อสารภาษาอังกฤษของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพอย่างยิ่ง

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้เทคนิคเพื่อนคู่คิดในการจัดการเรียนรู้ พบว่าเทคนิคเพื่อนคู่คิด มีประสิทธิภาพในกระบวนการจัดการเรียนรู้และการเรียนรู้ของนักเรียน ส่งผลให้การสอนอ่านประสบความสำเร็จ และสามารถพัฒนาการพูดสื่อสารของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพอย่างยิ่ง อีกทั้งการใช้คำถามเป็นเครื่องมือช่วยกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจ และการใช้คำถามที่หลากหลายจะช่วยส่งเสริมให้นักเรียนเกิดกระบวนการคิด มีความคิดริเริ่มในการค้นหาคำตอบ ส่งผลให้นักเรียนมีความเข้าใจและพัฒนาการอ่านที่ดีขึ้นได้จากการตอบคำถามที่หลากหลาย จนสามารถสรุปใจความสำคัญจากการตอบคำถามจากการอ่านสารประเภทต่างๆ

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนาความสามารถด้านการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่จัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคเพื่อนคู่คิดร่วมกับการใช้คำถาม มีวัตถุประสงค์คือ 1) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคเพื่อนคู่คิดร่วมกับการใช้คำถาม 2) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคเพื่อนคู่คิดร่วมกับการใช้คำถามโดยมีขั้นตอนและรายละเอียดของวิธีการดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

1. ขั้นเตรียมการ
2. ขั้นสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ
3. ขั้นดำเนินการทดลอง
4. ขั้นวิเคราะห์ข้อมูล

1. ขั้นเตรียมการ

1.1 ศึกษาค้นคว้า หนังสือ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

1.1.1 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยและหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนธัญรัตนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

1.1.2 ศึกษาคู่มือการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

1.1.3 ศึกษาหนังสือ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่านจับใจความ

1.1.4 ศึกษาหนังสือ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนแบบร่วมมือเทคนิค

เพื่อนคู่คิด

1.1.5 ศึกษาหนังสือ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเทคนิคการใช้คำถาม

1.1.6 ศึกษาหนังสือ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้

1.1.7 ศึกษาหนังสือ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบทดสอบวัด

ความสามารถ

1.1.8 ศึกษาหนังสือ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบสอบถามความ

ความคิดเห็น

1.2 กำหนดประชากรและตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนธัญรัตน์ อำเภอดงหลวง ภาควิชาปีที่ 2 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 15 ห้องเรียน มีนักเรียน 592 คน

ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/1 โรงเรียนธัญรัตน์ อำเภอดงหลวง ภาควิชาปีที่ 2 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 34 คน ที่ได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยใช้วิธีการจับสลากด้วยการใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม

1.3 ตัวแปรที่ใช้ศึกษา

ตัวแปรสำหรับการวิจัยในครั้งนี้ประกอบด้วย

1.1.1 ตัวแปรต้น (Independent Variable) คือ การจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคเพื่อนคู่คิดร่วมกับการใช้คำถาม

1.1.2 ตัวแปรตาม (dependent Variable)

1.1.2.1 ความสามารถในการอ่านจับใจความ

1.1.2.2 ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคเพื่อนคู่คิดร่วมกับการใช้คำถาม

แบบแผนการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยตามแบบแผนการวิจัยแบบก่อนทดลอง (Pre Experimental Designs) ใช้แบบการทดลองกลุ่มเดียวมีการสอบก่อนและสอบหลังการทดลอง (The One – Group Pretest – posttest Design) (มาเรียม นิลพันธุ์ 2558: 142-144) มีแบบแผนการ วิจัยดังนี้

สอบก่อน	ทดลอง	สอบหลัง
T ₁	X	T ₂

T₁ แทน การทดสอบก่อนการจัดการเรียนรู้

X แทน การจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคเพื่อนคู่คิดร่วมกับการใช้คำถาม

T₂ แทน การทดสอบหลังการจัดการเรียนรู้

2. ชั้นสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

2.1.1 แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคเพื่อนคู่คิดร่วมกับการใช้คำถาม จำนวน 4 แผน 8 ชั่วโมง มีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

2.1.1.1 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สาระที่ 1 : การอ่าน มาตรฐานการเรียนรู้ ท 1.1 รวมทั้งตัวชี้วัด และหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนธัญรัตน์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 วิเคราะห์หลักสูตร กำหนดวัตถุประสงค์ที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน ศึกษาคู่มือครู หนังสือเรียนวิชาภาษาไทยชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

2.1.1.2 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการอ่านจับใจความ

2.1.1.3 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเรียนแบบร่วมมือเทคนิคเพื่อนคู่คิด

2.1.1.4 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเรียนแบบเทคนิคการใช้คำถาม

2.1.1.5 ศึกษาบทอ่านประเภท นิทาน บทความ สารคดี บทร้อยกรอง จากเนื้อหาในหนังสือเรียนหลักการใช้ภาษาไทย ม.1 และหนังสือวรรณคดีและวรรณกรรม ม.1

2.1.1.6 วิเคราะห์ตัวชี้วัด สาระการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้ภาษาไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เกี่ยวกับการอ่านจับใจความ เพื่อให้สอดคล้องกับเนื้อหาในการจัดการเรียนรู้และสอดคล้องกับหลักสูตร

2.1.1.7 สร้างแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคเพื่อนคู่คิดร่วมกับการใช้คำถามจำนวน 4 แผน รวม 8 ชั่วโมง ไม่รวมการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนโดยมีรายละเอียดดังตารางที่ 5

ตารางที่ 7 รายละเอียดการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคเพื่อนคู่คิดร่วมกับการใช้คำถาม

แผนการจัดการเรียนรู้	เนื้อหา	จำนวนชั่วโมง
1	การอ่านจับใจความนิทาน	2
2	การอ่านจับใจความสำคัญจากบทความ	2
3	การอ่านจับใจความสำคัญจากสารคดี	2
4	การอ่านจับใจความสำคัญจากงานเขียนประเภท บทร้อยกรอง	2
รวม		8

แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคเพื่อนคู่คิด ร่วมกับการใช้คำถามมีขั้นตอนในการจัดการเรียนรู้ดังนี้ขั้นที่ 1 ดังนี้

1) ขั้นที่ 1 (Think) ครูแจกใบงานให้นักเรียนอ่านบทอ่านที่กำหนดให้ ครูใช้คำถามกระตุ้นเพื่อให้นักเรียนจับใจความได้ นักเรียนทุกคนอ่านและตอบคำถามด้วยตนเอง

2) ขั้นที่ 2 (Pair) เป็นขั้นตอนกระบวนการกลุ่ม ครูจัดนักเรียนเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 4 คน โดยแบ่งนักเรียนตามระดับผลการทดสอบก่อนเรียน เก่ง กลาง อ่อน จำนวน (1-2-1) นักเรียนในแต่ละกลุ่มนำเอาผลการตอบคำถามในขั้นที่ 1 มาแลกเปลี่ยนแสดงความคิดเห็นภายในกลุ่มของตนเอง แล้วนักเรียนแต่ละกลุ่มสรุปใจความของเรื่องที่อ่าน

3) ขั้นที่ 3 (Share) นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนนำเสนอผลการสรุปใจความของกลุ่มตนหน้าชั้นเรียน และเพื่อนกลุ่มอื่นซักถามหรือแสดงความคิดเห็น ครูแก้ไขเพิ่มเติม

2.1.1.8 เสนอแผนการจัดการเรียนรู้ที่ปรับปรุงและแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์แล้ว ต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน คือ ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย 2 ท่าน และ ผู้เชี่ยวชาญด้านกรวัดและประเมินผล 1 ท่าน (ดูรายละเอียดในภาคผนวก ก) เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) แล้วนำผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ มาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) โดยมีเกณฑ์การพิจารณาดังนี้ (บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์, 2553: 139)

+1	หมายถึง	แน่ใจว่าจุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้ และการวัดผลประเมินผลมีความสอดคล้องกัน
0	หมายถึง	ไม่แน่ใจว่าจุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้ และการวัดผลประเมินผลมีความสอดคล้องกัน
- 1	หมายถึง	แน่ใจว่าจุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้ และการวัดผลประเมินผลไม่มีความสอดคล้องกัน

โดยใช้สูตร IOC ของ Rowinelli and Hambelton, 1997. (มาเรียม นิลพันธุ์, 2558: 177)ดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้
 $\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
 N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

ถ้าค่า IOC ที่คำนวณได้มีค่าเท่ากับหรือมากกว่า 0.50 แสดงว่าการจัดการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้(มาเรียม นิลพันธุ์, 2558:177) เมื่อนำผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 (ดูรายละเอียดในภาคผนวก ค)

2.1.1.9 นำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง คือนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/1

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.2.1 แบบทดสอบวัดความสามารถการอ่านจับใจความ

แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านจับใจความเป็นแบบทดสอบแบบ
ปรนัยชนิดเลือกตอบ แบบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ ใช้ทดสอบทั้งก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้
ซึ่งเป็นแบบทดสอบชุดเดียวกัน แต่สลับข้อและสลับตัวเลือก มีขั้นตอนในการสร้างดังนี้

2.2.1.1 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สาระที่ 1: การอ่าน มาตรฐานการเรียนรู้ ท 1.1 รวมทั้งตัวชี้วัด
และหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนธัญรัตน์ สาระการเรียนรู้ภาษาไทย ของชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

2.2.1.2 ศึกษาหลักการและวิธีการสร้างแบบทดสอบแบบปรนัยจากหนังสือ
และเอกสารต่างๆ

2.2.1.3 วิเคราะห์เนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้และจัดทำตารางวิเคราะห์
ข้อสอบวัดความสามารถด้านการอ่านจับใจความ

ตารางที่ 8 แสดงการวิเคราะห์ข้อสอบวัดความสามารถด้านการอ่านจับใจความ

เนื้อหา	จำนวนข้อสอบแยกตามพฤติกรรมการเรียนรู้						
	ความรู้/ ความจำ	ความ เข้าใจ	นำไปใช้	การ วิเคราะห์	การ สังเคราะห์	ประเมิน ค่า	รวม
นิทาน	2	2	2	-	-	-	6
บทความ	2	4	2	-	-	-	8
สารคดี	2	4	2	-	-	-	8
บทร้อยกรอง	2	4	2	-	-	-	8
รวม	8	14	8	-	-	-	30

2.2.1.4 สร้างแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านจับใจความเป็น
ข้อสอบชนิดปรนัยแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 1 ชุด จำนวน 45 ข้อ โดยสร้างให้สอดคล้องกับ
การจัดการเรียนรู้ครอบคลุมเนื้อหาที่กำหนดในตารางการวิเคราะห์ข้อสอบ

2.2.1.5 เสนอแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านจับใจความ
ต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของข้อคำถาม และความสอดคล้องของ
ข้อคำถามกับจุดประสงค์

2.2.1.6 ปรับปรุงและแก้ไขแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านจับใจความตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

2.2.1.7 เสนอแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านจับใจความต่อผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน คือ ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย 2 ท่าน และ ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล 1 ท่าน (ดูรายละเอียดในภาคผนวก ก) เพื่อตรวจสอบการใช้ภาษา ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา(Content Validity) แล้วนำผลการพิจารณาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) ระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์ โดยใช้เกณฑ์การพิจารณา ดังนี้ (มาเรียม นิลพันธุ์, 2558: 177)

+1	หมายถึง	แน่ใจว่าข้อสอบข้อนี้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้
0	หมายถึง	ไม่แน่ใจว่าข้อสอบข้อนี้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้
- 1	หมายถึง	แน่ใจว่าข้อสอบข้อนี้ไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้

ถ้าค่า IOC ที่คำนวณได้เท่ากับหรือมากกว่า 0.5 ขึ้นไปแสดงว่าข้อคำถามนี้ใช้ได้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ (มาเรียม นิลพันธุ์, 2558:177) เมื่อนำผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง ได้ค่าความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 (ดูรายละเอียดในภาคผนวก ค)

2.2.1.8 นำแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านจับใจความไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/3 โรงเรียนธัญรัตน์ อำเภอธัญบุรี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 ที่เคยเรียนการอ่านจับใจความมาแล้ว

2.2.1.9 นำผลการทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านจับใจความมาวิเคราะห์รายข้อเพื่อตรวจสอบคุณภาพของแบบทดสอบ โดยหาค่าความยากง่าย (P) ใช้เกณฑ์ความยากง่ายระหว่าง 0.20-0.80 (ธีรศักดิ์ อุ่่นอารมย์เลิศ, 2549: 61) และค่าอำนาจจำแนก (r) ใช้เกณฑ์ค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป (ธีรศักดิ์ อุ่่นอารมย์เลิศ, 2549: 62) แล้วเลือกข้อสอบที่มีค่าความยากง่าย (P) ระหว่าง 0.24-0.71 และค่าอำนาจจำแนก (r) มีค่าตั้งแต่ 0.22-0.67 มาใช้จำนวน 30 ข้อ

2.2.1.10 นำแบบทดสอบวัดความสามารถทางการเรียนที่ได้คัดเลือกไว้ไปทดสอบเพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ โดยใช้วิธีการของคูเดอร์ - ริชาร์ดสัน ด้วยสูตร KR-20 (Kuder and Richardson 1993. , อ้างถึงใน พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2543: 123) พบว่าแบบทดสอบวัดความสามารถการอ่านจับใจความมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.89

2.2.1.11 นำแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านจับใจความที่ผ่านการพิจารณาตามเกณฑ์แล้ว จำนวน 30 ข้อ ไปใช้ทดสอบก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้กับนักเรียนตัวอย่าง

2.2.2 แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคเพื่อนคู่คิดร่วมกับการใช้คำถาม

2.2.2.1 ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามความคิดเห็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) จากหนังสือและเอกสารที่เกี่ยวข้อง

2.2.2.2 สร้างแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคเพื่อนคู่คิดร่วมกับการใช้คำถาม จำนวน 1 ฉบับ โดยผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามความคิดเห็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 12 ข้อ สอบถามความคิดเห็นนักเรียนเป็นรายบุคคล ซึ่งประเด็นในการถาม 3 ด้าน คือ 1) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 2) ด้านบรรยากาศในการเรียนรู้ และ 3) ด้านประโยชน์ที่ได้รับ ซึ่งข้อคำถามที่ใช้มีการกำหนดค่าความคิดเห็นตามรายละเอียดตารางที่ 7

ตารางที่ 9 แสดงเกณฑ์การกำหนดค่าความคิดเห็น

ระดับความคิดเห็น	ค่าคะแนน
เห็นด้วยมากที่สุด	5
เห็นด้วยมาก	4
เห็นด้วยปานกลาง	3
เห็นด้วยน้อย	2
เห็นด้วยน้อยที่สุด	1

ระดับเกณฑ์การให้คะแนนเฉลี่ย โดยกำหนดความสำคัญของคะแนน ตามแนวคิดของ (มาเรียม นิลพันธุ์, 2558: 196)

ตารางที่ 10 แสดงเกณฑ์การแปลความหมายของค่าความคิดเห็น

ระดับความคิดเห็น	ค่าเฉลี่ย
เห็นด้วยมากที่สุด	4.50 - 5.00
เห็นด้วยมาก	3.50 - 4.49
เห็นด้วยปานกลาง	2.50 - 3.49
เห็นด้วยน้อย	1.50 - 2.49
เห็นด้วยน้อยที่สุด	1.00 - 1.49

2.2.2.3 เสนอแบบสอบถามความคิดเห็นต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและเหมาะสมของข้อคำถาม

2.2.2.4 ปรับปรุงและแก้ไขแบบสอบถามความคิดเห็นตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ แล้วเสนอแบบสอบถามความคิดเห็นที่ปรับปรุงและแก้ไขแล้วต่อผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน คือผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย 2 ท่าน และผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล 1 ท่าน (ดูรายละเอียดในภาคผนวก ก) เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และนำผลการพิจารณา ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) ระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ในการถาม โดยใช้เกณฑ์การพิจารณาดังนี้ (มาเรียม นิลพันธุ์, 2558: 177)

+1	หมายถึง	แน่ใจว่าแบบสอบถามความคิดเห็นมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์
0	หมายถึง	ไม่แน่ใจว่าแบบสอบถามความคิดเห็นมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์
-1	หมายถึง	แน่ใจว่าแบบสอบถามความคิดเห็นไม่มีความสอดคล้องกับจุดประสงค์

ถ้าค่า IOC ที่คำนวณได้เท่ากับหรือมากกว่า 0.50 แสดงว่าแบบสอบถามความคิดเห็นสอดคล้องกับจุดประสงค์ (มาเรียม นิลพันธุ์, 2558:177) เมื่อนำผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้อง ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 (ดูรายละเอียดในภาคผนวก ค)

2.2.2.6 นำแบบสอบถามความคิดเห็นไปใช้สอบถามความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคเพื่อนคู่คิดร่วมกับการใช้คำถามครบทั้ง 4 แผนการจัดการเรียนรู้

3. ขั้นตอนการทดลอง

3.1 การดำเนินการทดลอง

วิธีการดำเนินการทดลอง ผู้วิจัยแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

3.1.1 ขั้นตอนการทดลอง เป็นขั้นที่ผู้วิจัยเตรียมความพร้อมในด้านต่าง ๆ ดังนี้

3.1.1.1 ผู้วิจัยเตรียมความพร้อม โดยชี้แจงเกี่ยวกับการเรียนรู้ด้วยเทคนิคเพื่อนคู่คิดร่วมกับการใช้คำถาม

3.1.1.2 ให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างทำแบบทดสอบก่อนการจัดการเรียนรู้ (pretest) เพื่อวัดความสามารถการอ่านจับใจความที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

3.1.2 ชั้นทดลอง

ผู้วิจัยดำเนินการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคเพื่อนคู่คิดร่วมกับการใช้คำถามตามแผนการจัดการเรียนรู้จำนวน 4 แผน โดยใช้เวลาสอน 4 สัปดาห์ รวมทั้งสิ้น 8 ชั่วโมง

3.1.3 ชั้นหลังการทดลอง

3.1.3.1 เมื่อดำเนินการทดลองเสร็จสิ้นตามขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แล้วให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างทำแบบทดสอบหลังการจัดการเรียนรู้ (posttest) เพื่อวัดความสามารถด้านการอ่านจับใจความ

3.1.3.2 นำแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้ด้วยเทคนิคเพื่อนคู่คิดร่วมกับการใช้คำถาม ไปสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง

4. ชั้นวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติวิเคราะห์ที่เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือสำหรับการวิจัย ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1.1 หาดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) ของแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคเพื่อนคู่คิดร่วมกับการใช้คำถาม แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านจับใจความ และแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคเพื่อนคู่คิดร่วมกับการใช้คำถาม

1.2 หาค่าความยากง่าย(p) และค่าอำนาจจำแนก(r) ของแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านจับใจความ

1.3 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ โดยใช้วิธีแบบคูเดอร์ - ริชาร์ดสัน ด้วยสูตร KR-20

2. การทดสอบสมมติฐาน

2.1 การวิเคราะห์ความสามารถด้านการอ่านจับใจความก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคเพื่อนคู่คิดร่วมกับการใช้คำถามโดยวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย(M)และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และการทดสอบค่าทีแบบไม่เป็นอิสระต่อกัน (Dependent Samples t- test)

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่จัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคเพื่อนคู่คิดร่วมกับการใช้คำถามผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยนำเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้การอ่านจับใจความที่จัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคเพื่อนคู่คิดร่วมกับการใช้คำถามแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านจับใจความ และแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคเพื่อนคู่คิดร่วมกับการใช้คำถามนำไปทดลองใช้กับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/1 โรงเรียนธัญรัตน์ อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี ซึ่งเป็นตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย โดยทดสอบก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ และสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนตัวอย่าง โดยใช้แบบสอบถามความคิดเห็น เพื่อเป็นการตอบวัตถุประสงค์และข้อคำถามในการวิจัย ผู้วิจัยจึงขอเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ผลการเปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคเพื่อนคู่คิดร่วมกับการใช้คำถาม

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคเพื่อนคู่คิดร่วมกับการใช้คำถาม

ตอนที่ 1 ผลการเปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคเพื่อนคู่คิดร่วมกับการใช้คำถาม

ตารางที่ 11 ผลการเปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคเพื่อนคู่คิดร่วมกับการใช้คำถาม

การทดสอบ	N	คะแนนเต็ม	M	SD	t	p
ก่อนเรียน	34	30	16.88	5.66	14.54	0.00
หลังเรียน	34	30	23.88	3.33		

จากตารางที่ 9 พบว่า คะแนนความสามารถด้านการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคเพื่อนคู่คิดร่วมกับการใช้คำถามหลังเรียน ($M = 23.88, SD = 3.33$) สูงกว่าก่อนเรียน ($M = 16.88, SD = 5.66$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานวิจัยที่ได้ตั้งไว้

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคเพื่อนคู่คิดร่วมกับการใช้คำถาม

ตารางที่ 12 ระดับความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคเพื่อนคู่คิดร่วมกับการใช้คำถาม

รายการประเมิน	<i>M</i>	<i>SD</i>	ระดับความคิดเห็น	ลำดับ
ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้				
1. ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นลำดับต่อเนื่องไม่สับสน	4.59	0.60	เห็นด้วยมากที่สุด	1
2. สามารถปฏิบัติกิจกรรมตามขั้นตอนได้ไม่ยากมากเกินไป	4.59	0.55	เห็นด้วยมากที่สุด	1
3. ส่งเสริมให้นักเรียนได้คิดและแสดงความคิดเห็นของตนเองและยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	4.50	0.65	เห็นด้วยมากที่สุด	4
4. กิจกรรมการใช้คำถามทำให้มีแนวทางการอ่านช่วยให้จับใจความได้ง่ายขึ้น	4.56	0.60	เห็นด้วยมากที่สุด	3
รวม	4.56	0.60	เห็นด้วยมากที่สุด	(3)
ด้านบรรยากาศในการเรียนรู้				
5. บรรยากาศในห้องเรียนขณะเรียนเป็นกันเอง	4.47	0.61	เห็นด้วยมาก	4
6. นักเรียนพึงพอใจในการปฏิบัติงานกลุ่ม	4.53	0.50	เห็นด้วยมากที่สุด	3
7. การได้ทำกิจกรรมกลุ่มทำให้นักเรียนมีความมั่นใจ กล้าแสดงออกมากขึ้น	4.71	0.46	เห็นด้วยมากที่สุด	2
8. ครูช่วยเหลือแนะนำนักเรียนในการปฏิบัติกิจกรรมอย่างทั่วถึง	4.74	0.44	เห็นด้วยมากที่สุด	1
รวม	4.61	0.52	เห็นด้วยมากที่สุด	(2)
ด้านประโยชน์ที่ได้รับ				
9. นักเรียนได้พัฒนาความสามารถในด้านการอ่านจับใจความ	4.76	0.42	เห็นด้วยมากที่สุด	1

ตารางที่ 12 ระดับความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคเพื่อนคู่คิดร่วมกับการใช้คำถาม (ต่อ)

รายการประเมิน	<i>M</i>	<i>SD</i>	ระดับความคิดเห็น	ลำดับ
10. นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อตนเองและต่อกลุ่ม	4.65	0.48	เห็นด้วยมากที่สุด	2
11. นักเรียนได้รับความรู้เพิ่มขึ้นจากการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน	4.59	0.49	เห็นด้วยมากที่สุด	3
12. นักเรียนสามารถนำกระบวนการอ่านจับใจความไปใช้ในการเรียนรู้รายวิชาอื่นๆ	4.56	0.55	เห็นด้วยมากที่สุด	4
รวม	4.64	0.50	เห็นด้วยมากที่สุด	(1)
โดยภาพรวม	4.61	0.49	เห็นด้วยมากที่สุด	

จากตารางที่ 10 พบว่า ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคเพื่อนคู่คิดร่วมกับการใช้คำถาม โดยภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุดมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.61 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.49 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า นักเรียนมีความเห็นด้วยมากที่สุด ด้านประโยชน์ที่ได้รับเป็นลำดับที่ 1 ($M = 4.64, SD = 0.50$) ด้านบรรยากาศในการเรียนรู้ เป็นลำดับที่ 2 ($M = 4.61, SD = 0.52$) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นลำดับที่ 3 ($M = 4.56, SD = 0.60$) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ด้านประโยชน์ที่ได้รับนักเรียนมีความเห็นในภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือนักเรียนได้พัฒนาความสามารถในด้านการอ่านจับใจความ ($M = 4.76, SD = 0.42$) รองลงมา คือ นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อตนเองและต่อกลุ่ม ($M = 4.65, SD = 0.48$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ นักเรียนสามารถนำกระบวนการอ่านจับใจความไปใช้ในการเรียนรู้รายวิชาอื่นๆ ($M = 4.56, SD = 0.55$)

ด้านบรรยากาศในการเรียนรู้ นักเรียนมีความเห็นในภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือครูช่วยเหลือแนะนำนักเรียนในการปฏิบัติกิจกรรมอย่างทั่วถึง ($M = 4.74, SD = 0.44$) รองลงมา คือ การได้ทำกิจกรรมกลุ่มทำให้นักเรียนมีความมั่นใจ กล้าแสดงออกมากขึ้น ($M = 4.71, SD = 0.46$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ บรรยากาศในห้องเรียนขณะเรียนเป็นกันเอง ($M = 4.47, SD = 0.61$)

ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียนมีความเห็นในภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากัน 2 รายการ คือ ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นลำดับต่อเนื่องไม่สับสน ($M= 4.59, SD = 0.60$) และสามารถปฏิบัติกิจกรรมตามขั้นตอนได้ไม่ยากมากเกินไป ($M= 4.59, SD = 0.55$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ส่งเสริมให้นักเรียนได้คิดและแสดงความคิดเห็นของตนเองและยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ($M= 4.50, SD = 0.65$)

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่จัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคเพื่อนคู่คิดร่วมกับการใช้คำถามมีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคเพื่อนคู่คิดร่วมกับการใช้คำถาม 2) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคเพื่อนคู่คิดร่วมกับการใช้คำถามตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/1 โรงเรียนธัญรัตน์ อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 34 คนที่ได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยใช้วิธีการจับสลากด้วยการใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่มเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้เรื่อง การอ่านจับใจความที่จัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคเพื่อนคู่คิดร่วมกับการใช้คำถาม จำนวน 4 แผน แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านจับใจความ ซึ่งเป็นแบบชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ มีค่าความยากง่าย (p) ระหว่าง 0.24-0.71 มีค่าอำนาจจำแนก (r) ระหว่าง 0.22-0.67 ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.89 และแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคเพื่อนคู่คิดร่วมกับการใช้คำถาม จำนวน 12 ข้อ

การวิจัยเป็นวิจัยแบบก่อนทดลอง (Pre Experimental Design) ใช้แบบการทดลองกลุ่มเดียวมีการสอบก่อนและสอบหลังการทดลอง (The One - Group Pretest - posttest Design) วิเคราะห์ ความสามารถด้านการอ่านจับใจความของนักเรียนโดยใช้ค่าเฉลี่ย (M) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และนำคะแนนมาเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยก่อนเรียนและหลังเรียน โดยทดสอบค่าทีแบบไม่เป็นอิสระต่อกัน (Dependent Samples t-test) วิเคราะห์ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคเพื่อนคู่คิดร่วมกับการใช้คำถาม แบบมาตราส่วนประมาณค่าโดยใช้ค่าเฉลี่ย (M) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่จัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคเพื่อนคู่คิดร่วมกับการใช้คำถามสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ความสามารถด้านการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่การจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคเพื่อนคู่คิดร่วมกับการใช้คำถาม หลังการจัดการเรียนรู้ สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

2. นักเรียนมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคเพื่อนคู่คิดร่วมกับการใช้คำถาม ในภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด

อภิปรายผล

ผลการวิจัยเรื่อง การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 1 ที่จัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคเพื่อนคู่คิดร่วมกับการใช้คำถาม สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. จากผลการวิจัยพบว่า ความสามารถด้านการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 1 ที่จัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคเพื่อนคู่คิดร่วมกับการใช้คำถาม หลังการจัดการเรียนรู้ สูงกว่า ก่อนการจัดการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า วิธีการจัดการ เรียนรู้ด้วยเทคนิคเพื่อนคู่คิด มีขั้นตอนการใช้คำถามเพื่อช่วยกระตุ้นให้นักเรียนเกิดการคิดเพื่อ เชื่อมโยงความรู้เดิมเข้ากับความรู้ใหม่ โดยขั้นแรก (Think) นักเรียนฝึกอ่านและคิดคนเดียวโดยได้ อ่านบทที่กำหนด ตั้งแต่ชื่อเรื่อง และทำความเข้าใจเนื้อเรื่องทั้งหมด ทำให้นักเรียนได้รู้ว่าเนื้อหาที่ได้ อ่านเกี่ยวข้องกับชื่อเรื่องอย่างไร และครูผู้สอนจะตั้งคำถามเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความเข้าใจ ในการอ่าน เกิดการประมวลผลความคิด ส่งผลให้นักเรียนมีความเข้าใจในเนื้อหาที่อ่านได้ที่ดีขึ้น และ บันทึกข้อมูลที่ได้จากการอ่านลงในใบงานเดี่ยว ต่อมาในขั้น (Pair) เป็นกิจกรรมกลุ่มย่อย ที่จัดนักเรียนแต่ละกลุ่มให้มีการคละความสามารถ เก่ง ปานกลาง อ่อนในขั้นนี้ให้นักเรียนได้อภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นในประเด็นต่างๆ ร่วมกัน ก่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจในเนื้อหามากยิ่งขึ้น ได้สร้างความรู้ความเข้าใจในการอ่านจับใจความร่วมกัน และบันทึกข้อมูลจากการอภิปรายบันทึกลงในใบงานกลุ่ม และในขั้น (Share) เป็นขั้นตอนสุดท้ายของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียนได้นำเสนอผลงานของกลุ่มตนหน้าชั้นเรียน ซึ่งเปิดโอกาสให้นักเรียนในกลุ่มอื่นๆ ได้แสดงความคิดเห็น และซักถาม เพื่อให้นักเรียนได้แลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกัน จนนำไปสู่ประเด็นของใจความสำคัญใน แต่ละเรื่องอย่างครบถ้วน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ (2545: 138) ได้กล่าวถึงรูปแบบเทคนิคเพื่อนคู่คิดว่าเป็น รูปแบบของกิจกรรมการเรียนการสอนที่จัดให้นักเรียน ทำงานเป็นกลุ่ม โดยเริ่มจากการจับคู่กันคิดแล้ว นำความคิดของทั้งคู่มาอภิปรายในกลุ่มเพื่อให้ได้ ความคิดของกลุ่มเป็นกิจกรรมที่เน้นให้นักเรียนได้ พัฒนาพฤติกรรมทางสังคมควบคู่กับความรู้ความเข้าใจ ในเรื่องที่เรียน

นอกจากนี้อาจเป็นเพราะว่า เมื่อนำการใช้คำถาม ซึ่งเป็นเครื่องมือสำคัญที่ครูใช้กระตุ้นให้ ผู้เรียนเกิดความสนใจ มีแนวทางในการอ่าน เรื่องและฝึกคิดแล้วสามารถสรุปความรู้ ความเข้าใจ จับใจความของเรื่องได้ถูกต้อง การใช้คำถามที่มีประสิทธิภาพ จะช่วยให้นักเรียนพัฒนาทักษะการอ่าน และสามารถสรุปองค์ความรู้ด้วยตนเองจนสามารถพัฒนาความสามารถด้านการอ่านจับใจความของ นักเรียนให้สูงขึ้นด้วย สอดคล้องกับภพ เลหาไพบูลย์ (2537:157) กล่าวว่า การใช้คำถาม

เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเสาะแสวงหาความรู้ความเข้าใจในเรื่องต่าง ๆ และเป็นเทคนิคการสอนที่มีประสิทธิภาพในการเรียนการสอนที่มุ่งให้ผู้เรียนสามารถศึกษาค้นคว้าหาความรู้แก้ปัญหา และสรุปแนวคิดได้ด้วยตนเองเป็นสื่อทำให้เกิดการเรียนรู้ ซึ่งอาจเป็นการถามตอบด้วยวาจาระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนหรือระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน ทั้งนี้จุดเน้นที่สำคัญของเทคนิคเพื่อนคู่คิด คือ กิจกรรมที่เน้นให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมกลุ่มร่วมกันเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ทำความเข้าใจในการอ่านและจับใจความร่วมกัน และดูแลช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการทำงานได้และเทคนิคเพื่อนคู่คิด ยังเป็นกิจกรรมที่เน้นการใช้คำถามอย่างหลากหลาย ตั้งแต่คำถามง่าย ๆ จนถึงคำถามที่ต้องใช้ความคิดที่สูงขึ้น ซึ่งการตั้งคำถามที่ดีจะนำไปสู่คำตอบที่ชัดเจนถูกต้อง ดังนั้นการตั้งคำถามจึงเป็นเครื่องมือช่วยกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจ และการใช้คำถามที่หลากหลายจะช่วยส่งเสริมให้นักเรียนเกิดกระบวนการคิด มีความคิดริเริ่มในการค้นหาคำตอบ การใช้คำถามจึงช่วยส่งเสริมกระบวนการคิดทั้งก่อนอ่าน ขณะอ่าน และหลังจากการอ่าน ในการอ่านครูเป็นผู้ตั้งคำถามเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนเกิดกระบวนการคิด และจับใจความของเนื้อเรื่อง ส่งผลให้นักเรียนมีความเข้าใจและพัฒนาการอ่านที่ดีขึ้นได้จากการตอบคำถามที่หลากหลาย จนสามารถสรุปใจความสำคัญจากการตอบคำถามจากการอ่านสารประเภทต่างๆ จนกลายเป็นความเข้าใจในการอ่าน สอดคล้องกับผลงานของ สุมาลี บุญชู (2560: 122-140) ที่วิจัยพบว่า ความสามารถในการอ่านจับใจความภาษาไทยของนักเรียน หลังการเรียนด้วยเทคนิคเพื่อนคู่คิดร่วมกับผังกราฟ สูงกว่าก่อนการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับผลงานของ มนตรี เกื้อทาน (2562: 64-69) ที่พบว่า ผลสัมฤทธิ์การอ่านจับใจความของนักเรียน หลังการเรียนด้วยเทคนิค KLWH Plus ร่วมกับกิจกรรมการเรียนรู้แบบคู่คิด หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

2. จากผลการวิจัย พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคเพื่อนคู่คิดร่วมกับการใช้คำถาม อยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุดทุกด้าน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยมากที่สุดคือ ด้านประโยชน์ที่ได้รับ เป็นลำดับที่ 1 รองลงมา คือ บรรยากาศการเรียนรู้ และด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ลำดับสุดท้าย

เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละด้าน พบว่า ด้านประโยชน์ที่ได้รับ เป็นประเด็นที่นักเรียนเห็นด้วยมากที่สุดเป็นลำดับที่ 1 นักเรียนได้พัฒนาความสามารถในด้านการอ่านจับใจความ รองลงมา ได้แก่ นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อตนเองและต่อกลุ่มนักเรียนสามารถนำกระบวนการอ่านจับใจความไปใช้ในการเรียนรู้รายวิชาอื่นๆ เป็นลำดับสุดท้าย การที่ด้านประโยชน์ที่ได้รับมีค่าเฉลี่ยมากกว่าด้านอื่น ๆ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคเพื่อนคู่คิดร่วมกับการใช้คำถาม เป็นเทคนิคที่มีลำดับขั้นตอนที่ชัดเจน ทำให้นักเรียนได้ฝึกฝนการอ่านและคิดด้วยตนเองได้ทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม ได้ฝึกคิดและวางแผนการทำงานร่วมกันกับสมาชิก ส่งผลให้นักเรียนได้คิดและทำงานอย่างเป็นระบบมากขึ้น มีการโต้ตอบกันภายในกลุ่ม ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ความคิดกันและกัน

รู้จักและสนิทสนมกันมากยิ่งขึ้นจนเกิดการยอมรับกันและกัน การทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มเป็นการสร้างสัมพันธ์อันดี เกิดการช่วยเหลือซึ่งกันและกันทำให้เกิดความเข้าใจเรื่องได้ดีขึ้นและมีความมั่นใจในคำตอบมากขึ้นเพราะได้ผ่านการคิดพิจารณาของกลุ่มมาแล้ว และสามารถนำขั้นตอนการอ่านจับใจความไปปรับใช้กับการเรียนในรายวิชาต่างๆ ได้ สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ มนตรี เกื้อทาน (2561: 65-66) ที่ศึกษาผลสัมฤทธิ์การอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่จัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค KWLH Plus ร่วมกับกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อนคู่คิด เป็นวิธีการจัดการเรียนรู้ที่เป็นระบบ เน้นให้ผู้เรียนเกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ก่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจในเนื้อหามากยิ่งขึ้น จนสามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านจับใจความของนักเรียนให้สูงขึ้นด้วย

ด้านบรรยากาศในการเรียนรู้ พบว่า ประเด็นที่นักเรียนเห็นด้วยมากที่สุดเป็นลำดับที่ 1 คือ ครูช่วยเหลือแนะนำนักเรียนในการปฏิบัติกิจกรรมอย่างทั่วถึง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ในกระบวนการจัดการเรียนรู้มีการปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน โดยครูคอยตรวจสอบถามนักเรียนแต่ละกลุ่ม คอยให้ความช่วยเหลือนักเรียน ตอบปัญหา ประเด็นสงสัยแก่นักเรียน ช่วยแนะนำส่งเสริมให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นอย่างเต็มที่ รู้สึกเป็นกันเองกับครูผู้สอน ดังที่ บุปผชาติ ทัพพภรณ์ (2540: 36, อ้างถึงใน นิรันดร์ ตั้งเมธิกุล, 2546: 59) ที่กล่าวถึง การปลูกฝังและส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสามารถในการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคลเป็นสิ่งที่ ผู้สอนสามารถทำได้ โดยเลือกใช้วิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการพัฒนา ความสามารถในการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคลของผู้เรียน นอกจากนี้ครูยังมีบุคลิกภาพที่เป็นมิตร กับนักเรียนคอยให้คำแนะนำและความช่วยเหลือเมื่อนักเรียนพบปัญหาในการปฏิบัติกิจกรรมทำให้นักเรียนเกิดความมั่นใจและทัศนคติที่ดีทั้งต่อการเรียนรู้และตัวครู และนักเรียนรองลงมา การได้ทำกิจกรรมกลุ่มทำให้นักเรียนมีความมั่นใจกล้าแสดงออกมากขึ้นทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ในการทำกิจกรรมกลุ่มนั้น นักเรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมร่วมกัน เพื่อความสำเร็จของงานกลุ่ม จึงมีการแลกเปลี่ยนความรู้ แสดงความคิดเห็นกันภายในกลุ่มเกิดการยอมรับและรับฟังความคิดเห็นของกันและกัน นักเรียนที่อ่อนจะกล้าแสดงความคิดเห็นมากขึ้น เพราะเห็นถึงความสำคัญของตนเองที่มีส่วนช่วยให้กลุ่มตัวเองประสบความสำเร็จได้ และในขณะที่เดียวกันนักเรียนที่เก่งก็จะให้การยอมรับฟังความคิดเห็นของนักเรียนอ่อนด้วยเช่นกัน ส่งผลให้เกิดความเท่าเทียมกันนั่นเอง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Slavin(1987: 24-25) ที่ได้กล่าวไว้ว่า การให้ผู้เรียนเรียนเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 4 - 6 คน จะช่วยให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้น ภูมิใจในตนเอง ตระหนักถึงความรับผิดชอบของตนเองและต่อกลุ่ม ช่วยให้ผู้เรียนมีผลการเรียนที่สูงขึ้น พัฒนาความสัมพันธ์ที่ดี ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นมากขึ้น และบรรยากาศในห้องเรียนขณะเรียนเป็นกันเอง เป็นลำดับสุดท้าย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ในขั้นตอนการจัดกิจกรรมที่นักเรียนต้องอ่านเรื่องที่กำหนดและคิดหาคำตอบด้วยตนเอง ครูอาจใช้เวลาในการให้คำปรึกษาแก่นักเรียนแต่ละคนไม่เท่ากัน จนอาจทำให้นักเรียนเกิดความรู้สึกไม่เท่าเทียม หรือบางคนอาจได้รับคำแนะนำไม่เต็มที่เท่าที่ควร

ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ประเด็นที่นักเรียนเห็นด้วยมากที่สุดเป็นลำดับที่ 1 คือ ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นลำดับต่อเนื่องไม่สับสน รองลงมา ได้แก่ สามารถปฏิบัติกิจกรรมตามขั้นตอนได้ไม่ยากมากเกินไป และ ส่งเสริมให้นักเรียนได้คิดและแสดงความคิดเห็นของตนเองและยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นเป็นลำดับสุดท้าย การที่ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ เป็นด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยน้อยกว่าด้านอื่น ๆ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ เทคนิคที่นำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้มีหลากหลายขั้นตอน ทั้งขั้นตอนการคิดด้วยหาคำตอบด้วยตนเอง ขั้นตอนกระบวนการกลุ่ม และขั้นตอนการนำเสนอความคิดของกลุ่มแก่เพื่อนในชั้นเรียน จึงอาจทำให้นักเรียนเกิดความสับสนในขั้นตอนการเรียนรู้บางขั้นตอน และยังเป็นกิจกรรมที่เน้นให้นักเรียนได้ใช้ทักษะกระบวนการคิดและตอบคำถามในใบงานเดี่ยวด้วยตนเอง และนำผลที่ได้มาสรุปกับกลุ่ม หาข้อสรุปและคำตอบรวมกันเพื่อตอบคำถามในใบงานกลุ่ม อาจทำให้นักเรียนบางคนเกิดความเบื่อหน่ายได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของมนตรี เกื้อทาน (2561: 68) ที่ศึกษาผลสัมฤทธิ์การอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่จัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค KWLH Plus ร่วมกับกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อนคู่คิด พบว่า เทคนิคที่นำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้มีหลายขั้นตอน อาจทำให้นักเรียนบางคนเกิดความสับสนในบางขั้นตอนของการปฏิบัติกิจกรรม และนักเรียนบางคนยังขาดประสบการณ์หรือความรู้เดิมในเรื่องที่อ่านจึงทำให้ไม่สามารถตั้งคำถามให้สอดคล้องกับเรื่องที่อ่านในบางประเด็นได้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

จากการวิจัยผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ ด้วยเทคนิคเพื่อนคู่คิดร่วมกับการใช้คำถาม เพื่อพัฒนาการอ่านจับใจความดังต่อไปนี้

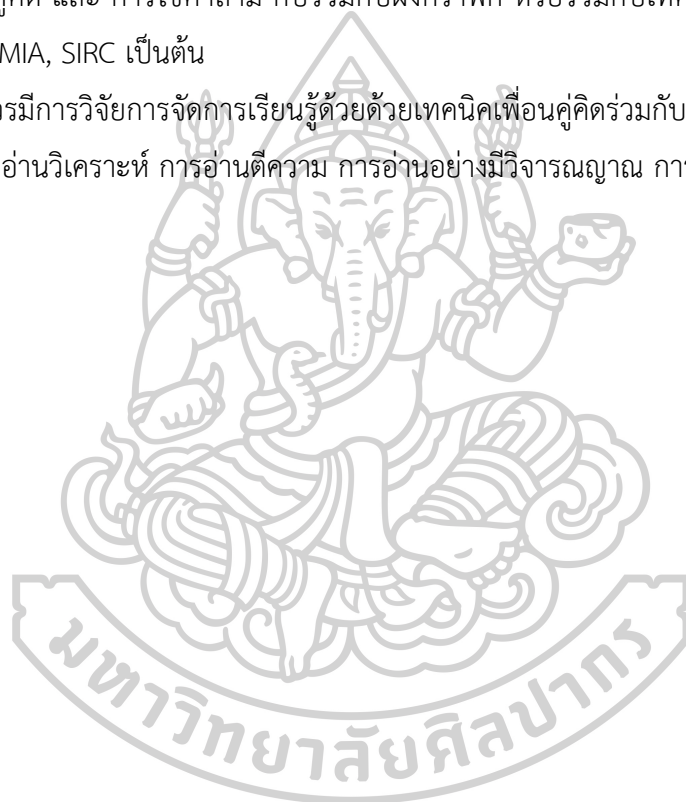
1. ในการจัดการเรียนรู้ ครูผู้สอนควรให้คำแนะนำ และอธิบายข้อสงสัยแก่นักเรียนแต่ละกลุ่มให้ทั่วถึงและเท่าเทียมกัน เพื่อช่วยให้นักเรียนแต่ละกลุ่มเกิดความเข้าใจในบทเรียนนั้น ๆ มากยิ่งขึ้น
2. การจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคเพื่อนคู่คิดร่วมกับการใช้คำถาม เป็นการสอนที่ช่วยส่งเสริมให้นักเรียนมีความคิดเป็นระบบ เป็นขั้นตอนและให้นักเรียนลงมือปฏิบัติเป็นกลุ่ม ซึ่งเป็นการจัดการเรียนรู้ที่มีหลายขั้นตอน ดังนั้นครูผู้สอนจึงต้องคำนึงระยะเวลาในการจัดการเรียนรู้ให้มีความเหมาะสม
3. การจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคเพื่อนคู่คิดร่วมกับการใช้คำถาม เป็นการสอนที่เน้นให้นักเรียนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ แสดงความคิดเห็นร่วมกันทั้งภายในกลุ่ม และในห้องเรียน ดังนั้นครูผู้สอนควรเปิดโอกาสและสนับสนุนให้นักเรียนทุกคนได้แสดงความคิดเห็นอย่างเต็มที่และมีอิสระในการแสดงความคิด

4. ในการทำกิจกรรมกลุ่ม ครูผู้สอนควรให้ความสำคัญกับเรื่องความร่วมมือของนักเรียน ภายในกลุ่ม ให้นักเรียนเกิดความรับผิดชอบทั้งต่อตนเองและต่อกลุ่ม ในบางครั้งอาจมีบางกลุ่มที่นักเรียนละเอียดไม่ให้ความร่วมมือต่อกลุ่มดังนั้นครูผู้สอนจึงควรกระตุ้นให้เรียนเกิดความรับผิดชอบ และให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมกลุ่มร่วมกัน

ข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยเพื่อเปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านจับใจความที่จัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคเพื่อนคู่คิด และ การใช้คำถาม กับร่วมกับผังกราฟิก หรือร่วมกับเทคนิควิธีอื่นๆ เช่น KWLH Plus, SQ4R, MIA, SIRC เป็นต้น

2. ควรมีการวิจัยการจัดการเรียนรู้ด้วยด้วยเทคนิคเพื่อนคู่คิดร่วมกับการใช้คำถามกับตัวแปรอื่นๆ เช่น การอ่านวิเคราะห์ การอ่านตีความ การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ การอ่านวิจารณ์ เป็นต้น

รายการอ้างอิง

- Arends. (1994). **Learning to teach**. 3d ed. New York: Mcgraw Hill.
- Baroody, A.J. (1993). **Children's Mathematical thinking**. New York: Teacher College.
- Bloom Benjamin S. (1956). **Taxonomy of Educational Objectives**. New York : David Mckay.
- Byerley, R. Aaron. (2002). Using Multimedia and "Active Learning" Techniques to "Energize"An Introductory Engineering Thermodynamics Class. Frontiers in Education Conference.
- Cunningham, R. T. (1971). **Deveioping teacter competencies**. New Jersey : Pretice Hall.
- Fauziyati, D., & W. Istianah. (2013). The Effect of Using Think-Pair-Share. Technique on the Eight Grade Students' Reading Comprehension. Achievement at SMPN 3 Bangsalsari Jember. M.Ed. Department of Education, University of jember. Accessed Janury 8, 2018. Available from Portalgaruda <http://download.portalgaruda.org/article.php?article=175207&val=5047&title=THE%20EFFECT%20OF%20USING%20THINK-PAIR-SHARE%20TECHNIQUE%20ON%20THE%20EIGHTH%20GRADE%20STUDENTS%20ACHIEVEMENT%20AT%20SMPN%203%20BANGSALSARI%20JEMBER>.
- Hamdan, A. (2017). "The Effect of (Think Pair Share) Strategy on the Achievement of Third Grade Student Sciences in the Educational District of Irbid." **Journal of Education and Practice**, 8(9).
- Johnson, D. W., Johnson, Roger T., Ortiz, and Stanne, Mary Bath. (1991). "Impact of Positive Goal and Resource Interdependence on Achievement, Interaction, and Attitudes." **Journal of General Psychology**. 118 (4).
- Johnson, D. W. and R. T. Johnson. (1987). **Cooperation and competition : Theory and research**. New Jersey : Prentice-Hall.
- Johnson, D. W. and R. T. Johnson. (2003). **Joining together : Group theory and group skills**. 7th ed. New York : Peason Education.
- Kagan, S. (1992). **Cooperative Learning**. San Juan Capistrano : Resources for Teach.

- Lyman, F. (1981). **Think-Pair-Share**. (online). Available: <http://cuny.edschool.virginia.edu/go/readquest/strat/tps.html>.
- Lyman, F. (1987). "Think-Pair-Share: An Expanding Teaching Technique." **MAA-CIE Cooperative News**, 1, 1-2.
- Millis, B. J. & Cottell, P. G. (1998). **Cooperative Learning for Higher Education Faculty**. Phoenix AZ: Oryx Press.
- Raba, A. (2017). "The Influence of Think-Pair-Share (TPS) on Improving Students' Oral Communication Skills in EFL Classrooms." M.Ed. Department of Curriculum Activity and Teaching, Faculty of Education, An-Najah National University.
- Slavin, Robert E. (1987). "Cooperative Learning and Cooperative School." **Educational Leadership** 46 (November).
- _____. (1990). **Cooperative Learning: Theory, Research and Practice**. New Jersey: Prentice-Hall.
- _____. (1995). **Cooperative learning : Theory, research and practices**. 2nd New Jersey Massachusetts : Prentice-Hall.
- _____. (1996). **Cooperative learning**. Massachusetts : Allyn and Bacon.
- Smith, Karan Barbee. (1991). An integration of the computer algebra system.
- Sofiatun, Sofiatun. (2009). "Teaching English Using Think Pair Share (TPS) to Improve the Students' Speaking Competence (An Action Research at the Fifth Year of SD Negeri 2 Kemiri, Tulung)." **Dissertation Abstracts International**. Retrieved October 23, 2010, from <http://www.etd.eprints.ums.ac.id/6453/>.
- Usman, A. (2015). "Using the Think-Pair-Share Strategy to Improve Students' Speaking Ability at Stain Ternate." **Journal of Education and Practice** 6, 10 (March).
- Wati, R. (2013). **The Effect of Using Think-Pair-Share Strategy in Increasing Students Listening Skill at the Eight Grade students of SMPN 5 Kubung**. M.Ed. Department of Education, Mahaputra Muhammad Yamin University. Accessed January 8, 2018. Available from Repositori [http://repositori.uin-alauddin.ac.id/7462/1/HERMIAT% 205.pdf](http://repositori.uin-alauddin.ac.id/7462/1/HERMIAT%205.pdf).
- กรมวิชาการ. (2538). **แนวการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต**

- ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5.** กรุงเทพมหานคร: กองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ.
- กรมวิชาการ. (2539). **ยุทธศาสตร์ในการเรียนรู้.** กรุงเทพมหานคร: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- _____. (2543). **กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน.** พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: ครูสภาลาดพร้าว.
- _____. (2543). **เอกสารชุดเทคนิคการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ : การบูรณาการ.** กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา.
- _____. (2544). **หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544.** กรุงเทพมหานคร: พัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว).
- _____. (2545). **คู่มือการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย.** กรุงเทพมหานคร: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- _____. (2546). **การจัดสาระการเรียนรู้ภาษาไทย.** กรุงเทพมหานคร: ครูสภาลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.** กรุงเทพมหานคร: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด.
- กาญจนา นาคสกุล และคณะ. (2521). **การใช้ภาษา.** พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: เคล็ดไทย.
- ขจรศักดิ์ หลักแก้ว. (2551). **วิธีการใช้บทเรียน (วิธีการเรียนแบบร่วมมือโดยใช้บทเรียนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต).** เข้าถึงเมื่อ 14 ธันวาคม 2562. เข้าถึงได้จาก [http // www.patwit.ac.th / com3 / p1.html](http://www.patwit.ac.th/com3/p1.html)
- คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. (2543). **108 คำครุกระตุ้นให้หนูคิด.** กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา.
- จินดารัตน์ ฉัตรสอน. (2558). “การพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่จัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค KWL ร่วมกับแบบฝึก.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- จุไรรัตน์ ลักษณะศิริ และบาหยัน อิมสำราญ. (2547). **การใช้ภาษาไทย.** กรุงเทพมหานคร: บริษัทพี.เพรส จำกัด.
- ฉวีวรรณ คูหาภินันท์. (2542). **การอ่านและการส่งเสริมการอ่าน.** กรุงเทพมหานคร: ศิลปาบรรณาการ.
- ชนาธิป พรสกุล. (2554). **การสอนกระบวนการคิด.** กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2553). **เทคนิคการใช้คำถามพัฒนาการคิด.** พิมพ์ครั้งที่ 2. นนทบุรี: สหมิตรพรินติ้งแอนด์พับลิชชิง.

- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2559). **เทคนิคการใช้คำถามพัฒนาการคิด**. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร: วีพรินท์.
- ชาติรี เกิดธรรม. (2545). **เทคนิคการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ**. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.
- ฐะปะนีย์ นาครทรรพ. (2547). **การสอนภาษาไทย ระดับประถมศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: เมธี ทีปส์.
- ดิษพล เนตรนิมิตร. (2558). “ผลการใช้รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้นตอน (5Es) ร่วมกับการใช้คำถามระดับสูงที่มีต่อความสามารถในการให้เหตุผลและ มโนทัศน์ทางคณิตศาสตร์ เรื่อง ฟังก์ชัน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนคณิตศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ถนอมวงศ์ ล้ำยอดมรรคผล. (2552). **การอ่านให้เก่ง**. พิมพ์ครั้งที่ 14. กรุงเทพมหานคร: แจ่มใส.
- ทัศนีย์ ศุภเมธี. (2542). **วิธีสอนภาษาไทยระดับประถมศึกษา**. กรุงเทพมหานคร: สถาบันราชภัฏธนบุรี.
- ทิพย์วัลย์ ศรีจันทร์. (2531). **ความสำคัญของการใช้คำถาม**. เข้าถึงเมื่อ 5 ธันวาคม 2562. เข้าถึงได้จาก www.pkru.ac.th.
- ธนู ทดแทนคุณ และกุลวดี ทดแทนคุณ. (2549). **ภาษาไทย 1**. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.
- ธัญญาลักษณ์ ปัสสานนท์. (2540). “การเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านและเขียนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ใช้วิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับแบบพัฒนาความคิดสร้างสรรค์.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ธีรศักดิ์ อุ่่นอารมย์เลิศ. (2549). **เครื่องมือวิจัยทางการศึกษา: การสร้างและพัฒนา**. นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ธีระพัฒน์ ฤทธิทอง. (2545). **30 รูปแบบการจัดกิจกรรมโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: เฟื่องฟ้าพรินต์.
- นภเนตร ธรรมบวร. (2544). **เทคนิคและหลักในการใช้คำถามเพื่อพัฒนาการคิด**. เข้าถึงเมื่อ 5 ธันวาคม 2562. เข้าถึงได้จาก www.pkru.ac.th.
- นัตยา ปลันธนานนท์. (2543). **การเรียนรู้แบบร่วมมือ**. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์.
- นิรันดร์ ตั้งเมธิกุล. (2546). “การสอนแบบ KWLH ด้วยการเรียนผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อส่งเสริมความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษ พฤติกรรมด้านสัมพันธภาพระหว่างบุคคล และด้านกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- บรรเทา กิตติศักดิ์. (2537). **การอ่านพิจารณาหนังสือ**. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.

- บันลือ พลฤกษ์วัน. (2543). **แนวพัฒนาการอ่านเร็ว คิดเป็น**. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.
- _____. (2545). **แนวพัฒนาการอ่านเร็ว คิดเป็น**. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2537). **การพัฒนาการสอน**. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- _____. (2545). **การวิจัยเบื้องต้น**. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- _____. (2547). **การวิจัยเบื้องต้น**. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- บุญธรรมกิจ ปรีดาบริสุทธิ์. (2553). **สถิติวิเคราะห์เพื่อการวิจัย**. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร: เรือนแก้วการพิมพ์.
- ประทีป วาทิกทินกร. (2542). **ลักษณะการใช้ภาษาไทย**. ภาควิชาภาษาไทยและภาษาตะวันตก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- _____. (2553). **ลักษณะการใช้ภาษาไทย**. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ประพันธ์ศิริ สุเรารัจ. (2551). **การพัฒนาการคิด**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปิยะนาถ ประยูร. (2548). **วิธีคิดกระบวนการระบบ**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: พิสิษฐ์ ไทยออฟเซต.
- ผกาศรี เย็นบุตร. (2542). **การอ่าน**. ภาควิชาภาษาไทยและภาคตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2543). **วิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์**. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พันทิพา อุทัยสุข. (2532). **เทคนิคการถามคำถาม**. เข้าถึงเมื่อ 12 ธันวาคม 2562. เข้าถึงได้จาก <http://file.saim2web.com>.
- พันธุ์ธิดา หลาบเลิศบุญ. (2542). **ภาษาไทย 3**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิชิต ฤทธิจรรุญ. (2544). **แนวทางการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้**. บทบาทครูกับการวิจัยในชั้นเรียน. กรุงเทพมหานคร: พริกหวานกราฟฟิคจำกัด.
- พิบูลย์ ตัญญาบุตร. (2557). “การพัฒนาผลสัมฤทธิ์การอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับข้อมูลท้องถิ่นจังหวัดสุพรรณบุรี.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์. (2544). **การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ : แนวคิดและเทคนิคการสอน 1**. กรุงเทพมหานคร: สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ.
- _____. (2544). **แนวคิดและแนวทางของการจัดการเรียนการสอนที่ยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง**.

- กรุงเทพมหานคร: สถาบันพัฒนาวิชาการ.
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์. (2545). **การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ**. กรุงเทพมหานคร: เดอะมาสเตอร์กรุ๊ป.
- ไพฑูริย์ สีนลาร์ตัน และคณะ. (2535). **ภาษาไทย 1**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ภพ เลหาไพบูลย์. (2537). **แนวการสอนวิทยาศาสตร์**. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.
- มนต์ชัย เทียนทอง. (2551). “เทคนิคการเรียนแบบร่วมมือ Mentor Coheed Think-Pair-Share เพื่อเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในการเรียนออนไลน์.” **วารสารวิชาการพระจอมเกล้าพระนครเหนือ**. 18, 1(มกราคม-เมษายน): 99-105.
- มนตรี เกื้อทาน. (2561). “การศึกษาผลสัมฤทธิ์การอ่านจับใจความ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่จัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค KWLH Plus ร่วมกับกิจกรรมการเรียนรู้แบบคู่คิด.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- มาเรียม นิลพันธุ์. (2558). **วิธีวิจัยทางการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 9. นครปฐม: ศูนย์วิจัยและพัฒนาคุณภาพทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- มาลินี บุญยรัตน์พันธ์. (2549). **การจัดกิจกรรมกลุ่มในโรงเรียน**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- รังษิมา สุริยารังสรรค์. (2555). “การพัฒนาแบบฝึกการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ โดยใช้ข้อมูลท้องถิ่นจังหวัดเพชรบุรี.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- รัชนี เหมฤทธิกิจ และคณะ. (2546). **ชุดกิจกรรมสำหรับครูเพื่อพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ กลุ่มสาระภาษาไทย ป.5**. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.
- ลำดวน เกษตรสุนทร. (2542). ชุดฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่องการประยุกต์ทฤษฎีการเรียนรู้สู่ชั้นเรียน โดย “เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ” คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏสงขลา.
- วัฒนาพร ระงับทุกข์. (2542). **เทคนิคและกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ**. กรุงเทพมหานคร: พริกหวานกราฟฟิค.
- _____. (2542). **แผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: แอลดี.
- วันทนา เมืองจันทร์. (2547). **การปลูกฝังนิสัยรักการอ่านให้กับเด็กวัยเรียน**. กรุงเทพมหานคร: วิทยาจารย์.
- วิเชียร เกตุสิงห์. (2538). **หลักการสร้างและวิเคราะห์เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย**. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.

- วิทยากร ท่อแก้ว. (2543). **ผลของวิธีการเลือกผู้ต้อลักษณะเนื้อหาคำถามและประเภทของแบบสอบถาม**. กรุงเทพมหานคร: สถาบันราชภัฏจันทรเกษม.
- วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์. (2549). **นวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้ มหาสารคาม: ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์**. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วิสาข์ จิตวิวัฒน์. (2543). **การสอนภาษาอังกฤษ**. นครปฐม: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- แวมมยุรา เหมือนนิล. (2541). **การอ่านจับใจความ**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- _____. (2541). **การอ่านจับใจความหนังสือเสริมประสบการณ์วิชาภาษาไทย**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- แวมวาว โรงสะอาด. (2530). “ทักษะการอ่านและวิธีการและวิธีโคลงตามทักษะของภาษาศาสตร์เชิงจิตวิทยา.” **ภาษาปริทัศน์**. 8,1 (ภาคต้น ปีการศึกษา).
- สนิท ตั้งทวี. (2526). **อ่านไทย**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: โอเอส พรินต์ติ้ง เฮาส์.
- _____. (2531). **ศิลปะการสอนภาษาไทย**. กรุงเทพมหานคร: โอเอส พรินต์ติ้ง เฮาส์.
- สมบัติ การจนารักพงศ์. (2547). 29 **เทคนิคการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย : การเรียนแบบร่วมมือ**. กรุงเทพมหานคร: ชารอักษร.
- สมบัติ มหารส. (2544). **เอกสารการสอนภาษาไทยในโรงเรียนประถมศึกษา**. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สมบัติ จำปาเงิน และสำเนียง มณีกาญจน์. (2548). **กลเม็ดการอ่านให้เก่ง**. กรุงเทพมหานคร: สถาพรบุ๊คส์.
- สมศักดิ์ สิ้นธุระเวชญ์. (2524). **การประเมินผล**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช.
- _____. (2543). **เอกสารประกอบการอบรม Mind Mapping กับคุณภาพการศึกษา**. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช. สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน).
- สุคนธ์ สิ้นพานนท์ และคณะ. (2545). **การจัดกระบวนการเรียนรู้ : เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน**. กรุงเทพมหานคร: อักษรเจริญทัศน์.
- สุคนธ์ สิ้นพานนท์ และคณะ. (2554). **วิธีสอนตามแนวปฏิรูปการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพของเยาวชน**. กรุงเทพมหานคร: 9199 เทคนิคพรินต์ติ้งนิทาน.
- สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์. (2545). **หลักและวิธีสอนอ่านภาษาไทย**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.
- สุมาลี บุญชู. (2560). “ผลการใช้เทคนิคเพื่อนคู่คิดร่วมกับผังกราฟิกที่มีต่อความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5.” **วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย**.

- สุวิทย์ มูลคำ. (2545). **19 วิธีจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความรู้และทักษะ**. กรุงเทพมหานคร: ภาพพิมพ์.
- สุวิทย์ มูลคำ. (2547). **กลยุทธ์การสอนคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณ**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: ภาพพิมพ์.
- สุวิทย์ มูลคำ. (2550). **กลยุทธ์การสอนวิธีคิดวิเคราะห์**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร: ภาพพิมพ์.
- สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ. (2547). **21 วิธีจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการบวนการคิด**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร: ภาพพิมพ์.
- สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ. (2547). **เอกสารการสอนชุดภาษาไทย**. นนทบุรี: มหาวิทยาลัย สุโขทัยธรรมาธิราช.
- อดิศร ขาวสะอาด. (2555). “การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านจับใจความ และคุณลักษณะจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนนवलนครติศวิทยาลย์ รัชมังกลาภิเชกที่จัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- อรพัทธ์ ศิริแสง. (2558). “การศึกษาความสามารรถด้านการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่4 ที่ใช้วิธีการสอนแบบ MAI.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- อาภรณ์ ใจเที่ยง. (2546). **หลักการสอน (ฉบับปรับปรุง)**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: เอเดียน สโตร์.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือการวิจัย

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือการวิจัย

1. อาจารย์ ดร. กรวุฒิ แผนพรหม

ตำแหน่ง อาจารย์ผู้สอน
 สถานที่ทำงาน คณะครุศาสตร์
 มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

2. ดร. สุพรรณณี ขาวงาม

ตำแหน่ง ครูชำนาญการ
 สถานที่ทำงาน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โรงเรียนจอมพระประชาสรรค์
 จังหวัดสุรินทร์

3. ครูอนุวัฒน์ แก้วลอย

ตำแหน่ง ครูชำนาญการพิเศษ
 สถานที่ทำงาน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โรงเรียนสำโรงทาบวิทยาคม
 จังหวัดสุรินทร์

ภาคผนวก ข

แผนการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคเพื่อคู่คิดร่วมกับการใช้คำถาม

แผนการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคเพื่อคู่คิดร่วมกับการใช้คำถาม

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1

หน่วยการเรียนรู้เรื่อง การอ่านจับใจความ

ชื่อวิชา – รหัส ภาษาไทย ท21102

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ผู้สอน นางสาวราตรี พรหมบุตร

- การอ่านจับใจความนิทาน

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

จำนวน 2 ชั่วโมง

โรงเรียนธัญรัตน์

1. มาตรฐานการเรียนรู้ / ตัวชี้วัด

มาตรฐานการเรียนรู้ ท 1.1

ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน

ตัวชี้วัด

ม.1/2 จับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่าน

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนบอกวิธีการอ่านจับใจความนิทานได้ถูกต้อง
2. นักเรียนสามารถตอบคำถามของเรื่องได้ถูกต้อง
3. นักเรียนสามารถจับใจความของเรื่องได้ถูกต้อง
4. นักเรียนสามารถเรียงลำดับเหตุการณ์ได้ถูกต้อง
5. นักเรียนสามารถบอกข้อคิดของเรื่องได้ถูกต้อง
6. นักเรียนบอกแนวทางการนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตได้

3. สาระสำคัญ

การอ่านจับใจความนิทาน คือ การค้นหาใจความของเนื้อเรื่อง โดยตอบคำถามให้ได้ว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร และข้อคิด ที่ผู้แต่งต้องการนำเสนอให้แก่ผู้อ่านคืออะไร การฝึกอ่านจับใจความนิทานจะทำให้ นักเรียนเข้าใจเนื้อหาและข้อคิด ที่ผู้แต่งแทรกไว้ในเนื้อเรื่องได้ดีขึ้น

4. สาระการเรียนรู้

ความรู้ (K)

- การอ่านจับใจความนิทาน

ทักษะ / กระบวนการ (P)

- ทักษะการอ่าน
- ทักษะการเขียน
- ทักษะการพูด
- ทักษะการคิดวิเคราะห์
- กระบวนการทำงานกลุ่ม

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ (A)

- มีวินัย
- ใฝ่เรียนรู้
- มุ่งมั่นในการทำงาน

5. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

5.1 ความสามารถในการสื่อสาร

1. ทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ
2. ทักษะการเขียน
3. ทักษะการพูด

5.2 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

1. กระบวนการปฏิบัติ
2. กระบวนการทำงานกลุ่ม

6. ชิ้นงาน / ภาระงาน

1. ใบงานที่ 1.1 เรื่องสรุปความรู้จากการอ่านนิทาน
2. ใบงานที่ 1.2 (กลุ่ม) เรื่องร่วมใจกันสรุปและจับใจความนิทาน

7. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้

คาบที่ 1

ขั้นก่อนการจัดการเรียนรู้

1. ครูเล่านิทานเรื่องพยากง พยาพานให้นักเรียนฟัง จากนั้นให้นักเรียนช่วยกันสรุปสาระสำคัญของนิทานเรื่องที่ครูเล่าให้ฟัง
2. สุ่มนักเรียน 1 เล่านิทานเรื่องที่ชอบและประทับใจที่สุด
3. ครูเชื่อมโยงการเล่านิทานของนักเรียนกับวิธีการอ่านจับใจความนิทาน ซึ่งนักเรียนได้เรียนวิธีการอ่านจับใจความไปแล้วในคาบก่อน

ขั้นการจัดการเรียนรู้

ขั้น (think)

4. ทบทวนความรู้เรื่องการอ่านจับใจความนิทานในคาบที่แล้ว ด้วยวิธีการถามตอบ
5. นักเรียนทุกคนอ่านนิทาน เรื่องขนมปังสองก้อนของหญิงคนยากจากใบความรู้ที่ได้รับ
6. ครูตั้งคำถามเพื่อให้นักเรียนเกิดการประมวลความคิด จากประเด็นคำถามต่อไปนี้ แล้วเขียนคำตอบลงในใบงาน ที่ 1.1
  - นักบุญมีความพิเศษอย่างไร
  - หญิงชรานำสิ่งใดไปถวายแก่นักบุญพิเศษ
  - ระหว่างการเดินทางไปพบนักบุญ หญิงชราได้พบสัตว์ชนิดใด
  - หากนักเรียนเป็นหญิงชราผู้นั้นจะช่วยเหลือสัตว์ทั้งสองชนิดหรือไม่ อย่างไร
  - หญิงชราได้ถวายของแก่นักบุญหรือไม่เพราะเหตุใด
  - หากนักเรียนอยู่ในสถานการณ์ที่ได้รับการดูแลเหมือนหญิงชราคนดังกล่าว นักเรียนจะตอบโต้หรือไม่อย่างไร
  - ผลจากเหตุการณ์ทั้งหมดเป็นอย่างไร
  - นักเรียนได้รับข้อคิดอย่างไรจากการอ่านเรื่องนี้ และสามารถนำข้อคิดไปประยุกต์ใช้ได้หรือไม่ อย่างไร

ขั้น (Pair)

7. ครูจัดกลุ่มนักเรียนกลุ่มละ 4 คน โดยแบ่งนักเรียนตามความสามารถ เก่ง 1 ปานกลาง 2 อ่อน 1 สมาชิกในกลุ่มร่วมกันแลกเปลี่ยน แสดงความคิดเห็นแล้วหาข้อสรุปของคำตอบในแต่ละข้อร่วมกัน
8. ครูเดินสังเกตนักเรียนแต่ละกลุ่มพร้อมให้คำแนะนำและแจกใบงานที่ 1.2 เรื่องร่วมใจกันสรุปและจับใจความนิทาน ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มนำความรู้ที่ได้จากการสรุปคำตอบ และการแสดงความคิดเห็นร่วมกันของสมาชิกบันทึกลงในใบงาน ที่ 1.2

ขั้นสรุป

9. ครูสุ่มนักเรียนโดยสุ่มเลขที่ในการตอบคำถามในใบงานที่ 1.1 ครูแก้ไข เพิ่มเติมเพื่อให้คำตอบนั้นสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

คาบที่ 2

ขั้นก่อนการจัดการเรียนรู้

1. ครูให้นักเรียนช่วยกันตอบคำถามเกี่ยวกับเกี่ยวกับความรู้และข้อคิด จากการอ่านนิทานเรื่องขนมปังสองก้อนของหญิงคนยาก ที่ได้เรียนคาบที่แล้วครูสรุปคำตอบและอธิบายแก้ไขเพิ่มเติมให้ได้คำตอบที่สมบูรณ์ครอบคลุมเนื้อหา

ขั้นการจัดการเรียนรู้

ขั้น (Share)

2. นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมาพูดนำเสนอใจความของนิทานที่ได้ระดมสมองช่วยกันสรุปลงใบงานกลุ่ม (ใบงานที่ 1.2)นักเรียนกลุ่มอื่นร่วมกันซักถามหรือแสดงความคิดเห็น ครูแก้ไขเพิ่มเติมให้คำตอบถูกต้องครบถ้วน ครอบคลุมเนื้อเรื่องทั้งหมด

ขั้นสรุป

3. ครูสุ่มนักเรียน (สุ่มเลขที่) สรุปความรู้และข้อคิดที่ได้จากการอ่านนิทานและบอกการนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างไรบ้าง ครูสรุปคำตอบของนักเรียนเป็นข้อๆ และช่วยอธิบายแก้ไขเพิ่มเติมเพื่อให้คำตอบนั้นสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

4. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปเรื่องการอ่านจับใจความนิทาน และร่วมกันประเมินการทำกิจกรรมร่วมกันในกลุ่มว่ามีปัญหาและอุปสรรคอย่างไร พร้อมทั้งเสนอแนวทางการแก้ปัญหา

5. ครูแจ้งหัวข้อที่จะอ่านจับใจความในคาบหน้า

8. การประเมินผลการจัดการเรียนรู้

1) วิธีการประเมิน

- สังเกตการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม
- ตรวจสอบผลงานการทำใบงาน

2) เครื่องมือประเมิน

- แบบสังเกตการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม
- แบบประเมินผลงานการทำใบงาน
- ใบงานการอ่านจับใจความนิทาน

3) เกณฑ์การประเมิน

- ผู้เรียนผ่านเกณฑ์การปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มในระดับ ดี
- ผู้เรียนผ่านเกณฑ์การประเมินการทำใบงานในระดับ ดี

เกณฑ์การประเมินการสรุปใจความจากนิทาน

รายการประเมิน	ระดับคะแนน			
	4	3	2	1
เนื้อหา	จับใจความของเรื่องได้ถูกต้อง ตรงประเด็น ครบทุกประเด็น	จับใจความของเรื่องได้แต่ไม่ถูกหรือขาดไป 1 ประเด็น	จับใจความของเรื่องได้แต่ไม่ถูก หรือ ขาดไป 2 ประเด็น	จับใจความของเรื่องได้แต่ไม่ถูก และ ขาดไปมากกว่า 2 ประเด็น
การใช้ภาษา	ใช้คำถูกต้องทุกแห่ง สื่อความได้ชัดเจน ลำดับความไม่วกวน	ใช้คำไม่ถูกต้อง 1-2 แห่ง สื่อความชัดเจน ลำดับความไม่วกวน	ใช้คำ ไม่ถูกต้อง 3 - 4 แห่ง สื่อความได้ ลำดับความวกวน 1 - 2 แห่ง	ใช้คำ ไม่ถูกต้อง มากกว่า 5 แห่ง พอสื่อความได้ ลำดับความวกวน
การเขียนสะกดคำ		สะกดถูกต้องทุกคำ	สะกตคำผิด 1 - 5 คำ	สะกตคำผิด มากกว่า 5 คำขึ้นไป
ความสะอาดและเป็นระเบียบ			สะอาด ตัวอักษร สม่่าเสมอเขียนตรงเส้น บรรทัดอ่านง่าย ไม่มีรอยลบ	ไม่สะอาด ตัวอักษร ไม่สม่ำเสมอ เขียนไม่ตรงเส้นบรรทัด มีรอยลบ

เกณฑ์การตัดสิน

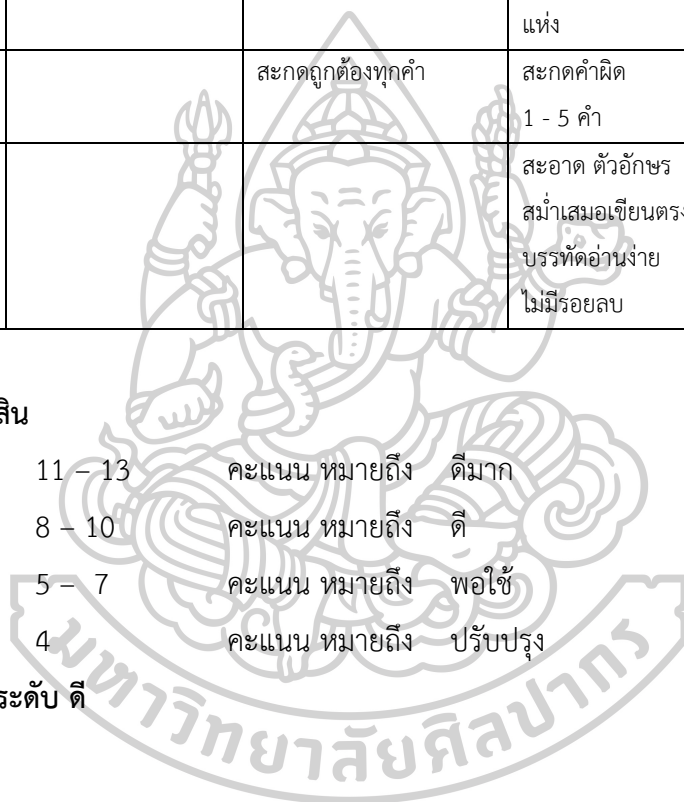
11 - 13 คะแนน หมายถึง ดีมาก

8 - 10 คะแนน หมายถึง ดี

5 - 7 คะแนน หมายถึง พอใช้

4 คะแนน หมายถึง ปรับปรุง

ผ่านเกณฑ์ในระดับ ดี

แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

ชื่อ.....จำนวน.....คน

วันที่ประเมิน ..... เดือน ..... พ.ศ. ....

เลขที่	ชื่อ - สกุล	ความร่วมมือ			ขั้นตอนการทำงาน			การแสดงความคิดเห็น			ความรับผิดชอบต่องาน			รวม
		3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1	

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....
 .....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

เกณฑ์การประเมินการปฏิบัติงานกลุ่ม

รายการประเมิน	ระดับคะแนน		
	3	2	1
ความร่วมมือ	สมาชิกทุกคนให้ความร่วมมือในการทำงานด้วยความตั้งใจ	สมาชิก 1 คนไม่ให้ความร่วมมือในการทำงาน	สมาชิก มากกว่า 1 คน ไม่ให้ความร่วมมือในการทำงาน
ขั้นตอนการทำงาน	สมาชิกทุกคนร่วมมือกันวางแผนการทำงานกลุ่มอย่างเป็นระบบระเบียบ	สมาชิก 1 คนไม่ร่วมมือในการวางแผนทำงานกลุ่ม	สมาชิก มากกว่า 1 คน ไม่ร่วมมือร่วมในวางแผนทำงานกลุ่ม
การแสดงความคิดเห็น	สมาชิกทุกคน แสดงความคิดเห็นของตนเองและ ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	สมาชิก 1 คนไม่แสดงความคิดเห็นของตนเอง หรือไม่ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	สมาชิกมากกว่า 1 คน ไม่แสดงความคิดเห็นของตนเองและไม่ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
ความรับผิดชอบต่องาน	สมาชิกทุกคนปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายด้วยความตั้งใจ จนงานสำเร็จทันเวลาที่กำหนด	สมาชิก 1 คนไม่ปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายงานสำเร็จทันเวลาที่กำหนด	สมาชิกมากกว่า 1 คน ไม่ปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายงานสำเร็จไม่ทันเวลาที่กำหนด

เกณฑ์การประเมิน

คะแนน 10 – 12 ระดับ ดี

คะแนน 7 – 9 ระดับ พอใช้

คะแนน 4 – 6 ระดับ ควรปรับปรุง

ผ่านเกณฑ์ในระดับ ดี

ขนมปังสองก้อนของหญิงคนยาก

นานมาแล้ว มีหญิงชราคนหนึ่งฐานะยากจนมากทราบข่าวว่า จะมีนักบุญผู้วิเศษเดินทางมายังเมืองที่นางอาศัยอยู่ นักบุญผู้นี้กล่าวกันว่า ความวิเศษของท่านคือ เมื่อเอ่ยคำให้พรแก่ใครแล้ว พรนั้นจะสัมฤทธิ์ผลแก่คนผู้นั้นในทันที แต่ถึงกระนั้นท่านก็มีได้ให้พรแก่ใครบ่อยนัก อย่างไรก็ตาม หญิงชรามีความเลื่อมใสศรัทธาในนักบุญท่านนี้มานานแล้ว นางจึงตั้งใจว่าจะต้องเดินทางไปกราบไหว้และทำบุญกับนักบุญท่านนี้ให้ได้สักครั้งในชีวิต

“ท่านนักบุญมาถึงเมืองเรา เราจะต้องไปกราบท่านให้ได้ ถึงต้องเดินทางไกลสักหน่อย เราก็จะไป” หญิงชรารบอกกับตัวเองอย่างมุ่งมั่น “แต่เรายากจนนัก จะหาสิ่งใดที่มีค่าพอไปถวายท่านเพื่อเป็นการทำบุญดีหนอ..”

หญิงชรานึกเท่าไรก็นึกไม่ออก เพราะนางยากจน ไม่มีสมบัติมีค่าใด ๆ ติดตัวเลย

“สมบัติที่มีค่าที่สุดของเราในตอนนี้นี้ก็มีแต่อาหารเท่านั้น” นางบอกกับตัวเองอีก “เอาเถอะ เราจะอบขนมปังที่อร่อยที่สุดไปถวายท่านนักบุญก็แล้วกัน”

ตกลงใจได้ดังนั้นหญิงชรา ก็รีบเข้าครัวอบขนมปัง โดยวัตถุดิบที่มีติดครัวทั้งหมดสามารถทำขนมปังหอมกรุ่นออกมาได้เพียงสองก้อน เมื่ออบเสร็จแล้วนางก็ห่อขนมปังเดินทางเข้าไปในตัวเมืองเพื่อกราบไหว้ท่านนักบุญ

ขณะที่ค่อย ๆ เดินทางไปนั้น ระหว่างทางหญิงชรา ก็ได้พบกับสุนัขขอมโซตัวหนึ่ง นอนไร่ริ้วแรงอยู่ข้างทาง ครั้นพอได้กลิ่นหอมของขนมปังอบใหม่ เจ้าสุนัขขอมโซก็ลุกขึ้นเดินตามหญิงชราพร้อมส่งเสียงครางหึ่ง ๆ ขอกินขนมปังอย่างน่าเวทนา

หญิงชราหยุดเดิน หันไปลูบหัวมันเบา ๆ ด้วยความสงสาร “โถ ๆ เจ้าคงหิวมากสินะ นี่ไม่ได้กินอะไรมาทั้งวันแล้วละ.... ข้าเองก็ไม่มีอาหารอะไรติดตัว มีเพียงขนมปังสองก้อนที่จะเอาไปทำบุญ ข้าแบ่งให้เจ้าก้อนหนึ่งก็แล้วกัน”

ว่าแล้วหญิงชรา ก็แกะห่อขนมปังออกมาแล้วยื่นขนมปังก้อนหนึ่งให้เจ้าสุนัขขอมโซ จากนั้นนางก็เดินทางต่อไป

เดินทางมาได้สักพักใหญ่ ๆ หญิงชรา ก็เจอลูกหมูตัวหนึ่ง นอนแน่นิ่งหายใจรวรินอยู่ข้างทาง หญิงชราเห็นดังนั้นก็รีบเข้าไปดู

“โถ ๆ คงพลัดกับแม่เจ้าไซ้ไหม ไม่ได้กินอะไรเลยละสิถึงไม่มีแรง แม้แต่จะลุกเดินแบบนี้”

หญิงชรานึกถึงขนมปังที่เหลืออยู่อีกหนึ่งก้อนซึ่งเป็นก้อนในมือนาง หลังซึ่งใจอยู่ครู่หนึ่ง ในที่สุดนางก็ตัดสินใจว่า

“เอาเถอะ ชีวิตของเจ้าสำคัญกว่าบุญของข้าแน่ ข้าจะเอาขนมปัง ก้อนนี้ให้เจ้ากิน เจ้าจะได้มีแรงออกตามหาแม่ อยู่กับแม่จะได้รอดตายนะ เจ้าลูกหมูเอ๊ย”

แล้วหญิงชรา ก็บีขนมปังก้อนนั้นให้เจ้าลูกหมูกิน เจ้าลูกหมูกินขนมปังด้วยความหิวโหย หญิงชรานั่งมองเจ้าลูกหมูกินขนมปังด้วยใจที่อึมอึมเป็นสุขอยู่ครู่หนึ่งจึงออกเดินทางต่อ

ในที่สุดหญิงชราที่เดินทางมาถึงศาลาที่ท่านนักบุญนั่งทำสมาธิ ในตอนนั้นมีผู้คนมากมายหลังไหลกันเข้ามากราบไหว้และถวายของทำบุญแก่ท่าน หญิงชราได้แต่กราบท่านนักบุญ หากไม่มีของมาถวายท่านเหมือนเช่นคนอื่น ๆ

หญิงสาวที่นั่งข้างหญิงชราทักถามนางขึ้นมาว่า “นี่ยาย ยายดูสิ ฉันทเอาของดี ๆ มากมายมาถวายท่านนักบุญ วันนี้ฉันต้องได้บุญกลับไปเยอะแน่ ๆ แล้วยายล่ะ เอาอะไรมาถวายท่านนักบุญหรือ”

“ยายไม่มีเลยจ๊ะ” หญิงชราตอบอย่างเจียมเนื้อเจียมตัว

ตายแล้ว! ไม่มีอะไรมาถวายท่านเลย แต่คิดจะมากกราบเอาบุญเฉย ๆ นะนะเฮ้อ ... ถ้าไม่ลงทุนเลยมันก็ได้บุญหรือกระยาย”

หญิงชราหน้าเสียและรู้สึกอับอาย แต่ก็ไม่รู้จะพูดว่าอย่างไร แล้วทันใดนั้นท่านนักบุญก็ลืมตาขึ้นมองตรงมายังหญิงชราแล้วทักว่า “อ้อยายนั่นเอง ... เดินทางมาถึงแล้วหรือเหนื่อยไหมล่ะ”

ทุกคนในที่นั้นหันไปมองหญิงชราด้วยความแปลกใจ เพราะตั้งแต่มานั่งเฝ้าท่านนักบุญท่านนักบุญก็อยู่แต่ในสมาธิยังไม่ได้เอ่ยปากพูดกับใครเลย แม้แต่หญิงชราเองก็ยั้งตื่นเต้นแปลกใจ

“คะ ... เจ้าคะท่านยายมาถึงสักพักแล้วตอนนี้หายเหนื่อยแล้ว...”

ท่ามกลางสายตาทุกคู่ในที่นั้นหญิงชราอีกอ้ออยู่ครู่หนึ่งจึงตัดสินใจบอกท่านนักบุญไปตามตรงว่า

“แต่ ... แต่วันนี้ยายไม่มีของมาถวายท่านเลยเจ้าคะ เพราะระหว่างทางยายได้ให้สัตว์สองตัวที่หิวโหยไปจนหมดแล้ว”

“อ้อขนมปังทั้งสองก้อนของยายนั้น ข้าได้รับแล้ว อร่อยมากขอบใจยายมากที่เห็นความสำคัญของสองชีวิตมากกว่าผลประโยชน์ของตนเองแม้จะเป็นแค่ชีวิตของหมาข้างถนนกับลูกหมูตัวหนึ่งก็ตาม”

หญิงชราตกใจมาก นางบอกนักบุญไปแล้วว่าให้ของที่จะนำมาถวายไปกับสัตว์สองตัวระหว่างทาง แต่ไม่ได้บอกสักคำว่าของนั้นคืออะไรและสัตว์สองตัวนั้นคือสัตว์ชนิดไหน

“ท่าน...ท่านรู้ได้อย่างไรเจ้าคะว่ายายได้ให้ขนมปังสองก้อนไปกับสุนัขและหมู”

ท่านนักบุญยิ้ม “ทำไมข้าจะไม่รู้ในเมื่อข้าก็คือสัตว์สองตัวนั้นนั่นเอง”

สิ้นคำท่านนักบุญก็เกิดเสียงฮือฮาดังขึ้นแข่งแซ่รอบบริเวณนั้น

“ข้าทดสอบทุกคนที่จะมาหาข้าที่นี่ แต่ไม่มีใครมีใจเมตตาช่วยเหลือเจ้าหมาและเจ้าหมูสองตัวนั้นเลยของที่จะนำมาให้ข้าในวันนี้พวกเจ้าจงนำกลับไปเถิด ข้าไม่ขอรับข้ารับเพียงขนมปังสองก้อนที่มอบให้ด้วยจิตใจเมตตากรุณาของยายท่านนี้ข้าก็อิ่มเอมพอแล้ว”

กล่าวจบนักบุญก็ให้พรแก่หญิงชรา “ต่อจากนี้ไปข้าขออวยพรให้ชีวิตของยายสุขสบายไม่ลำบากเหมือนแต่ก่อนและพบแต่ความสุขกายสบายใจไปตลอดจนสิ้นอายุขัย”

จากนั้นท่านนักบุญก็หายวับไปในทันทีหลังจากนั้นชีวิตของหญิงชราที่ดีขึ้นจริง ๆ ตามพรที่ท่านนักบุญได้ให้ไว้ทุกประการ

ที่มา : นิทานสีขาว โดย ดร.อาจอง ชุมสาย ณ อยุธยา สำนักพิมพ์ปริมาเยต์ พับลิชชิ่ง จำกัด

ใบงาน ที่ 1.1

เรื่อง สรุปความรู้จากการอ่านนิทาน

คำสั่ง ให้นักเรียนอ่านนิทานเรื่องขนมปังสองก้อนของหญิงคนยากแล้วตอบคำถามต่อไปนี้ให้ถูกต้อง

1. นักบุญมีความวิเศษอย่างไร

ตอบ

.....

2. หญิงชรานำสิ่งใดไปถวายแก่นักบุญวิเศษ

ตอบ

.....

3. ระหว่างการเดินทางไปพบนักบุญ หญิงชราได้พบสัตว์ชนิดใด เกิดอะไรขึ้นกับสัตว์สองชนิดนั้น

ตอบ

.....

4. หากนักเรียนเป็นหญิงชรานั้นจะช่วยเหลือสัตว์ทั้งสองชนิดหรือไม่ อย่างไร

ตอบ

.....

5. หญิงชราได้ถวายของแก่นักบุญหรือไม่เพราะเหตุใด

ตอบ

.....

6. หากนักเรียนอยู่ในสถานการณ์ที่ได้รับการดูแลเหมือนหญิงชราคนดังกล่าว นักเรียนจะตอบได้หรือไม่อย่างไร

ตอบ

.....

7. ผลจากเหตุการณ์ทั้งหมดเป็นอย่างไร

ตอบ

.....

8. นักเรียนได้รับข้อคิดอย่างไรจากการอ่านเรื่องนี้ และสามารถนำข้อคิดไปประยุกต์ใช้ได้อย่างไร

ตอบ

.....

.....

ใบงานที่ 1.2 (กลุ่ม)

เรื่อง ร่วมใจกันสรุปและจับใจความนิทาน

คำสั่ง ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มสรุปคำตอบจากงานเดี่ยวและระดมความคิดช่วยกันตอบคำถามต่อไปนี้

1. นักเรียนได้รับความรู้และข้อคิดอย่างไรจากการอ่านเรื่องนี้

ตอบ

.....

.....

.....

2. จากประโยคที่กำหนดให้ ให้นักเรียนเรียงลำดับเหตุการณ์ตามเรื่องตั้งแต่ต้นจนจบ

1. หญิงชราก็ได้พบกับสุนัข ผอมโซตัวหนึ่งนอนไร้เรี่ยวแรงอยู่ข้างทาง
2. หญิงสาวพูดให้หญิงชราหน้าเสียวและรู้สึกอับอาย
3. นักบุญก็ให้พรแก่หญิงชรา “ต่อจากนี้ไปข้าขออวยพรให้ชีวิตของยายสุขสบาย...”
4. หญิงชราเดินทางไปกราบไหว้และทำบุญกับนักบุญ
5. หญิงชราพบลูกหมูตัวหนึ่ง นอนแน่นิ่งหายใจรวรินอยู่ข้างทาง

ตอบ

.....

3. นักเรียนสามารถนำข้อคิดไปประยุกต์ใช้ได้อย่างไร

ตอบ

.....

.....

4. นักเรียนคิดว่าการกระทำของชาวบ้านคนอื่นๆ เป็นอย่างไร

ตอบ

.....

.....

5. ให้นักเรียนสรุปใจความของเรื่องให้ครบถ้วนทุกประเด็น

ตอบ

.....

.....

.....

.....

.....

แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านจับใจความ

แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านจับใจความ

คำอธิบาย

แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านจับใจความฉบับนี้เป็นแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เพื่อวัดความสามารถด้านการอ่านจับใจความของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีจำนวน 30 ข้อ ใช้เวลา 50 นาที คะแนนเต็ม 30 คะแนน

คำถามแต่ละข้อมีข้อความให้อ่าน เมื่อนักเรียนอ่านจบแล้วให้เลือกทำเครื่องหมายกากบาท X ทับข้อ 1 2 3 4 ที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว

เมื่อครูให้สัญญาณหมดเวลา ให้นักเรียนวางปากกาทันที

ให้นักเรียนอ่านนิทานต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อที่1-4

อาฟาน เด็กชายผู้ไม่มีขาขวา

อาฟาน เป็นเด็กชายที่ไม่มีขาขวามาตั้งแต่เกิด เวลาเดินเขาจะต้องใช้ไม้เท้าช่วยค้ำ อาฟานมักเศร้าใจที่ตนเองเกิดมาไม่สมบูรณ์เหมือนคนอื่น ๆ

เย็นวันหนึ่งซึ่งเป็นเวลาที่เด็กๆ ในหมู่บ้านจะมารวมตัวกันที่ลานกว้างกลางหมู่บ้าน ปกติอาฟานก็จะออกมาพบปะพูดคุยกับเพื่อนๆ ด้วย เช่นกัน เมื่อเพื่อนๆ เริ่มแยกกลุ่มไปวิ่งไล่จับกันบ้าง เล่นเตะบอลกันบ้าง เขาก็จะนั่งมองเพื่อน บางครั้งก็ส่งเสียงเชียร์ออกไป แต่วันนี้อาฟานรู้สึกขมขื่นเสียจนไม่อาจนั่งดูเพื่อน ๆ วิ่งเล่นกันอย่างสนุกสนานได้อีกต่อไป จึงปลีกตัวออกมาแล้วมุ่งไปทางตลาดของหมู่บ้านอย่างหดหู่ใจ

อาฟานใช้ไม้เท้าพาตัวเองเดินโขยกเขยกดูของไปเรื่อยเปื่อย จนกระทั่งมาถึงร้านขายนาฬิกาที่มีนาฬิกาเรือนงามหลากหลายแบบ ตั้งโชว์อยู่ในตู้กระจกหน้าร้าน อาฟานก็หยุดดูด้วยความสนใจ

“เพื่อนๆ ของเรามักเล่นจนลืมเวลาและกลับบ้านช้าเอาบ่อยๆ จนถูกพ่อแม่ดู ถ้ามีนาฬิกาสักเรือนไว้บอกเวลาที่สนามเด็กเล่นก็น่าจะดีนะ อาฟานพูดกับตัวเอง แต่เขาก็คือรู้ว่านาฬิกาพวกนี้ราคาแพงเกินกว่าที่ครอบครัวของเขาหรือของเพื่อนคนไหนจะซื้อได้

ขณะที่อาฟานกำลังดูนาฬิกาผ่านตู้โชว์นอกร้านอย่างเพลิดเพลิน อยู่นั่นเองก็มีเสียงตะโกนออกมาจากในร้านว่า

“ช่วยด้วย! ช่วยด้วย! โจรขโมยนาฬิกา ช่วยด้วย!”

อาฟานหันขวับไปมองที่ประตูร้านแล้วก็พบชายคนหนึ่งใส่หมวก ปิดหน้าปิดตากระโจนพรวดออกมาจากในร้าน อาฟานจึงตัวดิ้นไม้เท้าของเขาไปที่ขาของชายคนนั้นทำให้สะดุดล้มหัวคะมำ และกล่องนาฬิกา ราคาแพงหลายกล่องกระเด็นออกมาจากในเล็้อคลุ่มของเขา

เจ้าของร้านและพนักงานวิ่งออกมาสมทบแล้วช่วยกันจับชาย หัวขโมยผู้นั้นไปส่งตำรวจได้ทัน

“เธอใช้ไหมที่เป็นคนช่วยจับคนร้าย” ชายชราท่าทางใจดีผู้เป็นเจ้าของร้านเอ่ยถามอาฟาน แต่อาฟานสายศีรษะอย่างเขินๆ ตอบว่า

“ไม่ใช่หรอกครับ ผมแค่เอาไม้เท้าชกเขาเขาให้ล้มเท่านั้นเอง คงช่วยจับเขาไม่ได้เพราะว่าผมขาพิการ วิ่งไล่ใครไม่ได้หรอกครับ”

“พูดอะไรอย่างนั้น” ชายชราค้าน “ช่วยก็คือช่วย ไม่ว่าจะช่วยด้วย วิธีไหนก็ล้วนแต่เป็นความกล้าหาญทั้งนั้น ยิ่งเธอพิการแล้วไม่เพิกเฉยต่อความเดือดร้อนของผู้อื่น ยิ่งแสดงให้เห็นว่าเธอมีหัวใจที่กล้าหาญและยิ่งใหญ่มากขึ้นไปอีกนะรู้ไหม”

“ผมไม่เคยคิดมาก่อนเลยว่าคนอย่างผมจะพิเศษได้ถึงอย่างที่ท่านชม” อาฟานว่าพลางเก๋าศีรษะอย่างเก้อเขิน

“เธอพิเศษได้ถึงอย่างนั้นเชียวละ” เจ้าของร้านยีนยัน “คนหัวใจกายสมบูรณ์พร้อมหลายคนก็ยังไม่มีความกล้าหาญอย่างเธอเลย.... เอาละ ตามฉันมาทางนี้ดีกว่า ฉันอยาก ให้เธอเลือกนาฬิกาที่ ชอบสักเรือนไปเป็นการตอบแทน”

“โอ๊ะ!” อาฟานทำตาโตร้องเสียงหลง “ไม่ได้ครับไม่ได้ ผมไม่ได้ช่วย อะไรท่านมากมายเลย ที่สำคัญนาฬิกาของท่านมีราคาแพงเกินไปสำหรับผม ทั้งนั้น ผมรับไว้ไม่ได้หรอกครับ”

เจ้าของร้านนาฬิกายิ้ม ยิ่งรู้สึกถูกใจในตัวอาฟานมากขึ้นอีก “ไม่มีนาฬิกาเรือนไหนแพงไปกว่า น้ำใจที่เธอมีต่อฉันหรอก” เขาบอกอาฟาน “ฉันถูกใจเธอจริงๆ อยากให้นาฬิกาของฉันเป็นของขวัญ สำหรับเธอ เถอะนะ เลิกไปสักเรือน เรือนไหนก็ได้ที่เธอชอบมากที่สุด”

เมื่อเจ้าของร้านยีนยันด้วยน้ำใจไมตรีเช่นนั้น อาฟานจึงเลือกนาฬิกาที่เขาชอบจากในร้านมา หนึ่งเรือน ไม่เพียงเท่านั้นเจ้าของร้าน ยังชักชวนอาฟานมาเรียนรู้การทำนาฬิกากับเขาอีกด้วย

“ถ้าเธอรักการทำนาฬิกาและทำได้ดี ฉันจะให้เธอมาทำงานกับฉันที่ร้านนี้ ดีไหม”

“ครับผม ขอขอบคุณท่านมาก ผมอยากมาเรียนกับท่านครับ” อาฟานดีใจและซาบซึ้งใจมากที่ เจ้าของร้านหยิบยื่นไมตรีนี้ให้เขา ที่ผ่านมามีใครๆ จะมีน้ำใจกับเขา แต่ก็ไม่ใครมีใครสอนงานหรือ วางใจมอบหมายงานอะไรให้เขาทำนัก เนื่องจากเห็นว่าเขาเป็นคนพิการจึงพากันคิดไปว่าเขา ไม่น่า จะทำงานอะไรได้ดี ทั้งที่อาฟานคิดว่าตัวเองก็ทำงานหลายอย่างได้ และน่าจะทำได้ดีเสียด้วย

หลังจากนั้นอาฟานก็กลับบ้านไปแล้วเรื่องทั้งหมดที่เกิดขึ้น ให้ครอบครัวของเขาฟัง ทุกคน ภาคภูมิใจในตัวอาฟานมาก นอกจากนั้น ทุกเย็นเมื่อถึงเวลารวมตัวของเด็กๆ ที่ลานกว้าง อาฟานก็ยังคงไปที่นั่นเหมือนเดิม แม้ว่าเขาจะไม่ได้ร่วมวงเล่นกับเพื่อนๆ แต่เขาก็ทำตัว ให้เป็นประโยชน์ด้วยการคอยดูนาฬิกาเรือนงามที่ได้มาเป็นของขวัญ แล้วร้องบอกเพื่อนๆ ให้เลิกเล่นเมื่อถึงเวลากลับบ้าน การบอกเวลาของอาฟานทำให้เพื่อนๆ ของเขากลับบ้านตรงเวลา ไม่มีใครถูกพ่อแม่ทำโทษ เพราะเล่น เพลินจนลืมเวลาอีกเลย เพื่อนทุกคนจึงยิ่งรักอาฟานมากเพราะ อาฟานมีน้ำใจและพยายามทำตัวให้ เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่นเสมอ ในขณะที่ อาฟานเองก็รู้สึกได้ถึงคุณค่าอันแท้จริงที่มีอยู่ในตัวเอง และได้ เติมเต็มความไม่สมบูรณ์ของร่างกายด้วยการทำความดีและทำประโยชน์ให้แก่ผู้อื่นอยู่เสมอ เขาจึงไม่ เคยนึกน้อยเนื้อต่ำใจที่เกิดมามีร่างกายไม่สมบูรณ์อีกเลย

นิทานสีขาว โดย ดร. งามจิต ชุมสถาน ณ อยุธยา สำนักพิมพ์ฟรี

1. เหตุใดอาฟานจึงได้นำนาฬิกามาใช้เพื่อบอกเวลาแก่เพื่อนๆ

1. เพื่อนรวบรวมเงินเพื่อซื้อให้อาฟาน
2. พ่อและแม่ของอาฟานซื้อให้เป็นของขวัญวันเกิด
3. เป็นของขวัญรางวัลจากเจ้าของร้านนาฬิกาตอบแทนสำหรับความกล้าหาญ
4. อาฟานเก็บออมเงินจากการทำงานต่างๆ แล้วซื้อมันเป็นของขวัญให้กับตนเอง

2. “เธอพิเศษได้ถึงอย่างนั้นเชียวแหละ” จากคำกล่าวนี้นี้คำว่า “พิเศษ” หมายถึงข้อใด
  1. อาฟานเป็นคนที่มีจิตใจกล้าหาญและยิ่งใหญ่
  2. อาฟานเป็นคนช่วยจับโจรจึงได้รับคำชมว่าเป็นตนพิเศษ
  3. อาฟานเป็นเด็กพิเศษเพราะมีความบกพร่องทางด้านสมอง
  4. อาฟานเป็นเด็กพิเศษเพราะมีความบกพร่องทางด้านร่างกาย
3. นิทานเรื่องนี้ให้ข้อคิดสอนใจอย่างไร
  1. คนทำดีย่อมได้รับผลตอบแทน
  2. การทำความดีย่อมเป็นที่รักของคนรอบข้าง
  3. ความไม่ซื่อสัตย์ ไม่โลภย่อมได้รับคำชื่นชม
  4. คนมีน้ำใจและมีเมตตาย่อมมีเพื่อนมาก
4. สาระสำคัญจากเรื่องตรงกับข้อใด
  1. อาฟานพิการชาขวามาตั้งแต่กำเนิด แต่เขามีจิตใจกล้าหาญ และทำประโยชน์จึงเป็นที่รักของเพื่อนๆ ต่อผู้อื่น
  2. อาฟานพิการชาขวาจากอุบัติเหตุ แต่เขาได้ช่วยเหลือเจ้าของร้านนาฬิกา จึงได้รับเงินรางวัลตอบแทนและได้ทำงานที่ร้านนาฬิกา
  3. อาฟานพิการชาขวามาตั้งแต่กำเนิด เขาได้ช่วยเหลือ เจ้าของร้านนาฬิกาจับโจร จึงได้รับนาฬิกาเป็นรางวัลและได้เรียนรู้เรื่องนาฬิกา ด้วยกล้าหาญ และทำประโยชน์จึงเป็นที่รักของเพื่อนๆ
  4. อาฟานเป็นเด็กพิการมาตั้งแต่กำเนิด เขารู้สึกเสียใจและน้อยใจในความพิการเสมอ แต่เขาไม่ย่อท้อต่อความพิการเพราะมีเพื่อนๆ ที่คอยให้กำลังใจเขาอยู่เสมอ

ให้นักเรียนอ่านนิทานต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อที่ 5-6

กากับหงส์

กาตัวหนึ่งเกาะอยู่บนต้นไม้ริมบึง เห็นฝูงหงส์ขนขาวสะอาดว่ายน้ำเล่นก็อยากมีขนสีขาวดงามอย่างนั้นบ้าง เจ้ากาหลงคิดว่าการที่พวกหงส์มีขนสีขาวเป็นเพราะแช่อยู่ในน้ำ

“ขนสีดำนี้น่าเกลียดจริงๆ ข้าจะแช่น้ำทุกวันเหมือนเจ้าหงส์ อีกไม่นานขนของข้าก็จะกลายเป็นสีขาวแน่ๆ”

จากนั้น เจ้ากาก็กระโดดลงไปแช่ในน้ำทั้งวันทั้งคืน ไม่ยอมบินไปหาอาหาร ใฝ่ก้มมองดูแต่ขนตัวเองซึ่งยังคงดำสนิทอยู่เหมือนเดิม ในที่สุดเจ้ากาก็หมดแรงและขาดใจตายอยู่ในบึงน้ำแห่งนั้น

5. สาระสำคัญจากเรื่องคือข้อใด

1. กายากมีขนสีขาวย่างหงส์ จึงถูกหงส์หลอกให้ลงไปแช่ในน้ำเพื่อจะได้มีขนสีขาว
2. กายากมีขนสีขาวย่างหงส์ จึงลงไปแช่น้ำและกลายเป็นอาหารของจระเข้ไปในที่สุด
3. กายากมีขนสีขาวย่างหงส์ หงส์ได้ทีหลอกกลางมาในน้ำและจมน้ำตายกลายเป็นอาหารของหงส์ในที่สุด
4. กายากมีขนสีขาวย่างหงส์ เพราะเข้าใจว่าหงส์แช่ในน้ำจนขนขาว จึงลงไปแช่ในน้ำบ้างจนจมน้ำตายไปในที่สุด

6. การกระทำของกาตรงกับข้อใดมากที่สุด

1. ขาดปัญญา
2. ขาดสติยั้งคิด
3. ขาดความรอบคอบ
4. ขาดความยับยั้งชั่งใจ

ให้นักเรียนอ่านบทความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อที่ 7-10

โรคพิษสุนัขบ้า

โรคพิษสุนัขบ้าหรือโรคกลัวน้ำเกิดจากเชื้อไวรัสเรบีส์ (Rabies Virus) สัตว์นำโรค ได้แก่ สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมทุกชนิด ทั้งสัตว์เลี้ยงและสัตว์ป่า เช่น สุนัข แมว กระจ่าง กระจอก กระแต หนู ลิง ชะนี แพะ แกะ วัว ควาย ค้างคาว เป็นต้น สัตว์นำโรคที่สำคัญที่สุดคือ สุนัข มนุษย์ติดเชื้อนี้จากการถูกสัตว์ที่มีเชื้อพิษสุนัขบ้ากัด ข่วน หรือน้ำลายกระเด็นเข้าบาดแผล ปัจจุบันยังไม่มียารักษาโรคพิษสุนัขบ้า ดังนั้น ไม่ว่าจะมนุษย์หรือสัตว์ ที่ติดเชื้อนี้มักจะเสียชีวิตทุกราย ผู้เสียชีวิตจากโรคพิษสุนัขบ้า ส่วนใหญ่ถูกสุนัขหรือแมวกัด ข่วน แล้วไม่ได้ไปรับการฉีดวัคซีนป้องกันอย่างรวดเร็ว และครบถ้วน กลุ่มเด็กเป็นกลุ่มที่ถูกสุนัขกัดมากที่สุด ปัญหาสำคัญของโรคนี้ เกิดจากยังไม่สามารถฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าในสุนัข ให้ครอบคลุม 80 เปอร์เซ็นต์ ของประชากรสุนัขได้ ที่สำคัญคือ กลุ่มเสี่ยงทุกรายถูกสุนัขกัดและไม่ได้ฉีดวัคซีนหลังถูกกัด จึงนับว่าโรคนี้ยังเป็นปัญหาสาธารณสุขที่สำคัญของประเทศไทย

การป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าสามารถป้องกันได้ด้วยวัคซีน โดยนำสัตว์ เลี้ยงไปฉีดวัคซีนเมื่ออายุ 2-4 เดือนขึ้นไป และฉีดซ้ำทุกปี นอกจากฉีดวัคซีน สัตว์แล้ว ควรลดความเสี่ยงจากการถูกสุนัขกัดหรือโดนทำร้าย กรณีหากถูกสุนัขบ้านหรือถูกสุนัขจรจัด แมว หรือสัตว์อื่นๆ กัด ให้รีบล้างแผลด้วยสบู่และน้ำสะอาดหลายๆ ครั้ง ใส่ยาฆ่าเชื้อ เช่น เบตาดีน เพื่อช่วยลดอัตราเกิดโรคได้ ถึงร้อยละ 80-90 และรีบไปพบแพทย์หรือเจ้าหน้าที่สาธารณสุขให้เร็วที่สุด

หมอชาวบ้าน โดยกรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

7. โรคพิษสุนัขบ้าเกิดจากเชื้อไวรัสชนิดใด

1. ไวรัสเรบัส	2. ไวรัสเรปัส
3. ไวรัสเรปัส	4. ไวรัสเรบัส

8. สัตว์นำโรคพิษสุนัขบ้าที่สำคัญที่สุด คือสัตว์ชนิดใด

1. แมว	2. ควาง
3. สุนัข	4. ค้างคาว

9. สารสำคัญของเรื่องคือข้อใด

1. สุนัขกว่าร้อยละ 80 ยังไม่ได้รับวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า และกลุ่มเสี่ยงที่ถูกสุนัขกัดยังไม่ได้
รับวัคซีนหลังถูกกัด
2. สุนัขกว่าร้อยละ 80 ยังไม่ได้รับวัคซีนป้องกันโรคและกลุ่มเสี่ยงกว่าร้อยละ 80 ยังไม่ได้รับวัคซีน
เช่นเดียวกัน
3. การฉีดวัคซีนป้องกันพิษสุนัขบ้ายังไม่ครอบคลุม และกลุ่มเสี่ยงกว่า 80 % ยังไม่ได้รับวัคซีน
ป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า
4. การฉีดวัคซีนแก่สัตว์นำโรคพิษสุนัขบ้า ยังไม่ครอบคลุม 80% และกลุ่มเสี่ยงที่ถูกสุนัขกัดยังไม่ได้
รับวัคซีนหลังถูกกัด

10. นักเรียนจะอย่างไรเมื่อถูกสุนัขข่วน

1. ใช้น้ำล้างแผลด้วยสบู่ ใส่ยาฆ่าเชื้อ รีบไปพบแพทย์
2. ใช้น้ำล้างแผลด้วยสบู่ เหน็บเกลือใส่แผล รีบไปพบแพทย์
3. ใช้น้ำล้างแผลด้วยสบู่ รีบไปพบแพทย์ พร้อมนำสุนัขที่ข่วนไปตรวจโรคด้วย
4. ใช้น้ำล้างแผลด้วยสบู่ ใส่ยาฆ่าเชื้อ รีบไปพบแพทย์ พร้อมนำสุนัขที่ข่วนไปตรวจโรคด้วย

ให้นักเรียนอ่านข้อความจากบทความ เรื่องกินข้าวทีละคำทำทีละอย่าง แล้วตอบคำถามข้อที่ 11-

กินข้าวทีละคำทำทีละอย่าง

ทุกวันนี้โรคเครียดกลายเป็นปัญหาของคนสมัยใหม่ ส่วนหนึ่งเป็นเพราะคิดไม่หยุด และหยุดความคิดไม่ได้ นิสัยนี้ไม่ได้เกิดขึ้นเอง แต่เกิดจากการสะสมบ่มเพาะเป็นเวลานาน ไม่ใช่จากการคิดเรื่อยเปื่อยเท่านั้น แต่ยังเกิดจากการทำหลาย ๆ อย่างพร้อมกัน ทั้งในชีวิตประจำวันและจากการทำงาน

ลองสร้างนิสัยใหม่ให้แกจิตใจด้วยการทำทีละอย่างตั้งแต่ตื่นนอน เวลาล้างหน้า ใจก็อยู่กับการล้างหน้า เวลาอาบน้ำใจก็อยู่กับการอาบน้ำ ไม่ควรเอาอะไรมาคิด เปิดใจรับความสดชื่นจากสายน้ำ เวลากินข้าว ใจก็อยู่กับการกินข้าว วางงานการที่จะทำในเช้าวันนั้นลงก่อน ขณะเดียวกันเมื่อออกกำลังกายใจก็อยู่กับการออกกำลังกาย รับรู้ถึงการยืดและขยายของกล้ามเนื้อ รวมทั้งลมหายใจที่เข้าออกอย่าเพิ่งสนใจอีเมลหรือข้อความในไลน์

วิธีนี้ช่วยให้จิตมีสมาธิ และพักความคิดไปในตัว นอกจากทำให้จิตผ่อนคลายแล้ว เมื่อถึงเวลาใช้ความคิด ก็คิดได้อย่างมีพลัง ทะลุปรุโปร่ง จึงช่วยให้ทำงานได้ดีขึ้น

“เดินทีละก้าว กินข้าวทีละคำ ทำทีละอย่าง” เป็นเคล็ดลึกลับง่าย ๆ ที่ช่วยให้งานได้ผล คนเป็นสุขทั้งกายและใจไปพร้อม ๆ กัน

นิตยสารอิมเมจ โดยพระไพศาล วิสาโล

11. วิธีที่จะทำให้เรามีสมาธิได้ ต้องทำอย่างไร

1. หยุดคิดเรื่อยเปื่อย
2. ใจจดจ่อ ทำอะไรทีละอย่าง อย่างตั้งใจ
3. หยุดคิดและหยุดทำงานให้สมองได้พักผ่อนคลาย
4. หยุดทำงานที่ต้องคิดและใช้สมองมากจนเกิดภาวะสมองล้า

12. สาระสำคัญของเรื่องคือข้อใด

1. โรคเครียดเกิดจากการคิดเรื่อยเปื่อย การทำสมาธิ ช่วยรักษาโรคเครียดได้
2. โรคเครียดเกิดจากการคิดสิ่งหนึ่งจนมากเกินไป การพักผ่อนคลายเพียงพอช่วยรักษาโรคเครียดได้
3. โรคเครียดเกิดจากการคิดไม่หยุด การจดจ่อกับสิ่งที่ทำ ทำให้หยุดคิดฟุ้งซ่าน ซึ่งเป็นสาเหตุของโรคเครียดได้
4. โรคเครียดเกิดจากการคิดไม่หยุด คิดและทำทุกอย่างพร้อมกัน การทำสิ่งใดทีละอย่างสามารถทำให้มีสมาธิ หยุดการคิดเรื่อยเปื่อยได้

13. นักเรียนจะใช้ชีวิตอย่างไรให้ห่างไกลจากโรคเครียด

1. พักผ่อนให้เพียงพอ
2. แบ่งเวลาทำงานให้เป็น
3. คิดและทำงานที่ละเอียดอย่างตั้งใจ
4. มองทุกอย่างในทางบวกไม่วิตกกังวลไป

ให้นักเรียนอ่านข้อความบางส่วน จากบทความเรื่องคุณค่าของเวลา แล้วตอบคำถามข้อที่ 15-17

คุณค่าของเวลา

เวลาของมนุษย์เรานั้น ธรรมชาติได้กำหนดให้มนุษย์ทุกคนมีเวลาเป็นของตัวเองเท่าๆกัน ขึ้นอยู่กับว่าคนๆนั้นจะแบ่งเวลาเป็นหรือเปล่า บางคนมีเวลามาก จนแบ่งเวลาไม่เป็น ทำให้ใช้เวลาไม่คุ้มกับสิ่งที่ต้องเสียไป บางคนก็ใช้เวลาที่มีอยู่คุ้มค่ามากจนเกินไป จนไม่มีเวลาเป็นของตัวเอง แต่บางคนคิดว่าตัวเองแบ่งเวลาเป็น จนลืมไปว่าต้องแบ่งเวลาให้กับตัวเองบ้าง เราควรแบ่งเวลาให้เป็น ทั้งให้กับตัวเองและคนอื่น

คนเราในปัจจุบันไม่รู้จักรักษาคุณค่าของเวลา จนทำให้ตัวเองกลายเป็นคนไม่มีเวลา แต่บางคนก็กลายเป็นว่ามีเวลามากเกินไป จนสามารถนั่งปล่อยเวลาไปเรื่อยๆหายใจทิ้งไปทุกๆนาที ทุกๆชั่วโมง จนเคยชินแล้วก็ปล่อยมันผ่านไป

<https://goo.gl/5YiWXN>

14. การใช้เวลาที่คุ้มค่าจนเกินไปส่งผลอย่างไร

1. ไม่มีเวลาให้กับงานที่ทำ
2. ไม่มีเวลาให้กับตนเอง และคนรอบข้าง
3. มีเวลาให้กับตนเองและงานจนเกินไป
4. มีเวลาให้กับคนรอบข้างมากจนเกินไป

15. คำว่า “ความตายแบบผ่อนส่ง” ตรงกับข้อใดมากที่สุด

1. การบริโภคโซเดียม
2. การบริโภคอาหารที่มีไขมันโซเดียมกลูตาเมต
3. การบริโภคอาหารที่มีโซเดียมทุกๆ วัน
4. การบริโภคอาหารที่มีไขมันโซเดียมกลูตาเมตทุก ๆ วัน

16. สาเหตุที่ทำให้คนไทยป่วยเป็นโรคไตวายเรื้อรังคือข้อใด

1. บริโภคอาหารที่มีโซเดียมเป็นส่วนประกอบ
2. ไม่อ่านฉลากโภชนาการก่อนรับประทานอาหาร
3. การบริโภคอาหารที่มีโซเดียมเกินความต้องการของร่างกาย
4. การบริโภคอาหารที่มีไขมันโซเดียมกลูตาเมตเกินความต้องการของร่างกาย

17. นักเรียนมีวิธีการใดในการดูแลตนเองให้ห่างไกลจากโรคไต
1. งดทานอาหารที่มีเกลือเป็นเครื่องปรุงอย่างเด็ดขาด
  2. อ่านฉลากโภชนาการอย่างละเอียดก่อนซื้อสินค้า
  3. อ่านฉลากโภชนาการและเลือกทานเค็มแต่พอดี
  4. อ่านฉลากโภชนาการ งดซื้ออาหารที่ใส่เกลือและน้ำปลา

ให้นักเรียนอ่านบทความสารคดีต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อที่ 18-19

ศิลาจารึกหลักที่ 1

ยูเนสโกมีมติให้ศิลาจารึกหลักที่ 1 ของพ่อขุนรามคำแหง ได้รับการจดทะเบียนเป็นมรดกโลกในปี 2546 ซึ่งตรงกับวาระครบรอบ 720 ปี ศิลาจารึกพ่อขุนรามคำแหง หลักศิลาจารึกพ่อขุนรามคำแหง เปรียบเสมือนรัฐธรรมนูญฉบับแรกของไทย ศิลาจารึกของพ่อขุนรามคำแหง นับเป็นจารึกหลักที่ 1

เป็นจารึกที่สำคัญและยกย่องว่าเป็นวรรณคดีเรื่องแรกของไทยที่บันทึกไว้เป็นลายลักษณ์อักษร เนื่องจากภาษาของคนโบราณมักใช้ถ้อยคำสั้นๆ ประโยคที่มีลักษณะเป็นภาษาพูดมากกว่า ภาษาเขียน บางตอนมีเสียงของคำสัมผัส ฟังไพเราะเข้าลักษณะของวรรณคดีได้ ปัจจุบันศิลาจารึกจัดแสดงไว้ที่ห้องประวัติศาสตร์ชาติไทยในพระที่นั่งศิวโมกขพิมาน พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ กรุงเทพมหานคร

แหล่งมรดกโลกของไทยไม่เพียงแต่เป็นมรดกที่ทรงคุณค่าของคนไทยทุกคน แต่ยังเป็นมรดกอันทรงคุณค่าร่วมกันของมวลมนุษยชาติ ที่เราทุกคนควรช่วยกันดูแลรักษามรดกอันล้ำค่าของชาติให้คงอยู่ตลอดไป

หนังสือชุดประชาคมอาเซียน ชุดประเทศไทย โดย ฝ่ายวิชาการเจเนซิส มีเดียคอม
สำนักพิมพ์เจเนซิส มีเดียคอม

18. ข้อใดกล่าวผิดเกี่ยวกับศิลาจารึกหลักที่ 1
1. ได้รับการจดทะเบียนเป็นมรดกโลกในปี 2546
  2. เป็นวรรณคดีลายลักษณ์อักษรเรื่องแรกของไทย
  3. เปรียบเสมือนรัฐธรรมนูญฉบับแรกของไทย
  4. เป็นศิลาจารึกที่ถูกค้นพบและเก่าแก่ที่สุดของไทย
19. สำนวนภาษาในศิลาจารึกหลักที่ 1 มีลักษณะอย่างไร
1. ใช้ภาษาเขียนเท่านั้นในการจารึก
  2. มีเสียงของคำสัมผัส ฟังไพเราะ
  3. ใช้ถ้อยคำที่ทำให้เกิดจินตภาพ
  4. ใช้ภาษาทางราชการในการจารึก

ให้นักเรียนอ่านเนื้อหาบางส่วนของสารคดี เรื่องพื้นดินและทรัพยากรดิน แล้วตอบคำถามข้อที่

การขาดธาตุอาหาร

พืชสร้างอาหารให้ตัวเองได้โดยกระบวนการสังเคราะห์ด้วยแสง แต่พืชก็ยังต้องการแร่ธาตุต่าง ๆ จากดินเช่นเดียวกับที่ร่างกายของนักเรียนต้องการเหล็ก สังกะสี และแคลเซียมเพื่อการเจริญเติบโตและเพื่อให้ ร่างกายทำงานได้เป็นปกติ พืชต้องการไนโตรเจน โพแทสเซียม ฟอสฟอรัส และ ธาตุอาหารอื่น ๆ ผู้ย่อยสลายจะให้ธาตุอาหารเหล่านี้แก่ดินเมื่อมันย่อยสลายซากของสิ่งมีชีวิต

บางครั้ง ชาวนาชาวไร่จะปลูกพืชชนิดเดิมปีต่อเนื่องกันแล้วปีเล่า ผลก็คือ พืชจะใช้ธาตุอาหารไปมากกว่าที่ผู้ย่อยสลายจะผลิตขึ้นมาทดแทนได้ทัน ความอุดมสมบูรณ์ของดินก็จะลดลง ซึ่งสถานการณ์นี้เรียกว่า การขาดธาตุอาหาร (Nutrient depletion)

วิธีการหนึ่งที่จะป้องกันการขาดธาตุอาหารก็คือ การพักพื้นดิน (fallow) ซึ่งก็คือการปล่อยให้พื้นดินว่างเว้นจากการปลูกพืชเพื่อให้ดินดีขึ้น วิธีที่สองคือปล่อยให้ส่วนของพืช เช่น ชังข้าวโพด และเถาแตงโมไว้ในนาแทนที่จะเอามันออกไป ส่วนที่เหลือนั้นจะย่อยสลายและคืนสารอาหารให้แก่ดิน

สำรวจโลกวิทยาศาสตร์ แพลโดย ประสาน สร้อยสุหรั และคณะ
สำนักพิมพ์เพียร์สัน เอ็ดดูเคชั่น อินโดไชน่า จำกัด

20. สาเหตุใดที่ทำให้ดินเกิดการขาดธาตุอาหาร

1. ชาวนาเผาต่อชังข้าว
2. การตัดต้นไม้อายุโตไปใช้ประโยชน์
3. ผู้ย่อยสลายและสิ่งมีชีวิตขาดธาตุอาหารที่จำเป็น
4. การปลูกพืชชนิดเดิมหลายปีต่อเนื่องกัน

21. นักเรียนจะแนะนำชาวนา ชาวไร่อย่างไร เกี่ยวกับการป้องกันไม่ให้เกิดการขาดธาตุอาหาร

1. พักพื้นดิน ปล่อยให้ส่วนของพืชย่อยสลายเองตามธรรมชาติ
2. ปลูกพืชคลุมดิน ลดการตัดต้นไม้อายุโตที่ให้ร่มเงาแก่สัตว์ พืช และผืนดิน
3. ให้ปลูกพืชชนิดเดิมในทุกๆ ปี เพื่อให้ดินได้รับสารอาหารจากพืชชนิดนั้นอย่างต่อเนื่อง
4. เผาเศษพืชจากการเก็บเกี่ยวให้เป็นขี้เถ้า เพื่อผู้ย่อยสลายจะได้ย่อยสลายซากพืชได้เร็วและดีขึ้น

22. สารสำคัญของเรื่องคือข้อใด

1. การปลูกพืชหมุนเวียนทำให้เกิดสถานการณ์ดินขาดธาตุอาหาร วิธีป้องกันคือพักพื้นดิน และปล่อยให้ส่วนของพืชย่อยสลายเองตามธรรมชาติ
2. การปลูกพืชชนิดเดียว อย่างต่อเนื่องในปีถัดไป ทำให้เกิดสถานการณ์ดินขาดธาตุอาหาร วิธีป้องกันคือพักพื้นดิน และปล่อยให้ส่วนของพืชย่อยสลายเองตามธรรมชาติ

3. การปลูกพืชหมุนเวียนทำให้เกิดสถานการณ์ดินขาดธาตุอาหาร วิธีป้องกันคือเผาเศษพืชจากการเก็บเกี่ยวให้เป็นซีเถ้า เพื่อผู้ย่อยสลายจะได้ย่อยสลายซากพืชได้เร็วและดีขึ้น
4. การปลูกพืชชนิดเดียว อย่างต่อเนื่องในปัดไป ทำให้เกิดสถานการณ์ดินขาดธาตุอาหาร วิธีป้องกันคือเผาเศษพืชจากการเก็บเกี่ยวให้เป็นซีเถ้า เพื่อผู้ย่อยสลายจะได้ย่อยสลายซากพืชได้เร็วและดีขึ้น

ให้นักเรียนอ่านบทร้อยกรองบางส่วนจาก เรื่องมีชีวิตต้องคิดเป็น แล้วตอบคำถามข้อที่ 23-25

มีชีวิต ต้องคิดเป็น

มีชีวิตต้องคิดชอบรอบคอบไว้	อย่าร้อนใจไม่ว่าความภัยยามหา
รับผิดชอบกรอบหน้าที่มีศรัทธา	พิจารณากระทำกิจสัมฤทธิ์การย์

มีชีวิต ต้องคิดเป็นโดย อวิจจาคิกขุ<https://avijjapikkhu.blogspot.com>

23. นักเรียนได้ข้อคิดอะไรจากบทประพันธ์พันธุ์ข้างต้น
  1. ทำงานทุกอย่างอย่างเต็มที่
  2. อุทิศตนแก่งานที่ได้รับมอบหมาย
  3. คิดให้รอบคอบ รับผิดชอบต่อหน้าที่
  4. ความซื่อสัตย์ต่องานและหน้าที่
24. นักเรียนจะนำความรู้จากบทประพันธ์มาใช้ได้อย่างไร
  1. สู้ชีวิตทำงานทุกอย่างอย่างเต็มที่
  2. ใฝ่เรียน ใฝ่รู้ ไม่นอกกลุ่มนอกทาง
  3. คิดก่อนทำ รับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนเอง
  4. มีน้ำใจช่วยเหลือเพื่อร่วมงานตามสมควร
25. จากบทประพันธ์กล่าวถึงข้อใดทั้งหมด
  1. รอบคอบ รับผิดชอบ
  2. รับผิดชอบ ซื่อสัตย์
  3. ใฝ่เรียนรู้ คู่คุณธรรม
  4. รอบรู้ ระมัดระวัง

ให้นักเรียนอ่านบทร้อยกรองต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อที่ 26-28

หลายปัญหาเกิดจากคนอดทนสู้	เกิดมาอยู่คู่กับคนอดทนไหว
เพราะทุกคนต่างความคิดต่างจิตใจ	เราอยากได้เขาอยากเด่นเห็นมากมี

<https://krunikornpanrana.wordpress.com>

26. จากบทประพันธ์ข้างต้นควรตั้งชื่อเรื่องว่าอะไรจึงจะเหมาะสมที่สุด
1. เกิดมาเป็นคน
  2. ปัญหาเกิดจากคน
  3. ความอดทนของคน
  4. มากคนมากความ
27. นักเรียนสามารถนำความรู้จากบทประพันธ์ไปใช้ได้อย่างไร
1. ทำงานด้วยความอดทน
  2. แบ่งปัน มีน้ำใจ เพื่อให้ได้ใจคนรอบข้าง
  3. แข่งขันกับผู้อื่นด้วยความยั้งและอดทน
  4. การอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นต้องเอาใจเขามาใส่ใจเรา
28. ข้อใดกล่าวถูกต้องตรงตามบทประพันธ์ข้างต้น
1. ความอดทนต่อการทำงาน
  2. ความอดทนและเข้าใจความแตกต่างทางความคิด
  3. ความอดทนและความเข้าใจถึงความแตกต่างทางฐานะ
  4. ความอดทนและเข้าใจความแตกต่างทางชนชั้นทางสังคม

ให้นักเรียนอ่านบทร้อยกรองต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อที่ 29-30

กินข้าวสุกอย่าให้เสียข้าวสารเปล่า โบราณกล่าวเตือนใจใช้สมอง
 เขาเลี้ยงข้าวเลี้ยงปลาเป็นกอง เราจะต้องชื่นชอบตอบแทนคุณ
 พ่อแม่เลี้ยงเรามาอย่าลืมท่าน ต้องยึดมั่นกตัญญูรู้นำหนุน
 กินข้าววัดช่วยวัดจัดเรื่องบุญ อุบัติมรค์คำจุนอบอุ้นใจ

เพลงเพชฌัญญูกลอนเมืองแกลง

29. กลอนบทนี้เกี่ยวกับคุณธรรมข้อใด
1. ความเมตตา
  2. ความกตัญญู
  3. ความซื่อสัตย์
  4. ความมีน้ำใจ
30. สาระสำคัญของบทประพันธ์ข้างต้นคือข้อใด
1. มีน้ำใจไม่ตรีต่อคนรอบข้าง
  2. เมตตาต่อคนและสัตว์ที่ได้รับความลำบาก
  3. กตัญญูรู้คุณคน ทดแทนบุญคุณผู้มีพระคุณ
  4. มีความซื่อสัตย์สุจริต ไม่คดโกงแม้เพียงเล็กน้อย

แบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนรู้

แบบสอบถามความคิดเห็น

เรื่อง การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
ที่จัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคเพื่อนคู่คิดร่วมกับการใช้คำถาม

คำชี้แจง

แบบสอบถามความคิดเห็น เรื่องการพัฒนาความสามารถด้านการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่จัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคเพื่อนคู่คิดร่วมกับการใช้คำถาม มีจำนวน 12 ข้อ เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ โดยให้นักเรียนใส่เครื่องหมายถูก (✓) ลงในช่องระดับความคิดเห็นของนักเรียนซึ่งตัวเลขในช่องประเมินมีความหมายดังนี้

เห็นด้วยมากที่สุด	ให้คะแนนระดับ	5
เห็นด้วยมาก	ให้คะแนนระดับ	4
เห็นด้วยปานกลาง	ให้คะแนนระดับ	3
เห็นด้วยน้อย	ให้คะแนนระดับ	2
เห็นด้วยน้อยที่สุด	ให้คะแนนระดับ	1

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความแต่ละข้ออย่างละเอียดแล้วใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องตารางที่ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียน

ข้อ	รายการประเมิน	ระดับความพึงพอใจ				
		5	4	3	2	1
ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้						
1	ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นลำดับต่อเนื่องไม่สับสน					
2	สามารถปฏิบัติกิจกรรมตามขั้นตอนได้ไม่ยากมากเกินไป					
3	ส่งเสริมให้นักเรียนได้คิดและแสดงความคิดเห็นของตนเองและยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น					
4	กิจกรรมการใช้คำถามทำให้มีแนวทางในการอ่านช่วยให้จับใจความได้ง่ายขึ้น					

ข้อ	รายการประเมิน	ระดับความพึงพอใจ				
		5	4	3	2	1
ด้านบรรยากาศในการเรียนรู้						
5	บรรยากาศในห้องเรียนขณะเรียนเป็นกันเอง					
6	นักเรียนพึงพอใจในการปฏิบัติงานกลุ่ม					
7	การได้ทำกิจกรรมกลุ่มทำให้นักเรียนมีความมั่นใจกล้าแสดงออกมากขึ้น					
8	ครูช่วยเหลือแนะนำนักเรียนในการปฏิบัติกิจกรรมอย่างทั่วถึง					
ด้านประโยชน์ที่ได้รับ						
9	นักเรียนได้พัฒนาความสามารถในด้านการอ่านจับใจความ					
10	นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อตนเองและต่อกลุ่ม					
11	นักเรียนได้รับความรู้เพิ่มขึ้นจากการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน					
12	นักเรียนสามารถนำกระบวนการอ่านจับใจความไปใช้ในการเรียนรู้รายวิชาอื่นๆ					

ตารางผลการวิเคราะห์เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ตารางที่ 13 ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ขององค์ประกอบความเหมาะสมถูกต้อง
ของแผนการจัดการเรียนรู้ (แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1)

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ			IOC
	1	2	3	
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑				
1. สาระสำคัญ				
1.1 สอดคล้องกับตัวชี้วัด	+1	+1	+1	1.00
1.2 สอดคล้องกับเนื้อหา	+1	+1	+1	1.00
2. จุดประสงค์การเรียนรู้				
2.1 สอดคล้องกับเนื้อหา	+1	+1	+1	1.00
2.2 สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00
2.3 สอดคล้องกับการวัดและการประเมินผล	+1	+1	+1	1.00
3. เนื้อหา				
3.1 สอดคล้องกับสาระและมาตรฐานการเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00
3.2 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00
3.3 สอดคล้องกับการวัดและการประเมินผล	+1	+1	+1	1.00
4. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้				
4.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00
4.2 สอดคล้องกับเนื้อหา	+1	+1	+1	1.00
4.3 สอดคล้องกับการวัดและการประเมินผล	+1	+1	+1	1.00
5. สื่อการเรียนรู้				
5.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00
5.2 สอดคล้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00
6. การวัดและประเมินผล				
6.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00
6.2 สอดคล้องกับเนื้อหา	+1	+1	+1	1.00
6.3 สอดคล้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00

ตารางที่ 14 ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ขององค์ประกอบความเหมาะสมถูกต้อง
ของแผนการจัดการเรียนรู้ (แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2)

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ			IOC
	1	2	3	
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒				
1. สาระสำคัญ				
1.1 สอดคล้องกับตัวชี้วัด	+1	+1	+1	1.00
1.2 สอดคล้องกับเนื้อหา	+1	+1	+1	1.00
2. จุดประสงค์การเรียนรู้				
2.1 สอดคล้องกับเนื้อหา	+1	+1	+1	1.00
2.2 สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00
2.3 สอดคล้องกับการวัดและการประเมินผล	+1	+1	+1	1.00
3. เนื้อหา				
3.1 สอดคล้องกับสาระและมาตรฐานการเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00
3.2 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00
3.3 สอดคล้องกับการวัดและการประเมินผล	+1	+1	+1	1.00
4. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้				
4.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00
4.2 สอดคล้องกับเนื้อหา	+1	+1	+1	1.00
4.3 สอดคล้องกับการวัดและการประเมินผล	+1	+1	+1	1.00
5. สื่อการเรียนรู้				
5.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00
5.2 สอดคล้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00
6. การวัดและประเมินผล				
6.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00
6.2 สอดคล้องกับเนื้อหา	+1	+1	+1	1.00
6.3 สอดคล้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00

ตารางที่ 15 ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ขององค์ประกอบความเหมาะสมถูกต้อง
ของแผนการจัดการเรียนรู้ (แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3)

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ			IOC
	1	2	3	
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓				
1. สารสำคัญ				
1.1 สอดคล้องกับตัวชี้วัด	+1	+1	+1	1.00
1.2 สอดคล้องกับเนื้อหา	+1	+1	+1	1.00
2. จุดประสงค์การเรียนรู้				
2.1 สอดคล้องกับเนื้อหา	+1	+1	+1	1.00
2.2 สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00
2.3 สอดคล้องกับการวัดและการประเมินผล	+1	+1	+1	1.00
3. เนื้อหา				
3.1 สอดคล้องกับสาระและมาตรฐานการเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00
3.2 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00
3.3 สอดคล้องกับการวัดและการประเมินผล	+1	+1	+1	1.00
4. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้				
4.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00
4.2 สอดคล้องกับเนื้อหา	+1	+1	+1	1.00
4.3 สอดคล้องกับการวัดและการประเมินผล	+1	+1	+1	1.00
5. สื่อการเรียนรู้				
5.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00
5.2 สอดคล้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00
6. การวัดและประเมินผล				
6.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00
6.2 สอดคล้องกับเนื้อหา	+1	+1	+1	1.00
6.3 สอดคล้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00

ตารางที่ 16 ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ขององค์ประกอบความเหมาะสมถูกต้อง
ของแผนการจัดการเรียนรู้ (แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4)

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ			IOC
	1	2	3	
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔				
1. สาระสำคัญ				
1.1 สอดคล้องกับตัวชี้วัด	+1	+1	+1	1.00
1.2 สอดคล้องกับเนื้อหา	+1	+1	+1	1.00
2. จุดประสงค์การเรียนรู้				
2.1 สอดคล้องกับเนื้อหา	+1	+1	+1	1.00
2.2 สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00
2.3 สอดคล้องกับการวัดและการประเมินผล	+1	+1	+1	1.00
3. เนื้อหา				
3.1 สอดคล้องกับสาระและมาตรฐานการเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00
3.2 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00
3.3 สอดคล้องกับการวัดและการประเมินผล	+1	+1	+1	1.00
4. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้				
4.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00
4.2 สอดคล้องกับเนื้อหา	+1	+1	+1	1.00
4.3 สอดคล้องกับการวัดและการประเมินผล	+1	+1	+1	1.00
5. สื่อการเรียนรู้				
5.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00
5.2 สอดคล้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00
6. การวัดและประเมินผล				
6.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00
6.2 สอดคล้องกับเนื้อหา	+1	+1	+1	1.00
6.3 สอดคล้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00

ตารางที่ 17 ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบทดสอบวัดความสามารถด้าน
การอ่านจับใจความ

เนื้อหา	ข้อที่	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			IOC
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	
นิทาน	1	+1	+1	+1	1.00
	2	+1	+1	+1	1.00
	3	+1	+1	+1	1.00
	4	+1	+1	+1	1.00
	5	+1	+1	+1	1.00
	6	+1	+1	+1	1.00
	7	+1	+1	+1	1.00
	8	+1	+1	+1	1.00
	9	+1	+1	+1	1.00
	10	+1	+1	+1	1.00
บทความ	11	+1	+1	+1	1.00
	12	+1	+1	+1	1.00
	13	+1	+1	+1	1.00
	14	+1	+1	+1	1.00
	15	+1	+1	+1	1.00
	16	+1	+1	+1	1.00
	17	+1	+1	+1	1.00
	18	+1	+1	+1	1.00
	19	+1	+1	+1	1.00
	20	+1	+1	+1	1.00
	21	+1	+1	+1	1.00
	22	+1	+1	+1	1.00
	23	+1	+1	+1	1.00
สารคดี	24	+1	+1	+1	1.00
	25	+1	+1	+1	1.00
	26	+1	+1	+1	1.00
	29	+1	+1	+1	1.00

ตารางที่ 17 ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบทดสอบวัดความสามารถด้าน
การอ่านจับใจความ (ต่อ)

เนื้อหา	ข้อที่	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			IOC
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	
สารคดี (ต่อ)	30	+1	+1	+1	1.00
	31	+1	+1	+1	1.00
	32	+1	+1	+1	1.00
	33	+1	+1	+1	1.00
	34	+1	+1	+1	1.00
	35	+1	+1	+1	1.00
	36	+1	+1	+1	1.00
บทร้อยกรอง	37	+1	+1	+1	1.00
	38	+1	+1	+1	1.00
	39	+1	+1	+1	1.00
	40	+1	+1	+1	1.00
	41	+1	+1	+1	1.00
	42	+1	+1	+1	1.00
	43	+1	+1	+1	1.00
	44	+1	+1	+1	1.00
	45	+1	+1	+1	1.00

ตารางที่ 18 ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคเพื่อนคู่คิดร่วมกับการใช้คำถาม

รายการ	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	
ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้				
1. ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นลำดับต่อเนื่องไม่สับสน	+1	+1	+1	1.00
2. สามารถปฏิบัติตามขั้นตอนได้ไม่ยากมากเกินไป	+1	+1	+1	1.00
3. ส่งเสริมให้นักเรียนได้คิดและแสดงความคิดเห็นของตนเอง และยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	+1	+1	+1	1.00
4. กิจกรรมการใช้คำถามทำให้มีแนวทางในการอ่านช่วยให้จับใจความได้ง่ายขึ้น	+1	+1	+1	1.00
ด้านบรรยากาศในการเรียนรู้				
5. บรรยากาศในห้องเรียนขณะเรียนเป็นกันเอง	+1	+1	+1	1.00
6. นักเรียนพึงพอใจในการปฏิบัติงานกลุ่ม	+1	+1	+1	1.00
7. การได้ทำกิจกรรมกลุ่มทำให้นักเรียนมีความมั่นใจ กล้าแสดงออกมากขึ้น	+1	+1	+1	1.00
8. ครูช่วยเหลือแนะนำนักเรียนในการปฏิบัติกิจกรรมอย่างทั่วถึง	+1	+1	+1	1.00
ด้านประโยชน์ที่ได้รับ				
9. นักเรียนได้พัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความ	+1	+1	+1	1.00
10. นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อตนเองและต่อกลุ่ม	+1	+1	+1	1.00
11. นักเรียนได้รับความรู้เพิ่มขึ้นจากการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน	+1	+1	+1	1.00
12. นักเรียนสามารถนำกระบวนการอ่านจับใจความไปใช้ในการเรียนรู้รายวิชาอื่นๆ	+1	+1	+1	1.00

ตารางที่ 19 ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคเพื่อนคู่คิดร่วมกับการใช้คำถาม

ข้อที่	P	r	ข้อที่	P	r	ข้อที่	P	r
1	0.76	0.34	16	0.80	0.44	31	0.58	0.52
2	0.71	0.33	17	0.73	0.23	32	0.71	0.24
3	0.42	0.40	18	0.56	0.47	33	0.56	0.29
4	0.56	0.43	19	0.51	0.42	34	0.69	0.27
5	0.20	0.39	20	0.69	0.40	35	0.24	0.33
6	0.71	0.66	21	0.62	0.27	36	0.53	0.30
7	0.80	0.32	22	0.60	0.28	37	0.53	0.25
8	0.56	0.50	23	0.67	0.31	38	0.58	0.35
9	0.60	0.51	24	0.62	0.48	39	0.67	0.67
10	0.69	0.43	25	0.67	0.58	40	0.33	0.48
11	0.78	0.32	26	0.73	0.25	41	0.49	0.34
12	0.49	0.41	27	0.71	0.32	42	0.58	0.40
13	0.71	0.22	28	0.51	0.39	43	0.67	0.37
14	0.80	0.27	29	0.78	0.46	44	0.76	0.22
15	0.51	0.32	30	0.64	0.52	45	0.53	0.30

นำแบบทดสอบไปลองใช้กับนักเรียนที่ผ่านการเรียนเรื่องการอ่านจับใจความสำคัญมาแล้วจำนวน 40 คน ได้ข้อสอบที่มีค่าความยากง่าย (P) และค่าอำนาจจำแนก (r) ที่นำมาใช้จำนวน 45 ข้อ ผู้วิจัยทำการเลือกข้อสอบให้เหลือ 30 ข้อ คือข้อที่ 2,3,4,6,8,9,10,12,13,15,18,19,20,22,24,25,28,30,31,34,35,36,37,38,39,40,41,42,43,45 จากข้อสอบทั้งหมด 45 ข้อ แล้วนำมาหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ พบว่าแบบทดสอบมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.89

ตารางที่ 20 ผลคะแนนการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การอ่านจับใจความก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคเพื่อนคู่คิดร่วมกับการใช้คำถาม

คนที่	ก่อนเรียน (30)	หลังเรียน (30)	คนที่	ก่อนเรียน (30)	หลังเรียน (30)
1	20	26	18	9	20
2	9	19	19	13	22
3	8	18	20	24	29
4	12	24	21	21	24
5	9	20	22	10	20
6	20	25	23	22	27
7	22	27	24	20	25
8	9	20	25	22	26
9	23	25	26	24	29
10	22	27	27	9	18
11	20	25	28	14	23
12	22	28	29	21	25
13	18	24	30	23	27
14	24	27	31	16	23
15	15	21	32	15	24
16	11	20	33	21	28
17	8	19	34	18	27

ภาคผนวก ง

หนังสือเชิญผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย

หนังสือเชิญผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย

ที่ อว 8606 (นส) / 5045

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
พระราชวังสนามจันทร์
อ.เมือง จ.นครปฐม 73000

1 พฤศจิกายน 2564

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ตรวจคุณภาพเครื่องมือวิจัย

เรียน อาจารย์ ดร.กรวุฒิ แสนพรหม

ด้วย นางสาวราตรี พรหมบุตร รหัสประจำตัว 60255407 นักศึกษาระดับปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง " การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่จัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคเพื่อนคู่คิดร่วมกับการใช้คำถาม "

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร มีความประสงค์ขอเรียนเชิญท่าน ในฐานะผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้ตรวจคุณภาพเครื่องมือวิจัยให้กับนักศึกษาดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อ โปรดให้ความอนุเคราะห์ จักขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(อาจารย์ ดร.อธิตมาส มากजू)

รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ฝ่ายวิชาการและวิจัย

รักษาการแทน คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย
นครปฐม โทร.034-218790

ที่ อว 8606 (พศ.) 5044

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
พระราชวังสนามจันทร์
อ.เมือง จ.นครปฐม 73000

1 พฤศจิกายน 2564

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ตรวจคุณภาพเครื่องมือวิจัย

เรียน ดร.สุพรรณิ ขาวงาม

ด้วย นางสาวราตรี พรหมบุตร รหัสประจำตัว 60255407 นักศึกษาระดับปริญญาโทบัณฑิต
สาขาวิชาการสอนภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง " การพัฒนาความสามารถ
ด้านการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่จัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคเพื่อนคู่คิดร่วมกับการใช้คำถาม "

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร มีความประสงค์ขอเรียนเชิญท่านในฐานะผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้ตรวจ
คุณภาพเครื่องมือวิจัยให้กับนักศึกษาดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์ จักขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(อาจารย์ ดร.อธกมาส มากจู้)

รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ฝ่ายวิชาการและวิจัย

รักษาการแทน คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย
นครปฐม โทร.034-218790

ที่ อว 8606 (พค) 5043
 ๗๘

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
 พระราชวังสนามจันทร์
 อ.เมือง จ.นครปฐม 73000

1 พฤศจิกายน 2564

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ตรวจคุณภาพเครื่องมือวิจัย

เรียน นายอนุวัฒน์ แก้วลอย

ด้วย นางสาวราตรี พรหมบุตร รหัสประจำตัว 60255407 นักศึกษาระดับปริญญาโท บัณฑิต
 สาขาวิชาการสอนภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง " การพัฒนาความสามารถ
 ด้านการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่จัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคเพื่อนคู่คิดร่วมกับการใช้คำถาม "

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร มีความประสงค์ขอเรียนเชิญท่านในฐานะผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้ตรวจ
 คุณภาพเครื่องมือวิจัยให้กับนักศึกษาดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์ จักขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(อาจารย์ ดร.อริกมาส มากจู้)

รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ฝ่ายวิชาการและวิจัย

รักษาการแทน คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย
 นครปฐม โทร.034-218790

ที่ อว 8606 (๑๕) / 5047

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
พระราชวังสนามจันทร์
อ.เมือง จ.นครปฐม 73000

1 พฤศจิกายน 2564

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนรัฐรัตน์

ด้วย นางสาวราตรี พรหมบุตร รหัสประจำตัว 60255407 นักศึกษาระดับปริญญาโทบัณฑิต
สาขาวิชาการสอนภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง " การพัฒนาความสามารถ
ด้านการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่จัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคเพื่อนคู่คิดร่วมกับการใช้คำถาม "
มีความประสงค์จะขอเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 34 คน
เพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร จึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน โปรดแจ้งผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ
เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลให้แก่นักศึกษาดังกล่าวด้วย

จึงเรียนมาเพื่อ โปรดให้ความอนุเคราะห์ จักขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(อาจารย์ ดร.อริกมาส มากจู้ย)

รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ฝ่ายวิชาการและวิจัย
รักษาการแทน คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย
นครปฐม โทร.034-218790

ที่ อว 8606 (ทอ) 5046

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
พระราชวังสนามจันทร์
อ.เมือง จ.นครปฐม 73000

1 พฤศจิกายน 2564

เรื่อง ขอตกลงเครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการ โรงเรียนรัษฎรัตน์

ด้วย นางสาวราตรี พรหมบุตร รหัสประจำตัว 60255407 นักศึกษาระดับปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง " การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่จัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคเพื่อนคู่คิดร่วมกับการใช้คำถาม " มีความประสงค์จะขอตกลงเครื่องมือวิจัยกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 34 คน เพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร จึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน โปรดอนุญาตให้นักศึกษาดังกล่าว ได้ทดลองเครื่องมือวิจัยด้วย

จึงเรียนมาเพื่อ โปรดให้ความอนุเคราะห์ จักขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(อาจารย์ ดร.อริทมาส มากจู้ย)

รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ฝ่ายวิชาการและวิจัย

รักษาการแทน คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

นครปฐม โทร.034-218790

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	นางสาวราตรี พรหมบุตร
วัน เดือน ปี เกิด	13 กันยายน 2535
สถานที่เกิด	จังหวัดสุรินทร์
วุฒิการศึกษา	พ.ศ . 2559 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาครุศาสตรบัณฑิต สาขาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
ที่อยู่ปัจจุบัน	81/472 โมดิวิลล่าคลอง 7 ต.ลำผักกูด อ.ัญบุรี จ.ปทุมธานี 12110

